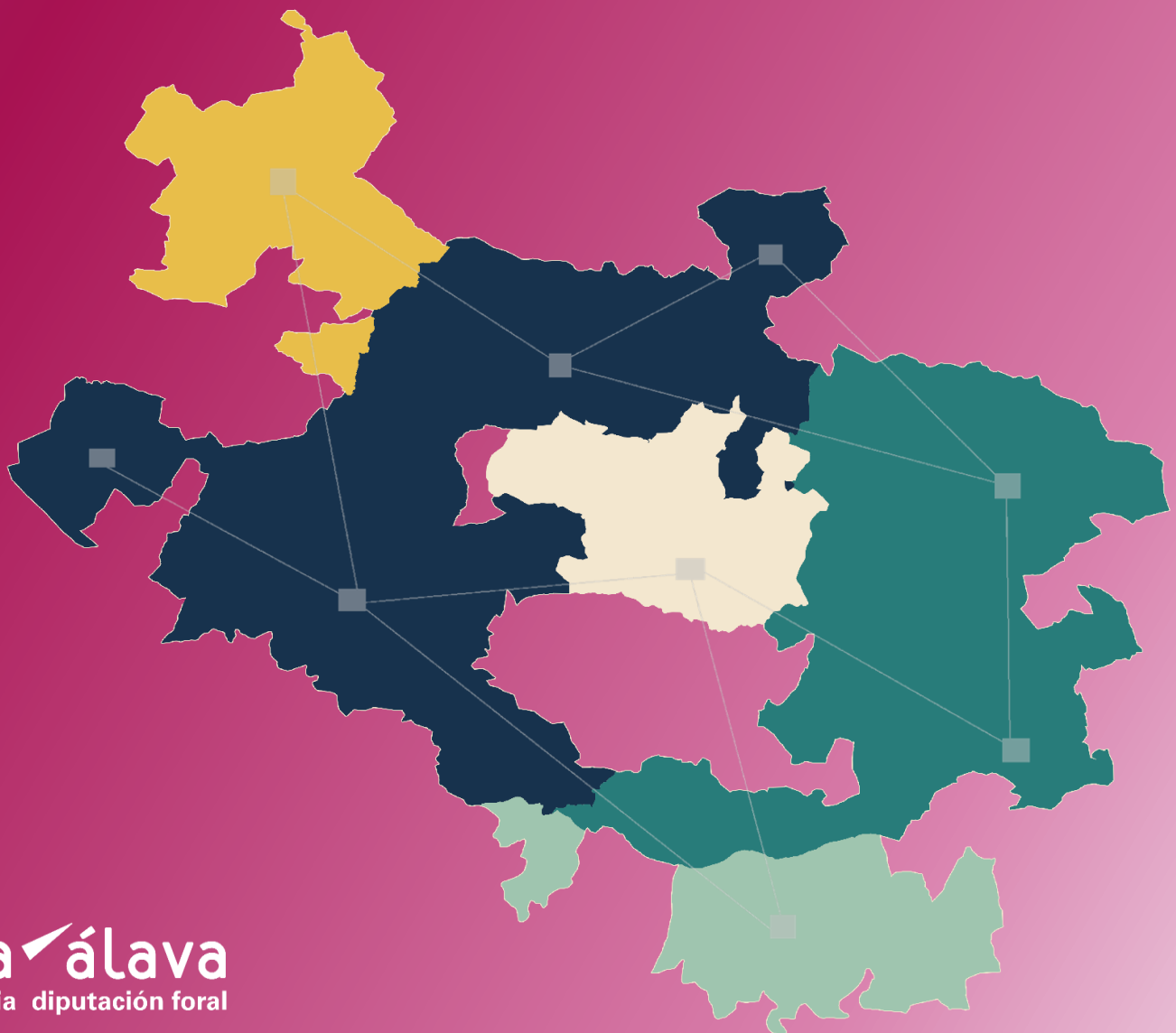

GIZARTE- ZERBITZUEN II MAPA

ARABAKO LURRALDE
HISTORIKORAKO

Eskertza

Arabako Foru Aldundiak bere esker ona adierazi nahi die Arabako Gizarte Zerbitzuen Erakunde arteko Mahaiaren bidez Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa egiteko lanean parte hartu duten pertsona eta erakunde guztiei. Haien inplikazioari eta prozesu osoan zehar egindako elkarlanari esker, posible izan da dokumentu hau.

Arabako Gizarte Zerbitzuen Erakunde-arteko Mahaia

- Txelo Auzmendi, *Asparrenako alkatea*
- Ibernalo Basterra, *Kanpezuko alkatea*
- Nerea Bengoa, *Legutioko alkatea*
- Laura Fernández, *Amurrioko Gizarte Ekintza eta Osasun zinegotzia*
- Urtzi Gaintzarain, *Lagrango alkatea*
- Raúl García, *Laguardiako alkatea*
- Unai Gutiérrez, *Zuiako alkatea*
- Erika Letamendi, *Donemiliagako alkatea*
- Txerra Molinuevo, *Amurrioko alkatea*
- Luis Eduardo Royero, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiketako zinegotzia*
- Gorka Salazar, *Valdegovía/Gaubeako alkatea*
- Gorka Urtaran, *Gizarte Politiketako foru diputatua*
- Ernesto Sainz, *GOFeko zuzendari kudeatzailea*
- Miren Saratxaga, *Gizarte Zerbitzuetako zuzendaria*
- Nuria Pascual, *Berrikuntza, Kudeaketa eta Ebaluazio Sistemetako zuzendaria*
- Patricia Andrés, *Gizarte Zerbitzuetako Idazkaritzako burua*
- Tatiana Ortega, *GOFeko Ekonomia eta Aurrekontu Arloko zuzendariordea*
- Maika Arcellares, *GOFeko Gizarteratze eta Indarkeria Matxistaren Arloko zuzendariordea*
- Manuela Navarro, *GOFeko Adingabeen eta Familiaren Arloko zuzendariordea*
- Begoña Rodríguez, *GOFeko Desgaitasuna duten Pertsonen Arloko zuzendariordea*
- M. carmen Díez, *GOFeko Gizarte Esku-hartze Arloko zuzendariordea*
- Natalia Martínez, *GOFeko Adinekoen Arloko zuzendariordea*

Parte hartu duten beste pertsona batzuk

Paloma Aranceta, *Gaubeako Udaleko teknikaria*; Ibone Arkauz, *Lautadako Kuadrillako teknikaria*; David Asensio, *Gizarte Zerbitzuetako Idazkaritzako soziologoa*; Ainara Bergaretxe, *EUDELeko teknikaria*; Amaia Bóveda, *GOFeko Informazio Bulegoko teknikaria*; Boni Cantero, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiken Saileko zuzendaria*; Ziortza Gasca, *Amurrioko Udaleko teknikaria*; Alazne Sainz Gil de Paules, *Gizarte Zerbitzuetako Idazkaritzako soziologoa*; Amalia Gómez, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarteratze Zerbitzuko burua*; Ruth González, *EUDELeko teknikaria*; Rosa Gutiérrez, *GOFeko Informazio Bulegoko arduraduna*; Vanesa Hernández, *Lautadako Kuadrillako teknikaria*; Mónica Hierro, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Familia Laguntza eta Zaintza Unitateko burua*; Pili Ibáñez de Opakua, *Lautadako Kuadrillako teknikaria*; Oihane Jiménez, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Komunitate Ekintza Zerbitzuko burua*; Yara de León, *GOFeko Informazio Bulegoko teknikaria*; Irune Marchena, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiken Saileko koordinatzailea*; Yolanda Montero, *GOFeko Gizarte Esku-hartze Arloko teknikaria*; Begoña Moraza, *Gizarte Zerbitzuetako Idazkaritzako soziologoa*; Gemma Ortiz de Zárate, *GOFeko Ekonomia eta Aurrekontu Arloko teknikaria*; Marta Oviedo, *Mendialdeko Kuadrillako teknikaria*; Alicia Pérez, *GOFeko Gizarte Esku-hartze Arloko teknikaria*; Irati Rufrancos, *Lagrango Udaleko teknikaria*; Maite Ruiz de Sabando, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiken Saileko koordinatzailea*; Belén Sastre, *GOFeko Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuko koordinatzailea*; Mª Susana Sordovilla, *GOFeko Gizarte Esku-hartze Arloko teknikaria*; Mentxu Suso, *Lautadako Kuadrillako teknikaria*; Vicente Vara, *Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiken Saileko soziologoa*; Gorbeialdeako Oinarrizko Gizarte-Zerbitzuko langileak.

Aurkibidea

1.	Sarrera	5
1.1.	Aurkezpina	5
1.2.	ALHko Gizarte Zerbitzuen I. Maparen betetze-maila	6
1.3.	Eskariaren bilakaeraren aurreikuspena eta sarearen gaur egungo diagnostikorako elementuak	7
1.3.1.	Bilakaera demografikoa	7
1.3.2.	Sistemak artatzen dituen kontingentzien bilakaera	8
1.4.	Planifikaziorako irizpideak	15
1.4.1.	Plangintzarako irizpide orokorrak	15
1.4.2.	Lurraldean estaldura banatzeko irizpideak	15
1.4.3.	Kostua kalkulatzeko irizpideak	17
1.5.	Dokumentuaren egitura	18
2.	Lurralde-antolaketa	20
2.1.	Erreferentziazko populazioa	23
2.2.	Lurralde-indizeak, arreta-eremuaren arabera	25
3.	ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Maparen aurreikuspen nagusien laburpena	28
3.1.	Egikaritze-egutegia (2030. urteari begira)	33
3.2.	Finantza-erantzukizun partekatua	37
4.	Autonomiaren/mendekotasunaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak – Adineko pertsonak	38
4.1.	Udal zerbitzuak	39
4.1.1.	Etkez-Etxeko Laguntza Zerbitzua – ELZ (1.2.)	39
4.1.2.	Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7, 1 mota)	45
4.1.3.	Adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuak (1.9.3. eta 1.9.4.)	51
4.2.	Foru Aldundiaren eskumeneko zerbitzuak	56
4.2.1.	Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 1 mota)	56
4.2.2.	Gaueko zentroa, autonomia-mugek eragindako premiei erantzuteko (2.3.1.)	62
4.2.3.	Adinekoentzako egoitza-zentroak (2.4.1.)	63
4.2.4.	Adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen den zerbitzu espezifiko (2.5.)	68
5.	Autonomiaren/mendekotasunaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak -Desgaitasuna eta gaixotasun mentala	71
5.1.	Udal zerbitzuak	72
5.1.1.	Etxeko Laguntza Zerbitzua (1.2.)	72
5.2.	Foru-zerbitzuak	73
5.2.1.	Desgaitasuna dutenentzako Eguneko Zentroak (2.2.1., 2 eta 3 motak)	73
5.2.2.	Gaixotasun mentala dutenentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1.,	77
5.2.3.	Zentro okupazionalak (2.2.2.)	79
5.2.4.	Desgaitasuna dutenentzako egoitza-zentroak (2.4.2.)	82
5.2.5.	Gaixotasun mentala dutenentzako egoitza-zentroak (2.4.3.)	85
5.2.6.	Desgaitasuna dutenei zuzenduta (gaixotasun mentala barne), haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen den zerbitzu espezifiko (2.5.)	88
5.2.7.	Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)	92
5.2.8.	Ezgaikuntzako pertsona helduentzako tutoretza-zerbitzua (2.7.2.3.)	94
5.2.9.	Arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzua (2.7.4.)	95
5.2.10.	Familia-ingurune zainketerako eta zaintzaile ez-profesionalei laguntzeko prestazio ekonomikoa (3.2.1.)	99
5.2.11.	Autonomia pertsonala sustatzeko laguntzak (3.3.)	100
6.	Haurren babesaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak	101
6.1.	Udal zerbitzuak	102
6.1.1.	Gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzua (1.3. – haurrak)	102
6.2.	Foru-zerbitzuak	106
6.2.1.	Adingabeentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)	106
6.2.2.	Familiekin Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan eta/edo arlo Psikosozialean Esku Hartzeko Zerbitzuak (2.7.3.1.)	109
6.2.3.	Familia-harrera sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.1.)	113
6.2.4.	Adopzioarako laguntza teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.2.)	116
7.	Babesaren arloko zerbitzuak eta prestazioak – Emakumeen Aurkako Indarkeria Matxista	118
7.1.	Udal zerbitzuak	119
7.1.1.	Indarkeria Matxistaren Biktimak diren Emakumeentzako Harrera-etxea (1.9.1. 2 mota)	119
7.2.	Foru zerbitzuak	121

7.2.1.	Emakumeentzako egoitza-zentroak (2.4.6.).....	121
7.2.2.	Indarkeria Matxistaren eta Sexu-erasoen biktima izan diren Emakumei, Adingabeei, Adinekoei eta Desgaitasuna duten Pertsonen Arreta Sozio-juridikoa eta Psikosoziala emateko zerbitzuak (2.7.5.).....	124
8.	Inklusioaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak	127
8.1.	Udal zerbitzuak	128
8.1.1.	Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3. - inklusioa)	128
8.1.2.	Bazterkeria-egoeran dauden Pertsonentzako Eguneako Arreta-zerbitzua (1.7., 2 mota)	130
8.1.3.	Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Gaueko Harrera-zerbitzuak (1.8.)	132
8.1.4.	Gizarte-larrialdietako egoeren arretarako harrera-etxeak (1.9.1., 1 mota).....	134
8.1.5.	Ostatu-zerbitzuak: Bazterkeria jasateko arriskuan dauden Pertsonentzako Babespeko Etxebizitza (1.9.2.).....	136
8.2.	Foru-zerbitzuak	138
8.2.1.	Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Eguneako Zentroak (2.2.3.)	138
8.2.2.	Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Gaueko Harrera-zentroa (2.3.2.).....	140
8.2.3.	Bazterkeria- eta Marjinazio-egoeran dauden Pertsonentzako Egoitza-zentroak (2.4.5.)	142
9.	Zeharkako zerbitzuak eta prestazioak	144
9.1.	Udal zerbitzuak	145
9.1.1.	Informazio, Balorazio, Diagnostiko eta Orientaziorako zerbitzua (Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak – OGZ) (1.1.).....	145
9.1.2.	Zaintzaileei laguntzeko zerbitzua (1.4.)	148
9.1.3.	Gizarte zerbitzuen arloan parte-hartzea eta gizarteratzea sustatzeko zerbitzua (1.5.)	150
9.2.	Foru-zerbitzuak	152
9.2.1.	Mendekotasuna, desgaitasuna, bazterkeria eta babesgabetasuna baloratzeko eta diagnostikatzeko zerbitzua	152
9.2.2.	Gizarte-larrialdietarako koordinazio-zerbitzua (2.6.)	155
9.2.3.	Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzua (2.7.2.2.)	157
9.2.4.	Garraio egokituko zerbitzua (2.7.2.4.).....	159
9.2.5.	Laguntza Pertsonalerako Prestazio Ekonomikoa (3.1.1.).....	160
9.2.6.	Familia-ingurune zainketetarako eta zaintzaile ez-profesionalei laguntzeko prestazio ekonomikoa - FIZPE (3.2.1.).....	163

1. Sarrera

1.1. Aurkezpena

Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa (2024-2030) Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemak Lurralde Historikoan lurralde-plangintzarako duen tresna da.

Mapa hori egin da Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legean aurreikusitakoari erantzuna ematen dio, baita EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapan eta EAEko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoan ezarritako orientabideei ere.

Dokumentu honek jarraitutasuna ematen dio Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen I. Mapari (2016-2019); lehenengo agiri hark Gizarte Zerbitzuen Zorroan jasotzen diren zerbitzuen eta prestazio ekonomikoen lehenengo lurralde-plangintza ezartzea ahalbideratu zuen, horiek Lurraldean hedatzeko eginkizuna antolatuz arreta-esparru ezberdinetarako estaldura-helburuak ezarriz.

II. Mapak Araban 2024-2030 aldian gizarte zerbitzuen sistema garatzeko helburuak ezartzen ditu. Horretarako, zerbitzu eta prestazio nagusiek izango duten bilakaeraren eta horiek lurraldean banatuko diren moduaren aurreikuspena definitzen du, aintzat hartuta plangintza autonomikoaren orientabideak zein gizarte zerbitzuen sareak gaur egun Lurralde Historikoan duen egoera.

Dokumentu hau prestatzeko, honako elementu hauek hartu dira kontuan, besteak beste:

- Gizarte zerbitzuen sareak zenbaterainoko garapen-maila lortu duen I. Mapa (2016-2019) ezarri ondoren;
- Lurraldean gizarte zerbitzuen eskariak berriki izan duen bilakaera;
- maparen denbora-mugarako aurreikuspen demografikoak eta sozialak;
- eta plangintza autonomikoan ezarritako orientabideak.

Dokumentua Arabako Gizarte Zerbitzuen Erakundearteko Mahaian landu da, gizarte-zerbitzuen arloan eskumena duten administrazioen arteko koordinazio- eta lankidetzagunean, hain zuzen ere. Lanketa

horretan parte hartu dute Arabako Foru Aldundiak, Vitoria-Gasteizko Udalak, EUEDEL - Euskadiko Udalen Elkartek eta Lurralde Historikoko udalen ordezkariak batek.

Metodologia parte-hartzailean eta erakundeen arteko gobernantzan oinarritutako prozesua izan da: balorazio-galdetegiak eta lan-mahaiak konbinatu dira diagnostiko-fasean eta helburuen balorazioan; horrekin batera, dokumentuaren zirriborroak idazteko faseetan ekarpen instituzional formalak jaso dira, harik eta hemen aurkezten den behin betiko bertsioa lortu arte.

Mapa hainbat kapitulutan egituratzen da. Sarrera honen ondoren, Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen I. Maparen betetze-mailaren laburpena jasotzen da. Jarraian, erabili diren plangintza- eta lurralde-antolaketa irizpideak aurkezten dira, bai eta sistemak arreta-esparru ezberdinetarako dituen garapen-helburuak ere.

1.2. ALHko Gizarte Zerbitzuen I. Maparen betetze-maila

Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapako helburuak ezarri aurretik, egokia deritzogu Gizarte Zerbitzuen I. Mapan (2016-2019) ezarritako helburuen betetze-mailaren azterketa labur bat egitea.

I. Mapak Lurraldean hainbat helburu definitu ziren, Lurraldeko gizarte zerbitzuen sarea pixkanaka garatzera bideratuak, eta arreta-esparru ezberdinetan plazak, zerbitzuak eta erabiltzaileak gehitzeko aurreikuspenak ezarri ziren.

Zerbitzu horiek izan zuten bilakaeraren analisiak adierazten du 2016-2019 aldirako ezarri ziren helburuen zati handi bat lortu zela edo aurrerapen nabarmenak izan zirela. Zehazki:

- Ezarri ziren 38 helburuetatik 17 lortu ziren;
- 19 helburuk % 50 baino betetze-maila handiagoa izan zuten;
- eta zerbitzu batek bakarrik ez zuen izan aurrerapenik aipatutako aldian.

Kasu batzuetan, zerbitzu jakin batzuek hasieran aurreikusitakoa baino hazkunde handiagoa izan dute; horrek esan nahi du ALHko Gizarte Zerbitzuen I. Mapan (2016-2019) ezarri ziren helburuak apalak izan zirela azkeneko urteetan gertatu den eskariaren hazkundearekin alderatuta. Aurreikusitako helburuak gainditu dituzten zerbitzuen artean, honako hauek nabarmentzen dira:

- arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzua (zerbitzu horren arreta-bolumena aurreko Mapan aurreikusitakoa baino hiru aldiz gehiago handitu da);
- gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzu espezializatuak (% 82an gainditu dute 2016an ezarritako helburua);
- gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko lehen mailako zerbitzuak (honen hazkundeak % 80an gainditu ditu aurreikuspenak);
- laguntza pertsonaleko prestazio ekonomikoa (ALHko I. Mapan ez zen gehikuntzarik aurreikusi, eta % 98 inguru hazi da);
- adineko pertsonentzako eguneko arreta- eta ostatu-zerbitzuak, babesgabetasun-egoeran dauden pertsonentzako arreta sozio-juridiko eta psikosozial espezializatuko zerbitzuak eta tutoretza-zerbitzuak, bestalde, % 40 inguruan gainditu dituzte aurreko Mapan ezarritako helburuak.

I. Maparen indarraldian hartutako esperientzia, beraz, elementu garrantzitsua da Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapako helburuak definitzeko.

1.3. Eskariaren bilakaeraren aurreikuspena eta sarearen gaur egungo diagnostikorako elementuak

Arabako Lurralde Historikoko gizarte zerbitzuen sistemaren garapena planifikatzeko, beharrezkoa da zerbitzu-sarearen egungo egoera zein gizarte-premiekin datozen urteetan izango dute bilakaeraren aurreikuspena kontuan hartzea.

Helburu horrekin, Gizarte Zerbitzuen II. Mapa (2024-2030) egiteko oinarria aurretiazko Diagnostikoa izan da; diagnostiko horrek Lurralde Historikoaren bilakaera demografikoa eta soziala analizatzen ditu, baita gaur egun dagoen gizarte zerbitzuen sarea zein neurritan egokitzen zaien plangintza autonomikoan ezartzen diren estaldura-irizpideei.

Bestalde, gaur egun dagoen artatu gabeko eskariari eta eskari horrek Lurraldean duen banaketari buruzko datuak jasotzen ditu plangintzak, zerbitzu bakoitzak lehentasunez zer zonatan hazi beharko lukeen ezartzeko helburuz.

1.3.1. Bilakaera demografikoa

Erabilgarri ditugun proiektzio demografikoek erakusten dute Arabako Lurralde Historikoak hazkunde moderatua izaten jarraituko du datozen urteetan, nahiz eta hazkunde hori migrazio-saldoaren arabera izango den batez ere, saldo begetatibo negatiboak gailentzen diren testuinguru batean.

Egiten diren kalkuluen arabera, Lurraldeko biztanleria 2023an 338.904 lagunekoa izatetik 2030ean 354.974 lagunekoa izatera pasako litzateke; horrek esan nahi du % 4,8 haziko litzatekeela aldi osoan zehar (1. Taula).

1. Taula. Biztanleriaren bilakaera proiektatua, sexuaren eta adin-talde handien arabera. Araba, 2023-2030

	Guztizko biztanleria						Bilakaera 2023-2030 (%)		
	2023			2030					
	Emakum.	Gizonak	Guztira	Emakum.	Gizonak	Guztira	Emakumeak	Gizonak	Guztira
0-17 urte	27.330	29.253	56.583	24.638	26.382	51.019	▼ -2.692 (%-9,9)	▼ -2.871 (%-9,8)	▼ -5.564 (%-9,8)
18-64 urte	102.235	103.630	205.865	105.533	108.834	214.367	▲ +3.298 (%+3,2)	▲ +5.204 (%+5,0)	▲ +8.502 (%+4,1)
65-79 urte	28.496	24.910	53.406	32.483	27.889	60.371	▲ +3.987 (%+14,0)	▲ +2.979 (%+12,0)	▲ +6.965 (%+13,0)
80 urte eta +	14.361	8.689	23.050	17.897	11.320	29.216	▲ +3.536 (%+24,6)	▲ +2.631 (%+30,3)	▲ +6.166 (%+26,8)
Guztira	172.422	166.482	338.904	180.550	174.424	354.974	▲ +8.163 (%+4,7)	▲ +7.956 (%+4,8)	▲ 16.119 (%+4,8)

Iturriak: INE. Biztanleriaren Estatistika Jarraitua; INE. 2024-2074 aldirako proiektzio demografikoak.
Oharra: biztanleriari buruzko datuak 2024ko urtarilaren 1ekoak eta 2031ko urtarilaren 1ekoak dira, hurrenez hurren.

Biztanleriaren hazkunde erantsia baino garrantzitsuagoa da, ordea, biztanleriaren adinaren arabera egituraren eraldaketa. Proiektzioek adierazten dute Lurraldeak zahartze demografikoko prozesu etengabea izaten jarraituko duela, eta horrek zuzeneko eragina izango du gizarte zerbitzuen eskarian. Zehazki:

- 65 urte eta gehiagoko 76.456 biztanle zeuden 2023an, eta 89.588 izango dira 2030ean, hau da, % 17,2 gehiago;
- 80 urte eta gehiagoko biztanleen taldeak izango du hazkunde erlatibo handiena, % 26,8ko igoerarekin;
- 18 urtez azpiko biztanle kopuruak, berriz, % 10 inguruko jaitsiera izango du.

Bilakaera horren ondorioz, 65 urte eta gehiagoko pertsonak Lurraldeko biztanleria osoaren laurdena inguru izango dira 2030ean, eta horrek autonomia pertsonalarekin, iraupen luzeko zainketekin eta zerbitzu komunitarioekin lotutako laguntzen eskaria areagotuko duela aurreikusten da.

Aldi berean, lan egiteko adina duten biztanleen pisu erlatiboak murrizteko joera izango du adin handiagoko biztanle-taldeen; horrek esan nahi du handitu egingo dela mendekotasun demografikoa, eta presio handiagoa izango dutela zainketa-sistema formalek eta informalek.

1.3.2. Sistemak artatzen dituen kontingentzien bilakaera

2030erako proiektzio demografikoekin batera, Lurraldeko gizarte-premien azkenaldiko bilakaera ere jasotzen du Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapak (2024-2030), bai eta joera horien balorazioa ere, plangintzarako oinarritzko elementu gisa. Jarraian, erabilgarri dagoen informazioaren arabera Arabako Gizarte Zerbitzuen Sistemak 2030ean erantzun beharko dien kontingentzietarako egin daitezkeen aurreikuspenak jasotzen dira.

Autonomia pertsonalarekin lotutako premiak

Mendekotasuna aitortuta duten pertsonak

2023an, azkeneko urteetan antzemandako bilakaeratik abiatuta, mendekotasunaren prebalentziak pixka bat goranzko joera erakusten du Arabako Lurralde Historikoan. 2019tik 2024ra, biztanleriaren % 3,63tik % 4,09ra igo da guztizko prebalentzia, hau da, urtean % 2,4 inguruko igoera. Igoera nabarmenagoa izan da adin txikieneko taldeetan; 65 urte eta gehiagoko pertsonen artean, berriz, egonkor mantentzen da, % 13 eta % 14 artean.

2. Taula. Mendekotasunaren prebalentzia, adin-taldeen eta urteen arabera. Araba, 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019 – 2024 hazk. (%)
0-17 urte	0,98	0,97	1,18	1,23	1,27	1,41	%44
18-64 urte	1,24	1,19	1,23	1,27	1,30	1,33	%7
65 urte eta gehiago	13,00	11,68	13,05	12,74	13,15	13,54	%4
Guztira	3,63	3,36	3,76	3,77	3,92	4,09	%13

Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa (2024-2030) hau egiterakoan, erabaki da, zuhurtziaz jokatzuz, prebalentziaren bilakaera moderatuko agertoki bat kontuan hartzea, azkeneko urteetan antzemandako joerak eta 2030eko denbora-mugarako dauden proiektzio demografikoak konbinatuz.

Gaur egungo prebalentzia mantentzen badira, mendekotasuna duten pertsonen kopurua 15.500 ingurukoa izan liteke 2030ean (ikus 3. taula). Kalkulu kontserbadorea da, izan ere, prebalentzien azkenaldiko bilakaerak –batez ere adin-talde batzuetan– aditzera ematen du kopuru hori pixka bat handiagoa izan litekeela, azkeneko urteetan antzeman dituen joerak jarraitzen badute.

3. Taula. Mendekotasuna jasateko arriskuan edo mendekotasun-egoeran dauden pertsonen kopuruaren proiektzioa, mendekotasun-graduaren, sexuaren eta adin-talde handien arabera. Araba, 2030.

	2030					2023-2030 bilakaera	
	0-17 urte	18-64 urte	65-79 urte	80 urte eta geh.	Guztira	ΔN	
Emakumeak							
Arriskuan	205	359	796	2.126	3.486	▲	+507
Mendekotasuna	206	1.139	1.540	6.688	9.573	▲	+1.523
I Gradua	72	554	752	2.480	3.859	▲	+592
II Gradua	80	382	449	2.099	3.010	▲	+473
III Gradua	54	202	339	2.110	2.705	▲	+459
Guztira	411	1.498	2.336	8.814	13.059	▲	+2.030
Δ2023-2030	▼-45	▲+47	▲+287	▲+1.741	▲+2.030		
Gizonak							
Arriskuan	226	476	489	1.278	2.469	▲	+347
Mendekotasuna	446	1.637	1.151	2.688	5.921	▲	+777
I Gradua	144	872	549	1.146	2.711	▲	+351
II Gradua	213	495	371	879	1.957	▲	+244
III Gradua	88	271	232	662	1.253	▲	+182
Guztira	672	2.113	1.640	3.966	8.391	▲	+1.125
Δ2023-2030	▼-73	▲+101	▲+175	▲+922	▲+1.125		
Guztira							
Arriskuan	431	835	1.285	3.404	5.955	▲	+854
Mendekotasuna	652	2.776	2.691	9.376	15.495	▲	+2.301
I Gradua	216	1.426	1.301	3.626	6.570	▲	+943
II Gradua	293	877	820	2.978	4.967	▲	+717
III Gradua	142	473	570	2.772	3.958	▲	+641
Guztira	1.083	3.611	3.976	12.780	21.450	▲	+3.155
Δ2023-2030	▼-118	▲+148	▲+462	▲+2.663	▲+3.155		

Iturriak: Gizarte Ongizaterako Foru Erakundea (GOFE). Mendekotasuna Baloratzeko Baremoarekin baloratutako pertsona kopurua; datuak abenduaren 31n. INE. 2024-2074 aldirako proiektzio demografikoak.

Kalkulu horien arabera, espero da Lurraldean 2023an baino 3.155 pertsona gehiago egongo dela mendekotasuna izateko arriskuan edo mendekotasuna aitortuta. Igoera horren zatirik handiena adin handieneko taldeetan kontzentratuko dela aurreikusten da, Lurraldearen zahartze demografikoko prozesuarekin bat etorritz.

Desgaitasuna duten pertsonak

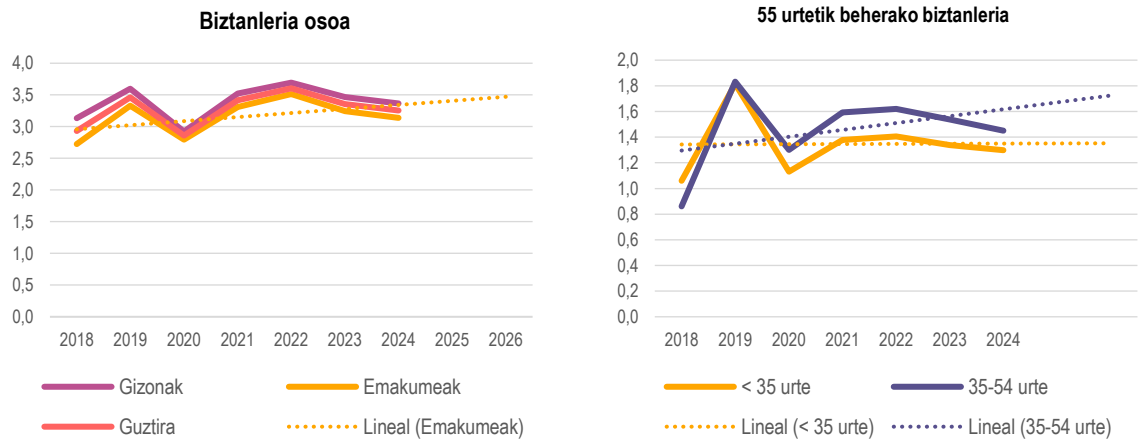
Desgaitasunaren esparruan, laguntza-premietan aurreikus daitekeen bilakaera azaltzeko elementu bakarra ez da dinamika demografikoa, baizik eta baita artatutako profiletan eta eskariaren ereduetan izandako aldaketak ere. 2023An, 65 urtez azpiko 6.876 lagunek zuten aitortuta % 65eko desgaitasuna edo handiagoa; horrek esparru honetako zerbitzu espezifikoek hartzaile izan daitekeen biztanleriaren kalkulua egiteko aukera ematen du.

Desgaitasun-egoeren bilakaerari dagokionez, 2030eko denbora-mugarako proiektzio demografikoek ez dute aurreratzen biztanle helduen igoera esanguratsurik, eta prebalentzia egonkor mantenduko balitz, esparru honetako zerbitzuen hartzaile kopuruak nahiko egonkor mantentzeko joera izango luke. Desgaitasuna baloratzeko Lurralde Historikoko zerbitzuaren duela gutxiko datuek, baina, erakusten dute 2018az geroztik, eta prebalentziari dagokionez, goranzko joera orokorra dagoela; nolanahi ere, azkeneko urteetako datuek adierazten dute bilakaera ez-lineala dela, 2023az geroztik egonkortu egin dena, eta 2023 eta 2024. urteen artean jaitsiera izan duena. Termino absolutuetan, 2018az geroztik, % 12,3 hazi da % 65etik gorako desgaitasun-maila aitortuta dutenen kopurua, eta 6.693 lagun izatera iritsi zen 2024an. Azkeneko urtean, ordea, negatiboa izan da bilakaera: % 2,7 jaitsi da kopuru hori.

4. Taula. Desgaitasuna aitortuta duten pertsonen kopurua, abenduaren 31n. Araba, 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ald. 2018 - 2024	Ald. 2023- 2024
%33 -%65	2.018	2.019	2.020	2.021	2.022	2.023	2.024	%0,3	%0,0
% 66 eta gehiago	5.958	7.074	5.862	6.978	7.355	6.876	6.693	%12,3	%-2,7
GUZTIRA	7.976	9.093	7.882	8.999	9.377	8.899	8.717	%9,29	%-2,04
Urte arteko ald. [%]		%-12,3	%15,4	%-12,4	%-4,0	%5,4	%2,1		

1. Grafikoa. % 66ko desgaitasuna edo handiagoa aitortuta duten pertsonen prebalentzia Arabako biztanlerian, 2018-2024

Prebalentziaren bilakaeraz gain, II. Mapa hau prestatzerakoan jasotako balorazioak adierazten du aldaketak egongo direla artatutako profiletan: ugaritu egingo dira talde jakin batzuk, bereziki haurren garapen-desgaitasunaren esparruan, eta egoerak gero eta konplexuagoak izango dira, aldi berean agertuko baitira desgaitasuna, osasun mentaleko arazoak eta gizarteratzeko zailtasunak. Testuinguru horretan, baliabideen planifikazioa, estaldura orokorra areagotzera baino, gehiago bideratzen da sarea pixkanaka profil horietara egokitzea, laguntza espezializatuak, arreta goiztiarra eta baliabide komunitarioak indartuz eta zerbitzuen lurraldeko eskuragarritasuna hobetuz.

Testuinguru horretan, sistemaren etorkizuneko premiak bideratzen dira zerbitzu jakin batzuen eskaintza kuantitatiboki zein kualitatiboki egokitzea. Adierazitako elementuen artean, arreta goiztiarra eta bizimodu independenterako laguntza-baliabideak indartzea, eguneko zerbitzu eta egoitza-zerbitzu espezializatuagoak garatzea eta baliabideen lurraldeko eskuragarritasuna hobetzea nabarmentzen dira.

Babesarekin lotutako premiak

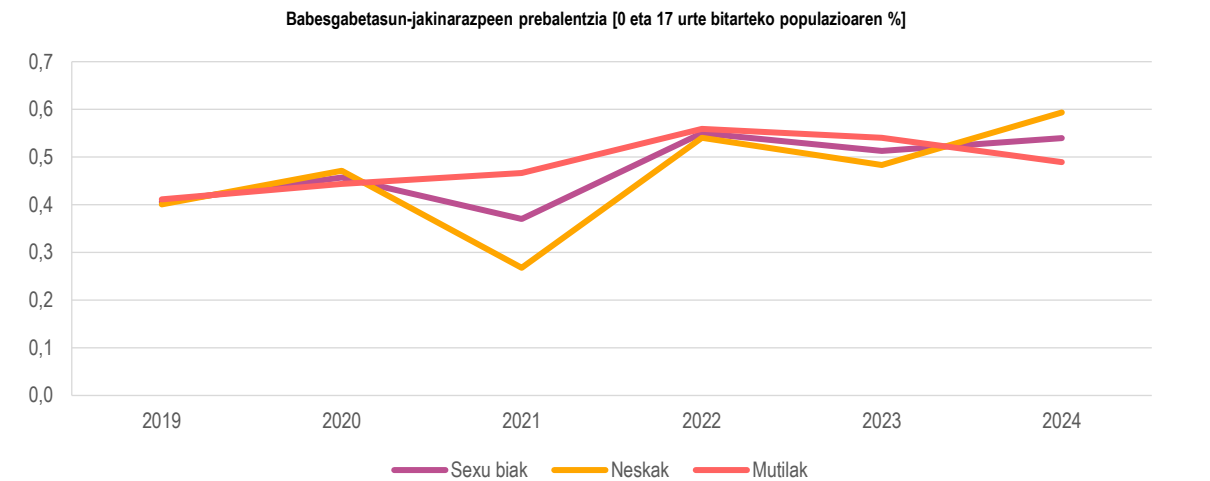
Arabako Lurralde Historikokoan, babesaren esparruan sartzen da haurren babesgabetasun-egoerei eta indarkeria matxistako egoerei zuzendutako arreta; dinamika bereziak dituzte, baina biek dute arreta-maila handiak finkatzeko eta artatutako egoeren konplexutasun gero eta handiagorako joera.

Haurren babesgabetasuna

Haurren babesari dagokionez, dauden datuek adierazten dute 2023an 2.719 haur eta neraberi eragiten zietela babesgabetasun-egoerek, eta horietatik 1.149 babesgabetasun-egoera larrian zeudela; 3.000 baino gehiago, bestalde, babesgabetasun-arriskuko eta babesgabetasun arin edo moderatuko egoeretarako gizarte- eta hezkuntza-arloko esku-hartze programetan zeuden. Kalkulatzen da, orotara, 4.200 haur eta nerabek behar izan zutela urte hartan babes-zerbitzuen arreta.

Bilakaeraren ikuspegitik, eta haurren populazioa jaitsi egingo dela aurreikusten den arren, datuek erakusten dute azkeneko urteetan gehitu egin direla jakinarazpenak eta emandako arreta, 2019arekiko igoera nabarmenarekin. Haurren babesgabetasunari buruzko jakinarazpenen inguruan dauden datuek erakusten dute goranzko bilakaera gertatu dela azkenaldian, eta honela handitu dela prebalentzia: 0,406 zen 2019an, eta 0,540 2024an. Bilakaera hori ez da lineala izan, eta ikusten da urte arteko aldakortasuna handia dela; igoera nabarmena gertatu zen 2022an, eta ondoren egonkortu egin zen, 2023 eta 2024ko antzeko mailetan. Oro har, datuek aditzera ematen dute denbora-aldiaren hasieran antzemandakoa baino prebalentzia-maila handiagoa finkatu dela, eta azkeneko urteetan ez dela ikusten hazkunde iraunkorrerako joerarik.

5. Taula. Araban babesgabetasunagatiko jakinarazpenen xede diren adingabeak, 2019-2024

Jakinarazpenaren xede diren haur eta nerabeak	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ald. 2019 -2024 [%]	Ald. 2022 - 2024 [%]
Bi sexuak	237	267	214	315	292	305	%28,7	%-3
Neskak	113	133	75	150	133	162	%43,4	%8
Mutilak	124	134	139	165	159	143	%15,3	%-13
Urte arteko ald. guztira		%12,7	%-19,9	%47,2	%-7,3	%4,5		

Prebalentzia [0-17 urteko biztanleen %]								
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ald. 2019 -2024 [%]	Ald. 2022 - 2024 [%]
Bi sexuak	0,406	0,457	0,370	0,550	0,513	0,540	%32,8	%-2
Neskak	0,401	0,471	0,268	0,541	0,484	0,593	%48,0	%10
Mutilak	0,411	0,444	0,466	0,559	0,540	0,489	%18,9	%-13
Urte arteko ald. guztira [%]		%12,5	%-19,0	%48,6	%-6,8	%5,2		

Bestalde, antzematen da aldaketak gertatu direla jakinarazitako egoeren tipologian; areagotu egin dira zabarkeria eta tratu txar psikologikoko kasuan, bai eta indarkeria mota jakin batzuk ere. Horrek adierazten du gero eta konplexuagoak direla artatutako egoerak. Halaber, neskatilen kasuan eman den igoera

nabarmenagoak eskariaren bilakaeran aintzat hartu beharreko beste elementu bat gehitzen du. Beste faktore garrantzitsu bat da –esparru honetako zerbitzuen eskariaren gorabeherekin zuzeneko lotura duena– bakarrik dauden adingabeen presentzia ziklikoa; adin-nagusitasunetik oso hurbil dauden adinekin iristen dira Lurraltera, haietako asko errotzeko asmorik gabe, eta gizarteratzean eta emantzipatzeko laguntzan zentratutako premia espezifikoekin.

Testuinguru horretan, zaila da premien proiektzioa egitea. Hala ere, babesgabetasunaren arrazoiak hein handi batean egiturazkoak direnez, eta desberdinkeria sozialekin oso lotuta daudenez, eta azkenaldiko datuei erreparatuta, arrazoizkoa da 2030eko denbora-mugarako prebalentziaren bilakaera moderatu bat (igoera txiki bat) aurreikustea; horrenbestez, arlo honetako arazoek kaltetutako haur eta nerabe kopurua bere horretan mantendu edo pixka bat igoko litzateke.¹

Agertokiaren arabera, aurreikus liteke 2030ean 2023an baino 160 bat haur eta nerabe gehiago egongo liratekeela premia-egoeran.

6. Taula. Babesgabetasun-egoeran edo -arriskuan dagoen haur-kopuruaren aurreikusitako bilakaera. Araba, 2023-2030

	2023		1. AGERTOKIA [% 10eko eta gehiagoko prebalentzia]			2. AGERTOKIA ^[1] [% 20 edo gehiago arina-ertaina eta % 15 edo gehiago larria]		
	Tasa	Kop.	Tasa	Kop.	Ald. 23-30 [%]	Tasa	Kop.	Ald. 23-30 [%]
Babesgabetasun-maila								
Babesgabetasun-arrisku edo babesgabetasun arina edo moderatua	%2,76	1.570	%3,03	1.547	%-1,4	%3,31	1.688	%7,5
Babesgabetasun larria	%2,03	1.149	%2,23	1.140	%-0,8	%2,34	1.192	%3,7
Guztira	%4,79	2.719	%5,03	2.687	%-1,2	%5,03	2.880	%5,9

^[1] Lurraldeko udalek kuadrilla batzuetan dauden premiak gero eta handiagoak direla baloratu, eta gaur egungo datuak mugatuak direla ikusi dute, ikertzen diren eta jarraipena egiten zaien kasuen erregistroa urria delako; horren aurrean, egokitzen jotzen da babesgabetasun arin eta moderatuko kasuen prebalentzia % 20 igoko dela aurreikustea. Babesgabetasun larriko kasuetan, hazkuntza metatu txikiagoa aurreikusten da, % 15ekoa 2023-2030 aldirako, prebalentziaren % 2,5 inguruko urteroko igoera arina aplikatuta.

Halaber, beharrezkoa da haurren babesaren esparruan arreta ematen zaien profilak zehaztasun handiagoz karakterizatzea. Ildo horretan, adierazten da askotariko egoerak daudela, eta askotariko arazoak eman daitezkeela egoera horietan. Artatu ohi diren profilekin batera, jokabide-arazoak, desgaitasuna edo emantzipazio-prozesuetan premia espezifikoak dituzten adingabeen presentzia identifikatu da, bai eta intentsitate handiagoko esku-hartzeak eskatzen dituzten kasuak ere, gizarte zerbitzuen sistemak dituen mugak gainditzen dituzten eta beste sistema batzuen esku-hartzea beharko luketen premiak dituztelako (soziosanitarioak, osasun mentalekoak, etab.). Halaber, uste da garrantzitsua dela egoeren familia-dimentsioa kontuan hartzea, jatorrizko familiarekin egiten den lana eta, hala badagokio, bateratze-prozesuak barne. Oro har, elementu horiek adierazten dute beharrezkoa dela, pixkanaka, sistemaren erantzuna artatutako egoeren aniztasun gero eta handiago horretara egokitzea eta informazio-sistemak hobetzea, gizarte zerbitzuek ongizateari oro har, eta ekintza publikoko beste esparru batzuei, zehazki, egiten dieten ekarpena hobeto baloratu ahal izateko.

¹ Zehazki, 2030eko denbora-mugan adingabeen populazioa murriztu egingo dela aurreikusten denez (% 9,8, hain justu), prebalentziaren aurreikusitako igoera % 10etik gorakoa izan beharko litzateke urte horretan premia-egoeran dauden haurren zenbatespenean efektu positiboa izateko.

Indarkeria matxista

Indarkeria matxistari dagokionez, arretari buruz ditugun datuek erakusten dute gizarte zerbitzuen sistemak esku-hartze bolumen handia eta jarraitua ematen duela. 2023an, 1.221 emakumek jaso zuten arreta psikologikoa, eta 340k aholkularitza juridikoa, Foru Aldundiaren arretako Hegoak zerbitzu espezializatuaren eskutik; eta 112 emakume (eta haien ardurapeko beste 119 pertsona) artatu ziren foru-sarearen harrerarako egoitza-baliabideetan. Jarduera horren osagarri da udaletako gizarte zerbitzuen esku-hartzea; Vitoria-Gasteizen kasuan, 610 bizikidetza-unitatek izan zuen arazo hori, eta bizikidetza-unitate horietako askotan adingabeak zeuden.

Azkenaldiko bilakaerak erakusten du arreta handitzeko joera dagoela, bai zerbitzu espezializatuetan, bai lehen mailako arreta-sarean; halaber, artatutako egoerak gero konplexuagoak dira, beste arazo sozial batzuk ere izaten baitira aldi berean. Gainera, esku-hartzeen hartzaile diren emakume askok adingabeak izaten dituzte beren ardurapean, eta horrek zaildu egiten du kasuei heltzeko zeregina. Testuinguru horretan, lehendik dagoen arreta-ahalmena mantentzera eta indartzera bideratzen dira sistemaren premiak, arreta berezia eskainiz esku-hartze psikologikoari, laguntza sozio-juridikoari eta harrera-baliabideei, bai eta arreta-mailen arteko koordinazioa eta zerbitzuen lurraldeko eskuragarritasuna hobetzeki ere.

Zerbitzu espezializatuaren arretari buruzko datuetan oinarrituta, 2019tik 2024ra % 28,3ko batez besteko igoera izan zuen arreta-bolumenak eta, artatutako emakumeen portzentajeari dagokionez, sarearen irismena % 25,4 hazi zen, nahiz eta 2022az geroztik egonkortu eta jaisten ere hasi den.

7. Taula. Indarkeria matxistaren biktimak artatzeko gizarte zerbitzu espezializatuaren arreta-bolumenaren [pertsonak]^[1] bilakaera, 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ald. 2019 - 2024	Ald. 2023 - 2024
Egoitza-zerbitzuak	69	87	61	99	112	124	%79,7	%10,7
Arreta psikologikoa	999	984	1.089	1.215	1.221	1.172	%17,3	%-4,0
Aholkularitza juridikoa	223	230	299	328	340	360	%61,4	%5,9
Guztira	1.291	1.301	1.449	1.642	1.673	1.656	%28,3	%-1,0

Prebalentzia [%]	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ald. 2019 - 2024	Ald. 2023 - 2024
Egoitza-zerbitzuak	0,04	0,05	0,04	0,06	0,07	0,07	%75,7	%9,9
Arreta psikologikoa	0,59	0,58	0,64	0,72	0,72	0,68	%14,7	%-4,7
Aholkularitza juridikoa	0,13	0,14	0,18	0,19	0,20	0,21	%57,8	%5,1
Guztira	0,77	0,77	0,86	0,97	0,98	0,96	%25,4	%-1,7

[1] Ez dira artatutako pertsona ezberdinak, zerbitzu mota bakoitzean artatutako pertsonak baizik. Pertsona berak hainbat zerbitzu erabil dezake.

Indarkeria matxistaren biktimei arreta emateko Vitoria-Gasteizko Udalaren zerbitzuetan, gehikuntza jarraitua erregistratu da urtetan, eta handia izaten jarraitzen du; 550-600 bat bizikidetza-unitate artatu ziren 2023an eta 2024an indarkeria matxistarekin lotutako arazoengatik. Bizikidetza-unitate askotan, gainera, haurrak daude, beraz, esku-hartzeen hartzaile kopurua urtean 2.000 pertsona ingurukoa izan daiteke.

Orotara, urtean zehar 2.280 arreta inguruko irismena dute indarkeria matxistaren biktimak artatzeko zerbitzuek, hau da, emakumeen % 1,33. 2030eko denbora-mugan prebalentzia % 1,4 igoko dela aurreikusita, kalkulitzen da 5.800 pertsona ingurukoa [emakumeak eta haurrak] izango litzatekeela eskari potentziala.

Gizarteratzearekin lotutako premiak

Gizarteratzea edo gizarte-inklusioa fenomeno konplexua da; hainbat faktorek esku hartzen dute: faktore ekonomikoek, sozialek eta etxebizitzarekin lotutakoek. Arabako Lurralde Historikoan, gizarte-bazterkeriako egoeren analisia bi dimentsiotan oinarritzen da batez ere: alde batetik, pobrezia eta desberdinkeria ekonomikoa daude eta, bestetik, bizitegi-bazterkeria.

Azkeneko urteetan, hainbat adierazlek erakusten dute nolabaiteko hobekuntza gertatu dela baldintza ekonomikoetan, 2008ko krisialdiaren ondorengo egoerarekiko, hein batean, lan-merkatuaren bilakaerarekin eta zenbait neurriekin lotuta, hala nola lanbide arteko gutxieneko soldata handitzeko neurria eta lan-araubidearen erreformak. Hala ere, pobrezia bereziki kalteberak diren kolektibo jakin batzuetan kontzentratuta egoten jarraitzen du; esaterako, atzerriko pertsonen, beren ardurapean adingabeak dituzten etxeen eta familia gurasobakarren kolektiboetan.

Bestalde, bizitegi-bazterkeria gero pisu handiagoa hartzen joan da gizarte-kalteberatasuneko faktore gisa. EAE osoa kontuan hartuta, etxebizitza ez-seguru edo desegokiko egoerak gehitu egin direla ikusten da, eta aldaketak gertatu direla etxegabetasun-egoerak bizi dituzten pertsonen profilean. Araban, Eustat-en Etterik Gabeko Pertsonen buruzko Inkestak 762 pertsona identifikatu zituen 2022an ostatu-baliabideetan eta/edo ostalaritzako zerbitzuetan.

Arabaren kasuan, Bazterkeria Baloratzeko eta Diagnostikatzeko Zerbitzuaren ebazpenetatik abiatuta identifikatutako gizarte-bazterkeriako egoera kopurua 165 bat lagunekoa da gaur egun; hau da, biztanleriaren % 0,08 inguruko prebalentzia. Urtean zehar, 70 balorazio-eskabide jaso ziren; horietatik seik bertan behera utzi zuten eskabidea eta hiruri ukatu egin zitzaizkien, baldintzak ez betetzeagatik; beraz, azkenean, 61 balorazio egin ziren.

Tasa horiek aldaketarik gabe mantenduko balira, 2030. Urtean 170 bat pertsonakoa izan liteke bazterkeria-egoeran leudekeen pertsonen kopurua; nolanahi ere, hainbat faktoreren eraginez –besteak beste, migrazio-fluxuen bilakaera eta etxebizitza eskuratzeko zailtasunak–, ziurgabetasun-marjina nabarmena dago zenbatespen hauetan.

Inklusioaren esparruko gizarte zerbitzuen arretaren bolumenari buruzko datuetatik abiatuta –datu horiek diote urtean 4.500 bat lagun artatzen dela–, kalkulatu da premien prebalentzia Lurraldeko 18 urtetik gorako biztanleen % 1,56koa izan litekeela, gehikuntza handi batekin, batez ere Vitoria-Gasteizko Udalean eta GLUZ zerbitzuan (Gizarte Larrialdietarako Udal Zerbitzua); azkeneko zerbitzu horrek Gizarte Larrialdiak Koordinatzeko Foru Zerbitzua ematen du, erakunde bien arteko hitzarmenaren arabera.

8. Taula. Inklusioaren esparruko Arabako gizarte zerbitzuek ematen duten arretaren bolumena, 2021-2024

		2021	2022	2023	2024	Ald. 2021 - 2024
Vitoria-Gasteizko Udala	Indarrean dauden familia-espedienteak, inklusioa eta GLZ, abenduaren 31n	859	728	1.094	1.263	%47
Foru-zerbitzuak Erabiltzaile kop. abenduaren 31n	Egoitza-zerbitzuak / eguneko zerbitzuak	267	236	217	278	%4
	Prest. ekon.	2.457	2.518	2.602	2.873	%17
Guztira		3.583	3.482	3.913	4.414	%23

Prebalentzia % 5 handituko dela kalkulatu da, Mapa autonomikoa baino handiagoa, baina oraindik ere kontserbadorea den agertoki batean, zenbatesten da 2030ean 4.985 pertsona egongo liratekeela premia-egoeran, 18 urtetik gorako biztanleriaren % 1,64ko prebalentziarekin.

1.4. Planifikaziorako irizpideak

Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa (2023-2030) prestatzeko, hiru fase izan dituen diagnostiko- eta kontraste-metodologia erabili dugu: lehenengo fasean, EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapan (2023-2026) gomendatzen diren estaldurak Arabako Lurralde Historikoari aplikatzearen analisi-diagnostiko batetik abiatu gara. Fase horretan, populazioaren proiektzioak egin eta Sistemaren diagnostikorako datuak prestatu ziren. Bigarren fasean, diagnostiko horretan oinarritutako galdetegiak bidali zitzaizkien Gizarte Ongizaterako Foru Erakundeko (GOFE) eta Vitoria-Gasteizko Udaleko zerbitzuetako arduradun teknikoei, erkidego mailan gomendatutako helburuei buruzko haien balorazioa jasotzeko. Balorazio horiekin, balorazioak eta proposamenak jasotzen zituen zirriborro bat egin zen, eta Gizarte Zerbitzuen Erakunde Arteko Mahaian eta Eudelen ordezkariak duten Lurraldeko udalekin partekatu zen. Hirugarren fasean, udalek, GOFEk eta Foru Aldundiak zirriborroari egin zizkioten ekarpenak jaso ziren. Lau eztabaida-mahai antolatu ziren, Gizarte Zerbitzuen II. Mapan txertatu beharreko ekarpenak eta helburu zehatzak aztertzeko.

Jarraian, planifikaziorako irizpideak laburbiltzen dira, zerbitzuen garapenerako helburu kuantitatiboak ezartzeko eta planteatzen diren helburuek aurrekontuetan izango lituzketen eraginak zenbatesteko II. Mapa honen oinarri direnak.

1.4.1. Plangintzarako irizpide orokorrak

Honako hauek izan dira, funtsean, planifikaziorako erabilitako irizpideak:

- Ahal den neurrian, Mapa autonomikoaren helburuak errespetatzea, kontuan izanda mapa horren indarraldia eta aldi horretarako proposatzen diren helburuak lortzeko bideragarritasuna.
- Ahal den neurrian, zerbitzuen gaur egungo arreta-maila bermatzea (Mapa autonomikoaren irizpidea eguneratuz, 2019an ainguratuta zegoena).
- Gaur egun arretarik jasotzen ez duen eskariaren estaldura lehenestea, helburuen kuantifikazioari zein estalduraren Lurraldeko banaketari dagokionez. Ildo horretan, helburu orokor gisa hartzea gehiegizko eskaria eskaintzaren % 10era murriztea, zerbitzu guztietan.
- Sistemaren orientazio komunitarioa sustatzea, erabiltzaileak ingurune komunitarioan jarraitzeko laguntza-zerbitzuetan egoitza-zerbitzuetan baino igoera handiagoak aplikatuz.
- Zerbitzuak eskuratzeko orduan ekitatea sustatzea eta, horretarako, zerbitzuen estaldura ekitatiboa –biztanleria osoarekiko– erreferentziazat hartzea (adinaren arabera mugatuta, hala badagokio).
- Oinarrizko estaldura hori Lurraldearen ezaugarrietara egokitzea, premia-egoerek arreta-esparru ezberdinetan (mendekotasuna, desgaitasuna, babesgabetasuna eta inklusioa) duten eragin espezifikoari buruzko datuak erabilia eta, halaber, Lurraldearen ezaugarri geografikoak aintzat hartuta (ikus hurrengo atala).

1.4.2. Lurraldean estaldura banatzeko irizpideak

Adierazi berri dugunaren arabera, hiru izan dira estaldura lurraldean banatzeko oinarrizko irizpideak: zerbitzuak edo arreta eskuratzeko ekitatea –eta, beraz, Lurralde barruko eremuen arteko estalduren

konbergentzia—; gizarte-beharrei dagokion faktorea, premia handieneko eremuetan eskaintza handiagoa egon ahal izan dadin; eta faktore geografikoa.²

Bi dimentsio horien (gizarte-beharrek eta biztanleriaren sakabanaketa) aldagai gutxi batzuk aukeratu dira, ahalik eta adierazgarrienak eta udalerrien eta Oinarritzko Zonen inguruko informazioa dutenak, planifikazioan erabili ahal izateko.

- Biztanleriaren sakabanaketaren faktorea kalkulatu da Landa-ingurune Oinarritzko Zona bakoitzeko populazioaren dentsitatean (bizt./km²) oinarrituta (2024ko urtarilaren 1eko datuak). Balio horren alderantzizkoa kalkulatu da (1/dentsitatea); hala, zenbat eta handiagoa balioa, orduan eta txikiagoa populazioaren dentsitatea, hau da, sakabanatze handiagoa. Estandarizazio bidez normalizatu da aldagaia³.
- Hainbat adierazle hartu dira kontuan premia-faktore gisa, arreta-esparruaren arabera:
 - 2023ko abenduaren 31n mendekotasuneko balorazioa zuten biztanleen tasa –adineko pertsonentzako arretaren esparruko zerbitzuetarako–, GOFE erakundeko Baloraziorako Zerbitzu Espezializatuaren datuetatik abiatuta;
 - 2023ko abenduaren 31n desgaitasuna aitortuta zuten 55 urtez azpiko biztanleen tasa — desgaitasuna duten pertsonentzako arreta-zerbitzuetarako–, GOFE erakundeko Baloraziorako Zerbitzu Espezializatuaren datuetatik abiatuta.
 - 2023ko jaiotza-tasa eta 2023ko abenduaren 31n babes-espeditentzia irekita zuten haurren tasa –haurren babeserako zerbitzuetarako–, Eustaten Jaiotzeen Estatistikako eta GOFE erakundeko Adingabeen eta Familiaren Arloaren datuetatik abiatuta.
 - Indarkeria matxistagatiko 2022ko, 2023ko eta 2024ko biktimizazio-tasak (batez besteko haztatua) –indarkeria matxistaren biktimen arretaren esparrurako–, Eusko Jaurlaritzako Segurtasun Sailaren emakumeen aurkako indarkeriari buruzko Estatistikako datuetatik abiatuta.
 - 2023ko abenduan Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren (DSBE) onuradun ziren biztanleak –gizarte-bazterkeriaren arloko zerbitzuetarako–, Lanbide- Euskal Enplegu Zerbitzu Publikoaren datuetatik abiatuta.

Aldagaiak normalizatu egin dira, eta indize konposatua kalkulatu da, faktore biak kontuan izanda, premiari dagokion faktorea % 60 haztatuta, eta sakabanaketaren faktorea % 40⁴. Muturreko baloreen gehiegizko eragina saihesteko, eraldaketa esponentziala aplikatu da; horrek aukera ematen du alde erlatiboak faktore biderkatzaile bihurtzeko, desbideraketa muturrekoenak leunduz, eta eskalatu egin da, haien anplitudea murrizteko⁵. Azkenik, Oinarritzko Zona bakoitzean erreferentziazko biztanleriaren 2030erako aurreikusten den banaketaren arabera haztatu da indizea⁶.

Zonakatze geografikoari dagokion atalean kontsulta daitezke indizeak eraikitze datuak eta erabili diren indizeak eurak.

² Helburuak banatu dira ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako planteatu den lurralde-antolaketa berrian oinarrituta (ikus 2. atala), Vitoria-Gasteizen kasuan izan ezik; hiriburua bere osotasunean hartu da kontuan, Eremuen eta udalerriko oinarritzko zonen banaketan sartu gabe.

³ Z puntuazioaren bidez; puntuazio horrek adierazten du batez bestekoaren gainetik edo azpitik zenbat desbideraketa estandarretara dagoen balio indibidual bat

⁴ $\text{indizea}_i = 0,6 \times \text{premia-faktorea}_i + 0,4 \times \text{sakabanaketa-faktorea}_i$

⁵ $\text{Indize_esp}_i = \text{Esp} (0,2 \times \text{indizea}_i)$

⁶ $\text{Indize_haztatua} = \text{indize_esp}_i / (\sum (\text{Indize_esp} \times \text{bizt. 2030})) / \sum (\text{bizt. 2030})$

Eremu bakoitzerako xede-estaldurak kalkulatu dira erreferentziazko biztanleriaren estaldurari dagokionez egoera ekitatibo bat oinarri hartuta, eta estaldura horietarako faktore zuzentzailea aplikatuta.

Prozedura hori aplikatu da Gizarte Zerbitzuen oinarrizko zonen eta Eremuen mailan, batez ere gehieneko eta hurbiltasun handiko zerbitzuei dagokienez.

Nolanahi ere, zerbitzua eskuratzeko artatu gabeko eskari esplizitua (itxarote-zerrenda) dagoen zerbitzuetan, lehentasuna eman zaio premia horri estaldura ematearen irizpidea, lurralde-orekaren irizpidearen aurrean.

1.4.3. Kostua kalkulatzeko irizpideak

Foru Aldundiak eta udalek egindako gastu arruntaren datuak jaso dira. Foru eta udal administrazioen kontuen balantzeari buruz dagoen informazio publikoa ere kontsultatu da. Gastu horren barruan sartzen dira erabiltzaileen ekarpena (ordainketa partekatu modura) eta beste administrazio batzuek ekarpenak (batez ere, Eusko Jaurlaritzarena eta Estatuko administrazioarena, Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren bitartez).

Informazio horretatik abiatuta, zerbitzu bakoitzaren guztizko gastu arrunt unitarioa kalkulatu da. Zerbitzuari dagokion gastua argi eta garbi bereizita ez dagoen kasuetan –dela zentro beretik ematen delako (adibidez, egoitzetako eguneko arretako plazak), dela gastua modalitateen arabera bereizita ez dagoelako (adibidez, egoitzetako edo eguneko arretako ZLPEak), parekatze bidez kalkulatu da (ZLPEen kasuan, egoitza-plazaren kostu unitarioaren eta eguneko arretakoaren arteko erlazioa). Zerbitzu bakoitzari dagokion atalean xehatzen dira irizpide espezifikoak.

Mapako helburuei lotutako gastuak kalkulatu dira 2023an behatutako kostu unitarioetatik abiatuta, horixe baita analisiaren oinarri-urtea. Balio horietatik abiatuta, kostuek 2030era arte izango duten bilakaera proiektatu da, soldata-kostuen eta kontsumoko prezioen bilakaera konbinatzen dituen eguneraketa-indize bat aplikatuta.

Gizarte zerbitzuen lana intentsiboa denez, indize misto bat aukeratu da, zeinetan lan-kostuek duten pisu handiena. Zehazki, % 80ko haztapena hartu da kontuan soldata-kostuetarako, eta % 20koa gainerako kostuetarako; Kontsumorako Prezioen Indizearen (KPI) bilakaeraren bitartez egin dira kalkuluak.

Soldata-kostuen bilakaera kalkulatzeko, Arabako esku-hartze sozialeko sektorearen Hitzarmen Kolektiboak jasotzen dituen taulak erabili dira; taula horiek gehikuntza erreal hauek ezartzen ditu: % 3,4koa 2022an, % 4,5koa 2023an, eta % 4,1koa 2024an. Oinarri horretatik abiatuta, eta ondorengo denbora-aldirako arau-informaziorik ez dagoenez, soldata-igoerak pixkanaka moderatzeko bidea hautatu da, eskura ditugun aurreikuspen makroekonomikoekin bat etorritz; aurreikuspen horien arabera, ordainsarien igoera % 2-% 2,5 ingurukoa izango da epe ertainean.

Prezioen bilakaera kalkulatzeko, berriz, honako hauek erabili dira: Estatistikako Institutu Nazionalak (INE) argitaratutako Arabako KPIren urte arteko aldakuntza-tasak, azkeneko urteei dagokienez eskuragarri dauden datuak erabili (% 2,8koa 2024an, % 3,2koa 2025ean eta % 2,6koa 2026an), eta 2027tik aurrera urteko % 2 inguruko konbergentzia progresiboa onartuz.

Hipotesi horretatik abiatuta, kostu unitarioen urteko hazkunde-tasa osagai bien konbinazioa haztatu gisa kalkulatu da. Tasa hori 2023ko kostuetan modu konposatuan aplikatuta, kostu unitarioen gehikuntza metatua % 19-% 20 ingurukoa izango litzateke 2023-2030 aldian.

2030eko gastua proiektatzeko bestelako prozeduraren bat aplikatu den kasuetan, zehaztu egiten da zerbitzu horri dagokion atalean.

Maparen bigarren zirriborroa egin ondoren, berrikusi egin dira zerbitzuen kostuaren zenbatespena eta 2030erako proiektzioa; Gizarte Ongizaterako Foru Erakundeko (GOFE) ekonomia arloarekin lankidetzan egin da hori. Berrikuspen horrek hiru helburu izan ditu: zerbitzu bakoitzari dagokion kostua egozteko irizpideak egokitzea, batez ere zentro, prestazio edo aurrekontu-partida berak Zorroko zerbitzu bati baino gehiagori euskarria ematen dien kasuan; zenbatespena 2025ean benetan egindako gastuarekin lerrokatzea; eta Mapako helburuak Arabako Foru Aldundiaren aurrekontu-aurreikuspenetan txerta daitezen bermatzea.

Prozesu horren ondorioz, oinarri-urteko gastu arruntaren datuak zein 2030erako helburuei lotutako gastu-proiektzioak doitu dira. Doikuntza horiek hirugarren kapituluko laburpen-tauletan eta zerbitzu bakoitzari dagozkion ataletan jasota gelditu dira.

1.5. Dokumentuaren egitura

Sarrerako kapitulu honen ondoren, bi zati bereizitan egituratzen da Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa (2024-2030).

Lehenengo zatiak mapa honetan zentroen lurraldeko hedapenari begira ezartzen den lurralde-antolaketa xehatzen du, eta oinarrizko informazio-taulak eskaintzen ditu, zona bakoitzeko oinarrizko estaldurei aplikatzen zaizkien indize zuzentzaileak eraikitze erabili diren aldagaiekin eta erreferentziazko udalerriekin.

Bigarren zatiak Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Maparen (2023-2030) aurreikuspenak jasotzen ditu. Honako ordena honen arabera sailkatzen dira zerbitzuak:⁷

1. Adineko Pertsonentzako Autonomiaren/Mendekotasunaren Esparruko zerbitzuak
2. Desgaitasuna duten eta Gaixotasun Mentala duten Pertsonentzako Autonomiaren/Mendekotasunaren Esparruko zerbitzuak
3. Haurren Babesaren Esparruko Zerbitzuak
4. Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistaren Esparruko zerbitzuak
5. Inklusioaren Esparruko zerbitzuak
6. Zeharkako zerbitzuak

Arreta-esparru horietako bakoitzerako, bereizi egiten dira udal zerbitzuak eta foru zerbitzuak, eta bi talde horietako bakoitzaren barruan, zerbitzu bakoitza banan-banan deskribatzen da.

Zerbitzu bakoitzaren deskribapenak, aldi berean, eskema berbera du:

- a) Zerbitzuaren definizioa, Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera: zerbitzu bakoitzaren ezaugarri nagusiak laburbiltzen dira, 185/2015 Dekretuaren arabera.
- b) Abiapuntuko egoera (2023): zerbitzuak urte horretan zuen plaza kopurua edo erabiltzaile kopurua jasotzen da, eta Lurralde Historikoan, erreferentziazko biztanleriaren arabera, lortutako estaldura.
- c) 2030erako helburuak: 2030eko –Mapak indarrean dirauen bitartean– plaza kopuruari edo artatu beharreko erabiltzaile kopuruari dagozkien helburuak definitzen dira.

⁷ Lehenengo Mapan ez bezala, babesaren esparruan bereizi egiten dira indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako arreta-zerbitzuak eta hurrenganako babesaren esparrukoak.

- d) Estalduraren banaketa Lurraldean: zerbitzuaren ezarpen-eremu geografikorako datu bereiziak eskaintzen dira eta, hala badagokio, helburuak hedatzeko proposamena, eremuz eremu.
- e) Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena: aurreikusitako helburuak lortzeko, 2030ean egin beharko litzatekeen guztizko gastu arruntaren proiektzioa jasotzen da.

2. Lurralde-antolaketa

EAEko Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoak –horren barruan sartzen da Gizarte Zerbitzuen Mapa–, Gizarte Zerbitzuen Legean⁸ (GZ Legea) aurreikusten denarekin bat etorriz, bost hurbiltasun-gradu ezartzen ditu katalogoko gizarte zerbitzuetako zentroetarako; horiek, aldi berean, bat datoz zentro mota bakoitza ezartzeko egokientzat jotzen diren populazio-bolumenekin. 50.001 bizt.⁸

Hurbiltasun-maila	Biztanleria-esparrua	Mugapen geografikoa
Zentralizatuak	200.000 bizt. – LHko biztanleria osoa	Lurralde Historikoa
Hurbiltasun baxua	200.000 bizt. – 400.000 bizt.	Sektorea
Hurbiltasun ertaina	50.001 bizt. - 199.999 bizt.	Gizarte Zerbitzuen Eskualdea
Hurbiltasun altua	Gutxienekoa (15.001 bizt.) / Ertaina (30.001 bizt.) - 50.000 bizt.	Gizarte Zerbitzuen Eremua
Hurbiltasun oso altua	5.000-30.000 ⁽¹⁾	Hiri-ingurune Oinarrizko Zona
	3.000- 7.000 ⁽¹⁾	Landa-ingurune Oinarrizko Zona

⁽¹⁾ Landa-ingurune oinarrizko zona (1) Biztanle-bolumen hau ez dator bat GZ Legean aurreikusitakoarekin, baizik eta Mapa autonomikoan oinarritako gizarte zerbitzuen biztanleria-eremu gisa ezarritakoarekin; hori da, Mapan jasotzen direnen artean, hurbiltasun-gradu horrekin eman behar den zentro mota bakarra.

Plangintza autonomikoaren beraren arabera, aurreikuspen hauek gomendioak edo orientabideak dira, Lurralde Historiko bakoitzean zerbitzuak ematearen ardura duten erakundeek kontuan izan behar dituztenak beren Lurraldean zentroen hedapenean aplikatuko diren mugaketa geografikoak ezartzeko orduan.

Aurreikuspen hauen arabera, ALHko Gizarte Zerbitzuen I. Mapak (2016-2019) plangintza autonomikoan definitutako lurralde-eremu bakoitzari dagozkion mugaketa geografikoak definitu zituen, honela osatutako mapa bat marraztuz:

⁸ 12/2008 Legea, abenduaren 5koa, Gizarte Zerbitzuen.

- **Gizarte Zerbitzuen Oinarrizko 29 Zona:** gaur egungo oinarrizko gizarte zerbitzuekin bat datozenak: Oinarrizko 16 eremu Arabako landa-ingurunean, eta oinarrizko 13 eremu Vitoria-Gasteizen.
- **Gizarte Zerbitzuen 8 Eremu:** 3 Arabako landa-ingurunean, eta 5 Vitoria-Gasteizen.
- **Gizarte Zerbitzuen 2 Eskualde:** alde batetik, hiriburua dago, Vitoria-Gasteiz; eta, bestetik, lurraldeko gainerako udalerriak eta Trebiñuko enklabea, Landa-ingurune deritzon Eskualdea osatzen dutenak.
- **Sektore bat:** Arabaren kasuan, Lurralde Historikoa bera da, Mapa autonomikoan hurbiltasun-gradu baxuko zerbitzuetarako gomendatzen den biztanle-bolumena dela eta (400.000 biztanle arte).

Gizarte zerbitzuak kudeatzeko zonakatze hau aplikatu den urteetan zehar, egiaztatu da beharrezkoa dela doikuntza batzuk egitea, oinarrizko zonen izenak kuadrillen izen ofizialetara egokitzeko eta, halaber, komunitatean errotuta egongo diren tokiko zainketa-sistemak garatu daitezen sustatzeko. Zehazki, egokitzen jo da aurreko Mapan definitutako Gizarte Zerbitzuen Eremuetako bat –Araba Hegoaldekoa, hain zuzen ere– hiru Eremu bereizitan banatzea, Eremu hura osatzen zuten hiru kuadrilletako bakoitzaren gaur egungo mugekin bat etorriko direnak; hiru kuadrilla horiek dira: Añana, Mendialdea eta Arabako Errioxa. Aldaketa hori I. Mapan definitzen den Eremu horren hedadura geografiko bereziaren ondorio da; baita biztanleen barne-mugikortasun mugatuaren ondorio ere, lurraldearen orografia eta garraio-sarearen gaur egungo konfigurazioa direla eta.

Ondorioz, Gizarte Zerbitzuen II. Mapa hau prestatzeko prozesuan, Arabako Foru Aldundiak eta Gizarte Zerbitzuen Erakunde Arteko Mahaian ordezkaritza duten udalek aurreko lurralde-antolaketarekiko honako aldaketa hauek aplikatzea adostu dute:

- Honako eremu hauen izena aldatzea:
 - Aiarako Eremua Aiaraldeko Eremua deituko da aurrerantzean;
 - Ayalako Oinarrizko Zona Aiarako Oinarrizko Zona deituko da (espainieraz ere, Aiara erabiliko da, hots: Zona Básica de Aiara).
 - Oinarrizko Zonen lehengo izenak dagozkien kuadrillen izen ofizialetara egokitu dira (Gorbeialdea, Lautada, Mendialdea, Arabako Errioxa).
- Oinarrizko beste bi eremu gehitzea:
 - Oinarrizko Zona bat Vitoria-Gasteizen, oinarrizko gizarte zerbitzuen egungo zonakatzea oinarrizko 14 unitatetan islatuz.
 - Oinarrizko Zona berri bat Gorbeialdeko Eremuan (Gorbeialdea C), Arratzua-Ubarrundia eta Urkabustaiz udalerriek osatua.
- Landa Eremuko Gizarte Zerbitzuen Eremuetan zonifikazio berri bat ezartzea, eskualdeko Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzuaren (ELZ) prestazio-eremu geografikoekin bat etorritik. Antolaketa berri horren arabera, Landa Eremua 4 Gizarte Zerbitzu Eremutan banatuko da:
 - Aiaraldea
 - Añana-Gorbeialdea
 - Arabako Errioxa
 - Lautada-Mendialdea.

Hurrengo ataletan jasotzen dira, II Mapa honetan aplikatu den lurralde-antolaketa osatzen duten mugapen geografiko bakoitzaren⁹ erreferentziako populazioa, baita zentroetatik emandako zerbitzuen kasuan, zonaldeko estaldura doitzeko erabiltzen diren indize sintetikoak ere.

⁹ Ez dira islatzen Vitoria-Gasteizko udalerraren barruko Gizarte Zerbitzuen Eremuak, ezta oinarrizko zonaldeak ere, ez baitago lurralde-desagregazio maila horretako biztanleria-proiekzioirik.

2.1. Erreferentziazko populazioa

9. Taula. Erreferentziazko populazioa, udalerri udalerri, 2023.

Eremua	Oinarritzko Zona	Udalerria	Populazio osoa	17 urte edo gutxiagoko populazioa	18-64 urteko populazioa	65 urte edo gehiagoko populazioa
Aiaraldea	Aiara	Artziniega	1.856	352	1.140	364
		Ayala/Aiara	2.939	550	1.849	540
		Okondo	1.190	218	741	231
	Amurrio	Amurrio	10.312	1826	6001	2.485
	Laudio/Llodio	Laudio/Llodio	17.970	2.716	10.419	4.835
Añana - Gorbeialdea	Añana Erdialdea	Armiñón	246	42	168	36
		Berantevilla	468	71	282	115
		Erriberagoitia/Ribera Alta	844	115	562	167
		Ribera Baja/Erribera Beitia	1.441	248	962	231
		Zambrana	438	57	281	100
	Añana Ekialdea	Iruña Oka/Iruña de Oca	3.610	668	2.449	493
		Kuartango	409	66	225	118
	Añana Mendebaldea	Añana	143	12	88	43
		Lantarón	926	103	576	247
		Valdegovía/Gaubea	1.071	99	645	327
	Gorbeialdea A	Zigoitia	1.845	302	1.100	443
		Zuia	2.391	324	1.545	522
	Gorbeialdea B	Aramaio	1.380	218	818	344
		Legutio	2.082	377	1.330	375
	Gorbeialdea C	Arratzua-Ubarrundia	1.046	168	647	231
		Urkabustaiz	1.459	278	957	224
Arabako Errioxa	Arabako Errioxa Erdialdea	Laguardia	1.491	223	930	338
		Leza	210	31	119	60
		Navaridas	203	29	129	45
		Samaniego	290	49	185	56
		Villabuena de Álava/Eskuernaga	282	29	168	85
	Arabako Errioxa Ekialdea	Lanciego/Lantziego	689	135	388	166
		Moreda de Álava /Moreda Araba	215	20	140	55
		Oyón-Oion*	1.728	372	1.068	287
		Yécora/Iekora	264	38	147	79
	Arabako Errioxa Mendebaldea	Baños de Ebro/Mañueta	292	20	196	76
		Elciego	953	157	561	235
		Labastida/Bastida	1.571	306	940	325
	Arabako Errioxa Hegoa	Elvillar/Bilar	320	37	191	92
		Kripan	178	20	114	44
		Lapuebla de Labarca	856	145	523	188
		Oyón-Oion*	1.728	372	1.069	288
Lautada - Mendialdea	Lautada Erdia	Salvatierra/Agurain	5.147	1.098	3.093	956
		Lautada Iparra	1.613	229	1.018	366
		Asparrena	879	120	563	196
		Barrundia	721	104	438	179
		San Millán/Donemiliaga	194	21	140	33
		Zalduondo	194	21	140	33
	Lautada Hegoa	Alegria-Dulantzi	2.965	615	1.947	403
		Elburgo/Burgelu	641	106	428	107
		Iruñaiz-Gauna	550	71	365	114
	Arabako Mendialdea	Arria-Maeztu	823	149	482	192
		Bernedo	544	63	330	151
		Campezo/Kanpezu	1.088	146	670	272
		Harana/Valle de Arana	214	18	115	81
		Lagrán	170	16	92	62
		Peñacerrada-Urizaharra	302	32	204	66
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	257.407	42.947	156.241	58.219
ARABA			338.594	56.528	205.779	76.287

10. Taula. Erreferentziazko populazioa, udalerriz udalerri, 2030.

GZ Eremua	Oinarritzko Zona	Udalerrria	Populazio osoal	17 urte edo gutxiagoko populazioa	18 – 64 urteko populazioa	65 urtetik gorako populazioa
Aiaraldea	Aiara	Artziniega	1.946	318	1.188	427
		Ayala/Aiara	3.081	496	1.926	634
		Okondo	1.248	197	772	271
	Amurrio	Amurrio	10.811	1.648	6.251	2.918
	Laudio/Llodio	Laudio/Llodio	18.839	2.451	10.854	5.678
Añana - Gorbeialdea	Añana Erdialdea	Armiñón	258	38	175	42
		Berantevilla	491	64	294	135
		Erriberagoitia/Ribera Alta	885	104	585	196
		Ribera Baja/Erribera Beitia	1.511	224	1.002	271
		Zambrana	459	51	293	117
	Añana Ekialdea	Iruña Oka/Iruña de Oca	3.785	603	2.551	579
		Kuartango	429	60	234	139
	Añana Mendebaldea	Añana	150	11	92	50
		Lantarón	971	93	600	290
		Valdegovia/Gaubea	1.123	89	672	384
	Gorbeialdea A	Zigoitia	1.934	273	1.146	520
		Zuia	2.507	292	1.609	613
	Gorbeialdea B	Aramaio	1.447	197	852	404
		Legutio	2.183	340	1.386	440
	Gorbeialdea C	Arratzua-Ubarrundia	1.097	152	674	271
		Urkabustaiz	1.530	251	997	263
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	Laguardia	1.563	201	969	397
		Leza	220	28	124	70
		Navaridas	213	26	134	53
		Samaniego	304	44	193	66
		Villabuena de Álava/Eskuernaga	296	26	175	100
	Errioxa Ekialdea	Lanciego/Lantziego	722	122	404	195
		Moreda de Álava /Moreda Araba	225	18	146	65
		Oyón-Oion*	1.812	336	1.113	337
		Yécora/Iekora	277	34	153	93
	Errioxa Mendebaldea	Baños de Ebro/Mañueta	306	18	204	89
		Elciego	999	142	584	276
		Labastida/Bastida	1.647	276	979	382
	Errioxa Hegoa	Elvillar/Bilar	335	33	199	108
		Kripan	187	18	119	52
		Lapuebla de Labarca	897	131	545	221
		Oyón-Oion*	1.812	336	1.114	338
Lautada - Mendialdea	Lautada Erdialdea	Salvatierra/Agurain	863	134	502	225
		Asparrena	570	57	344	177
		Barrundia	1.141	132	698	319
		San Millán/Donemiliaga	224	16	120	95
		Zalduondo	178	14	96	73
	Lautada Hegoa	Alegria-Dulantzi	317	29	213	78
		Elburgo/Burgelu	5.396	991	3.222	1.123
		Iruraiz-Gauna	1.691	207	1.060	430
	Arabako Mendialdea	Arraia-Maeztu	922	108	586	230
		Bernedo	756	94	456	210
		Campezo/Kanpezu	203	19	146	39
		Harana/Valle de Arana	3.108	555	2.028	473
		Lagrán	672	96	446	126
		Peñacerrada-Urizaharra	577	64	380	134
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	269.859	38.762	162.762	68.370
ARABA			354.977	51.019	214.367	89.586

11. Taula. Erreferentziazko populazioa, Gizarte Zerbitzuen Oinarrizko Zonen eta Eremuen arabera, 2030.

GZ Eremua	Oinarrizko Zona	Populazio osoa	17 urte edo gutxiago	18 – 64 urte	65 urte edo gehiago
Aiaraldea	Aiara	6.275	1.011	3.886	1.332
	Amurrio	10.811	1.648	6.251	2.918
	Llodio	18.839	2.451	10.854	5.678
	Aiaraldea guztira	35.925	5.110	20.991	9.928
Añana-Gorbeialdea	Añana Erdialdea	3.604	481	2.349	761
	Añana Ekialdea	4.214	663	2.785	718
	Añana Mendebaldea	2.244	193	1.364	724
	Gorbeialdea A	4.441	565	2.755	1.133
	Gorbeialdea B	3.630	537	2.238	844
	Gorbeialdea C	2.627	403	1.671	534
	Añana-Gorbeialdea guztira	20.760	2.842	13.162	4.714
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	2.596	325	1.595	686
	Errioxa Ekialdea	3.036	510	1.816	690
	Errioxa Mendebaldea	2.952	436	1.767	747
	Errioxa Hegoa	3.231	518	1.977	719
	Arabako Errioxa guztira	11.815	1.789	7.155	2.842
Lautada-Mendialdea	Lautada Erdialdea	3.293	382	1.973	967
	Lautada Iparra	5.396	991	3.222	1.123
	Lautada Hegoa	3.572	428	2.248	909
	Arabako Mendialdea	4.357	715	2.854	733
	Lautada-Mendialdea guztira	16.618	2.516	10.297	3.732
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz, guztira	269.859	38.762	162.762	68.370
ARABA		354.977	51.019	214.367	89.586

2.2. Lurralde-indizeak, arreta-eremuaren arabera

Jarraian aurkezten diren tauletan, gizarte-beharrak eta populazioaren sakabanatzea aintzat hartuta arreta-eremu bakoitzean estaldurak zuzentzeko aplikatu diren indizeak jasotzen dira (ikus 1.4.2 atala).

12. Taula. Adineko pertsonentzako zerbitzuetan, mendekotasunaren esparrurako indize zuzentzailea kalkulatzeko erabili diren adierazleak.

	Zona básica	65 urtetik gorako populazioa (2030)	Populazioaren sakabanatzea 2023 ^[1]	MBB duen 65 urtetik gorako populazio tasa(%) ^[2]	Indize zuzentzaile haztatua ^[3]
Aiaraldea	Aiara	1.332	0,033	27,930	1,162
	Amurrio	2.918	0,009	21,771	0,894
	Laudio/Llodio	5.678	0,002	22,275	0,899
Añana - Gorbeialdea	Añana Centro	761	0,068	24,345	1,089
	Añana Este	718	0,034	25,368	1,063
	Añana Oeste	724	0,153	23,825	1,246
	Gorbeialdea A	1.133	0,053	23,316	1,022
	Gorbeialdea B	844	0,036	17,663	0,811
	Gorbeialdea C	534	0,047	19,780	0,892
	Arabako Errioxa	686	0,048	25,000	1,075
Lautada - Mendialdea	Errioxa Ekialdea	690	0,037	28,279	1,160
	Errioxa Mendebaldea	747	0,023	23,113	0,961
	Errioxa Hegoa	719	0,026	28,922	1,173
	Arabako Errioxa	719	0,026	28,922	1,173
Lautada - Mendialdea	Lautada Erdialdea	1.123	0,007	23,849	0,959
	Lautada Iparra	909	0,076	27,519	1,237
	Lautada Hegoa	733	0,024	27,885	1,140
	Arabako Mendialdea	967	0,153	18,811	1,042
Landa ingurunea	Guztira	21.216	0,034	24,097	1

^[1] Populazioaren sakabanaketa (1 / biztanleak Km2 bakoitzeko) 2024ko urtarilaren 1ean. Iturria: Eustat.

^[2] 2023ko abenduaren 31n mendekotasunaren balorazioa zuten 65 urtetik gorako biztanleen tasa. Iturria: Dataraba.

^[3] Normalizatu eta konbinatu egiten dira biztanleriaren sakabanaketa (% 40) eta mendekotasunaren balorazioa duten biztanleen tasa (% 60). Berrito haztatu da, 2030erako aurreikusten den 65 urte eta gehiagoko biztanleen arabera.

13. Taula. Desgaitasunaren arloko zerbitzuetan, mendekotasunaren esparrurako indize zuzentzailea kalkulatzeko erabili diren adierazleak

GZ Eremua	Oinarrizko Zona	18 - 64 urteko populazioa (2030)	Sakabanaketa 2023 ^[1]	Desgaitasun balorazioa duen 55 urte azpikoen tasa [%]	Indize zuzentzaile haztatua ^[3]
Aiaraldea	Aiara	3.886	0,033	2,817	0,967
	Amurrio	6.251	0,009	3,159	0,974
	Laudio/Llodio	10.854	0,002	3,628	1,047
Añana - Gorbeialdea	Añana Erdialdea	2.349	0,068	2,475	0,982
	Añana Ekialdea	2.785	0,034	5,912	1,783
	Añana Mendebaldea	1.364	0,153	2,715	1,310
	Gorbeialdea A	2.755	0,053	2,861	1,028
	Gorbeialdea B	2.238	0,036	2,480	0,912
	Gorbeialdea C	1.671	0,047	2,908	1,019
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	1.595	0,048	1,787	0,821
	Errioxa Ekialdea	1.816	0,037	2,662	0,922
	Errioxa Mendebaldea	1.767	0,023	3,083	0,994
	Errioxa Hegoa	1.977	0,026	2,771	0,924
Lautada- Mendialdea	Lautada Erdialdea	3.222	0,007	3,896	1,120
	Lautada Iparra	2.248	0,076	2,405	0,995
	Lautada Hegoa	2.854	0,024	2,955	0,966
	Kanpezu	1.973	0,153	1,787	1,096
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	162.762	0,034	3,333	0,985

^[1] Populazioaren sakabanaketa (1 / biztanleak Km2 bakoitzeko) 2024ko urtarilaren 1ean. Iturria: Eustat.

^[2] 2023ko abenduaren 31n desgaitasunaren balorazioa zuten 55 urtetik beherako biztanleen tasa. Iturria: Dataraba.

^[3] Normalizatu eta konbinatu egiten dira biztanleriaren sakabanaketa (% 40) eta desgaitasunaren balorazioa duten biztanleen tasa (% 60). Berririo haztatu da, 2030erako aurreikusten den 55 urtetik beherako biztanleen arabera.

14. Taula. Babesgabetasun-egoeran dauden haurrentzako zerbitzuetan, babesaren esparrurako indize zuzentzailea kalkulatzeko erabili diren adierazleak.

GZ Eremua	Oinarrizko Zona	Sakabanaketa 2023 ^[1]	17 urte edo gutxiagoko biztanleria (2030)	Bizirik jaiotakoak (2024)	Jaiotza- tasa ^[2]	Espedientea duen tasa ^[3]	Indizea. Faktore konbinatua ^[4]
Aiaraldea	Aiara	0,033	1.011	25	4,177	13,3	0,930
	Amurrio	0,009	1.648	60	5,818	16,8	0,989
	Laudio/Llodio	0,002	2.451	95	5,287	22,3	0,997
Añana - Gorbeialdea	Añana Erdialdea	0,068	481	19	5,528	15,2	1,021
	Añana Ekialdea	0,034	663	22	5,474	8,0	0,944
	Añana Mendebaldea	0,153	193	12	5,607	26,9	1,189
	Gorbeialdea A	0,053	565	14	3,305	24,3	0,982
	Gorbeialdea B	0,036	537	7	2,022	20,6	0,901
	Gorbeialdea C	0,047	403	18	7,186	4,4	0,995
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	0,048	325	6	2,423	33,3	1,001
	Errioxa Ekialdea	0,026	510	29	10,014	37,1	1,331
	Errioxa Mendebaldea	0,023	436	19	6,747	56,3	1,327
	Errioxa Hegoa	0,019	518	19	6,165	10,0	0,968
Lautada - Mendialdea	Lautada Erdialdea	0,007	991	54	10,492	30,6	1,280
	Lautada Iparra	0,076	428	18	5,283	14,6	1,015
	Lautada Hegoa	0,024	715	20	4,812	7,3	0,909
	Arabako Mendialdea	0,153	382	18	5,731	16,3	1,118
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	0,001	38.762	1.639	6,367	14,9	0,990

^[1] Populazioaren sakabanaketa (1 / biztanleak Km2 bakoitzeko) 2024ko urtarilaren 1ean. Iturria: Eustat.

^[2] Jaiotza-tasa 2024an. Iturria: Jaiotzen estatistika.

^[3] 2023ko abenduaren 31n babes-espedientea irekita zuten adingabeen tasa.

^[4] Normalizatu eta konbinatu egiten dira biztanleriaren sakabanaketa (% 20) eta jaiotza-tasa (% 40) eta 2023ko abenduaren 31n babes-espedientea irekita zuten adingabeen tasa. Berririo haztatu da, 2030erako aurreikusten den 65 urte eta gehiagoko biztanleen arabera.

15. Taula. Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako zerbitzuetan, babesaren esparrurako indize zuzentzailea kalkulatzeko erabili diren adierazleak.

GZ Eremua	GZ Eremua	Sakabanaketa ^[1]	Emakumeak, guztira (2030)	Indarkeria matxistaren biktimak, 2022-2024 ^[2]	Biktimizazio-tasa (%) ^[3]	Indizea. Faktore konbinatua ^[4]
Aiaraldea	Aiara	0,033	3.103	94	10,66	1,351
	Amurrio	0,009	5.438	101	6,51	0,983
	Laudio/Llodio	0,002	9.730	159	5,73	0,923
Añana - Gorbeialdea	Añana Erdialdea	0,068	1.630	20	4,36	0,904
	Añana Ekialdea	0,034	1.972	44	7,90	1,113
	Añana Mendebaldea	0,153	995	18	6,25	1,150
	Gorbeialdea A	0,053	2.099	36	6,09	1,005
	Gorbeialdea B	0,036	1.761	29	5,82	0,967
	Gorbeialdea C	0,047	1.255	27	7,67	1,113
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	0,048	1.228	28	7,86	1,132
	Errioxa Ekialdea	0,026	1.481	16	3,77	0,828
	Errioxa Mendebaldea	0,023	1.430	18	4,40	0,863
	Errioxa Hegoa	0,019	1.608	32	7,01	1,029
Lautada - Mendialdea	Lautada Erdialdea	0,007	2.679	53	7,00	1,014
	Lautada Iparra	0,076	1.691	27	5,54	0,993
	Lautada Hegoa	0,024	2.100	24	4,03	0,839
	Arabako Mendialdea	0,153	1.473	34	8,07	1,310
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	0,001	138.876	2.701	6,86	0,997

^[1] Biztanleriaren sakabanaketa (1 / biztanleak Km2bakoitzeko) 2024ko urtarrilaren 1ean. Iturria. Eustat.

^[2] Indarkeria matxistako kasu kopuru metatua 2022-2024 aldian. Eustat.

^[3] Indarkeria matxistagatiko biktimizazioen tasa, mila emakumeko (2022-2024). Eustat.

^[4] Normalizatu eta konbinatu egiten dira biztanleriaren sakabanaketa (% 40) eta biktimizazioen tasa (% 60). Berrito haztatu da, 2030erako aurreikusten den emakumezko biztanleen arabera.

16. Taula. Gizarteratzearen esparrurako indize zuzentzailea kalkulatzeko erabili diren adierazleak

	Oinarrizko Zona	Populazio osoa (2030)	Sakabanaketa [1]	DSBE. Guztira (titularrak + onuradunak)[2]	DSBEren onuradun diren pertsonen tasa (2023) [%][3]	Indizea. Faktore konbinatua[4]
Aiaraldea	Aiara	6.275	0,033	172	2,87	0,906
	Amurrio	10.811	0,009	521	5,05	0,980
	Laudio/Llodio	18.839	0,002	788	4,39	0,932
Añana - Gorbeialdea	Añana Erdialdea	3.604	0,068	83	2,41	0,934
	Añana Ekialdea	4.214	0,034	163	4,06	0,964
	Añana Mendebaldea	2.244	0,153	75	3,50	1,164
	Gorbeialdea A	4.441	0,053	36	0,85	0,841
	Gorbeialdea B	3.630	0,036	148	4,27	0,983
	Gorbeialdea C	2.627	0,047	98	3,91	0,981
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	2.596	0,048	75	3,03	0,939
	Errioxa Ekialdea	3.036	0,026	244	8,41	1,210
	Errioxa Mendebaldea	2.952	0,023	247	8,77	1,228
	Errioxa Hegoa	3.231	0,019	233	7,54	1,140
Lautada - Mendialdea	Lautada Erdialdea	5.396	0,007	334	6,49	1,055
	Lautada Iparra	3.572	0,076	71	2,08	0,934
	Lautada Hegoa	4.357	0,024	174	4,19	0,955
	Arabako Mendialdea	3.293	0,153	78	2,48	1,105
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	269.859	0,001	14.919	5,80	1,004

^[1] Biztanleriaren sakabanaketa (1 / biztanleak Km2bakoitzeko) 2024ko urtarrilaren 1ean. Iturria. Eustat.

^[2] DSBEren onuradun kopurua 2023ko abenduan (titularrak + bizikidetza-unitateko beste pertsonak).

^[3] DSBEren onuradunen tasa (2023). Lanbide.

^[4] Normalizatu eta konbinatu egiten dira biztanleriaren sakabanaketa (% 40) eta DSBEren onuradunen tasa (% 60). 2030erako aurreikusten den emakumezko biztanleen arabera haztatua.

3. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Maparen aurreikuspen nagusien laburpena

17. Taula. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Maparen (2023-2030) abiapuntuko egoeraren eta helburu nagusien laburpena.

	Errefere ntziako pop. ^[1]	Eskaintza (2023) ^[2]	Estaldura (2023) [%]	Gastu arrunta (2023) [eurotan]				ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030) ^[3]		
				AFA	Vitoria- Gasteizko Udala	Landa- ingur. udalak	Guztira	Estaldura [%]	Gastua [eurotan]	Δ gastua [%]
Zerbitzu zeharkakoak										
Oinarrizko gizarte zerbitzua (1.1. eta kasuak koordinatzeko beste eginkizun batzuk)	(a)	186	0,55 %	1.495.670	9.965.330	714.818	12.175.818	%0,525	13.564.568	%11,4
Zaintzaileei laguntzeko zerbitzua (1.4.)	(b)	474	0,621	10.919	188.569	0	199.488	0,608	315.651	%58,2
Parte-hartzea sustatzeko zerbitzua... (1.5.)	(a)	-	-	3.457.379	770.828	0	4.228.207	-	4.623.987	%4,4
Balorazio- eta diagnostiko-zerbitzua [...] (2.1.)	(a)	10.109	2,986	2.178.565	0	0	2.178.565	2,986	3.118.333	%43,1
Gizarte-larrialdiak koordinatzeko zerbitzua (2.6.)	(a)	2.934	0,867	250.000	285.021	0	535.021	0,958	742.756	%38,8
Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzua (2.7.2.2.)	(a)	1.132	0,334	232.894	0	0	232.894	0,383	656.643	%181,9
Garraio egokituko zerbitzua (2.7.2.4.)	(a)	1.177	0,348	256.110	0	0	256.110	0,332	414.700	%61,9
Laguntza Pertsonaleko Prestazio Ekonomikoa (3.1.1.)	(b)	690	0,905	2.659.985	0	0	2.659.985	1,078	5.713.567	%114,8
Familia-inguruneko Zainketetarako Prestazio Ekonomikoa (3.2.1.)	(b)	4.374	5,734	10.124.609	0	0	10.124.609	4,918	14.070.993	%39,0
Mendekotasunaren esparruko zerbitzuak – Adineko pertsonak										
Etxeko Laguntza Zerbitzua (1.2.) [Urteko orduak]	(b)	853.550	1.118,90	7.268.571	17.013.524	0	24.282.095	1.229,60	39.207.939	%61,5
Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7., 1 mota)	(b)	353	0,473	1.621.634	4.056.667	464.262	6.142.563	0,478	8.319.744	%35,4
Adineko pertsonentzako ostatuak (1.9.3. eta 1.9.4.)	(b)	521	0,683	928.706	16.081.411	354.498	17.364.615	0,623	22.196.442	%27,8
Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 1 mota)	(b)	554	0,726	10.965.022	0	0	10.965.022	0,79	19.354.596	%76,5
Gaueko Zentroa, Autonomia-mugek eragindako premiei erantzuteko (2.3.1.)	(b)			0	0	0	0	0	0	
Adineko pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.1.)	(b)	2.279	2,987	85.662.488 ^[4]	0	0	85.662.488	2,624	108.038.516	%26,1
Adineko pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifiko (2.5.)	(b)	162	0,212	487.686	0	0	487.686	0,335	694.870	%42,5
Autonomia pertsonala sustatzeko laguntzak (3.3.)	(b)	175	^[5]	^[5]				0,234	^[5]	
Mendekotasunaren esparruko zerbitzuak – Desgaitasuna duten pertsonak										
Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 2 mota)	(c)	133	0,065	4.589.977	0	0	4.589.977	0,104	8.489.022	%84,9
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 3 mota)	(c)	30	0,015	392.030	0	0	392.030	0,029	906.255	%131,2
Zentro okupazionalak (2.2.2.)	(c)	445	0,216	9.719.024	0	0	9.719.024	0,217	12.415.500	%27,7
Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.2.)	(c)	294	0,143	22.357.224	0	0	22.357.224	0,156	29.491.099	%31,9
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.3.)	(c)	173	0,084	7.891.726	0	0	7.891.726	0,089	10.434.672	%32,2
Desgaitasuna duten pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifiko (2.5.)	(c)	150	0,073	706.834	0	0	706.834	0,091	1.101.360	%55,8
Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)	(c)	49	0,024	196.940	0	0	196.940	0,025	708.000	%259,5
Ezgaitutako pertsona helduentzako tutoretza-zerbitzua (2.7.2.3.)	(c)	419	0,204	986.727	0	0	986.727	0,195	1.357.863	%37,6
Arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzua (2.7.4.)	(d)	1.141	6,311	1.771.886	0	0	1.771.886	6,782	2.236.063	%26,2
Haurren babesaren esparruko zerbitzuak										
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3.)- haurtzarora	(e)	3.125	5,528	925.098	5.357.445	70.276	6.352.819	6,125	7.802.828	%22,8
Adin txikiko pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)	(e)	256	0,449	20.988.002	0	0	20.988.002	0,502	25.159.104	%19,9
Familiekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta/edo arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (2.7.3.1.)	(e)	784	1,387	2.734.682	0	0	2.734.682	1,424	3.495.203	%27,8
Familia-harrera sustatzeko eta laguntza teknikoak emateko zerbitzua (2.7.6.1.)	(a)	125	0,037	1.306.071	0	0	1.306.071	0,04	1.903.661	%45,8
Adopzioa sustatzeko eta laguntza teknikoak emateko zerbitzua (2.7.6.2.)	(a)	43	0,013	0	0	0	0	0,014	119.461	
Indarkeria matxistaren biktimen babesaren esparruko zerbitzuak										
Emakumeentzako ostatu-zerbitzuak (1.9.1.)	(f)	46	0,032	0	70.000	6.545	76.545	0,033	101.731	%32,9
Emakumeentzako egoitza-zentroak (2.4.6.)	(f)	49	0,034	2.050.627	0	0	2.050.627	0,034	2.607.712	%27,2
Indarkeria matxistaren biktimei arreta sozio-juridikoa eta psikosoziala emateko zerbitzua (2.7.5.)	(a)	1.807	0,534	802.285	0	0	802.285	0,521	1.710.910	%113,3
Inklusioaren esparruko zerbitzuak										
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3.)- bazterkeria	(g)	3.102	1,1	908.080	791.370	0	1.699.450	1,151	2.297.161	%35,2
Bazterkeria-egoeran dauden pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7.)	(c)	70	0,034	0	539.005	0	539.005	0,044	784.098	%45,5
Gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zerbitzua (1.8.)	(g)	115	0,041	0	2.317.961	0	2.317.961	0,066	4.169.871	%79,9
Gizarte-larrialdietarako harrera-etxeak (1.9.1., 1 mota)	(g)	42	0,015	0	228.720	0	228.720	0,021	307.145	%34,3
Ostatu-zerbitzuak / babespeko etxebizitza [...] bazterkeria eta marjinazioa (1.9.1./1.9.2.)	(c)	155	0,075	0	1.227.163	0	1.227.163	0,057	1.674.594	%36,5

	Errefere ntziak pop. ^[1]	Eskaintza (2023) ^[2]	Estaldura (2023) [%]	Gastu arrunta (2023) [eurotan]				ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030) ^[3]		
				AFA	Vitoria- Gasteizko Udala	Landa- ingur. udalak	Guztira	Estaldura [%]	Gastua [eurotan]	Δ gastua [%]
Gizarteratzeko premiei erantzuteko eguneko zentroak (2.2.3.)	(c)	0	0	0	0	0	0	0,005	109.843	
Gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zerbioak (2.3.2.)	(g)	0	0	0	0	0	0	0,003	275.587	
Bazterkeria- eta marjinazio-egoeran dauden pertsonentzako egoitza-zerbioak (2.4.5.)	(g)	18	0,006	951.388	0	0	951.388	0,019	3.596.437	%278,0
Lehen mailako arreta-zerbitzuen guztizko partziala		-	-	16.616.057	58.607.993	1.610.399	76.834.449		105.232.039	%36,96
Bigarren mailako arreta-zerbitzuen guztizko partziala		-	-	190.262.782	285.021	0	190.547.803		258.922.726	%35,88
Zorria, guztira		-	-	206.878.839	58.893.014	1.610.399	267.382.252		364.154.765	%36,19

^[1] Estaldura kalkulatzeko erreferentziak biztanleriak: (a) Biztanleak, guztira; (b) 65 urte edo gehiagoko pertsonak; (c) 18 eta 64 urte bitarteko pertsonak; (d) 6 urte edo gutxiagoko pertsonak; (e) 17 urte edo gutxiagoko pertsonak; (f) 18 urte edo gehiagoko emakumeak; (g) 18 urte edo gehiagoko pertsonak.

^[2] Plazak kontabilizatzen dira zentroetatik ematen diren zerbitzuen kasuan; urte osoan zeharreko erabiltzaileak gainerako zerbitzuetan; langileak Informazio, balorazio diagnostiko eta orientazio zerbitzuaren (1.1.) kasuan, eta urteko arreta-ordua Etxeko Laguntza Zerbitzuaren (1.2.) kasuan.

^[3] Erkidego mailan gomendatzen diren helburuak dira, ALHko gizarte zerbitzuen II. Maparako (2023-2030) lehentasunezko helburu gisa hartu direnak oro har. Adineko pertsonentzako eguneko zentroen (2.2.1.) eta Mendekotasunerako Prestazio Ekonomikoen (FIZPE eta LPPE) kasuan, beharantz doitu dira erkidego mailan gomendatzen diren estaldurak, kontuan izanda eraginkortasun-irizpideak (helburuak aurreikusten den eskarira egokitzea) eta helburuak Maparen indarraldi-epan lortzearen bideragarritasuna.

^[4] Desgaitasuna duten adineko pertsonentzako egoitza-modulu baten gastua barne (25 plaza, 975.186,82 €). Aurrekontuei dagokienez, gaixotasun mentala dutenentzako egoitza-zerbio (2.4.3.) gisa kontabilizatzen da modulu hau.

^[5] Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzuaren (2.7.2.2.) barruan sartzen da.

18. Taula. ALHko gizarte zerbitzuen II. Maparen (2023-2030) helburuen laburpena, eta horiei lotutako gastu arruntaren zenbatespena

Baliabidea/Zerbitzua	2023		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030) ^[1]				Helburu osagarriak ^[2]		Lurralde-banaketa*
	Eskaintza ^[3]	Gastua	Eskaintza ^[3]	Gastua	Δ Eskaintza ^[3]	Δ Gastua	Eskaintza ^[3]	Gastua	
Zerbitzu zeharkakoak									
Oinarrizko gizarte zerbitzua (1.1. eta kasuak koordinatzeko beste eginkizun batzuk) [langileak]	186	12.175.818	186	13.564.568	0	1.388.750	[Zehazteke]		
Zaintzaileei laguntzeko zerbitzua (1.4.)	474	199.488	545	315.651	71	116.163			Bai. Kuadrilla bakoitzean programa bat
Parte-hartzea sustatzeko zerbitzua... (1.5.)	0	4.228.207	0	-	0	-			Ez
Mendekotasuna, desgaitasuna, bazterkeria eta babesgabetasuna baloratzeko eta diagnostikatzeko zerbitzua (2.1.)	10.109	2.178.565	10.598	3.118.333	489	939.768			Ez
Gizarte-larrialdiak koordinatzeko zerbitzua (2.6.)	2.934	535.021	3.400	742.756	466	207.735			Ez
Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzua (2.7.2.2.)	1.132	232.894	1.358	656.643	226	423.749			Ez
Garraio egokituko zerbitzua (2.7.2.4.)	1.177	256.110	1.177	414.700	0	158.590			Ez
Laguntza Pertsonaleko Prestazio Ekonomikoa (3.1.1.)	690	2.659.985	966	5.713.567	276	3.053.582			Ez
Familia-ingurune Zainketetarako Prestazio Ekonomikoa (3.2.1.)	4.374	10.124.609	4.406	14.070.993	32	3.946.384			Ez
Mendekotasunaren esparruko zerbitzuak – Adineko pertsonak									
Etxeko Laguntza Zerbitzua (1.2.) [Urteko orduak]	853.550	24.282.095	1.101.572	39.207.939	248.022	14.925.844	1.378.539	49.063.179	Bai. Oinarrizko Zona bakoitzean
Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7., 1 mota)	353	6.142.563	428	8.319.744	75	2.177.181	453	8.453.704	Bai. 15 plaza Errioxan, Aiaraldean edo Araba ipar-ekialdean (10 plaza gehiago helburu gehigarri gisa)
Adineko pertsonentzako ostatuak (1.9.3. eta 1.9.4.)	521	17.364.615	558	22.196.442	37	4.831.827	583	22.886.981	Bai. Aiaraldea, Araba ipar-ekialdea eta Vitoria-Gasteiz
Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 1 mota)	554	10.965.022	708	19.354.596	154	8.389.574	881	24.081.254	Bai, Aiaraldea, Araba ipar-ekialdea eta Vitoria-Gasteiz.
Gaueko Zentroa, Autonomia-muge eragindako premiei erantzuteko (2.3.1.)	0	0	0	0	0	0			
Adinekoentzako egoitza-zentroak (2.4.1.) ^[4]	2279	85.662.488	2.351	108.038.516	72	22.376.028	2.466	117.070.731	Bai. Eremu guztiak
Adineko pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifiko (2.5.)	162	487.686	300	694.870	138	207.184			Ez
Autonomia pertsonala sustatzeko laguntzak (3.3.)	175	[5]	210	[5]	35	-			Ez
Mendekotasunaren esparruko zerbitzuak – Desgaitasuna duten pertsonak									
Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 2 mota)	133	4.589.977	222	8.489.022	89	3.899.045	11	12709200	Ez
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 3 mota)	30	392.030	63	906.255	33	514.225			Ez
Zentro okupazionalak (2.2.2.)	445	9.719.024	465	12.415.500	20	2.696.476	476	12.709.200	Gaur egun ez. Etorkizunean, Araba ipar-ekialdea eta/edo Añana
Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.2.)	294	22.357.224	335	29.491.099	41	7.133.875	350	30.521.484	Bai. Gutxienez 6 plaza Landa-ingurunean
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.3.)	173	7.891.726	190	10.434.672	17	2.542.946	205	11.254.293	Bai. 6 plaza Landa-ingurunean
Desgaitasuna duten zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifiko (2.5)	150	706.834	195	1.101.360	45	394.526			Ez
Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)	49	196.940	53	708.000	4	511.060	[Zehazteke]		Ez
Ezgaitutako pertsona helduentzako tutoretza-zerbitzua (2.7.2.3.)	419	986.727	419	1.357.863	0	371.136			Ez
Arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzua (2.7.4.)	1.141	1.771.886	1.141	2.236.063	0	464.177	1.500	2.940.000	Ez
Haurren babesaren esparruko zerbitzuak									
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3.)- haurtzarora	3.125	6.352.819	3.125	7.802.828	0	1.450.009			Ez
Adin txikiko pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)	256	20.988.002	256	25.159.104	0	4.171.102	271	26.561.440	Bai. 5 plaza Aiaraldean, eta 5 Arabako Errioxan
Familiekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta/edo arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (2.7.3.1.)	784	2.734.682	805	3.495.203	21	760.521			Ez

Baliabidea/Zerbitzua	2023		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030) ^[1]				Helburu osagarriak ^[2]		Lurralde-banaketa*
	Eskaintza ^[3]	Gastua	Eskaintza ^[3]	Gastua	Δ Eskaintza ^[3]	Δ Gastua	Eskaintza ^[3]	Gastua	
Familia-harrera sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.1.)	125	1.306.071	143	1.903.661	18	597.590			Ez
Adopzioa sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.2.)	43	0	48	119.461	5	119.461			Ez
Indarkeria matxistaren biktimen babesaren esparruko zerbitzuak									
Emakumeentzako ostatu-zerbitzuak (1.9.1.)	46	76.545	51	101.731	5	25.186	55	109.710	Bai. Amurrio, Laudio eta Vitoria-Gasteiz
Emakumeentzako egoitza-zentroak (2.4.6.)	49	2.050.627	57	2.607.712	8	557.085			Ez
Indarkeria matxistaren biktimei arreta sozio-juridikoa eta psikosoziala emateko zerbitzua (2.7.5.)	1.807	802.285	1.850	1.710.910	0	908.625			Ez
Inklusioaren esparruko zerbitzuak									
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3.)- bazterkeria	3.102	1.699.450	3.500	2.297.161	398	597.711			Ez
Bazterkeria-egoeran dauden pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7.)	70	539.005	85	784.098	15	245.093	95	876.345	Mapako agertokian ez. Helburu gehigarri gisa. 10 plaza landa-ingurunean
Gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zerbitzua (1.8.)	115	2.317.961	201	4.169.871	86	1.851.910			Bai. Vitoria-Gasteiz
Gizarte-larrialdietarako harrera-etxeak (1.9.1., 1 mota)	42	228.720	64	307.145	22	78.425			Bai. 7 plaza Landa-ingurunean, iparraldeko zonaren (Aiaraldea eta Araba Ipar-ekialdea) eta hegoaldeko zonaren (Mendialdea, Añana, Errioxa) artean banatuta
Ostatu-zerbitzuak / babespeko etxebizitza [...] bazterkeria eta marjinazioa (1.9.1./1.9.2.)	155	1.227.163	172	1.674.594	17	447.431			Bai. 5 plaza Aiaraldean, Araba Ipar-ekialdean edo Errioxan)
Gizarteratzeko premiei erantzuteko eguneko zentroak (2.2.3.)	0	0	15	109.843	15	109.843			Bai. Vitoria-Gasteiz
Gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zentroak (2.3.2.)	0	0	10	275.587	10	275.587			Bai. Vitoria-Gasteiz
Bazterkeria- eta marjinazio-egoeran dauden pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.5.)	18	951.388	58	3.596.437	40	2.645.049			Ez

^[1] Erkidego mailan gomendatzen diren helburuak dira, ALHko gizarte zerbitzuen II. Maparako (2023-2030) lehentasunezko helburu gisa hartu direnak oro har. Adineko pertsonentzako eguneko zentroen (2.2.1.) eta Mendekotasunerako Prestazio Ekonomikoen (FIZPE eta LPPE) kasuan, beherantz doitu dira erkidego mailan gomendatzen diren estaldurak, kontuan izanda eraginkortasun-irizpideak (helburuak aurreikusten den eskarira egokitzea) eta helburuak Maparen indarraldi-epan lortzearen bideragarritasuna.

^[2] Helburu horiek lortzen saiatuko gara, behin Mapa autonomikoan gomendio gisa ezarrita daudenak lortu ondoren.

^[3] Plazak kontabilizatzen dira zentroetatik ematen diren zerbitzuen kasuan; urte osoan zeharreko erabiltzaileak gainerako zerbitzuetan; langileak Informazio, balorazio diagnostiko eta orientazio zerbitzuaren (1.1.) kasuan, eta urteko arreta-orduak Etxeko Laguntza Zerbitzuaren (1.2.) kasuan.

^[4] Desgaitasuna duten adineko pertsonentzako egoitza-modulu baten gastua barne (25 plaza, 975.186,82 €). Aurrekontuei dagokienaz, gaixotasun mentala dutenentzako egoitza-zentro (2.4.3.) gisa kontabilizatzen da modulu hau.

^[5] Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzuaren (2.7.2.2.) barruan sartzen da.

3.1. Egikaritze-egutegia (2030. urteari begira)

Taula honetan jasotzen diren jarraipen-mugarriak ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapako 18. taulan aurreikusten diren helburuei dagozkie; 18. taula. horrek 2023ko abiapuntuko egoera, 2030erako lehentasunezko helburuak, helburu horiei lotutako gastu arruntaren zenbatespena eta, hala badagokio, helburu osagarriak laburbiltzen ditu.

Taula orientatzeko eta jarraipena egiteko da. Ez da egikaritzeko urteko egutegi bat, eta ez du ordeztzen eskudun erakunde bakoitzari dagokion aurrekontu-, kontratu-, hitzarmen- edo kudeaketa-programazioa. Taularen helburua da Mapak indarrean dagoen bitartean lortzen duen aurrerapena baloratzeko erreferentzia komun bat izatea.

2028an, II. Maparen tarteko ebaluazioa egingo da. Ebaluazio horretan, helburuen aurrerapen-maila, aurreikusitako gastuaren exekuzioa eta taula honetan jasotzen diren adierazleak neurtzen dira. Ebaluazio horretatik abiatuta, eta eskariaren bilakaera, erabilgarri dagoen aurrekontua eta jarduketa bakoitzaren bideragarritasun teknikoa eta antolamendukoa kontuan izanda, Mapan aurreikusten diren helburu osagarrietarantz aurrera egitea komenigarria den edo ez baloratuko da.

18. taulak eskaintza handitzea ezartzen ez duenean eta gastua eguneratzea edo handitzea baino ez duenean aurreikusten, aurreikusitako gastu gehigarria exekutatzeari dagokionez formulatzen da mugarrria. Helburu kuantitatibo espezifikorik ez dagoenean, eskariaren bilakaerara, okupaziora eta dagokion balorazio teknikora mugatzen da jarraipena.

Helburu kuantitatiboak 2030eko denbora-mugara begira formulatzen diren arren, helburu horiek lortzeko beharrezko jarduketak Mapa onesten den unean bertan abiaraziko dira. 2028an egingo den tarteko ebaluazioak, gainera, helburuen egikaritze-egutegia aurreratzeko aukera emango du, baldin eta helburu horien aurrerapen-erritmoagatik komeni bada.

19. Taula. ALHko gizarte zerbitzuen II. Mapan (2023-2030) aurreikusten diren helburuetarako tarteko jarraipen-mugarriak (2028) eta betetze-erreferentziak

Baliabidea / zerbitzua	2030eko helburua (eskaintza)	2030erako gastu zenbatetsia (€)	2028ko tarteko jarraipen-mugarria	2030erako betetze-erreferentzia
Zeharkako zerbitzuak				
Oinarrizko gizarte zerbitzua (1.1. eta kasuak koordinatzeko beste eginkizun batzuk) [langileak]	Oinarrizko GZen lan-kargen azterketaren arabera zehaztu beharrekoa	13.565.000 € ^[1]	Lan-kargak eta profesional-ratioak egokitzeari buruzko azterlana egin da. Doikuntza-neurriak Erakunde Arteko Mahaiak baloratu ditu.	Doikuntza-neurriak txertatu izana, hala badagokio, finantzaketako, plangintzako edo erakunde arteko lankidetzako tresnei.
Zaintzaileei laguntzeko zerbitzua (1.4.)	545 er.(Δ +71 erabiltzaile)	304.000 €	Erabiltzaileen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 50.	Erabiltzaileen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95.
Parte-hartze soziala eta gizarteratzea sustatzeko zerbitzua (1.5.)	— (Δ — —)	—	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe.	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe.
Mendekotasuna, desgaitasuna, bazterkeria eta babesgabetasuna baloratzeko eta diagnostikatzeko zerbitzua (2.1.)	10.598 er.(Δ + baloratutako 489 perts.)	3.118.000 €	Baloratutako pertsonen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 40.	Baloratutako pertsonen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95.
Gizarte-larrialdiak koordinatzeko zerbitzua (2.6.)	3.400 er.(Δ +artatutako 466 pertsona)	743.000 €	Artatutako pertsonen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 40.	Artatutako pertsonen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95.
Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzua (2.7.2.2.)	1.358 er.(Δ +artatutako 226 pertsona)	657.000 €	Artatutako pertsonen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 40.	Artatutako pertsonen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95.

Baliabidea / zerbitzua	2030eko helburua (eskaintza)	2030erako gastu zenbatetsia (€)	2028ko tarteko jarraipen-mugarria	2030erako betetze-erreferentzia
Garraio egokituko zerbitzua (2.7.2.4.)	1.177 er.(Δ +0 erabiltzaile)	415.000 €	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe.	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe.
Mendekotasunaren esparruko zerbitzuak - Adineko pertsonak				
Etxeako Laguntza Zerbitzua (1.2.) [urteko orduak]	1.101.572 ordu (Δ +248.022 ordu/urtean)	39.208.000 €	Urtean emandako orduei dagokien lehentasunezko helburuaren % 100.	Lehentasunezko helburua mantentzea. Tarteko ebaluazioaren eta aurrekontu-baliabideen arabera, urtean emandako ordu kopuruari dagokionez aurreikusitako helburu osagarriarantz aurrera egitea.
Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7., 1 mota)	428 pl.(Δ +75 plaza)	8.320.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 50 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokien lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan. Helburu osagarriak lortzeko bidean egin diren aurrerapenaren balorazioa, hala badagokio.
Adineko pertsonentzako ostatuak (1.9.3. eta 1.9.4.)	558 pl.(Δ +37 plaza)	22.196.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 40 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokien lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta.
Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 1 mota)	708 pl.(Δ +154 plaza)	19.355.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokien lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta. Helburu osagarriaren balorazioa.
Gaueko Zentroa, Autonomia-mugek eragindako premiei erantzuteko (2.3.1.)	— (Δ — —)	—	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe.	Ez dagokio.
Adinekoentzako egoitza-zentroak (2.4.1.)	2.351 pl.(Δ +72 plaza)	108.039.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokien lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta. Helburu osagarriaren balorazioa.
Adineko pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifiko (2.5.)	300 er.(Δ +138 erabiltzaile)	695.000 €	Erabiltzaile-kopuruaren aurreikusitako gehikuntzaren >=% 30 lortuta.	Onuradun kopuruari dagokien aurreikusitako lehentasunezko helburuaren >=% 95 lortuta.
Laguntza Pertsonaleko Prestazio Ekonomikoa (3.1.1)	966 er.(Δ +276 onuradun)	5.714.000 €	Onuradun-kopuruaren aurreikusitako gehikuntzaren >=% 40 lortuta.	Lehentasunezko helburua den onuradun kopuruaren aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95 lortuta.
Familia-ingurune Zainketetarako Prestazio Ekonomikoa (3.2.1)	4.406 er.(Δ +32 onuradun)	14.071.000 €	Onuradunen bilakaeraren jarraipena eta aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 40 gauzatuta.	Aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 95 gauzatuta.
Autonomia pertsonala sustatzeko laguntzak (3.3)	210 er.(Δ +35 onuradun)	[2.7.2.2 barne]	Onuradun kopuruari dagokien aurreikusitako helburuaren >=% 50 lortuta.	Onuradun kopuruari dagokien aurreikusitako helburuaren >=% 95 lortuta.
Mendekotasunaren esparruko zerbitzuak - Desgaitasuna eta gaixotasun mentala duten pertsonak				
Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 2 mota)	222 pl.(Δ +89 plaza)	8.489.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokien lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta.
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 3 mota)	63 pl.(Δ +33 plaza)	906.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokien lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta.
Zentro okupazionalak (2.2.2.)	465 pl.(Δ +20 plaza)	12.416.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokien lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta.

Baliabidea / zerbitzua	2030eko helburua (eskaintza)	2030erako gastu zenbatetsia (€)	2028ko tarteko jarraipen-mugarria	2030erako betetze-erreferentzia
Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.2.)	294 pl.(Δ +0* plaza)	29.491.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokion lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta.
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.3.)	190 pl.(Δ +17 plaza)	10.435.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza kopuruari dagokion lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta edo martxan; aurreikusitako gastu-gehikuntzaren >=% 50 gauzatuta.
Desgaitasuna – gaixotasun mentala barne– duten pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifikoa (2.5.)	195 er.(Δ +45 erabiltzaile)	1.101.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren % 30 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta..	Onuradun kopuruari dagokion aurreikusitako helburuaren >=% 95 lortuta.
Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)	53 er.(Δ +4 erabiltzaile)	708.000 €	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe.
Ezgaitutako pertsona helduentzako tutoretza-zerbitzua (2.7.2.3.)	419 er.(Δ +0 erabiltzaile)	1.358.000 €	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe	Berariazko helburu kuantitatiborik gabe.
Arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzua (2.7.4.)	1.141 er.(Δ +0 erabiltzaile)	2.236.000 €	Eskariaren jarraipena eta, tarteko ebaluazioan, 18. taulan aurreikusitako helburu osagarriaren balorazioa.	Lehentasunezko helburua mantentzea eta, hala badagokio, helburu osagarriarantz aurrera egitea, eskariaren eta aurrekontu-baliabideen arabera.
Haurren babesaren esparruko zerbitzuak				
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3.) - haurtzarora	3.125 er.(Δ +0 erabiltzaile)	7.803.000 €	Premien balorazioa OGZen azterketaren esparruan.	Estaldura behar adinakoa den berrikustea eta, hala badagokio, doikuntza-proposamena egitea.
Adin txikiko pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)	256 pl.(Δ +0 plaza)	25.159.000 €	2030erako helburu osagarriaren balorazioa, tarteko jarraipen-txostenean.	Lehentasunezko helburua mantentzea eta, hala badagokio, helburu osagarriarantz aurrera egitea, eskariaren, profilen eta aurrekontu-baliabideen arabera.
Familiekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta/edo arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (2.7.3.1.)	805 er.(Δ +21 erabiltzaile)	3.495.000 €	Erabiltzaileen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 70 lortuta.	Erabiltzaile kopuruaren aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95 lortuta.
Familia-harrera sustatzeko eta laguntza teknika emateko zerbitzua (2.7.6.1)	143 er.(Δ +18 erabiltzaile)	1.904.000 €	Erabiltzaileen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 70 lortuta.	Erabiltzaile kopuruaren aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95 lortuta.
Adopzioa sustatzeko eta laguntza teknika emateko zerbitzua (2.7.6.2)	48 er.(Δ +5 erabiltzaile)	119.000 €	Erabiltzaileen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 70 lortuta.	Erabiltzaile kopuruaren aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95 lortuta.
Indarkeria matxistaren biktimen babesaren esparruko zerbitzuak				
Emakumeentzako ostatu-zerbitzuak (1.9.1)	51 pl.(Δ +5 plaza)	235.000 €	Plaza kopuruari dagokion lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Lehentasunezko helburua martxan edo planifikatuta; helburu osagarriaren balorazioa, hala badagokio.
Emakumeentzako egoitza-zentroak (2.4.6)	57 pl.(Δ +3 plaza)	2.518.000 €	Plaza kopuruari dagokion lehentasunezko helburuaren % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Lehentasunezko helburua martxan edo planifikatuta; okupazioaren eta eskariaren jarraipena.
Indarkeria matxistaren biktimei arreta sozio-juridikoa eta psikosoziala emateko zerbitzuak (2.7.5.)	1.850 er.(Δ +43 erabiltzaile)	1.711.000 €	Erabiltzaileen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 70 lortuta.	Erabiltzaile kopuruaren aurreikusitako gehikuntzaren >=% 95 lortuta.
Inklusioaren esparruko zerbitzuak				

Baliabidea / zerbitzua	2030eko helburua (eskaintza)	2030erako gastu zenbatetsia (€)	2028ko tarteko jarraipen-mugarria	2030erako betetze-erreferentzia
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3.) - bazterkeria	3.500 er.(Δ +398 p. artatu)	2.297.000 €	Artatutako pertsonen aurreikusitako gehikuntzaren >=% 50	Lehentasunezko helburuaren >=% 95 lortuta.
Bazterkeria-egoeran dauden pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7.)	85 pl.(Δ +15 plaza)	784.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 60 martxan; % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Lehentasunezko helburuan aurreikusitako plaza kopuruaren gehikuntzaren % 100 martxan. Helburu gehigarriaren balorazioa.
Gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zerbitzua (1.8.)	201 pl.(Δ +86 plaza)	3.139.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 40 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza-gehikuntzaren >=% 40 martxan, eta % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.
Gizarte-larrialdietarako harrera-etxeak (1.9.1., 1 mota)	64 pl.(Δ +22 plaza)	173.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 40 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza-gehikuntzaren >=% 40 martxan, eta % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.
Bazterkeria jasateko arriskuan dauden pertsonentzako ostatu-zerbitzuak/babespeko etxebizitzak (1.9.1./1.9.2.)	172 pl.(Δ +17 plaza)	1.558.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Lehentasunezko helburuan aurreikusitako plaza kopuruaren gehikuntzaren % 100 martxan.
Gizarteratzeko premiei erantzuteko eguneko zentroak (2.2.3.)	15 pl.(Δ +15 plaza)	110.000 €	Lehentasunezko helburua den plaza-gehikuntzaren >=% 60 martxan; % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Lehentasunezko helburuan aurreikusitako plaza kopuruaren gehikuntzaren % 100 martxan.
Gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zentroak (2.3.2.)	10 pl.(Δ +10 plaza)	276.000 €	Lehentasunezkoa den plaza-gehikuntzaren >=% 50 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza-gehikuntzaren >=% 50 martxan, eta % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.
Bazterkeria- eta marjinazio-egoeran dauden pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.5.)	58 pl.(Δ +40 plaza)	3.596.000 €	Lehentasunezkoa den plaza-gehikuntzaren >=% 50 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.	Plaza-gehikuntzaren >=% 50 martxan, eta % 100 planifikatuta eta aurrekontuetan sartuta.

^[1] Gastuaren behin-behineko eguneraketa, gaur egungo arreta-ratioetan oinarrituta, OGZen lan-kargen azterketa egiten den bitartean; azterketa horrek landa-inguruneko udalen eta Foru Aldundiaren arteko lankidetzaz hitzarmen berrietarako oinarritzat balioko du.

3.2. Finantza-erantzukizun partekatua

Arabako Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapak administrazio publikoen ahalegin ekonomikoa pixkanaka handitzea aurreikusten du, Maparen indarraldirako aurreikusten diren zerbitzuak, prestazioak eta baliabideak garatzeko eta areagotzeko.

Testuinguru horretan, Maparen egikaritzean inplikaturik dauden Arabako erakundeek Lurraldeko Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren finantza-erantzukidetasunean aurrera egiteko konpromisoa adierazten dute, erakunde arteko lankidetzarako formulak analizatuz eta sustatuz, sistemaren iraunkortasun ekonomikoa zein Mapa honetan ezartzen diren helburuak lortzeko finantzazio egokia eta behar adinakoa bermatu dadin ahalbideratuko dutenak. Helburu horrekin, Gizarte Zerbitzuen Erakunde Arteko Mahaian finantza-erantzukizun partekatua zein Lurraldeko 20.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrietako udalek beren gain hartzea eta zuzenean ematea erabakitzen duten udal eskumeneko zerbitzuen finantzazio-eredua aztertuko dira, udal gizarte zerbitzuen eskumenak eskuordetzeari eta zerbitzu horiek kudeatzeko gomendioari buruzko esparru-hitzarmenean aurreikusitakoaren arabera. Erakunde Arteko Mahaiak egingo duen analisi horren barruan, halaber, Arabako erakundeek Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren finantzazio-gehikuntzak eta tokiko erakundeek eta Foru Aldundiak batera finantzatzutako edo benetan emandako zerbitzuen finantzazioa lotuko dituzten formula espezifikoak ezartzea komenigarria eta posible den baloratuko dute.

4. Autonomiaren/mendekotasunaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak – Adineko pertsonak

4.1. Udal zerbitzuak

- 4.1.1. Etxeko Laguntza Zerbitzua (1.2.)
- 4.1.2. Eguneko Arreta-zerbitzua (1.7., 1 mota)
- 4.1.3. Adineko Pertsonentzako Ostatu-zerbitzuak (1.9.3. eta 1.9.4.)

4.2. Foru-zerbitzuak

- 4.2.1. Mendekotasun-egoeran dauden Adineko Pertsonentzako Eguneko Zentroak (2.2.1., 1 mota)
- 4.2.2. Gaueko Zentroa, Autonomia-mugek eragindako premiei erantzuteko (2.3.1.)
- 4.2.3. Adinekoentzako Egoitza-zentroak (2.4.1.).
- 4.2.4. Adineko pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifikoa (2.5.)

4.1. Udal zerbitzuak

4.1.1. Etxez-Etxeko Laguntza Zerbitzua – ELZ (1.2.)¹⁰

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Laguntza- eta prebentzio-zerbitzua da, mendekotasun egoeran edo arriskuan dauden erabiltzaileei euren etxebizitzan bertan laguntzera bideratutakoa, etxeko arreta-laguntza eta pertsonala emanez, bere etxean bertan moldatu eta bere ingurunean integra dadin ahalbideratuko duena, isolamendu-egoerak saihestuz.

Abiapuntuko egoera (2023)

Gaur egun, zerbitzua emateko bi modalitate daude Lurraldean:

- Vitoria-Gasteizko Udalak bere udal-barrutian ematen du zerbitzua, zuzenean kontratatuta, hiru modalitatetan: Oinarrizko ELZ eta mendekotasunerako ELZ, mendekotasuna aitortuta ez duten eta aitortuta duten biztanleei zuzenduta, hurrenez hurren, eta atsedenerako ELZ, zaintzaileen premiei erantzuteko zerbitzua.
- Lurraldeko gainerako udalek Arabako Foru Aldundiaren esku utzita dute zerbitzuaren kudeaketa, Aldundiak 20.000 biztanle baino gutxiagoko udalekin dituen esparru-hitzarmenen bitartez. Aldebiko hitzarmen horiei jarraikiz, Aldundiak finantzatzen eta kudeatzen du zerbitzua, eta mendekotasuna edo desgaitasuna aitortuta duten biztanleei eta mendekotasun-arriskuan daudenei (23 edo 24 puntu MBB baremoan) ematen die estaldura.

2023an, Vitoria-Gasteizko Udalak 603.265 zerbitzu-ordu eman zien, guztira, 3.853 biztanleri; Foru Aldundiak, berriz, 250.285 ordu, 1.079 laguni. Orotara, 65 urtetik gorako ehun biztanle bakoitzeko 1.119 ordukoa (urte osoan) izan zen zerbitzuaren estaldura, eta mendekotasun-balorazioa duen biztanle bakoitzeko 46,7 ordukoa (urte osoan).

20. taulak arreta-orduak erakusten ditu, kuadrillen eta Oinarrizko Zonen arabera antolatuta, eta eremuon artean alde handiak daudela erakusten du; hala, Mendialdea eta Vitoria-Gasteiz dira arreta-ordu gutxien eskaintzen dutenak, bai 65 urtetik gorako biztanleei dagokienez, bai mendekotasun-balorazioa dutenei dagokienez (gradua aitortuta dutenak zein ez dutenak). Aitzitik, ELZren estaldura handiena duten Oinarrizko Zonak Arabako Errioxa Mendebalde, Gorbialdea C, Lautada Iparralde eta Amurrio dira, argi eta garbi.

20. Taula. EELZ urteko arreta-orduak eta estaldura, Kuadrillen eta Gizarte Zerbitzuen Oinarrizko Zonen arabera. 2023.

KUADRILLA	OINARRIZKO ZONA	Orduak/ urtean	65 urte eta gehiagoko biztanleria	Baloratutako pertsonak	Estaldura [%] ^[1]	Urteko orduak/ baloratutako pertsonako ^[2]
Aiaraldea	Amurrio	39.025	2.485	541	1.570,4	72,1
	Aiara	12.635	1135	317	1.113,2	39,9
	Laudio	63.875	4.835	1.077	1.321,1	59,3
	Aiaraldea, guztira	115.535	8.455	1.935	1.366,5	59,7
Añana	Añana Erdialdea	8.540	649	158	1.315,9	54,1
	Añana Ekialdea	6.790	611	155	1.111,3	43,8
	Añana Mendebalde	8.715	617	147	1.412,5	59,3
	Añana, guztira	24.045	1.877	460	1.281,0	52,3

¹⁰ EAEko Gizarte Zerbitzuen II. Maparen egiturari jarraituz, Etxeko Laguntza Zerbitzuari dagozkion datu orokorrak jasotzen dira atal honetan, aintzat hartu gabe arreta jasotzen duten pertsonak adinekoak diren edo desgaitasuna duten pertsonak diren. Bestalde, jarraian ikusiko den bezala, estaldurak arreta-orduetan adierazten dira 65 urtetik gorako biztanleei dagokienez, nahiz eta desgaitasuna duten pertsona gazteei ere ematen dien arreta, neurri txikiagoan bada ere.

KUADRILLA	OINARRIZKO ZONA	Orduak/ urtean	65 urte eta gehiagoko biztanleria	Baloratutako pertsonak	Estaldura [%] ^[1]	Urteko orduak/ baloratutako pertsonako ^[2]
Gorbeialdea	Gorbeialdea A	8.680	965	225	899,5	38,6
	Gorbeialdea B	8.365	719	127	1.163,4	65,9
	Gorbeialdea C	7.245	455	90	1.592,3	80,5
	Gorbeialdea, guztira	24.290	2.139	442	1.135,6	55,0
Arabako Lautada	Lautada Erdialdea	11.900	956	228	1.244,8	52,2
	Lautada Iparr	16.555	774	213	2.138,9	77,7
	Lautada Hegoa	9.975	624	174	1.598,6	57,3
	Arabako Lautada, guztira	38.430	2.354	615	1.632,5	62,5
Arabako Mendialdea	Kanpezu	7.210	824	155	875,0	46,5
	Mendialdea, guztira	7.210	824	155	875,0	46,5
Arabako Errioxa ^[3]	Arabako Errioxa Erdialdea	9.940	584	146	1.702,1	68,1
	Arabako Errioxa Ekialdea	6.387	587	166	1.088,1	38,5
	Arabako Errioxa Mendebaldea	15.470	636	147	2.432,4	105,2
	Arabako Errioxa Hegoa	8.978	612	177	1.467,0	50,7
	Arabako Errioxa, guztira	40.775	2.419	636	1.685,6	64,1
Landa-ingurunea (skualdea)	Landa-ingurunea, guztira	250.285	18.068	4.243	1.385,2	59,0
Vitoria-Gasteiz ^[4]	Vitoria-Gasteiz, guztira	603.265	58.219	14.034	1.036,2	43,0
GUZTIRA, ARABA		853.550	76.287	18.277	1.118,9	46,7

^[1] Adineko 100 pertsona bakoitzeko arreta-orduak. ^[2] Estaldura espezifikoak, mendekotasun-balorazioa duen pertsona bakoitzeko urteko ordutan. ^[3] Oion udalerria Oinarrizko bi Eremutan banatuta dagoenez (Arabako Errioxa Ekialdea eta Arabako Errioxa Hegoaldea), eta kasuak bi Eremu horien artean banatzeko irizpide zehatzik ez dagoenez, udalerrian eman diren arreta-orduak erdibana banatu dira.^[4] Sartuta daude atsedenerako ELZren 16.398 ordu.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuetako II. Mapak ezartzen duenari jarraikiz, 65 urtetik gorako ehun biztanleko 1.217,21 ordukoa da urtean ELZrako estaldura; hala, helburu hori lortzeko, 2030erako, urtean 1.101.572 orduko bolumena zenbatesten da (horietatik, 832.206 ordu Vitoria-Gasteizen, eta 258.264 ordu Landa-ingurunean, biztanle-portzentajearen arabera).

Arabako udalek eta, zehazki, Vitoria-Gasteizko Udalak, uste dute Mapa autonomikoan egiten den aurreikuspena eskasegia izan litekeela, kontuan izanda berriki prezio publikoa jaitsi izanak eta gehieneko intentsitateak –Estatuko araudira egokitzeko– handitu izanak eragina izan dutela ELZren eskarian (orduen bolumena % 20 hazi da 2023tik 2025era; 870.627 zerbitzu-ordu eman zen 2025ean). Bestalde, datuek agerian uzten dute (20. taula) erkidego mailan ezarritako helburua gaur egun gainditu egiten dela Landa-ingurunea Eskualdean (eskualde horretan, zerbitzuaren maila da adineko 100 pertsona bakoitzeko 1.385 ordukoa urtean). Halaber, Landa-inguruneke udalerrietan, ordu-bolumena nabarmen hazi da 2023az geroztik (386.100 ordu inguru 2024an; hala, zerbitzuaren batez besteko intentsitatea urteko 6,3 ordukoa ze, eta 3,89koa 2023an); beraz, Mapa autonomikoan egiten den aurreikuspena eskasa izango litzateke seguruenik.

Ondorioz, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa (2023-2030) honetan, honako helburu hauek ezartzen dira:

- Lehenetsuneko helburua da 2030erako Mapa autonomikoak gomendatzen duen arreta-orduen bolumenera iristea. INEren biztanleria-aurreikuspen eguneratuekin, horrek esan nahiko luke 65 urtetik gorako 100 biztanle bakoitzeko 1.229 arreta-ordutara iristea (urtean).
- Helburu osagarria da —behin lehenetsuneko helburua lortu ondoren—, adineko ehun pertsona bakoitzeko 1.538,76 zerbitzu-ordutara (urtean) iristea Lurralde osoan. Zifra hori honako agertoki honen ondorio da:

- Vitoria-Gasteiz udalerrian, 2025ean emandako orduetatik abiatu, eta % 10eko igoera aplikatu zaie (% 2koa, urte bakoitzeko), 65 urteko eta gehiagoko biztanleriarentzat espero den igoera baino txikixeagoa. Ondoriozko estaldura adineko ehun biztanle bakoitzeko urtean 1.407 ordukoa izango litzateke.
- Landa-inguruneko udalerrietan, hiriburukoa baino estaldura handiago batetik abiatzen garela kontuan izanda (1.385,2 ordu adineko ehun biztanle bakoitzeko, 2023an), igoera pixka bat txikiagoa (urteko % 1,5koa) aurreikusten da, 2024an emandako zerbitzu-orduekiko.

Helburu osagarri horiek ezartzeak esan nahiko luke Lurralde Historikoaren mailan 1.378.539 arreta-ordu eskaintzea 2030ean, hau da, 65 urteko eta gehiagoko ehun biztanle bakoitzeko 1.538,76 ordu. Horrek esan nahi du 2023an baino ia 525.000 ordu gehiago ematea (354.425 ordu gehiago Vitoria-Gasteizen, eta 170.564 ordu gehiago Landa-inguruneko udalerrietan).

21. Taula. Etxeko Laguntza Zerbitzuaren (ELZ) egungo egoera eta helburuak. 2023-2030.

GZ Eskualdea	Egungo egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako lehentasunezko helburua (2030)			ALHko GZ II. Mapako helburu osagarria (2030-)		
	Orduak/urtean	Estaldura ^[1]	Orduak/urtean	Estaldura ^[1] ^[2]	Ald. 2023 - 2030 [%]	Orduak/urtean	Estaldura ^[1] ^[3]	Ald. 2023 - 2030 [%]
Vitoria-Gasteiz	603.265	1.036,2	784.245	1.147,1	%30,0	957.690	1.400,75	%58,75
Landa-ingurunea	250.285	1.385,2	317.328	1.495,7	%26,8	420.849	1.983,64	%68,15
Guztira	853.550	1.118,9	1.101.572	1.229	%29,1	1.378.539	1.538,76	%61,51

^[1] Adineko 100 pertsona bakoitzeko urteko ordutan, Eskualde bakoitzean.
^[2] Igoera handixeagoa planteatzen da Vitoria-Gasteizen, estalduren konbergentzia sustatzeko.
^[3] Vitoria-Gasteizerako, urte bakoitzeko % 2ko igoera aurreikusten da, 2025ean emandako arreta-orduekiko. Landa-ingurunean, urteko % 1,5eko igoera planteatzen da, 2024an emandako orduekiko.

Ordu gehigarrien helburuak estaldura zein zerbitzuaren intentsitatea handitzea ekarriko luke, premien arabera.

Ildo horretan, adierazi behar da aurreikusten dela Etxeko Laguntza Zerbitzua eta Laguntza Pertsonalerako Prestazio Ekonomikoa (LPPE) 2026az geroztik bateragarri egiteak datozen urteetan zerbitzuaren eskaria handitu egingo duela, eta horrek erabiltzaile-bolumena ere handitu egingo duela, kontuan izanda itxarote-zerrendatik ez duen zerbitzu bat dela.

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen II. Maparen arabera, etxeko laguntza-zerbitzua hurbiltasun handieneko zerbitzua da, Gizarte Zerbitzuen Oinarrizko Zonetan eman behar dena. Hala ere, zentroetatik ematen ez den zerbitzua izanik, Mapa autonomikoak ez du zerbitzuaren lurralde-banaketari dagokion gomendiorik ezartzen; jarraian, Landa-ingurunea Eskualdeko Oinarrizko Zona bakoitzari legozkikeen arreta-orduak jasotzen dira.

Oinarrizko Zona bakoitzerako helburu teorikoa ezarri da eskualde-mailako helburuzko estaldura (adineko 100 pertsona bakoitzeko 1.495,7 ordu urtean, 2030erako lehentasunezko helburu gisa, eta adineko 100 pertsona bakoitzeko 1.983,48 ordu, helburu osagarri gisa) indize zuzentzaile batekin haztatuta; indize horrek bi faktore hartzen ditu kontuan: Oinarrizko Zona bakoitzean baloratutako mendekotasuna duten pertsonen tasa eta biztanleen sakabanaketa (ikus 1.4.2 atala).

ALHko Gizarte Zerbitzuen Maparen (2023-2026) agertoki nagusian, Oinarrizko Zonen araberrako estalduraren banaketa proportzional doituak eragingo luke emandako ordu kopurua pixka bat murriztu egin beharko litzatekeela Amurrión, Gorbeialdea C eremuan (% -13) eta, batez ere, Arabako Errioxa Mendebaldean (% -31); azkeneko eremu horretan, abiapuntuko estaldura baloratutako adineko biztanleen tasa eta haien biztanle-sakabanaketaren faktorea aintzat hartuta egokituko litzaiokienezaren oso gaineratik zegoen 2023an.

22. Taula. ELZ zerbitzuaren estaldura teorikoa, Oinarritzko Zonaren arabera (II Mapako helburu nagusiak), 2030

	Oinarritzko Zona	65 urte edo gehiagoko pop. (2030)	Indize zuzentzaile haztatua ^[1]	Estaldura 2023	Estaldura teorikoa 2030 [%] ^[2]	Ordu kop. 2030	Ordu kop. 2023	Ordu gehig.	Orduen hazk. 2023 – 2030 (%)
Aiaraldea	Aiara	1.332	1,17	912,27	1.745,3	23.247	12.635	10.612	84%
	Amurrio	2.918	0,89	1.286,68	1.332,5	38.883	39.025	-142	0%
	Llodio	5.678	0,90	1.082,44	1.339,3	76.044	63.875	12.169	19%
	Aiaraldea, guztira	9.928				138.174	115.535	22.639	20%
Añana - Gorbeialdea	Añana Centro	761	1,09	1.078,28	1.632,8	12.426	8.540	3.886	46%
	Añana Este	718	1,06	910,19	1.591,9	11.430	6.790	4.640	68%
	Añana Oeste	724	1,25	1.158,91	1.875,3	13.577	8.715	4.862	56%
	Añana, guztira	2.203				37.433	24.045	13.388	56%
	Gorbeialdea A	1.133	1,02	736,84	1.529,3	17.327	8.680	8.647	100%
	Gorbeialdea B	844	0,81	952,73	1.204,6	10.167	8.365	1.802	22%
	Gorbeialdea C	534	0,89	1.305,41	1.328,9	7.096	7.245	-149	-2%
	Gorbeialdea, guztira	2.511				34.590	24.290	10.300	42%
Arabako Errioxa	Errioxa Centro	686	1,08	1.396,07	1.611,7	11.057	9.940	1.117	11%
	Errioxa Este	690	1,17	892,04	1.743,2	12.028	6.387	5.641	88%
	Errioxa Oeste	747	0,96	1.990,99	1.435,0	10.719	15.470	-4.751	-31%
	Errioxa Sur	719	1,18	1.203,49	1.762,8	12.674	8.978	3.696	41%
	Errioxa, guztira	2.842				46.478	40.775	5.703	14%
Lautada - Mendialdea	Lautada Centro	1.123	0,96	1.019,71	1.432,7	16.090	11.900	4.190	35%
	Lautada Norte	909	1,24	1.753,71	1.861,7	16.923	16.555	368	2%
	Lautada Sur	733	1,14	1.309,06	1.712,2	12.550	9.975	2.575	26%
	Lautada, guztira	2.765				45.563	38.430	7.133	19%
	Mendialdea, guztira	967	1,04	716,7	1.560,5	15.090	7.210	7.880	109%
Zona Rural	Guztira	21.216	1	1.385,20	1.495,7	317.328	250.285	67.043	27%

^[1] Normalizatu eta konbinatu egiten dira biztanleriaren sakabanaketa (% 40) eta mendekotasunaren balorazioa duten biztanleen tasa (% 60). 2030erako aurreikusten den 65 urte eta gehiagoko biztanleen arabera haztatua. ^[2] Eskualderako lehentasunezko helburu gisa ezartzen den batez besteko estaldura (adineko 100 biztanle bakoitzeko 1.495,7 ordu) eta indize zuzentzaile haztatua biderkatuta.

23. Taula. ELZren helburu osagarrien banaketa, Landa-ingurunea Eskualdeko Oinarritzko Zonen arabera, 2030.

	Oinarritzko Zona	65 urte edo gehiagoko pop. (2030)	Indize zuzentzaile haztatua ^[1]	Estaldura 2023	Estaldura teorikoa 2030 [%] ^[2]	Ordu kop. 2030	Ordu kop. 2023	Ordu gehig.	Orduen hazk. 2023 – 2030 (%)
Aiaraldea	Aiara	1.332	1,17	912,27	2.314,7	30.831	12.635	18.196	144%
	Amurrio	2.918	0,89	1.286,68	1.767,2	51.567	39.025	12.542	32%
	Llodio	5.678	0,90	1.082,44	1.776,2	100.852	63.875	36.977	58%
	Aiaraldea, guztira	9.928				183.251	115.535	67.716	59%
Añana - Gorbeialdea	Añana Erdialdea	761	1,09	1.078,28	2.165,5	16.479	8.540	7.939	93%
	Añana Ekialdea	718	1,06	910,19	2.111,2	15.159	6.790	8.369	123%
	Añana Mendebaldea	724	1,25	1.158,91	2.487,1	18.007	8.715	9.292	107%
	Añana, guztira	2.203				49.645	24.045	25.600	106%
	Gorbeialdea A	1.133	1,02	736,84	2.028,2	22.980	8.680	14.300	165%
	Gorbeialdea B	844	0,81	952,73	1.597,6	13.484	8.365	5.119	61%
	Gorbeialdea C	534	0,89	1.305,41	1.762,4	9.411	7.245	2.166	30%
	Gorbeialdea, guztira	2.511				45.875	24.290	21.585	89%
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	686	1,08	1.396,07	2.137,5	14.664	9.940	4.724	48%
	Errioxa Ekialdea	690	1,17	892,04	2.311,8	15.952	6.387	9.565	150%
	Errioxa Mendebaldea	747	0,96	1.990,99	1.903,1	14.216	15.470	-1.254	-8%
	Errioxa Hegoa	719	1,18	1.203,49	2.337,9	16.809	8.978	7.831	87%
	Errioxa, guztira	2.842				61.640	40.775	20.865	51%
Lautada - Mendialdea	Lautada Erdialdea	1.123	0,96	1.019,71	1.900,1	21.338	11.900	9.438	79%
	Lautada Iparra	909	1,24	1.753,71	2.469,0	22.443	16.555	5.888	36%
	Lautada Hegoa	733	1,14	1.309,06	2.270,8	16.645	9.975	6.670	67%
	Lautada, guztira	2.765				60.426	38.430	21.996	57%
	Mendialdea, guztira	967	1,04	716,7	2.069,5	20.012	7.210	12.802	178%
Landa Ingurunea		21.216	1	1.385,20	1.983,64	420.849	250.285	170.564	68%

^[1] Normalizatu eta konbinatu egiten dira biztanleriaren sakabanaketa (% 40) eta mendekotasunaren balorazioa duten biztanleen tasa (% 60). 2030erako aurreikusten den 65 urte eta gehiagoko biztanleen arabera haztatua. ^[2] Eskualderako helburu osagarri gisa ezartzen den batez besteko estaldura (1.983,48 ordu adineko ehun biztanle bakoitzeko) indize zuzentzaile haztatuarekin biderkatuta.

Kontuan izanda, 2024an, Foru Aldundiak landa-ingurunean ematen zuen zerbitzuaren batez besteko intentsitatea erabiltzaile bakoitzeko asteko 6,3 ordukoa zela, Mapa honen lehentasunezko agertokian aurreikusten diren 67.000 ordu gehigarriei esker, urtean 200 pertsona gehiagok jaso ahal izango du arreta gaur egungo intentsitatearekin, edo batez besteko intentsitatea beste zerbitzu-ordu batez, gutxi gorabehera, luzatu ahal izango, gaur egun arreta jasotzen duten landa-ingurune 1.184 pertsona bakoitzarentzat. Agertoki gehigarrian, 170.000 zerbitzu-ordu gehigarriei esker, urtean 530 pertsona gehiago artatu ahal izango lirateke, edo pertsona bakoitzak astean hiru ordu gehiagoko arreta jasoko luke.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Zerbitzua mantentzeko egindako gastua 24,28 milioi euro baino gehiagokoa izan zen 2023an. 17.01 milioi baino gehixeago Vitoria-Gasteizko Udalak egindako gastuari dagokie, eta ia 7,27 milioi Foru Aldundiak Landa-ingurunean zerbitzuak emateko egindako gastuari, eskualdeko udalek zerbitzuaren kudeaketa haren esku utzita baitute, Foru Gobernu Kontseiluaren abenduaren 21eko 765/2018 erabakiaren arabera.¹¹

24. Taula. Etxeko Laguntza Zerbitzua mantentzeko egindako gastu arrunta, guztira. 2023.

Finantzazioa	Orduak/ urtean 2023	Guztizko gastu arrunta 2023	Gastu arrunt publikoa 2023	Kostu/unit. osoa 2023	Kostu/unit. publikoa 2023
Vitoria-Gasteizko Udalak	603.265	17.013.523,73	14.076.349 ⁽¹⁾	28,2	23,3
Arabako Foru Aldundia	250.285	7.268.570,86	5.814.857 (e) ⁽²⁾	29,0	23,2
Guztira	853.550	24.282.095	19.891.206	28,5	23,3

⁽¹⁾ Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikorako (2023-2026) emandako informazioa; ⁽²⁾ Zenbatespena, ELZren koordainketa-portzentajeari buruzko datuetatik abiatuta, Gizarte Zerbitzuen eta Gizarte Ekintzaren 2023ko Estatistikaren (GZGEE) arabera.

ELZren 2030eko kostua kalkulatzeko aldera, gastu unitarioaren bilakaera proiektatu da zerbitzuaren kontratu publikoetan aurreikusten diren berrikuspen-mekanismoak kontuan izanda –mekanismo horiek, oro har, KPln oinarritutako urteko eguneraketak jasotzen dituzte–, edo elkarren segidako kontratuen artean egindako eguneraketa esanguratsuagoak, KPlz gain, kontratuak indarrean irautean duten bitartean lan-kostuetan gertatzen den aldaketan oinarritutako igoerak ere aintzat hartuta. Nolanahi ere, berrikuspenik gabeko aldiak aurreikusi ohi dituzte kontratuak, kontratuak luzatzen diren aldiak zehar.

Vitoria-Gasteizko Udalak ematen duen zerbitzuaren kasuan, 2025ean formalizatu zen azkeneko kontratazioa, hiru urteko iraupena izango duena, bigarren eta hirugarren urteetarako ordu bakoitzeko kostuaren % 3 eta % 2ko igoera-aurreikuspenekin, hurrenez hurren, eta balizko luzapen batekin; luzapen horretan zehar, mantendu egingo da kontratuaren azkeneko urteari dagokion prezioa. 2030eko kostua kalkulatzeko aldera, igoera berberak aplikatu dira hurrengo aldirako (2028-2030).

25. Taula. Vitoria-Gasteizko Udalak ematen duen ELZren orduko kostuek izango duten bilakaeraren aurreikuspena (2023-2030)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
ELZren orduko kostua (BEZ bame)	28,20	28,20	32,26 (e)	33,23	33,89	33,89	34,91	35,61
Gehikuntza aurreikusia (%)			%14,4	%3	%2	-	%3	%2

(e) % 14,4 % 3 % 2 - % 3 % 2 (e) Orduko kostua, kontratazio-pleguan finkatutako orduko gehieneko prezioetatik (BEZ bame) eta lizitazio- eta esleipen-prezioen arteko aldetik abiatuta zenbatetsi dena.

Aldundiak landa-ingurune 1.184 udalek eskatutako finantzatzen eta ematen duen Etxeko Laguntza Zerbitzuaren kasuan, loteka ematen da, Lurraldeko zenbait eremuri estaldura emateko. 2022an kontratatu zen 9 hilabeterako, eta berriro kontratatu zen 2023an, hiru urte eta hiru hilabeteko iraupen-aurreikuspenarekin, eta beste urtebetez luzatzeko aukerarekin. Kontratazio berri horretan eguneratu egin zen orduko prezioa,

¹¹ BEZ (% 4) eta erabiltzaileen koordainketa (% 20) bame.

aurreko urteetako lan-kostuen igoerak jasotzeko (ikus 26. taula), kontratuaren eta luzapenaren indarraldian zehar tarifa mantentzeko aurreikuspenarekin.

26. Taula. Arabako Foru Aldundiak ematen duen ELZren azkeneko bi kontratazio-prozesuetako kostua (2022 eta 2024)

		AFA kontratua (2022-2023ko iraila)			AFA 2023ko kontratua (2023ko urria-2026ko uztaila)			Kontratuen arteko igoera (%)
		Zenbatetsitako orduak	Esleipen-prezioa (BEZ kanpo)	Esleipen-prezioa (BEZ barne)	Zenbatetsitako orduak ^[1]	Esleipen-prezioa (BEZ kanpo)	Esleipen-prezioa (BEZ barne)	
1. lotea	Aiaraldea	104.898	23,98	24,94	1.026.183	30,83	32,06	%28,6
2. lotea	Mendialdea-Lautada	47.925	27,34	28,43	49.029	34,87	36,26	%27,5
3. lotea	Añana - Gorbialdea	41.926	32,31	33,60	44.897	38,58	40,12	%19,4
4. lotea	Arabako Errioxa	34.693	27,28	28,37	40.111	32,63	33,94	%19,6
GUZTIRA, LANDA-INGURUNEA		229.441	26,70 ^[1]	27,77 ^[1]	1.160.219	31,36 ^[2]	32,62 ^[2]	%17,5

^[1] Orduko kostua, loteen prezio unitarioen eta lote bakoitzean aurreikusitako orduen haztapenaren bitartez zenbatetsia.
^[2] Kontratuaren iraupen osorako aurreikuspena (hiru urte eta hiru hilabete).

Landa-ingurunekeo zerbitzuen kostua zenbatesteko, kontuan hartzen dira kontratu horietatik eratortzen diren kostu unitarioak, eta beste kontratazio bat aurreikusten da 2028rako, % 9ko eguneraketarekin ordu bakoitzeko prezioan, aintzat hartuta KPIren bilakaera-aurreikuspena eta 2025-2027 aldian egon daitezkeen soldata-igoerak.

27. Taula. Arabako Foru Aldundiak ematen duen ELZren ^[1] orduko kostuen bilakaera-aurreikuspena (2023-2030)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kostu unitarioa	27,77	29,00	32,62	32,62	32,62	32,62	35,55	35,55	35,55
Aldakuntza (%)		%4,7	%12,5	-	-	-	%9 ^[2]	-	-

^[1] BEZ (% 4) barne.
^[2] Soldata-kostuak (% 80) eta KPI (% 20) kontuan hartuta zenbatetsia. 2025ean eta 2026an soldata-kostuak KPIren gainetik igotzea aurreikusten da (% 3,5 inguru), eta gutxiengo 2027an (% 2,7).

Kostu unitarioen bilakaera-hipotesi horiekin, lehentasunezko helburuak lortzeko 2030ean egin beharko litzatekeen gastu arrunta 39,2 milioi eurokoa izango litzateke (kopuru horretatik 11,28 milioi landa-ingurunekeo udalerriei legozkieke, eta 27,9 milioi baino pixka bat gehiago Vitoria-Gasteizko Udalari. Bestalde, 2030ean urteko 1.378.539 orduetara iristeko helburu osagarria lortzeko 49 milioi euro baino gehixeagoko gastua egin beharko litzateke, 34,1 milioi ingurukoa Vitoria-Gasteizen, eta 14,9 milioi eurokoa Landa-ingurunekeo udalerrietan.¹²

28. Taula. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapan (2024-2030) ELZrako helburuei lotutako guztizko gastu arruntaren zenbatespena

		Abiapuntuko egoera (2023)	ALHko GZ Mapako lehentasunezko helburuak (2030)	Lehentasunezko helburuak gehik. 2023-2030	Helburu osagarriak (2030)	Helburu osagarriak gehik. 2023-2030
ELZ Vitoria-Gasteiz	ELZren orduko kostua (euro)	28,2	35,61	%26,3	35,61	%26,28
	Urteko orduak	603.265	784.245	%30,0	957.690	%58,75
	Kostu osoa (eurotan)	17.013.523,73	27.926.947	%64,2	34.100.764	%100,45
ELZ Landa-ingurunea	ELZren orduko kostua (euro)	29	35,55	%22,6	35,55	%22,59
	Urteko orduak	250.285	317.328	%26,8	420.849	%68,15
	Kostu osoa (eurotan)	7.268.570,86	11.280.993	%55,4	14.962.415	%106,14
GUZTIRA, ARABA	Kostu osoa (eurotan)	24.284.117,59	39.207.939	%61,5	49.063.179	%102,15

¹² Gastu horren barruan sartzen dira erabiltzaileek koordainketa gisa egiten dituzten ekarpenak, baita BEZ (% 4) eta Estatuak Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren gutxienekeo babes-mailagatik egiten dituen ekarpenak ere.

4.1.2. Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7, 1 mota)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Zerbitzu horiek baliabide bat jartzen dute pertsonen eskura, egunez beren arreta-premia espezifikoei lotutako intentsitate txikiko laguntza eskainiko diena. Helburua da mendekotasun-arriskuan edo -egoeran (I Gradua, MBB baremoan 25 eta 39 arteko puntuazioarekin) dauden adineko pertsonen beren autonomia-maila mantentzen, beren ohiko bizitza-ingurunean jarraitzen eta gizarteratzen laguntzea, hala badagokio, isolamendu-egoerak konpentsatuz.

Gaur egun, Lurralde Historikoan, mendekotasun ertaineko egoeran (I Gradua) eta mendekotasun-arriskuan (23-24 puntu) dauden pertsona guztiei zuzenduta dago zerbitzua. Landa-ingurunekeo eguneko arreta-zentroen eta etxebizitza komunitarioetako eguneko arretako plazen kasuan, mendekotasuna aitortuta ez duten adineko pertsonen ere erabil ditzakete, baldin eta zaurgarritasun-faktoreak badituzte (isolamendu soziala, ahuldade-egoera, etab.).

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, Vitoria-Gasteizen, lehen mailako arretako Udalaren bost Egunekeo Zentro zeuden, 173 lagunentzako plazekin; Egunekeo Arretako Landa-ingurunekeo 16 Zentro, 214 plazarekin, horietako 170 lehen mailako arretako profila duten pertsonentzako, eta jangelako beste bi plaza; azkenik, egunekeo arretako zortzi plaza Landa-ingurunekeo etxebizitza komunitarioetan (Kanpezun, Biasterin eta Gaubean).

Egunekeo arretako Lurraldeko zerbitzuek, Vitoria-Gasteizkoekin zein Landa-ingurunekeoekin, arreta integrala eta malgua eskaintzen dute (goizeko eta arratsaldeko txandetan eta, zentroaren arabera, prestazio jakin batzuk bakarrik erabiltzeko aukerarekin, hala nola jangela, bainugela geriatrikoa, etab.). Vitoria-Gasteizko zein landa-ingurunekeo eguneko arretako zerbitzuek garraio egokituko zerbitzua eskaintzen dute.

Kontuan hartu diren zentroek 465 plaza dituzte, guztira (horietatik 112 bigarren mailako arretako profilak dituzten pertsonen zuzenduta daude). Gainontzeko 353 plazak udal eskumeneko eguneko arretako zerbitzuari zegozkion (1.7.1.) 2023an: 180 plaza, landa-ingurunekeo Gizarte Zerbitzuen lau Eremuetan, eta 173 hiriburuan, Vitoria-Gasteizen.

29. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzuko (1.7.1.) plaza kopurua eta estaldura, 2023an.

	PLAZA KOPURUA 2023ko abenduaren 31n (ZLPE barne)			EALZen eta Gasteizko EZen okupazio-tasa abenduaren 31n ⁽²⁾ (%)	Estaldura 1.7.1. (2023)
	Plaza kopurua, guztira ⁽¹⁾	Lehen mailako arreta, guztira	Bigarren mailako arreta, guztira		
Aiaraldea	67	32	35	82,9%	0,378
Añana - Gorbeialdea	98	75	23	75,8%	1,868
Arabako Errioxa	27	15	12	100,0%	0,620
Lautada - Mendialdea	98	58	40	78,3%	1,825
Landa-ingurunea, guztira	292	180	112	79,4%	0,996
Vitoria-Gasteiz	173	173	0	92,5%	0,297
ARABA	465	353	112	92,2%	0,463

⁽¹⁾ Egunekeo arreta-zerbitzuak eskaintzen dituzten zentroetan (EALZ eta EZ) eta landa-ingurunekeo egoizetan eta etxebizitzetan dauden egunekeo arretarako plaza guztiak. Bigarren mailako arretarako 112 plaza barne.

Ondorioz, 65 urteko eta gehiagoko ehun biztanle bakoitzeko 0,463 plazakoa da estaldura, bi eskualdeen artean alde handiekin (adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,3 plaza baino gutxiago Vitoria-Gasteizen, eta ia plaza bat Landa-ingurunean).

2030erako helburuak

Mapa autonomikoak planteatzen du 2030erako zerbitzu horren estaldura pixka bat handitzea, adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,491 plazako batez besteko estaldura lortzeko. Helburu hori betez gero, 440 plaza egongo lirateke 2030ean, erabilitako biztanleria-proiektzioen arabera. Gaur egun zerbitzuak 353 plaza eskaintzen dituela kontuan izanda, EAEko 2023ko Mapak planteatzen du Maparen indarraldian zehar 85-90 plaza gehiago izatea.

Eguneko arretarako zerbitzuak funtsezko baliabidea dira arreta komunitarioko eredu bat garatzeko, tarteko laguntzak eskaintzen baitituzte, etxeko arreta osatzea eta egoitza-baliabideetara jotzea atzeratzeko edo saihesteko. Ildo horretan, I. Maparen indarraldian, asko garatu dira zerbitzu horiek, nabarmen gainditu dituzte hasierako aurreikuspenak, eta egokitzen jotzen da bigarren Mapa honen indarraldian zerbitzuok indartzen jarraitzea; horretarako, honako hau erabaki da:

Lehentasunezko helburu gisa, 75 plaza gehiago sortzea:

- Vitoria-Gasteizko Udalak 60 plaza sortzea aurreikusten du, bi txandatan banatuta, goizeko txandan eta arratsaldekoan.
- Landa-ingurunea eskualdeko Eremuetan, 15 plaza sortzea planteatzen da, EAEko Mapan zehazten den helburua lortzeko. Plaza horiek malgutasunez erabili ahal izango dira, edozein mendekotasun-mailako pertsonen premiak ase daitezen bermatzeko, udal eskumeneko zerbitzuari (1.7.1.) zein Foru Aldundiaren eskumenekoari (2.2.1.) erantzunez.

Aurreikuspen horiekin, 0,478 plazako estaldura lortuko litzateke, ia-ia gomendio autonomikoetan ezartzen dena.

Behin helburu hori lortu ondoren, beste 10 plaza planteatu litezke landa-ingurune Eremuetakoren batean. Bestalde, Landa-ingurune udalek modu mankomunatuan –proiektu pilotu gisa– eguneko arreta-programa arinago bat emateko aukera ere planteatzen da, autonomia-maila handia izanik, beste zaurgarritasun-faktore batzuk dituzten eta jarduketa arin eta prebentibo baten onuradun izan daitezkeen pertsonen zuzenduta egongo litzatekeena. Aukera hori proposamen gisa helarazi zaio Erakunde Arteko Mahaiari. Programa horrek 15 plaza izango litzateke, eta intentsitate-maila txikikoa, hurbiletik garatu beharrekoa eta ibiltaria izango litzateke.

Aurreikuspen horiekin, 65 urtetik gorako ehun biztanle bakoitzeko 0,506 plazako estaldura lortuko da 2030. urterako; beraz, erkidego mailan gomendatzen dena baino estaldura pixka bat handiagoa.

30. Taula. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapako helburuak adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzurako (1.7.1.), 2023-2030.

	Plaza kop. 1.7.1. (2023)	Estaldura [%] ^[1] (2023)	EAEko Mapako gomendioa 2030 [plaza kop.]	II. Mapako helburuak (2030)		Helburu osagarriak	
				[plaza gehig.]	Estaldura [%] ^[1]	[plaza gehig.]	Estaldura [%] ^[1]
Landa-ingurunea	180	0,996	104	15	0,919	25	1,037
Vitoria-Gasteiz	173	0,297	336	60	0,341	-	0,341
ARABA	353	0,463	440	75	0,478	25	0,506

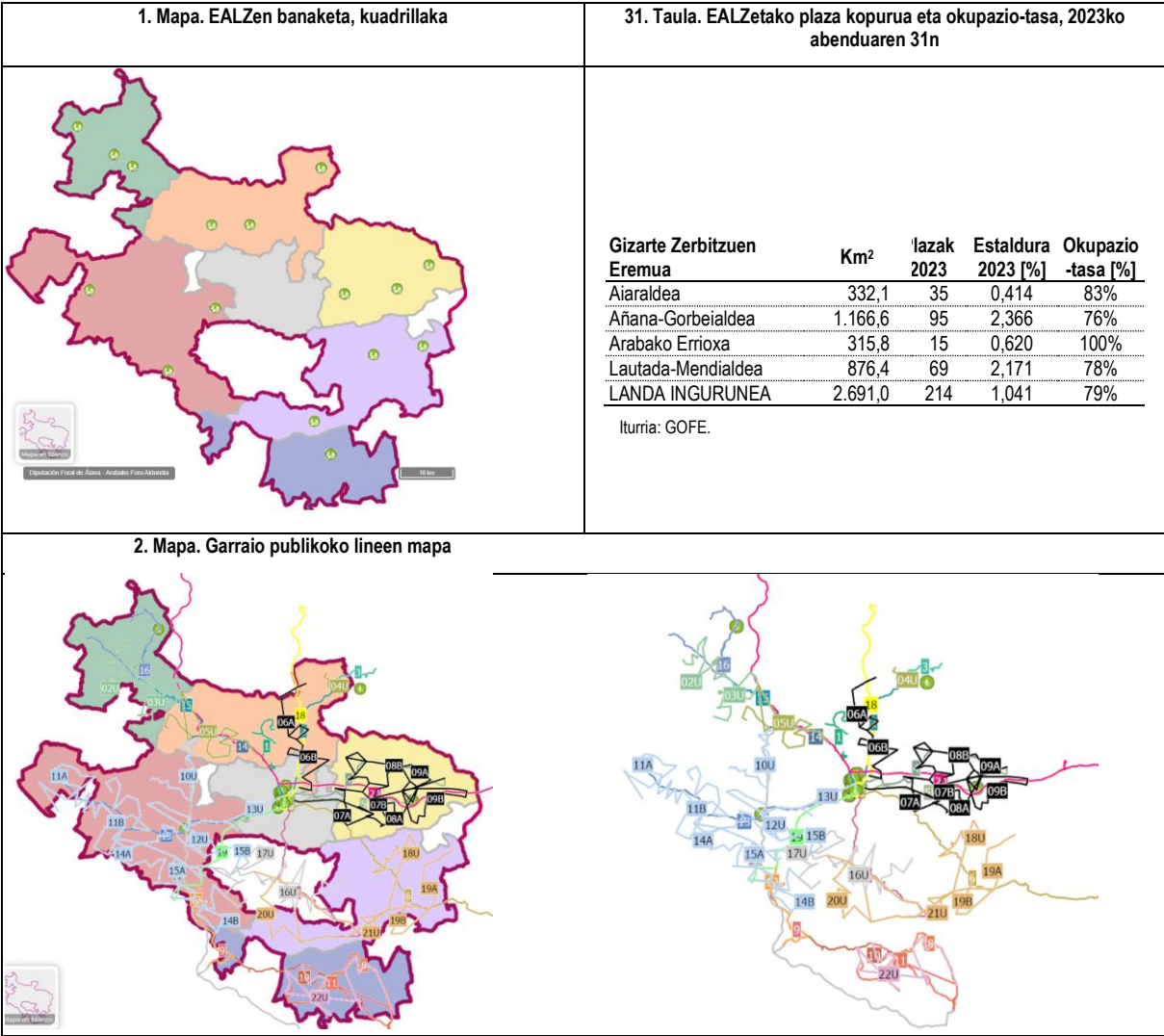
^[1] Adineko 100 pertsona bakoitzeko plaza kopurua 2030ean.

Eguneko Arretarako Landa-ingurune Zentroen (EALZ) izaera mistoari –lehen mailako arretaren eta bigarren mailako arretaren artean banatzen dira zentro horiek Mapa honetan– eta banaketa horrek kudeaketari dagokionez dituen ondorioei dagokienez, Arabako Foru Aldundiak, Mapa honek indarrean dirauen bitartean, betekizun materialei eta funtzionalei dagokienez egin beharko liratekeen egokitzapenak analizatzearen balorazio positiboa egiten du, baita baliabideetarako sarbideari eta finantzazio partekatuko formulei dagokienez egin beharko liratekeen egokitzapenak analizatzearena ere, II Graduko mendekotasun-

maila duten pertsonak eguneko arretarako baliabide horietan arreta jaso ahal izan dezaten. Analisi horren arabera, lehendik dauden EALZkoren batean proiektu pilotu bat abian jartzeko aukera azter liteke, baliabide horiek mendekotasun-maila handiagoko (II Gradua) profilei arreta emateko egokiak diren baloratzeko, pertsona horiek beren ohiko ingurunean jarrai dezaten laguntzeko. Lan-ildo hori, gainera, gaur egun EALZen kudeaketari buruz abian den eztabaida instituzionalean kokatzen da. Horrekin batera, Gizarte Zerbitzuen Eremu bakoitzaren barruan hura osatzen duten udalerrien arteko konpentsazio-sistema bat ezartzeko aukera ere identifikatzen da, EALZe lotutako kudeaketa-karga zentro horiek dituzten eta zentrorik ez duten udalerrien artean modu ekitatiboagoan banatzea ahalbideratuko duena. Nolanahi ere, bi gai horiek abian jarri aurretik, beharrezkoa izango da analisi tekniko espezifiko eta inplikaturako administrazioen arteko hitzarmena egitea.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Eguneko arreta-zerbitzua hurbiltasun-maila handiko zerbitzua da EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, Gizarte Zerbitzuen Eremuen mailan ematea gomendatzen dena.

Iturria: GeoAraba.

Gaur egun, Arabako kuadrilla guztietan ematen da zerbitzua, baina estaldurari dagokionez alde nabarmenak daude landa-ingurunearen barruan (31. taula). Biztanleriaren sakabanaketak erronka bat izaten jarraitzen du zerbitzurako eta, Lurraldeko zona batzuetan, joan-etorrien distantziek eskaria murrizten dute, udaletako

gizarte zerbitzuetako teknikariek egiten duten balorazioaren arabera. *Arabako Foru Aldundiak finantzatzen du erabiltzaileen joan-etorrietarako garraio egokitua, eta 12 ibilbide ditu.* 2023an, Lurraldeko 122 emakumek eta 49 gizonek erabili zuten garraio-zerbitzua EALZetara joateko.

Gaur egun, Aiaraldeko Eremua da estaldura txikiena duena (adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,414 plaza) eta, Arabako Errioxak (% 0,620), estaldura handixeagoa duen arren; nolana ere, gaur egun okupazioa erabatekoa da Arabako Errioxan, baina Aiaraldeko EALZetan badaude plazak libre. 2026ko martxoan, lau pertsona zeuden itxarote-zerrendan, guztiak Arabako Errioxakoak: Oiongo bi lagun –udalerrri horretan bertan ematen da zerbitzua–, eta Eremuko beste udalerrri batzuetako beste bi lagun. Beraz, uste da Arabako Errioxako eta/edo Aiaraldeko Eremuak lehentasunezko guneak izan litezkeela 2030erako estaldura handitzeko aurreikusten diren jarduketetarako. Aintzat hartu beharreko beste faktore batzuk izan daiteke zerbitzua emateko lokal egokiak izatea (etxebizitza publikoen promozioak, erabilgarri dauden udal lokalak, etab.).

Eguneko arretarako udal programa mankomunatu bat pilotatzeko proposamenari begira, kontuan hartzekoak izan litezke Añanako kuadrilla edo Mendialdea, lurralde zabala eta gaur egungo zentroetan okupazio-tasa txiki samarra dituen, eta eguneko arreta-zerbitzu arinagoen eta hurbiltasun-maila handiagokoen eskaria izan lezaketenak.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako abiapuntuko egoeran aintzat hartu diren 361 plazen barruan udal plazak –zuzenean zein zeharka kudeatzen direnak– eta Foru Aldundiaren zentroak sartzen dira. Halaber, hainbat plaza-tipologia daude –EALZ, EZ eta eguneko arreta etxebizitzetan–, askotariko prezio unitarioekin.

EALZei dagokienez, zerbitzu hori duten udalerrietako udalek lau urterako Hitzarmena sinatu zuten 2021ean Arabako Foru Aldundiarekin, eguneko arretarako landa-ingurune zentro-zerbitzuaren eskumenak eta garraio egokituaren kudeaketa Aldundiaren esku uzteko. Hitzarmen horren barruan, Arabako Foru Aldundiak konpromisoa hartu zuen eguneko arretarako landa-ingurune zentroaren zerbitzuaren prestazio integralaren gastuetarako guztizko kostuaren % 80ko eta garraio egokituaren prestazioagatiko gastuen % 100eko ekarpena egiteko.

2023an, Mapan jasotzen diren eguneko arretarako zentroak mantentzeko egindako gastu arrunta ia 6,14 milioi eurokoa izan zen; kopuru horretatik, 4,5 milioi baino gehixeago finantzatu zituzten udalek (batez ere, Vitoria-Gasteizko Udalak, 4,05 milioirekin), eta 1,6 milioi euro baino pixka bat gehiago Arabako Foru Aldundiak, landa-ingurune udalekin dituen kudeaketa-gomendioetarako hitzarmenei jarraikiz.¹³

¹³ EALZko 42 plaza hartzen ditu barne, ez dagozkionak mendekotasuna duten pertsonentzako eguneko zentroko zerbitzuari (2.2.1.). Kostu unitarioa kalkulatzeko ondoreetarako, plazen zenbaketan sartu dira, eta zentroen guztizko kostua hartu da kontuan.

32. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzuak (1.7.1.) mantentzeko egindako gastu arrunta, 2023.

		Gastu arrunta (2023) [eurotan]			Plaza kop. 2023	Gastu arrunta /plazako (2023)
		AFA	Udalak	Guztira		
Landa-ingurunea	EALZ (1.7.1. eta 2.2.1.)	1.983.124	455.478	2.283.786	214	10.671,9
	Funtzionamendua	1.229.941	455.478	1.547.718	214	7.232,3
	Garraio egokitua ^[1]	753.183	-	753.183	178	4.135,3
	Eguneko arreta etxebizitzetan ^[2]	35.135	8.784	43.918	8	5.489,8
Landa-ingurunea, guztira (1.7.1.) ^[3]		1.621.634	464.262	2.085.896	180	-
Vitoria-Gasteiz		-	4.056.667	4.056.667	173	23.448,9
ARABA	Guztira, 1.7.1.	1.621.634	4.520.929	6.142.563	353	17.401,0

^[1] Barne hartzen du garraio-zerbitzuaren kostua (764.392 €), 'atez ateko' zerbitzuari dagozkion 11.209 euroak kenduta. Zerbitzu hori garraio egokituko zerbitzuari dagozkion 2.7.4. fitxan sartuta dago.

^[2] Etxebizitza komunitarioetan ematen den eguneko arretako plazei dagokien kostua kalkulatu da I. Mapako datuei (plaza eta urte bakoitzeko 4.416,64 euro) 2015. eta 2023. urteen artean EALZen kostuan antzemandako igoera (% +24) aplikatuta eta udal finantzazioa (% 20) kontuan hartuta.

^[3] EALZetako 214 plazetatik, Mapan lehen mailako arretakotzat jotzen diren 172 plazei dagokien foru gastuaren zatia (% 80) esleitzen da. Landa-inguruneke udalen ekarpenen kasuan, lehen mailako arretako plazei esleitzen zaie egindako gastu guztia.

Plaza bakoitzeko gastu arrunta (garraio egokituaren prestazioa barne) urteko 10.671,9 eurokoa izan zen EALZen kasuan, eta plaza eta urte bakoitzeko 23.448 eurokoa Vitoria-Gasteizko Udalaren eguneko arretarako zentroen kasuan.

Indize horrek prezioek oro har (KPI) eta lan-kostuek izango duten bilakaera aurreikusia hartzen du kontuan, % 20ko eta % 80ko haztapenarekin, hurrenez hurren, eskulanaren erabilera intentsiboa duten zerbitzuen kostu-egituraren arabera (ikus 1.4.3. atala).

33. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzuen (1.7.3.) gastu unitarioak (plaza eta urte bakoitzeko prezioa eurotan) izango duen bilakaeraren aurreikuspena^[1] 2023 – 2030.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
EALZ	10.672	11.082	11.463	11.779	12.045	12.296	12.542	12.793
Eguneko arreta etxebizitzetan	5.489,8	5.700,6	5.896,7	6.059,4	6.196,4	6.325,3	6.451,8	6.580,8
EZ Vitoria-Gasteiz	23.448,9	24.349,4	25.187,0	25.882,2	26.467,1	27.017,6	27.558,0	28.109,1

^[1] Soldata-kostuak (% 80) eta KPI (% 20) kontuan hartuta zenbatetsia. 2025ean eta 2026an soldaten kostuak KPI (% 3,5) baino neurri handiagoan igoko direla aurreikusten da, 2027an neurri txikixeagoan (% 2,7), eta soldata-kostuen eta KPIren kostuen konbergentzia (% 2-% 2,1 ingurukoa), berriz, 2028an eta 2029an.

Aurreikuspen horiekin, EALZen gastu unitarioa plaza bakoitzeko 12.793 eurokoa izango litzateke 2030ean, eta plaza bakoitzeko 28.100 euro baino gehiagokoa, berroz, Vitoria-Gasteizko Udalaren eguneko arreta-zerbitzuena. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan aurreikusten diren helburuei kostu unitario horiek aplikatuta, Landa-ingurunean eman beharreko zerbitzuen guztizko gastu arrunta 2,44 milioi eurokoa izango litzatekeela kalkulatu da, eta 2,54 milioi baino gehixeagokoa helburu osagarriak lortzeko; 5,87 milioi baino pixka bat gehiagokoa, berriz, Vitoria-Gasteizko biztanleei zuzendutako zerbitzuen gastua. Oro har, urtean 8,4 milioi euro baino gehiagoko gastua egin beharko litzateke Arabako Lurralde Historikoan zerbitzu horiek mantentzeko.

34. Taula. Mapak adineko pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzuetarako (1.7.1.) ezartzen dituen helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena. 2023 – 2030.

		2023		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Helburu osagarriak (2030)		
		Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastuaren hazk. 2023-2030 [%]	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastuaren hazk. 2023-2030 [%]
Landa-ingurunea	EALZ	172	2.041.978	187	2.392.291	%17,2	192	2.456.256	%20,3
	Beste zerbitzu batzuk ^[1]	8	43.918	8	52.646	%19,9	13	85.550	%94,8
	Landa-ingurunea, guzt.	180	2.085.896	195	2.444.937	%17,2	205	2.541.806	%21,9
Vitoria-Gasteiz		173	4.056.667	233	5.874.807 ^[2]	%44,8	233	5.874.807	%44,8
ARABA		353	6.142.563	428	8.319.744	%35,4	438	8.416.613	%37,0
Eguneko Arreta programa	(proposamena) ^[3]	-	-	-	-	-	15	37.091	-

^[1] Etxebizitza komunitarioetan ematen den eguneko arretako plazei dagokien kostua kalkulatu da I. Mapako datuei 2015. eta 2023. urteen artean EALZen kostuan antzemandako igoera aplikatuta.

^[2] Vitoria-Gasteizera aurreikusten diren beste 60 plazen zenbatespena egiteko, eguneko zentroetarako kalkulatzeko den kostu unitarioaren % 60 aplikatu da, kontuan izanda egun erdiko plazak izango direla.

^[3] Plaza eta urte bakoitzeko 2.068 euroko kostua kalkulatu da, gaur egun era horretako programak eskaintzen dituzten udalek emandako datuetan oinarrituta. Programa arinak direnez, plaza bakoitzak hainbat erabiltzailei arreta emateko aukera emango luke.

Udalek landa-ingurune Eskualde batean eguneko arreta arina (15 plaza inguru) modu mankomunatuan emateko programa pilotu baterako proposamena baloratu ahal izan dezaten, horrek izango lukeen gastua kalkulatzeko, gaur egun zerbitzu hori ematen duten Gipuzkoako udalek Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoaren jarraipenerako esparruan emandako datuak hartu dira abiapuntutzat. Informazio horretan oinarrituta, kalkulatu da 2.472,76 eurokoa izango dela plaza bakoitzeko urteko kostua (hainbat pertsonari arreta emateko aukerarekin), eta 36.780 eurokoa, berriz, zerbitzua mantentzearen gastu arrunta.¹⁴

¹⁴ Zehazki, Donostiako Udalaren (Goizaldiak programa) eta Tolosako Udalaren datuak erabili dira. Orokorrean, erabiltzaileak ez dira joaten egunero zerbitzuetara; beraz, plaza bakarrak hainbat pertsonari eman ohi dio zerbitzua.

4.1.3. Adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuak (1.9.3. eta 1.9.4.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Zerbitzu honek egonaldi luzeko edo iraunkorreko bi ostatu-modalitate eskaintzen ditu –edo, salbuespen gisa, aldi baterakoak–, mendekotasun ertaineko (I Gradua) egoeran dauden adineko pertsonen zuzentzen zaizkienak.

- Babespeko apartamentuak (1.9.3.). Etxebizitza autonomoak dira –kopurua aldakorra da–, apartamentuen erako diseinu funtzionala eta zerbitzu komunak dituztenak, nahi dituenak erabiltzeko.
- Etxebizitza komunitarioak (1.9.4.). Ekipamendu kolektiboak dira, eta etxebizitza arrunten eraikin batean edo beste ekipamendu sozial batzuk dauden eraikin batean egon daitezke, edo helburu horretarako berariaz prestatutako eraikin berezi bat osa dezakete.

Bi modalitate horiek konbinatuta ere eman daiteke zerbitzua, egokiagotzat jotzen bada.

Intentsitate txikiko zerbitzua da, eta erabiltzaileek langileen laguntza jasotzen dute (babespeko apartamentuen kasuan, langileek ez dute zertan zerbitzuari atxikita egon) tutoretzako, bitartekaritzako, laguntasun sozialeko eta ikuskapeneko eginkizunetarako, bai eta, hala badagokio, erabiltzaileei arreta pertsonala eta etxeko lanetarako arreta emateko ere.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, udalen titulartasuneko 399 ostatu-plaza zeuden Arabako Lurralde Historikoan (horietatik 218 babespeko apartamentuetan), eta 122 pertsonak jasotzen dute etxebizitza komunitarioarako Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoa (ZLPE) Vitoria-Gasteizen. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren (GZES) barruan dauden (ZLPE barne) lehen mailako arretako 521 bizitegi-plaza horiek adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,68 plazako estaldura eskaintzen dute guztira, hau da, plaza bat, gutxi gorabehera, Lurraldeko 65 urte eta gehiagoko 146 pertsona bakoitzeko.

35. Taula. Adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuen plaza kopurua eta estaldura (1.9.3. eta 1.9.4.), 2023.

	Plaza kop.	ZLPE	GZESko plaza kop., guztira	65 urteko eta gehiagoko biztanleria	Estaldura (65 urte eta gehiagoko biztanleria) [%]	Mendekotasun-arriskuan eta -egoeran (I Gradua) dagoen biztanleria	Mendekotasun-arriskuan eta -egoeran (1 Gr.) dagoen biztanleriaren estaldura [%]
Landa-ingurunea	58	-	58	18.068	0,32	1.703	3,41
Vitoria-Gasteiz	341 ^[1]	122	463	58.219	0,80	6.139	7,54
GUZTIRA, ARABA	399	122	521	76.287	0,68	7.842	6,64

^[1] Horietatik 218 babespeko apartamentuetan ematen dira.

Zerbitzuen hartzaileak kontuan hartuta¹⁵, % 6,6ko estaldura espezifikoak lortzen da, Lurralde Historikoa aintzat hartzen bada: % 3,41 Landa-ingurune udalerrietan, eta % 7,54 hiriburuan.

2023. urte amaieran, zentroen batez besteko okupazio-tasa % 86,7koa zen Lurraldean, % 84,5koa landa-ingurune etxebizitza komunitarioetan, eta % 87,1koa Vitoria-Gasteizko ostaluetan. Bestalde, 199 pertsona daude Vitoria-Gasteizen etxebizitza komunitario baterako plaza bat eskuratzeko zain; eta bi lagun landa-ingurune etxebizitza baterako zain (zehazki, Amurrioko etxebizitzarako)¹⁶. Vitoria-Gasteizen,

¹⁵ Mendekotasun-arriskua zenbatesten da I Gradu mendekotasuna aitortuta duten edo balorazioa egin zaien baina aitortzen lortu ez duten 65 urte eta gehiagoko arabar kopurua oinarri hartuta. 7.842 pertsona izan ziren 2023an.

¹⁶ Datu hau 2026ko martxoaren 11n itxarote-zerrendan zeuden pertsonen dagokie.

erabilgarri dauden udal plazzen % 58,4ri dagokion gainera eskaria dago, eta % 43koa, zentro pribatueta ZLPE bidez finantzatzaren diren plazak kontatuz gero. Udalari honetan, plaza-eskaintzaren % 30,6 hartzen du ZLPEk.

36. Taula. Adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuen plazak, okupazioa eta artatu gabeko eskaria (1.9.3. eta 1.9.4.)

	Landa-ingurunea	Vitoria-Gasteiz	GUZTIRA, ARABA
Plaza kop. 2023	58	341	399
ZLPE 2023	0	122	122
Okupatutako plazak kop. (2023ko abendua)	49	297	346
Itxarote-zerrenda (2023ko abendua)	2 ^[1]	199	201
Okupazio-tasa	%84,5	%87,1	%86,7
Gainera eskaria (guztizko eskaintzarekiko, ZLPE barne)	%3,4	%43,0	%38,6
Gainera eskaria (plaza publikoen eskaintzarekiko)	%3,4	%58,4	%50,4

^[1] Itxarote-zerrenda 2026ko martxoaren 11n.

2030erako helburuak

EAEko II. Plan Estrategikoak (2023-2026) sistema eredu komunitarioago baterantz birbideratzea ezartzen du plangintza-irizpide gisa, laguntza komunitario eta etxeko laguntza hobeak eskainiko dituen eta pertsonak beren hurbileko ingurunean ahalik eta luzaroen jarrai dezaten sustatuko duena. Ildo horretan, Mapa autonomikoaren gomendioak bigarren mailako arretako egoitza-zerbitzuen estaldura murriztera eta lehen mailako arretako ostatu-zerbitzuen egungo estaldura mantentzera bideratuta daude. Mapa autonomikoan Arabarako ezartzen den gomendia da 65 urtetik gorako biztanleen % 0,617ko estaldurari eustea; horretarako, beharrezkotzat jotzen du urte horretan 558 plaza edukitzea.

Irizpide hori kontuan izanda, egokitzen jo da zainketa-ereduaren birbideraketa hori sustatzea eta, aldi berean, adierazten da beharrezkoa dela egoitza izaerako zerbitzuen behar besteko edukiera mantentzea, kontuan hartuta gaur egun artatu gabeko eskaria dagoela.

Planteamendu horrekin bat etorritik, udal eskumeneko ostatu-zerbitzuetarako (1.9.3. eta 1.9.4.) Mapa honetako helburuak ezartzen dira Lurralde Historikoan gutxienez EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen gomendia (% 0,617) errespetatzeko eta lurraldeko konbergentzia estaldura-zifra horren inguruan mantendu dadin sustatzeko.

Behin helburu hori lortzen denean, helburu osagarriak ezarri ahal izango dira, honako bi irizpide hauei jarraituz:

- Lurralde-eremu bakoitzean, mendekotasun-maila ertaineko egoeran edo mendekotasun-arriskuan dagoen biztanleriaren gutxienez % 5eko estaldura espezifiko bermatzea.
- Vitoria-Gasteizen eskuragarri dagoen plaza kopuruari eustea eta, ahal bada, kopuru hori handitzea, gaur egun artatu gabe dagoen eskaria murrizteko helburuz.¹⁷

II. Mapa honetan adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuetarako aurreikusten diren helburuak 37. Mapan jasotzen dira.

¹⁷ Vitoria-Gasteizen dagoen gainera eskaria maila egokietara murriztuz gero (eskaintzaren % 10), 148 plaza gehiago egongo liriteke udalerrian.

37. Taula. Adineko pertsonentzako udal ostatu-zerbitzuetarako (1.9.3. eta 1.9.4.) helburuak, 2030.

	Abiapuntuko egoera 2023 [plazak]	ALHko GZ II. Mapako helburua (2030)			Helburu osagarriak (2030)			
		Plazak [n°]	Estaldura [%]	Plazen hazk. (2023-2030) [%]	Xede-biztanleria (2030) ^[1]	[plaza kop.]	Estaldura adineko 100 pertsonako	Estaldura xede-biztanleriarekiko
Landa-ingurunea	58	80	0,377	%37,9	2.088	105	0,495	5,000
Vitoria-Gasteiz	463	478	0,699	%4,4	7.528	478	0,699	6,322
GUZTIRA ARABA	521	558	0,623	%7,1	9.616	583	0,651	6,035

^[1] Balorazioa duten, baina mendekotasuna edo I Gradua aitortuta ez duten 65 urtetik gorako biztanleen 2030erako proiektzioa.

Aurreikuspen horiekin, 2030erako 558 plaza izatera heltzea planteatzen da helburutzat (gaur egun daudenez gain, beste 37 plaza). Horrela, Mapa autonomikoan Lurralde Historikorako ezartzen den gutxieneko estaldura bermatuko da.

Behin helburu horiek bete ondoren, 2030erako 583 plaza izatera iristea ezar liteke helburu osagarri gisa (gaur egun baino 62 gehiago). Estaldura horri esker, hiriburuko plaza kopurua pixka bat handitu ahal izango litzateke eta, lurralde-eremu bakoitzean, biztanleria hartzailearen gutxienez % 5i emango litzaioke arreta. Azkenik, gaur egun ZLPEren bitartez finantzatzen diren plazak GZESn txertatzeko bidean aurrera egiteko ahalegina egingo da.

Estalduaren banaketa Lurraldean

Lehen mailako arretako ostatu-zerbitzuak (1.9.3. eta 1.9.4.) hurbiltasun-maila handiko zerbitzu gisa izendatzen dira Mapan eta, ahal den neurrian, Gizarte Zerbitzuen Eremuen mailan ezarri behar dira.

Gaur egun, Gizarte Zerbitzuen Eremu guztietan eskaintzen da zerbitzua, nahiz eta, estalduari dagokionez, oso nabarmenak diren Eremuen artean dauden aldeak. Biztanleria hartzailearekiko estalduari dagokionez, Lautada-Mendialdean, mendekotasun ertaina duten edo balorazioa eginda, baina mendekotasuna aitortuta ez duten adineko pertsonen % 8,9koa da (26 plaza); Vitoria-Gasteizko eskaintza % 7,5koa da, eta Arabako Errioxan % 6,4koa. Aiaraldea da zuzkidura txikiena duen Eremua; zenbatetsitako hartzaileen % 0,9ri bakarrik erantzuten dio eta, Añana-Gorbeialdean ere, Mapa honetan jasotzen diren planifikaziorako irizpideetan helburu gisa ezarritako % 5etik beherakoa da estaldura.

38. Taula. Adineko pertsonentzako udal ostatu-zerbitzuen (1.9.3. eta 1.9.4.) estalduaren banaketa, Gizarte Zerbitzuen Eremuen arabera, 2023

GZ Eremuak	65 urte edo gehiagoko biztanleria (2023)	65 urteko edo + biztanleria, arriskuan edo I Gradua (2023)	Plaza kop., guztira	Okupazio-tasa 31/23	Estaldura adineko biztanleriarekiko (2023) [%]	Estaldura xede-biztanleriarekiko (2023) ^[1] [%]
Aiaraldea	8.455	833	8	100,0%	0,095	0,960
Añana-Gorbeialdea	4.016	355	10	80,0%	0,249	2,817
Arabako Errioxa	2.419	220	14	85,7%	0,579	6,364
Lautada-Mendialdea	3.178	293	26	80,8%	0,818	8,874
Vitoria-Gasteiz	58.219	6.139	463	87,1%	0,795	7,542
ARABA	76.287	7.839	521	86,7%	0,683	6,646

^[1] Mendekotasun-balorazioa duten, mendekotasuna aitortu gabe duten eta mendekotasun arina (I Gradua) aitortuta duten 65 urte eta gehiagoko biztanleen arabera kalkulatua.

Aiaraldeko eta Añana-Gorbeialdeako Gizarte Zerbitzuen Eremuak izango lirateke, beraz, estaldura indartzeko behar handiena izango luketen zonak. Bestalde, Vitoria-Gasteizen itxarote-zerrenda murrizteak baliabideren bat gehiago ekarriko lioke udalerriari. Eremua guztietan biztanleria hartzailearen % 5eko estaldura lortzeko (agertoki optimoa), gaur egun daudenez gain beharko liratekeen plazak xehatzen dira,

bai eta Mapa honen indarraldirako hitzartutako helburuak banatzeko proposamena (II. Mapari dagokion agertokia), eta behin aurrekoak lortu ondoren planteatutako helburu osagarriak. 39. Taulan jasotzen dira.

39. Taula. Adineko pertsonentzako udal ostatu-zerbitzuetarako (1.9.3. eta 1.9.4.) helburuak banatzeko proposamena, Gizarte Zerbitzuen Eremuen arabera, 2023

	Estandura xede-populazioaren %-tan (2023)	65 urtetik gorakoak, mendeko arrisku edo I graduarekin (2030) ^[1]	Agertoki optimoa [plaza kop.]	ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Helburu osagarriak (2030)			
				Plaza kop., guztira	Plaza berriak	Estandura 65+ pop.-aren %-tan	GZESko plaza kop., guztira	Plaza berriak	Estandura xede-pop.-aren %-tan	Estandura 65+ pop.-aren %-tan
Aiaraldea	0,960	1.021	51	20	12	0,201	43	35	4,210	0,403
Añana-Gorbeialdea	2,817	435	22	20	10	0,424	22	12	5,000	0,462
Arabako Errioxa	6,364	270	14	14		0,493	14		5,190	0,493
Lautada-Mendialdea	8,874	359	26	26		0,697	26		7,237	0,697
Vitoria-Gasteiz	7,542	7.528	463	478	15	0,699	478	15	6,360	0,701
ARABA	6,646	9.612	576	558	37	0,623	583	62	6,070	0,651

^[1] Lurralde Historikoko aurreikusten denaren parekoa den mendekotasuna duen biztanleriaren hazkunde aplikatuta zenbatetsia.

Aiaraldeko Eremurako zenbatesten den hazkunde kontuan izanda, babespeko apartamentuak aukera egokia izan litezke, izan ere, aukera erakargarria da autonomia-maila ona duten erabiltzaileentzako; gaur egun ez da ostatu-modalitate hori eskaintzen Arabako landa-ingurunean.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, Arabako administrazioek ia 17,4 milioi euroko gastu arrunta egin zuten adineko pertsonentzako babespeko apartamentuen eta etxebizitza komunitarioen funtzionamendurako¹⁸. Vitoria-Gasteizko Udalak 15 milioi euro baino gehixeago bideratu zituen eskaintzen dituen 341 plazak mantentzeko; horrek esan nahi du plaza bakoitzeko 44.136 euroko batez besteko gastua egin zuela; gainera, milioi bat euro bideratu zuen etxebizitza komunitarioen zerbitzuari lotutako prestazio ekonomikoak finantzatzera. Landa-ingurunean dauden etxebizitza komunitarioetako 58 plazek 1,28 milioi euro inguruko gastua izan zuten, eta Arabako Foru Aldundiak finantzatu zituen kopuru horretatik 930.000 euro, Aldundiak 20.000 biztanle baino gutxiagoko udalekin dituen kudeaketa-gomendioetarako hitzarmenei jarraikiz.

40. Taula. Adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuak mantentzeko egindako guztizko gastu arrunta (1.9.3. eta 1.9.4.), 2023.

	Gustizko gastu arrunta [eurotan]			Plaza kop.	Gastu unit. [euroak/plazako eta urteko]
	AFA	Udalak	Guztira		
Landa-ingurunea	928.706 ^[1]	354.498	1.285.446	58	22.163
Vitoria-Gasteiz	0	15.050.373 ^[2]	15.050.373	341	44.136
ZLPE	0	1.031.038	1.031.038	122	8.451
ARABA	928.706	16.435.909	17.364.315	521	31.547

^[1] Etxebizitza komunitarioetako guztizko gastutik, egoitzetako eguneko arretako zerbitzuari egozten zaizkion 35.135 € zenbatetsiak kendu dira (1.7.1 fitxa).

^[2] Vitoria-Gasteizko Udalak egindako guztizko gastutik (17.189.643 €), San Prudentzioko plazei dagozkien 2.139.270,42 € kendu dira; plaza horiek bigarren mailako egoitza-arretako zerbitzuaren barruan hartzen dira kontuan (Zerbitzuen Zorroko 2.4.1 zerbitzua).

Zenbatesten da 22.163 eurokoa dela Landa-inguruneako etxebizitza komunitarioetako plaza bakoitzaren urteko guztizko gastua, eta plaza eta urte bakoitzeko ia bikoitza, 44.136 eurokoa, Vitoria-Gasteizko Udalak ematen dituen zerbitzuena. Gastu horien aurreikus daitekeen bilakaerari dagokionez, uste da plaza bakoitzeko 26.568 euroko gastua izatera irits daitezkeela landa-ingurunean ematen diren zerbitzuen

¹⁸ Egindako guztizko gastua, erabiltzaileen koordinketa barne.

kasuan, eta urte eta plaza bakoitzeko 52.907 euroko gastua izatera, berriz, hiriburuko Udalak kudeatutako zerbitzuen kasuan.

41. Taula. Adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuen (1.9.3. eta 1.9.4.) gastu unitarioak (plaza eta urte bakoitzeko prezioa eurotan) izango duen bilakaeraren aurreikuspena^[1].

Gastu unit. (euroan/plazako eta urteko)	Kostua/unit. 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Landa-inguruneke zentroak	22.163	23.014	23.806	24.463	25.016	25.536	26.047	26.568
Vitoria-Gasteizko zentroak	44.136	45.831	47.407	48.716	49.817	50.853	51.870	52.907
ZLPE (Vitoria-Gasteizko etxebizitzak)	8.451	8.776	9.078	9.328	9.539	9.737	9.932	10.131

[1] Soldata-kostuak (% 80) eta KPI (% 20) kontuan hartuta zenbatetsia. 2025ean eta 2026an soldaten kostuak KPI (% 3,5) baino neurri handiagoan igoko direla aurreikusten da, 2027an neurri txikixeagoan (% 2,7), eta soldata-kostuen eta KPIren kostuen konbergentzia (% 2-% 2,1 ingurukoa), berriz, 2028an eta 2029an.

Lurraldeko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan aurreikusten diren helburuak kontuan hartuta, aintzat hartzen diren zerbitzuen funtzionamendurako guztizko gastu arrunta ia 22,9 milioi eurokoa izango litzateke 2030ean, Estatuak Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren esparruan egindako ekarpenak eta koordainketengatiko diru-sarrerak barne. Vitoria-Gasteizko Udalaren datuen arabera, erabiltzaileen ekarpena egindako guztizko gastuaren % 12 ingurukoa izango litzateke.

42. Taula. Adineko pertsonentzako ostatu-zerbitzuen funtzionamendurako gastu arruntaren zenbatespena (1.9.3. eta 1.9.4.), 2023-2030.

	2023		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Helburu osagarriak (2030)		
	Plazak [kop.]	Guztizko gastu arrunta [eurotan]	Plazak [kop.]	Guztizko gastu arrunta [eurotan]	Gastuaren hazk. 2023-30 [%]	Plazak [kop.]	Guztizko gastu arrunta [eurotan]	Gastuaren hazk. 2023-30 [%]
Landa-ingurunea	58	1.283.204	80	2.125.440	%65,3	104	2.763.072	%114,9
Vitoria-Gasteiz	341	15.050.373	356	18.835.058	%25,1	357	18.887.965	%25,5
ZLPE	122	1.031.038	122	1.235.944	%19,9	122	1.235.944	%19,9
ARABA	521	17.364.615	558	22.196.442	%27,8	583	22.886.981	%31,8

4.2. Foru Aldundiaren eskumeneko zerbitzuak

4.2.1. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 1 mota)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Mendekotasun-egoeran dauden adineko pertsonen (MBB baremoan 39 puntu baino gehiago dituztenak) zuzendutako zerbitzu honek eguneko banakako arreta integrala eskaintzen du, aldi baterako edo modu iraunkorrean, erabiltzailearen autonomia pertsonalaren maila hobetzeko edo mantentzeko, dituen muga funtzionalak konpentsatzeko eta bere ohiko zaintzaileei laguntza emateko asmoz, autonomia pertsonala izateko eta ingurune komunitarioan parte hartzeko gaitasunak eskuratzera eta garatzera bideratutako prebentzio-, gaikuntza- eta laguntza-prestazioen bitartez. Intentsitate ertaineko eta altuko zerbitzua da, alderdi hauek bermatzen dituena: a) irekita dagoen orduetan, zaintzaileen etengabeko presentzia; b) medikuntza-zerbitzua eta erizaintzakoa, hala badagokio; c) ongizate fisiko, psikologiko eta sozialera bideratutako arreta integrala emateko profil egokiak dituzten diziplina anitzeko profesionalez osatutako lantalde baten laguntza.

Gaur egun, II eta III Graduko mendekotasuna duten pertsonen zuzenduta dago zerbitzua; mendekotasun ertaina duten pertsonak (I Gradua) lehen mailako eguneko arretarako zerbitzuek eskain dezaketena baino intentsitate handiagoko zerbitzu baten premua dutenean bakarrik sartzen dira.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, Arabako Lurralde Historikoak adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroekin (2.2.1., 1 mota) pareka daitezkeen 554 plaza zituen: 447 plaza Foru Aldundiaren eguneko zentroetan eta itunpekoetan; II Graduko edo gradu handiagoko mendekotasuna aitortuta duten pertsonen zuzendutako 42 plaza Eguneko Arretarako Landa-ingurune Zentroetan (EALZ); eguneko arretarako 11 plaza egoitzetan; eta Zerbitzuari Lotutako 54 Prestazio Ekonomiko (ZLPE), eguneko zentro pribatuetako arreta finantzatzeko.

43. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetako plaza kopurua eta estaldura (2.2.1., 1 mota), 2023.

	GZESko plazak (2023)				ZLPE	Estaldura 65 urte eta gehiagoko biztanleria ^[1] [%]	Estaldura xede-biztanleria ^[2] [%]
	Guztira 2.2.1. [plazak]	Eguneko laguntza-zentroa	EALZ (2.2.1.)	Eguneko arreta, egoitzetan (2.2.1.)			
Landa-ingurunea	113	55	42	11	5	0,625	7,434
Vitoria-Gasteiz	437	388	0	0	49	0,751	10,237
ARABA	554	447	42	11	54	0,726	9,570

^[1] Eskualde bakoitzeko 65 urtetik gorako biztanleria hartuta.

^[2] II edo III Graduko mendekotasuna aitortuta duen 65 urtetik gorako biztanleria hartuta.

Ondoriozko estaldura adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,726 plazakoa da Lurralde Historikoan, 0,751 plazakoa Vitoria-Gasteizen, eta 0,625ekoa Landa-ingurunea Eskualdean. Zerbitzuen xede den biztanleriarekiko estaldurari dagokionez (II Graduko edo gradu handiagoko mendekotasuna aitortuta duten adineko pertsonak), % 9,57koa da oro har, % 10,24koa Vitoria-Gasteizen, eta 7,34koa Landa-ingurunean.

44. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentro publikoetako eta itunpekoetako plaza motak eta okupazioa (2.2.1., 1 mota), 2023.

	Plazak [kop.]	Plazak [%]	Erabiltzaile kop. abenduaren 31n	Okupazio-tasa [%]
Psikogeriatrikoak	165	%47,3	151	91,5
Laguntzadunak	59	%16,9	54	91,5
Mistoak	55	%15,8	43	78,2
Gutzizko partziala	279	%79,9	248	88,9
Atsedena	70	%20,1	49	70,0
GUZTIRA	349	%100,0	297	85,1

Foru Aldundiaren eta itunpeko eguneko zentroetako plazen % 43,3 psikogeriatrikoak dira, % 16,9 mendekotasuna dutenentzako plazak, % 15,8 mistoak (mendekotasuna dutenentzako eta psikogeriatrikoak), eta % 20,1 asteburuetarako plazak, familiek atsedena har dezaten. Batez besteko okupazio-tasa % 88,9koa da arreta astegunetan eskaintzen duten zentroetan, eta % 70ekoa asteburuetarako familien atsedenerako plazetan.

Artatu gabeko eskariari dagokionez, 2023. urte amaieran, 98 pertsona zeuden eguneko zentroetarako itxarote-zerrendetan. Gainera eskari hori eskaintzaren % 17,9 zen 2023an, eta 169 pertsonako itxarote-zerrenda dago gaur egun (2026ko martxoan). Artatu gabeko eskari horren ezaugarriak 45. taulan jasotzen dira.

45. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetan sartzeko artatu gabeko eskaria (itxarote-zerrenda), 2026.

	Itxarote-zerrenda (2026/03/11)	%
Zerbitzu mota		
CD asistido	90	53,3%
CD psicogeriatrico	79	46,7%
Área de residencia		
Aiaraldea	12	7,1%
Añana-Gorbeialdea	3	1,8%
Arabako Errioxa	0	0,0%
Lautada-Mendialdea	0	0,0%
Vitoria-Gasteiz	154	91,1%
ARABA	169	100,0%

Eskatzen den zerbitzu motari dagokionez, itxarote-zerrendan dauden pertsonen % 53 inguruk mendekotasuna dutenentzako eguneko zentro baterako plaza eskatzen dute, eta % 47k, eguneko zentro psikogeriatrikorako plaza. Plaza-eskatzaileen bizilekuari dagokionez (Gizarte Zerbitzuen Eremua), Vitoria-Gasteizen kontzentratzen da eskariaren zatirik handiena (% 91), eta landa-inguruneari dagokionez, Aiaraldeko Eremuan (eskari osoaren % 7,1).

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen 2023-2026 aldirako Mapak adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,983 plazako estaldura gomendatzen du. Estaldura hori helburutzat hartzeak esan nahiko luke 881 plaza egongo lirakeela Lurraldean, gaur egun baino 327 gehiago. Hau da, gaur egungo plazak baino % 58,9 gehiago.

Laguntzarako eguneko zentroak funtsezko baliabidea dira mendekotasun-egoerei erantzuteko, pertsonak beren ohiko ingurunean jarraitu eta egoitza-baliabideetara beranduagoa jo dezaten ahalbideratzen baitute. Ildo horretan, datozen urteetan zerbitzu horien eskaria hazi egingo dela aurreikusten da, alde batetik, biztanleriaren zahartzeagatik eta, bestetik, arreta komunitarioko ereduak lehenesten direlako, eta uste da II.

Mapa autonomikoak estalduren inguruan ematen dituen gomendioak egokiak izan litezkeela premiei dagokienez aurreikusten den bilakaerari erantzuteko.

Hala ere, kontuan izanda proiektatutako hazkundearen bolumena eta II. Mapa honen indarraldia, beharrezkotzat jotzen da helburu horiek denboran zehaztea, lehentasunezko helburutzat ezarriz artatu gabe dagoen adierazitako benetako eskariari erantzutea Maparen indarraldian.

Planteamendu horrekin bat etorritik, honako helburu hauek ezartzen dira ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Maparako:

- Eguneko laguntza-zentroetako egungo zuzkidura handitzea, gaur egun Vitoria-Gasteizen dagoen artatu gabeko eskaeraren % 90ari%18 eta Landa-ingurunezko % 100ari erantzuteko (beste 154 plaza) II. Maparen indarraldian.¹⁹
- Epe luzerako helburu gisa ezartzea Mapa autonomikoan gomendatzen den estaldura, adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,983 plazakoa (Mapan proiektatutakoa baino 173 plaza gehiago, gaur egun biztanleriari dagokionez dauden aurreikuspenekin), betiere helburua berrikusiz, II. Maparen indarraldia amaitzen denean biztanleriari dagokionez egongo diren eguneratutako proiektioetara egokitzeke.

46. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetarako (2.2.1., 1 mota) helburuak, 2023.

	Itxaron-zerrenda (2026)	ALHko GZ II. Mapako lehentasunezko helburua (2030)				Epe luzerako helburuak ^[1] (2030-)			
		[plaza gehigarriak]	[plaza guztiak]	Estald. 65+ bizt. [%]	Estald. xede-bizt.	[plaza gehigarriak]	[plaza guztiak]	Estald. 65+ bizt. [%]	Estald. xede-bizt.
Landa-ingurunea	15	15	128	0,603	7,57	82	210	0,990	12,42
Vitoria-Gasteiz	154	139	576	0,842	10,57	91	671	0,982	14,32
ARABA	169	154	708 ^[2]	0,790	9,89	173	881	0,983	15,22

^[1] Maparen indarraldia igaro ondoren baloratu beharko da. Helburuak eskualdeka banatzeko, lurralde-konbergentziaren irizpidea hartu da kontuan.

^[2] Gaur egun LHtik kanpo ematen diren 4 plazak barne.

II. Mapa honen indarraldirako ezarrita dauden helburuak betez gero (beste 154 plaza 2030erako), gaur egun artatu gabe dagoen eskariari erantzutera bideratuta daudenak, adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,790 plazako guztizko estaldura lortuko litzateke Lurralde Historikoan, baina kontuan hartuta artatu gabeko eskaria Vitoria-Gasteizen kontzentratuta dagoela, estaldurari dagokionez Landa-ingurunearekiko dauden aldeak areagotuko lirateke; izan ere, Landa-ingurunean, adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,603 plazako estaldura lortuko litzateke, hau da, hiriburuan baino % 34 txikiagoa.

Horregatik, uste da epe luzerako helburuak (173 plaza gehiago 2030. urtetik aurrera) landa-ingurunezko udalerrietako estaldura indartzera bideratu beharko liratekeela batez ere. Hala, biztanleriaren arabera egokituko litzatekeenak baino bi aldiz plaza gehiago aurreikusten dira Eremu horretarako. Plazen banaketa horrek bi eskualdeetako estalduraren konbergentzia sustatuko luke; une horretan, estaldurak gainditu egingo luke mapa autonomikoan ezartzen den helburua, eta adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,990 eta 0,982 plazako estaldura izango lukete, hurrenez hurren, landa-inguruneak eta Vitoria-Gasteizek.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Eguneko laguntza-zerbitzuak hurbiltasun-maila handiko zerbitzuak dira EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, eta, ondorioz, zerbitzu horiek Gizarte Zerbitzuen Eremuen mailan ezartzea gomendatzen dena.

¹⁹ Planifikazioari begira, egokitzeak jotzen da plaza-eskaintzarekiko % 10eko gainetiko eskaria izatea, plazen txandakatze egokia bermatze aldera.

2023an, Eremu guztiek zuten eguneko arretarako plazaren bat, Eguneko Arretarako Landa-ingurune Zentroak, egoitzetako eguneko arretarako plazak eta eguneko zentro pribatueterako Zerbitzuari Lotutako Prestazio Ekonomikoak (ZLPE) kontuan hartuta. Landa-ingurunearen barruan, Foru Aldundiaren eguneko laguntza-zentroak zein itunpekoak Aiaraldeko eta Lautada-Mendialdeako Eremuetan bakarrik daude (47. taula).

47. Taula. Eguneko laguntza-zentroetako (2.2., 1 mota) plazen eta estalduraren banaketa, Gizarte Zerbitzuen Eremuen arabera, 2023

	PLAZAK (2023)					Estaldura 65+ biztanl. [%]	Estaldura xede-biztanl. [%]
	Eguneko laguntza-zentroak (2.2.1.) [Plaza kop.]	Eguneko laguntza-zentroak (2.2.1.) [ZLPE]	EALZ (2.2.1)	Eguneko arreta, egoitzetan	Guztira (2.2.1.)		
Aiaraldea	30	-	3	4	37	0,438	5,88
Añana-Gorbeialdea	0	3	23	-	26	0,647	7,69
Arabako Errioxa	0	1	2	6	9	0,372	3,44
Lautada - Mendialdea	25	1	14	1	41	1,290	14,09
Vitoria-Gasteiz	388	49	0	0	437	0,751	10,24
LH-tik kanpo	4	-	-	-	4	-	-
GUZTIRA	447	54	42	11	554	0,726	9,57

Estaldurari dagokionez, bi eskualdeen (Vitoria-Gasteiz eta Landa-ingurunea) artean dauden aldeez gain, Landa-ingurunearen barruan ere aldakortasun handia dago, adineko biztanleen estaldura orokorrari zein II eta III Graduko mendekotasuna aitortuta duten adineko biztanleen estaldura espezifikoari dagokionez. Hala, Lautada-Mendialdean, zerbitzuaren hartzaileekiko % 14koa da eskaintzaren estaldura –hiriburuko estaldura ere gaituz, % 10,2koa baita–; Arabako Errioxan, ordea, portzentaje hori ez da % 3,5era ere iristen. Arabako Errioxaz gain, Aiaraldeak ere estaldura murriz samarra du (biztanleria hartzailearen % 5,88), eta Añanakoa ere ez da askoz handiagoa (% 6,7).

Estaldurari buruzko datu hauek oso erabilgarriak dira helburuak Eremuen arabera ezartzeko. Datuon arabera, Arabako Errioxa litzateke zerbitzuak indartzeko beharrik handiena duen Eremua, eta Aiaraldea ondoren. Hala ere, gaur egun dagoen itxarote-zerrenda da ere irizpide esanguratsua da. Esan dugun bezala, landa-ingurune artatu gabeko eskari gehiena Aiaraldean kontzentratzen da (12 lagun daude itxarote-zerrendan) eta, neurri txikiagoan, Añana-Gorbeialdean (3 pertsona).

Testuinguru horretan, eta II. Maparako planteatu diren helburuekin bat etorritik, lehenik eta behin, Aiaraldean (10 plaza) eta Añana-Gorbeialdean (5 plaza) artatu gabe dauden premiei erantzun beharko litzaike. Epe luzerako aurreikusten diren plaza gehigarriei begira, Arabako Errioxa litzateke errefortzu handiena beharko lukeen Eremua.

Epe luzerako helburuei dagokienez (2030etik aurrera), estaldura Eremuka zenbatesteko, Oinarrizko Zonaldeka banatzen da erkidegoko gomendioa (% 0,983) lortzeko zona bakoitzean beharrezkoa izango litzatekeen estaldura gehigarria, indize zuzentzaile batekin haztatuta; indize horrek kontuan hartzen ditu Zona bakoitzean mendekotasun-balorazioa duten biztanleen tasa, eta biztanleriaren sakabanaketa. Zenbatespen horren emaitzak 48. taulan aurkezten dira, Eremuka batuta.

48. Taula. Eguneko laguntza-zentroetarako (2.2.1., 1 mota) helburuen banaketa, Gizarte Zerbitzuen Eremuen arabera, 2023-2030.

	Egoera 2023			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Epe luzerako helburuak (2030-)		
	Plazak, guztira (2.2.1.)	Estaldura 65 urte eta + biztanl. [%]	Itxarote-zerrenda ^[1]	Plaza gehig.	Plaza kop., guztira	Estaldura [%]	Plaza gehig.	Plaza kop., guztira	Estaldura [%] ^[2]
Aiaraldea	37	0,438	12	10	47	0,473	20	67	0,674
Añana-Gorbeialdea	26	0,647	3	5	31	0,658	5	36	0,764
Arabako Errioxa	9	0,372	0	-	-	0,317	15	24	0,844
Lautada-Mendialdea	41	1,29	0	-	-	1,099	3	44	1,179
Vitoria-Gasteiz	437	0,751	217	139	576	0,842	130	706	1,033
LH-tik kanpo	4	-	-	-	4	-	0	4	-
ARABA	554	0,726	233	154	708	0,790	173	881	0,983

^[1] 2026ko martxoaren 11n itxarote-zerrendan zeuden pertsonen kopurua.

^[2] Behin lehentasunezko helburuak lortu ondoren, mapa autonomikoan jasotzen diren gomendioak betetzeko beharrezkoa den estaldura gehigarria indize bat aplikatuta zuzentzen da; indize horrek mendekotasun-balorazioa duten biztanleen tasa eta biztanleriaren sakabanaketa konbinatzen ditu (ikus 2.2 atala).

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Arabako Foru Aldundiak Mapan jasotzen diren eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 1 mota) mantentzeko 2023an egin zuen guztizko gastu arrunta²⁰ 11 milioi euro ingurukoa izan zen; beraz, 19.800 milioi eurokoa izan zen plaza bakoitzeko urteko batez besteko gastua.

Batez besteko gastu unitarioa zerbitzu motaren arabera da: Foru Aldundiaren zentroen eta itunpekoen kasuan, plaza bakoitzeko urtean 23.000 euro ingurukoa da; urteko 9.496 eurokoa²¹ EALZen kasuan; eta 10.057 eurokoa egoitzetako eguneko arretarako zerbitzuetan, eta urteko 3.791 eurokoa, berriz, ZLPE jasotzen duten pertsonentzat.²²

49. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1., 1 mota) mantentzeko egindako guztizko gastu arrunta^[1], 2023.

	AFaren guztizko gastu arrunta (2023)	Gastu unit. [euroak/plazako eta urteko]
EZ	10.193.925	22.805 ^[2]
EALZ (2.2.1.)	398.867	9.496
Eguneko arreta, egoitzetan	110.622 ^[3]	10.057
ZLPE	261.608	3.791 ^[4]
GUZTIRA	10.965.022	19.792

^[1] Erabiltzaileen koordainketa barne.

^[2] Zentro propioen eta itunpekoen batez besteko kostu haztatua (asteburuetako plazak kanpo)

^[3] Gizarte Zerbitzuen I. Mapatik abiatuta zenbatetsia (datu horiek eguneko zentroetan ikusi den portzentaje berberarekin eguneratu dira)

^[4] ZLPEan egindako guztizko gastutik abiatuta (10.313.909,08) zenbatetsia, prestazioarekin lotutako zerbitzu mota bakoitzaren urteko erabiltzaile kopuruaren arabera haztatuta.

Adierazitako gastu unitarioak eguneratu dira, prezio orokorrek (KPI) eta soldata-kostuek izan lezaketen bilakaerari buruzko aurreikuspenetan oinarritzen den indize batekin, bi adierazle horien % 20ko eta % 80ko haztapenarekin, hurrenez hurren (ikus 1.4.3 atala). 50. taulan jasotzen da hala zenbatetsitako zentro mota bakoitzaren gastu arrunt unitarioa

²⁰ Erabiltzaileen koordainketa barne.

²¹ Foru Aldundiak finantzatzen duen plaza bakoitzeko kostuaren zatia (% 80) bakarrik hartzen du barne.

²² Eguneko arretaren kostuak zenbateteko, I. Mapan jasotzen ziren kostuei eguneko zentroko plazek denbora-aldi berean izan duten igoera bera aplikatu zaie. Erabiltzaile bakoitzeko batez besteko kostua zenbateteko, oinarritzat hartu dira ZLPEan guztizko gastua eta prestazioarekin lotutako zerbitzu motaren arabera onuradunen urtek banaketa, eta kontuan hartu dira zerbitzu motaren arabera kostuetan izan diren aldeak (1=lehen mailako eguneko arreta; 2=eguneko laguntza-zentroak; eta 2,5= egoitza-zentroak).

50. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza zentroen (2.2.1., 1 mota) gastu unitarioaren aurreikusitako ebaluazioa^[1]
2023-2030

	Gastu/unit. 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
EZ	22.805	23.681	24.495	25.171	25.740	26.276	26.801	27.337
EALZ (2.2.1.)	8.607	8.938	9.245	9.500	9.715	9.917	10.115	10.318
Eguneko arreta, egoitzetan	10.057	10.443	10.802	11.100	11.351	11.587	11.819	12.055
ZLPE	3.791	3.937	4.072	4.185	4.279	4.368	4.456	4.545
GUZTIRA	19.792	20.552	21.259	21.846	22.339	22.804	23.260	23.725

^[1] Soldata-kostuak (% 80) eta KPI (% 20) kontuan hartuta zenbatetsia. 2025ean eta 2026an soldaten kostuak KPI (% 3,5) baino neurri handiagoan igoko direla aurreikusten da, 2027an neurri txikixeagoan (% 2,7), eta soldata-kostuen eta KPIren kostuen konbergentzia (% 2-% 2,1 ingurukoa), berriz, 2028an eta 2029an.

2030erako, plaza eta urte bakoitzeko 27.337 euroko gastu arrunt unitarioa zenbatesten da eguneko zentro propioetarako eta itunpeko zentroetarako; plaza bakoitzeko 10.318 eurokoa EALZk finantzatzeko; 12.055 euro, egoitzetako eguneko arretako plaza bakoitzeko, eta ZLPEren onuradun eta urte bakoitzeko 4.545 eurokoa, eguneko zentroen modalitatean. Batez besteko gastu unitario haztatua plaza eta urte bakoitzeko 23.725 eurokoa izan dela kalkulatu da.

51. Taula. Adineko pertsonentzako eguneko laguntza-zentroen (2.2.1., 1 mota) funtzionamendurako guztizko gastu arruntaren zenbatespena^[1], 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)	II. Mapako aurreikuspenak (2030)	Epe luzerako aurreikuspenak (2030 -)
Plaza kop.	554	708	881
Gastu arrunt unit.	19.792	27.337	27.334
Gutzizko gastu arrunta	10.965.022	19.354.596	24.081.254
Aldakuntza (%) 2023-2030	-	%75,4	%118,2

^[1] Erabiltzaileen koordainketa barne

Oro har, 2030ean II. Mapako helburuak lortzeko egin beharko litzatekeen guztizko gastu arrunta 19,35 milioi euro ingurukoa izango litzatekeela zenbatesten da. Bestalde, epe luzerako helburuak (2030etik aurrera) lortzeko, urteko 24,08 milioi euro inguruko gastu arrunta izango luke.

4.2.2. Gaueko zentroa, autonomia-mugek eragindako premiei erantzuteko (2.3.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Mendekotasuna izanik, hainbat arrazoiengatik –batez ere arazo psikiko edo neurologikoengatik–, gauez haien lo-erritmoa eta gaueko jokabidea kontrolatzeko eta erregulatzeko, intentsitate ertaineko edo handiko gainbegiratzea behar duten pertsonen arreta emateko baliabidea da, gainbegiratze hori beren zaintzaileek etxean eskaini ezin dietenean. Gaueko zentro batean (egoitza-ekipamendu batean dagoena edo ez) eman daiteke, edo gaueko arreta-zerbitzu gisa antola daiteke, Zorroko 2.4.1., 2.4.2. eta 2.4.3. fitxetan aurreikusten diren egoitza-zerbitzuen esparruan.

Abiapuntuko egoera (2023)

Gaur egun, ez da horrelako zerbitzurik ematen Arabako Lurralde Historikoan.

2030erako helburuak

Garapenik izan ez duen zerbitzua denez, eta zerbitzuaren eskaerarik izango denik aurreikusten ez denez, ez da zerbitzu horrekin lotutako helbururik planteatzen.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Gaur egun, ez da horrelako zerbitzurik ematen Arabako Lurralde Historikoan.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Ez dagokio, ez baitago plazarik.

4.2.3. Adinekoentzako egoitza-zentroak (2.4.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Xede-erabiltzaileak dira II eta III Graduko mendekotasun-egoeran –eta, salbuespen gisa, I Gradukoan– dauden adineko pertsonak, beren ohiko ingurunean edo bestelako ostatu-aukera arinagoetan beren premiak behar bezala ase ezin dituztenak, intentsitate handiagoko laguntzak behar dituztelako; hala, arreta integrala eta jarraitua eskaintzen diete zentro horietan.

Intentsitate altuko zentroak dira, alderdi hauek bermatzen dituztenak: a) zaintzailearen etengabeko presentzia –eguneko 24 orduetan–; b) medikuntza- eta erizaintza-zerbitzuak; c) ongizate fisiko, psikologiko eta sozialera bideratutako arreta integrala emateko profil egokiak dituzten diziplina anitzeko profesionalez osatutako lantalde baten laguntza.

Zentroa edo zentroko unitateren bat arreta sanitario eta sozial handia, aldiberekoa, koordinatua edo egonkorra behar duten adineko pertsonen zuzenduta dagoenean, dagokion zentroak edo unitateak izaera soziosanitarioa izango du.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, finantzazio publikodun 2.279 plaza zeuden Araban, Foru Aldundiaren eta itunpeko 1.154 plazan eta ZLPE bidez finantzatutako 1.125 plazak kontuan hartuta. Adineko biztanleriaren estaldura ia % 3koa da (% 3,08koa Vitoria-Gasteizen, eta % 2,67koa landa-ingurunean). Lurraldeko Eremuen artean dauden alde horiek –txikiak, adineko biztanleria osoa kontuan hartuz gero– nabarmenagoak dira zerbitzuen hartzaileen estaldura espezifikoki erreparatuz gero (hau da, II Graduko edo gradu handiagoko mendekotasuna aitortuta duten adineko pertsonak). Hala, Vitoria-Gasteizen, bizitegi-eskaintza hartzaileen % 42koa da; Landa-ingurunean, berriz, nabarmen txikiagoa da, % 31,8koa. Foru Aldundiaren zentroak eta itunpekoak soilik kontuan hartuta, okupazio-tasa % 91,5koa zen urte amaieran Landa-ingurunezko zentroetan, eta % 84,1koa Vitoria-Gasteizen.

52. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroetako plazak, estaldura eta okupazio-tasa, 2023 [%]

	Foru-plazak eta itunpeko plazak	ZLPE	GZESko plaza kop., guztira	Estaldura 65 urte eta gehiagoko biztanl. [%]	Estaldura xede-biztanl. [%]	Foru-plazak eta hitzartutako plazak okupazio-tasa [%]
Landa-ingurunea	201	282	483	2,673	31,8	%91,5
Vitoria-Gasteiz	949	843	1.792	3,078	42,0	%84,1
Guztira	1.154 ^[1]	1.125	2.279	2,987	39,4	%85,4

^[1] Itunpeko lau plaza barne (Aretxabaletan). Halaber, gaixotasun mentala edo desgaitasuna duten adineko pertsonen bideratutako 50 plaza ere barne hartzen ditu. Gaur egun modulu biak Adineko Pertsonen arloak kudeatzen dituzenez, adineko pertsonentzako egoitza-zentro gisa sartu dira Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honen ondoretarako. Aurrekontuen ondoretarako, ordea, 25 plaza horiei dagokien gastua gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zerbitzuen (2.4.3.) barruan kontabilizatzen da, Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak arreta soziosanitariorako duten lankidetzak-hitzarmenaren esparruan.

Artatu gabeko eskariari dagokionez, 2023. Urte amaieran, 233 lagun zeuden egoitzan sartzeko plaza zain (104 mendekotasuna duten pertsonentzako egoitza-plaza batera zain, eta 129 egoitza psikogeriatrikorako). Gaur egun (2026ko martxoa), artatu gabeko eskaria hazi egin da pixka bat; guztira, 295 pertsona daude itxarote-zerrendan. Artatu gabeko eskariaren gehiengoa (253 lagun, edo % 85) Vitoria-Gasteizko bizilagunak dira; plaza eskatu duten gainerako 42 pertsonak Landa-ingurunezko biztanleak dira, gehienak (22 pertsona) Aiaraldekoak, 9 Arabako Lautadakoak, 5 Mendialdekoak, 4 Arabako Errioxakoak eta 2 Añanakoak. Itxarote-zerrendan dauden pertsonen erdiak baino gehixeagok (% 55,3) plaza psikogeriatrikoa eskatu dute. Artatu gabeko eskariaren ezaugarriak eta zona bakoitzean eskaintzaren gainetik dagoen eskaria 53. taulan jasota daude.

53. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroetan sartzeko eskari artatu gabea (itxarote-zerrenda), GZ Eremuen arabera, 2026.

	Itxarote-zerrendako pertsona kopurua (2026/03/11)			Banaketa Eremuka	Eskaintzaren gaintetiko eskaria, ZLPE barne [%]	Eskaintzaren gaintetiko eskaria foru- eta itundutako plazezikiko [%]
	Laguntzaduna	Psikogeriatrikoa	Guztira			
Aiaraldea	13	9	22	7,5%	13,1%	23%
Añana-Gorbeialdea	2	3	5	1,7%	3,5%	27,8
Arabako Errioxa	2	2	4	1,3%	7,5%	13%
Lautada-Mendialdea	5	6	11	3,7%	7,1%	12%
Vitoria-Gasteiz	110	143	253	85,8%	14,1%	27%
ARABA	132	163	295	100,0%	12,9%	26%

Lurralde osoari erreparatuz gero, eskaintzaren ia % 13koa da gaintetiko eskaria (ZLPE barne). Portzentaje handia ez den arren, kontuan izan behar da estalduraren erdia inguru eskaintzen dela zerbitzuari lotutako prestazio bidez; artatu gabeko eskaria Foru Aldundiaren edo itunpeko eskaintzarekiko aztertzen bada, kalkulatzeko da % 26koa dela gaintetiko eskaria Lurralde osoan.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak proposatzen du 2030erako egoitza-estaldura Lurraldeko adineko pertsonen % 2,559ra murriztea ; 2023an, % 3,174koa zen²³. Proposamen horren arrazoia da, funtsean, sistema arreta-eredu komunitarioago baterantz birbideratu nahi dela. Mapa autonomikoan bertan azaltzen den bezala, sistemaren birbideratze hori gauzatzeko, Etxeko Laguntzarako zerbitzuari eta LPPEri 2030erako biztanleria-proiekzioak aplikatuz eratorriko litzatekeen egoitza-estalduraren hazkundearen erdia esleitzea erabaki da. Egoitza-zerbitzuetarako estaldura murriztearen proposamena, beraz, aukera metodologiko bat da, nolabait ere arbitrarioa.

Bestalde, adierazi dugun bezala, gaur egun, egoitza-eskariaren zati handi bat zerbitzuari lotutako prestazioen (ZLPE) bitartez artatzen da eta, gainera, eskaintza osoaren % 10eko portzentajea gaintitzen duen (ZLPE barne) , artatu gabeko eskaria dago (itxarote-zerrenda), eta plazen eskaintzaren % 20koa.

Gomendio autonomikoetatik abiatuta, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek birbideratze mantsoagoa planteatzen du; horrek zerbitzu komunitarioak indartzea eta, halaber, egoitza-estaldura ekarriko luke, baina ez modu hain nabarmenean.

Illo horretan, II. Mapa honen planteamendua da egoitza-zerbitzuen 2023ko benetako eskaria kontuan hartzea, artatu gabeko eskaria (itxarote-zerrenda) barne, hau da, 2030ean 2.351 plazatar iristea.

2030. urtera proiektatzea, % 15 murriztuz, arreta komunitarioak pisu handiagoa izango duen eredu baterantz aurrera egiteko gomendio autonomikoari jarraituz. Aurreikuspen horiekin, kalkulatzeko da 2030ean 2.466 egoitza-plaza beharko direla Gizarte Zerbitzuen Euskal Sisteman, hau da, Mapa autonomikoan proposatzen den estaldura-xedea oinarritzat hartuko balitz baino 84 plaza gehiago. Kontuan izanda gaur egun 2.279 plaza daudela, beharrezko hazkunde zenbatetsia beste 187 plazakoa da (2023an zeudenekiko) Lurralde Historiko osoan.

Irizpide horiek aplikatzearen ondoriozko plaza kopurua eta xede-estaldura 54. taulan jasotzen dira.

²³ EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapan jasotzen zen estaldurak bigarren mailako baliabide gisa jasotzen zituen Arabako landa-inguruneke etxebizitza komunitarioak, batez ere Foru Aldundiak finantzatzeko zituelako. Baina ALHko II. Mapa honetan, Lurralde Historikoko aurreko Maparen irizpideari eutsi zaio eta, hala, lehen mailako arretako etxebizitza komunitario gisa sailkatu ditu 58 plaza horiek. Horregatik dago, estaldurari dagokionez, agiri honetan jasotakoarekiko aldea (% 2,987).

54. Taula. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapako helburuak adineko pertsonentzako egoitza-zentroetarako (2.4.1.), 2023-2030.

	Mendekotasuna duen 65 eta + biztanleria (2023)	GZ II. Mapako helburuak (2030)			Benetako eskaria, mendekotasuna duten biztanleekiko (2023) [%]	Helburu osagarriak			Estdura, 65 eta + biztanleria orokorrarekiko (2030) [%]
		Artatutako perts. kop. (2023)	Itxarote-zerrenda	Benetako eskaria		Estdura, mendekotas. duten bizt. (%)	Mendekot. Duen 65 eta + biztanleria	Helburuzko plaza kop.	
II Gradua	3.084	757	63	820	%26,6	%22,6	3.798	858	-
III Gradua	2.705	1.336	195	1.531	%56,6	%48,1	3.342	1.608	-
GUZTIRA	5.789	2.093	258	2.351	%40,6	%34,5	7.140	2.466	2,753

Aurreikusten den estaldura-hazkundera itunpeko plaza edo plaza publiko berrien bitartez lortuko da, ahal den neurrian. Horrek ZLPEek egoitza-arretako zerbitzu guztietan duten pisua murrizten lagunduko du. Hala ere, beste 187 plazatako aurreikusitako helburu osagarria lortu ondoren, pixkanaka murriztu egingo da ZLPE kopurua.

Estduraren banaketa Lurraldean

Adineko pertsonentzako egoitza-zentroak hurbiltasun-maila handiko baliabideak dira Mapa autonomikoaren arabera eta, beraz, zentro horiek Gizarte Zerbitzuen Eremuen mailan ezartzea gomendatzen da.

Lurraldearen barruan dauden premiak Eremuz Eremu baloratzeko, bi alternatiba planteatzen dira:

1. alternatiba (55. taula). Lurralde Historikorako aurreikusitako gehikuntza (72 plaza Mapak ezartzen duen xede-estaldura lortzeko, eta 187 plaza estaldura zabalduaren agertokian) Eremuka banatzea, 2030erako aurreikusten den adineko biztanleriaren banaketaren arabera (biztanleriaren arabera hazkunde proportzionala), Eremu bakoitzeko mendekotasuna duten biztanleen tasa eta eta biztanleriaren sakabanaketa kontuan hartzen duen indize batek zuzenduta (ikus 1.4.2 atala).
- 2. alternatiba (56. taula). Lurralde Historikorako aurreikusten den gehikuntza (deskribatu dugunaren arabera) 2030ean estaldura Lurralde Historikorako ezartzen den helburua (% 2,649) baino txikiagoa litzatekeen Eremuetan kontzentratzea, gaur egun dauden plazak mantenduko balira.

55. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroetarako helburuen banaketa (1. alternatiba), 2023-2030.

	65+ biztanleak (2030) [%]	Indize zuzentzailea ^[1]	Hazkunde proportzionala [plaza kop.]		Hazkunde doitua [plaza gehig.]		Plaza kop. (2030)		Estdura (2030) [%]	
			Gutx.	Gehien.	Gutx.	Gehien.	Gutx.	Gehien.	Gutx.	Gehien.
Aiaraldea	11,1%	0,94	8	21	8	20	176	190	1,768	1,837
Añana-Gorbeialdea	5,3%	0,99	4	10	4	10	136	142	2,885	3,012
Arabako Errioxa	3,2%	1,14	2	6	3	7	56	60	1,970	2,111
Lautada-Mendialdea	4,2%	1,07	3	8	3	8	133	138	3,564	3,698
Vitoria-Gasteiz	76,3%	1,00	54	143	55	143	1.847	1.935	2,701	2,723
ARABA^[2]	100,0%	-	72	187	72	187	2.351	2.464	2,624	2,647

^[1] Biztanleriaren sakabanaketa (% 40) eta mendekotasun-balorazioa duen biztanleriaren tasa (% 60) normalizatu eta konbinatu egiten dira. 2030erako aurreikusitako 65 urte edo gehiagoko biztanleria hartzen da kontuan.

^[2] Arabako guztizkoan, Aretxabaleta udalerrian dauden itunpeko lau plaza daude sartuta, beraz, datua ez dator bat taulako lurralde-eremuen baturarekin.

56. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroetarako helburuen banaketa (2. alternatiba), 2023-2030.

	Egoera 2023an	Estaldura, egungo plaza kop. 2030era proiektatuta	2030ean estaldura- helburua lortzeko behar den hazkundera		ALHko GZ II. Mapako helburua (2030)	
	[plaza kop.]	[%]	[plaza kop.]	[%]	Gutx. [plaza gehig.]	Gehien. [plaza gehig.]
Aiaraldea	168	1,692	95	56,5%	47	85
Añana-Gorbeialdea	132	2,800	9	6,8%	5	9
Arabako Errioxa	53	1,865	22	41,5%	11	20
Lautada-Mendialdea	130	3,483	-	-	-	-
LANDA INGURUNEA	483	2,277	127	26,3%	58	105
Vitoria-Gasteiz	1.792	2,621	19	1,1%	9	73
ARABA	2.279	2,448	146	6,4%	67	180

Alternatiba biak alderatzen baditugu, lehenengoan, sortuko liratekeen plaza berrien kopurua koherenteagoa izango litzateke gaur egun dagoen itxarote-zerrendarekin, baina ondoriozko estaldura desorekatuagoa izango litzateke Lurraldean 2030ean. Bigarren alternatiban, Eredu bakoitzean aurreikusitako gehikuntza ez da horren koherentea dagoen eskariarekin, baina, badu abantaila bat: plangintzaren ikuspegitik, Eremuen artean, estalduren konbergentzia handiagoa erdiesteko aurrerapenak lortzearena.

57. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroetako (2.4.1.) plaza berriak banatzeko bi alternatiben arteko konparazioa

	Itxarote-zerrenda (2023)	1. alternatiba [plaza gehig.]		2. alternatiba [plaza gehig.]		1. alternatiba [estaldura]		2. alternatiba [estaldura]	
		Gutx.	Gehien.	Gutx.	Gehien.	Gutx.	Gehien.	Gutx.	Gehien.
Aiaraldea	22	8	20	47	85	1,837	1,889	2,165	2,920
Añana-Gorbeialdea	5	4	10	5	9	2,885	3,012	2,906	2,991
Arabako Errioxa	4	3	7	11	22	1,970	2,111	2,252	2,639
Lautada-Mendialdea	11	3	8	-	-	3,564	3,698	3,483	3,483
LANDA-EREMUA	42	18	45	63	114	2,402	2,486	2,571	3,042
Vitoria-Gasteiz	253	54	142	9	73	2,723	2,830	2,635	2,657
ARABA	295	72	187	72	187	2,647	3,341	2,624	2,753

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, Arabako Foru Aldundiak adineko pertsonentzako egoitza-zentroen funtzionamendurako egin zuen guztizko gastu arrunta²⁴ 85,6 milioi eurokoa baino pixka bat handiagoa izan zen.

58. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroak (2.4.1.) mantentzeko egindako guztizko gastu arrunta ⁽¹⁾, 2023.

	AFAren guztizko gastu arrunta [eurotan]	Plaza kop./ jasotzail.	Gastu unit. [euroak/plazako eta urteko]
Foru-plazak eta itunpeko plazak	75.610.187	1.154	65.520
ZLPE ⁽²⁾	10.052.301	1.125	8.711
Guztira (2.4.1.)	85.662.488 ⁽³⁾	2.279	37.588

⁽¹⁾ Erabiltzaileen koordinketa bame.

⁽²⁾ ZLPEren guztizko gastuari (10.313.909 €), ZLPEren eguneko zentro modalitateari dagokion kostu zenbatetsia (261.607 €) kendu zaio.

⁽³⁾ Gaixotasun mentala duten pertsonentzako 25 plazako modulu baten gastua (975.186,82€) hartzen du bame, aurrekontuen ondoretarako eta Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak arreta soziosanitariorako duten lankidetzak-hitzarmenaren esparruan, 2.4.3 zerbitzuan sartzen dena, gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentro gisa.

²⁴ Gastu horren barruan sartzen dira erabiltzaileek koordinketa gisa egindako ekarpenak, baita baliabideen kudeaketari lotutako egiturazko gastuak ere (GOFE erakundeko Adineko pertsonen Saileko zuzendariordetzako langileak).

Egindako gastu unitarioa asko aldatzen da plaza mota batetik bestera. Foru Aldundiaren eta hitzartutako plazen kostua 65.520 eurokoa da batez beste, plaza eta urte bakoitzeko; zerbitzuari lotutako prestazio ekonomikoena, berriz, onuradun bakoitzeko 8.711 eurokoa urtean.

Gastua 2030era proiektatzeko, 2023ko gastu unitarioa indize zuzentzaile baten bitartez eguneratu da; indize horrek kontuan hartzen du prezioek oro har (KPI) eta lan-kostuek izango duten bilakaera aurreikusia, % 20ko eta % 80ko haztapenarekin, hurrenez hurren, eskulanaren erabilera intentsiboa duten zerbitzuen kostu-egituraren arabera (ikus 1.4.3 atala).

59. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroen (2.4.1.) gastu unitarioaren [euroak, plaza eta urte bakoitzeko] aurreikusitako bilakaera^[1].

	Gastu/unit. 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Foru-plazak eta itunpeko plazak	65.520	68.036	70.376	72.319	73.953	75.491	77.001	78.541
ZLPE	8.711	9.046	9.357	9.615	9.832	10.037	10.237	10.442
Guztira 2.4.1.	37.588	39.031	40.374	41.488	42.426	43.308	44.175	45.058

^[1] Soldata-kostuak (% 80) eta KPI (% 20) kontuan hartuta zenbatetsia. 2025ean eta 2026an soldaten kostuak KPI (% 3,5) baino neurri handiagoan igoko direla aurreikusten da, 2027an neurri txikixeagoan (% 2,7), eta soldata-kostuen eta KPIren kostuen konbergentzia (% 2-% 2,1 ingurukoa), berriz, 2028an eta 2029an.

Aurreikuspen horiekin, adineko pertsonentzako egoitza-plazen gastu unitarioa plaza eta urte bakoitzeko 78.541 eurokoa izango litzateke batez beste 2030ean; ZLPEen bitartez finantzatutako plazen gastua, berriz, onuradun bakoitzeko 10.442 eurokoa.

ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan aurreikusten diren helburuei kostu unitario horiek aplikatuta, kalkulatzen da 108 milioi euro baino gehixeagokoa izango dela 2030ean adineko pertsonentzako bigarren mailako arretarako egoitza-zerbitzuen guztizko gastu arrunta, gaur egun dagoen eskariari erantzuteko beharrezkoak diren 2.351 plaza lortzeko helburuari dagokionez, eta ia 114,43 milioi eurokoa, berriz, proposatzen diren helburu osagarriak lortzeko beharrezko gastua, 2030ean 2.466 plaza eskaini ahal izateko.

60. Taula. Adineko pertsonentzako egoitza-zentroen (2.4.1.) funtzionamendurako guztizko gastu arruntaren^[1] zenbatespena, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		Helburu osagarriak (2030)	
	Plaza kop./ jasotzail.	Gustizko gastu arrunta [eurotan]	Plaza kop./ jasotzail.	Gustizko gastu arrunta [eurotan]	Plaza kop./ jasotzail.	Gustizko gastu arrunta [eurotan]
Foru-plazak eta itunpeko plazak	1.154	75.610.187	1.226	96.291.266	1.341	105.323.481
ZLPE	1.125	10.052.301	1.125	11.747.250	1.125	11.747.250
Guztira (2.4.1) ^[2]	2.279	85.662.488	2.351	108.038.516	2.466	117.070.731

^[1] Erabiltzaileen koordinketa barne.

^[2] Gaixotasun mentala duten pertsonentzako 25 plazako modulu baten gastua (975.186,82 € 2023an) hartzen du barne, aurrekontuen ondoreetarako eta Arabako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak arreta soziosanitariorako duten lankidetzaz hitzarmenaren esparruan, 2.4.3 zerbitzuan sartzen dena, gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentro gisa.

4.2.4. Atsedenerako zerbitzua, adineko pertsonen zaintzaileei zuzendua (2.5.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Zerbitzu honek bigarren mailako arreta-zerbitzuetan aldi baterako egonaldiak eskaintzen ditu, zehazki, egoitza-zentroetan, eguneko zerbitzu edo zentroetan eta gaueko zentroetan; hartzaileak dira mendekotasuna, desgaitasuna eta/edo gaixotasun mental kronikoa duten pertsonak, normalean beren gizarte- eta familia-sareak artatzen dituztenak, ohiko zaintzaile nagusiari atsedenerako, berrindartzeko eta/edo garapen pertsonalerako denbora bat emateko helburuz, edo bere zainketa-eginkizunak betetzea eragozten dion premia-egoera bati aurre egiteko.

Mapa autonomikoaren egiturari jarraituz, atal honetan, adineko pertsonen bideratuta dauden zerbitzuei dagozkien datuak soilik jasotzen dira; desgaitasuna duten pertsonen eta/edo gaixotasun mentala duten zuzendutako zerbitzuak agiriaren 5.2.6 atalean deskribatzen dira.

Abiapuntuko egoera (2023)

Gaur egun, bi modalitatetan eskaintzen da zerbitzu hau: egonaldi laburrak egoitza-zentroetan, eta asteburuetako eguneko zentroak. 2023an, adineko 162 lagunek erabili zuten zerbitzua; hau da, adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,212koa izan zen estaldura. Erabiltzaile bakoitzeko egonaldia 22,7koa izan zen batez beste, eta egun horietako % 71,2 udan erabili ziren (ekainetik irailera); aldi horretan, zentroen sarean erabilgarri zeuden egonaldi-egunen %2,9 okupatu zuten.

61. Taula. Adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen den zerbitzuaren (2.5.) erabiltzaile kopurua (urtean) eta estaldura, 2023.

	Erabiltzaileak urtean (2023)	Estaldura (2023) [%]
Egoitza-plazan	82	0,107
Eguneko zentroan	80	0,105
Guztira (2.5.- Adineko perts.)	162	0,212

Asteburuetako eguneko zentroei dagokienez, Vitoria-Gasteizko bi zentroan ematen da zerbitzua eta, gaur egun (2026ko martxoan) 64 laguneko itxarote-zerrenda dago; gehienak (pertsona bat izan ezik) Vitoria-Gasteizko bertako bizilagunak dira.

2030erako helburuak

Mapa autonomikoak ezartzen duen helburua da 2030erako % 3,34ko estaldura lortzea; era horretan, 300 bat adinekoari eskainiko litzaizkieke zaintzaileen atsedenerako egonaldi laburrak 2030ean.

Zerbitzu hori funtsezkotzat jotzen da senitarteko zaintzaileei laguntzeko, horrek nabarmen laguntzen baitio sistemaren iraunkortasunari. Ildo horretan, lehentasunez jotzen da zerbitzua indartzea, batez ere eguneko arretako modalitatean, gaur egun artatu gabe dagoen eskaria ikusita. Horretarako, asteburuetako eguneko zerbitzu berri bat sortzea planteatzen da, 30 plazakoa.

Zaintzaileen atsedenerako, adineko pertsonen zuzendutako egoitza-plazei dagokienez, helburua da zerbitzuak COVID-19ak eragindako pandemia baino lehen zuen arreta-bolumena berreskuratzea.

Orotara, urteko 300 erabiltzaileko estaldura planteatzen da, Mapa autonomikoan zerbitzu honetarako ematen duen gomendioari jarraituz.

62. Taula. Adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen den zerbitzurako helburuak (2.5.), 2023-2030.

	Erabiltzaileak urtean (2023)	Estdura (2023)	Erabiltzaile kop. 2030 ^[1]	Estdura
Egoitza-plazan	82	0,107	186	0,208
Eguneko zentroan	80	0,105	114	0,127
Guztira (2.5-Adineko perts.)	162	0,212	300	0,335

^[1] Gaur egun asteburuetako eguneko zentroetan ematen den plaza bakoitzeko 1,14 erabiltzaileko errotazioa helburu gisa aurreikusten diren 30 plaza berriei aplikatzean oinarritzen den zenbatespena. Egoitza-zentroetan zaintzaileen atsedenerako plazetan dauden erabiltzaileen kopurua kalkulatzeko, 2030ean urte bakoitzeko 300 erabiltzaileko helburuari zenbatespen hau kendu behar zaio.

Estalduaren banaketa Lurraldean

Zerbitzu bat denez, EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du haren lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik egiten. Informazio gisa, Gizarte Zerbitzuen Eremuka eskaintzen dira estalduak.

63. Taula. Adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen den zerbitzuaren (2.5.) erabiltzaile kopurua (urtean) eta estaldura, Gizarte Zerbitzuen Eremuka, 2023.

	Erabiltzaile kop. (2023)			Estaldura (2023) [%]
	Egoitza-atsedena	Eguneko atsedena	Guztira	
Aiaraldea	12	-	12	0,142
Añana-Gorbeialdea	4	-	4	0,100
Arabako Errioxa	3	-	3	0,124
Lautada-Mendialdea	4	-	4	0,126
Vitoria-Gasteiz	59	80	139	0,239
ARABA	82	80	162	0,212

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, Foru Aldundiak 487.686 euroko gastu arrunta egin zuen guztira, mendekotasun-egoeran zeuden adineko pertsonen, haien zaintzaileen atsedenerako, zerbitzuak eskaintzeko.

64. Taula. Adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen diren egoitza-zerbitzuak (2.5.1.) mantentzeko egindako guztizko gastu arrunta ^[1], 2023.

	AFaren guztizko gastu arrunta (2023)	Plaza kop./ erabiltzaileak	Gastu unit. [euroak/plazako eta urteko]
Egoitza-atsedena ^[2]	163.060	82	1.988
EZ	324.626	80	4.057
Guztira (2.5-Adineko perts.)	487.686	162	3.010

^[1] Guztizko gastu arrunta, erabiltzaileen koordainketa baxe.

^[2] Egoitza-egonaldi laburretarako ZLPEen zenbatekoa.

2030Eko gastua kalkulatzeko, 2023ko gastu unitarioari prezioek oro har (KPI) eta lan-kostuek izango duten bilakaera aurreikusian oinarritutako faktore zuzentzaile bat aplikatu zaio, % 20ko eta % 80ko haztapenarekin, hurrenez hurren. Hipotesi horrekin, zaintzaileen atsedenerako, adineko pertsonen eskaintzen zaizkien egoitza-zerbitzuetarako laguntzen batez besteko kostua urteko 1.988 eurokoa izatetik 2030. urtean 2.345 eurokoa izatera pasatuko da. Bestalde, zaintzaileen atsedenerako, eguneko zentroetan eskaintzen den zerbitzuaren gastu unitarioa plaza bakoitzeko 4.057 eurokoa izatetik 4.863 eurokoa izatera pasatuko da.

65. Taula. Adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen diren zerbitzuen gastu unitarioaren^[1] bilakaeraren aurreikuspena (2.5.), 2023-2030.

	Gastu/unit. 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Egoitza-atsedena [€/eguneko]	1.988	2.044	2.109	2.164	2.209	2.253	2.299	2.345
EZ – asteburua [€/plazako]	4.057	4.213	4.358	4.478	4.579	4.674	4.768	4.863

^[1] Soldata-kostuak (% 80) eta KPI (% 20) kontuan hartuta zenbatetsia. 2025ean eta 2026an soldaten kostuak KPI (% 3,5) baino neurri handiagoan igoko direla aurreikusten da, 2027an neurri txikixeagoan (% 2,7), eta soldata-kostuen eta KPIren kostuen konbergentzia (% 2-% 2,1 ingurukoa), berriz, 2028an eta 2029an.

Kalkulatzen da, orotara, II. Mapa honetan adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako, eskaintzen diren zerbitzuei dagokienez jasotzen diren helburuak garatzeak ia 70.000 euroko guztizko gastu arrunta izango duela 2030ean.²⁵

66. Taula. Adineko pertsonen zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen diren zerbitzuen (2.5) funtzionamendurako guztizko gastu arruntaren ^[1] zenbatespena, 2023-2030.

	Plaza kop./ erabiltzaileak (2023)	Gutzizko gastu arrunta (2023) [eurotan]	Plaza kop./ erabiltzaileak (2030)	Gutzizko gastu arrunta (2030) [eurotan]
Atsedeen-zerbitzua (2.5-Adineko perts.)	162	487.686	300	694.870

^[1] Erabiltzaileen koordainketa bame.

²⁵ 2030erako gastua proiektatzerakoan, kontuan izan da 2023an amaitu egin zela asteburuetarako udal titularitateko eguneko zentrorako Vitoria-Gasteizko Udalarekin zegoen hitzarmena eta, horren ordean, beste 30 plaza aurreikusten direla Bizia Egunekeo Zentroan.

5. Autonomiaren/mendekotasunaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak -Desgaitasuna eta gaixotasun mentala

5.1. Udal zerbitzuak

5.1.1. Etxeko Laguntza Zerbitzua (1.1.)

5.2. Foru-zerbitzuak

5.2.1. Desgaitasuna dutenentzako Eguneko Zentroak (2.2.1., 2 eta 3 motak)

5.2.2. Gaixotasun Mentala dutenentzako Eguneko Laguntza-zentroak (2.2.1., 4 mota)

5.2.3. Zentro okupazionalak (2.2.2.)

5.2.4. Desgaitasuna dutenentzako Egoitza-zentroak (2.4.2.)

5.2.5. Gaixotasun Mentala dutenentzako Egoitza-zentroak (2.4.3.)

5.2.6. Desgaitasuna eta Gaixotasun Mentala dutenei zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzua (2.5.)

5.2.7. Bizimodu Independenteterako Laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)

5.2.8. Ezgaitutako Pertsona Helduentzako Tutoretza-zerbitzua (2.7.2.3.)

5.2.9. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko zerbitzua (2.7.4.)

5.2.10. Familia-inguruneke zainketetarako eta zaintzaile ez-profesionalei laguntzeko prestazio ekonomikoa (3.2.1.)

5.2.11. Autonomia pertsonala sustatzeko laguntzak (3.3.)

5.1. Udal zerbitzuak

5.1.1. Etxeko Laguntza Zerbitzua (1.2.)²⁶

²⁶ Adineko pertsonen autonomiaren/mendekotasunaren esparruan sartzen da, Mapa autonomikoarekin bat etorritz (ikus 4.1.1. atala, 20. orrialdean).

5.2. Foru-zerbitzuak

5.2.1. Desgaitasuna dutenentzako Eguneko Zentroak (2.2.1., 2 eta 3 motak)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren araberako definizioa

Desgaitasuna duten pertsonen eguneko banakako arreta integrala eskaintzen die zerbitzu honek, aldi baterako edo modu iraunkorrean, erabiltzailearen autonomia pertsonalaren maila hobetzeko edo mantentzeko, dituen muga funtzionalak konpentsatzeko eta bere ohiko zaintzaileei laguntza emateko asmoz, autonomia pertsonala izateko eta ingurune komunitarioan parte hartzeko gaitasunak eskuratzera eta garatzera bideratutako prebentzio-, gaikuntza- eta laguntza-prestazioen bitartez. Intentsitate ertaineko eta altuko zerbitzua da, alderdi hauek bermatzen dituena: a) irekita dagoen orduetan, zaintzaileen etengabeko presentzia, bai eta hezitzaileena ere, bigarren zerbitzu edo zentro motan; b) medikuntza-zerbitzua eta erizaintzakoa, hala badagokio; c) ongizate fisiko, psikologiko eta sozialera bideratutako arreta integrala emateko profil egokiak dituzten diziplina anitzeko profesionalez osatutako lantalde baten laguntza.

Zerbitzuak hiru azpimota ditu: a) Autonomia pertsonalerako zentroak, muga fisiko edo organiko larriak dituzten pertsonentzako; b) adimen- eta garapen-desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko zerbitzuak edo zentroak; c) Gaixotasun mental kronikoa duten pertsonentzako eguneko zentro edo zerbitzu soziosanitarioak.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, desgaitasuna duten pertsonentzako 5 eguneko laguntza-zentro zeuden Araban, guztira, 133 plazarekin. 133 plaza horietatik 51 desgaitasun fisiko larriak dituzten pertsonen zuzenduta zeuden; 42 garapen-nahasmendu orokorrak dituzten 18 urtetik gorakoei; eta 40 adimen-desgaitasuna eta laguntza-premia orokorrak dituzten arretarako plazak ziren.

67. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetako plaza kopurua eta estaldura (2.2.1., 2 eta 3 motak), 2023.

	Desgaitasunerako eguneko laguntza-zentroak [plaza kop.]	18-64 urteko biztanleria (2023)	Estaldura (2023) [%]	% 65etik gorako desgaitasuna duten 55 urtetik beherako biztanleak (2023)	Estaldura xede- biztanl. ^[1] [%]
Araba	133	205.779	0,065	2.291	5,801

^[1] Aipatutako biztanleei dagokien datua, hau da % 65eko edo gehiagoko desgaitasuna aitortuta duten 55 urtez azpikoei.

Ondorioz, estaldura da 18 eta 64 urte bitarteko ehun pertsona bakoitzeko 0,065 plazakoa. Biztanleria hartzaileari dagokionez, uste da % 5,8koa dela % 65etik gorako desgaitasuna aitortuta duten 55 urtez azpiko biztanleak.

68. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetako plazak, erabiltzaileak eta okupazioa (2.2.1 – 2 eta 3 motak), 2023.

	Plaza kop.	Urtean izandako erabiltzaileak	Erabiltzaile kop. abenduaren 31n	Okupazio-tasa
Desg. fisiko larriak ^[1]	51	59	55	%83,8
Adimenekoa, laguntza-premia handiak	40	44	41	%102,5
Garapenaren nahasmendu orokorrak	42	41	41	%97,6
GUZTIRA	133	144	137	%103,0

^[1] Zentroetako batean, aldibereko arretako 20 plaza daude; beraz, tasa kalkulatzeko, ez da kontuan hartzen zentro horretako okupazio-tasa.

2023. urte amaieran, okupazio-tasa altua zuten zentroek; adimen-desgaitasuna eta laguntza-premia handiak dituzten pertsonentzako plazen kasuan, % 100ekoa baino handiagoa. Gainera, 11 lagun zeuden itxarote-zerrendan, Vitoria-Gasteizko 10 eta Landa-ingurunekoa bat. 2026ko martxoan, are handiagoa da zerrenda: 14 lagun daude itxarote-zerrendan (Vitoria-Gasteizko 10 eta Aiaraldeko 4). Plaza motaren arabera, itxarote-zerrendan dauden 14 lagun horietatik 10ek desgaitasun fisikoa duten pertsonentzako zerbitzua eskatzen dute, eta hiru daude adimen-desgaitasuna eta laguntza-premia handiak dituzten pertsonentzako eguneko zentro batera sartzeko zain.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak gomendatzen du Arabako Lurralde Historikoan desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetan arreta jasotzeko 222 plaza edukitzea 2030ean. Horrek esan nahi du 2023an baino 89 plaza gehiago eskainiko liratekeela.

Zentroetako okupazio-tasa eta kolektibo jakin batzuetarako eskaintza handitzeko beharra kontuan hartuta, egokitzen jotzen da EAEko Mapak gomendatzen duen helburua.

69. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetarako (2.2.1 – 2 eta 3 motak) helburuak, 2023.

	Egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburua (2030)		
	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Plaza gehig. 2023-2030	Estaldura [%]
ARABA	133	0,065	222	89	0,104

Helburua lortuz gero, 2030ean, ehun biztanle bakoitzeko 0,104 plazako estaldura izatera iritsiko litzateke Arabako Lurralde Historikoa. Aurreikusten den plaza gehikuntzak kontuan izan beharko ditu, besteak beste, honako profil hauek: garapen-nahasmenduak, autismoaren espektroko nahasmendua (AEN) edo laguntza-premia handiak dituzten gazteak.

Estalduaren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko zentroak hurbiltasun-maila txikiko zentroak dira, 200.000 biztanle baino gehiagoko biztanleria-eremuetan egon behar direnak, Arabaren kasuan, Lurralde Historikoarekin bat etorritik.²⁷

Jarraian, informazio gisa, Gizarte Zerbitzuen Eskualde bakoitzari egokituko litzaiokkeen plaza kopuruaren zenbatespena eskaintzen da, alde batetik, erreferentziazko biztanleriarekiko (18 eta 64 urte bitarteko biztanleak) proportzionala izango litzatekeen estaldura lukeen agertoki batean eta, bestetik, estaldura doituko agertoki batean, premia-egoeran dauden²⁸ pertsonen tasa eta biztanleriaren banaketa kontuan hartzen dituen indize zuzentzaile bat aplikatuz.

70. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetarako plazen banaketaren zenbatespena, eskualdeka, 2030

	Plaza kop. (2023)	Itxarote-zerrenda (2026)	Plaza kop., estaldura proportzionalarekin (2030)	Indizea. Faktore zuzentzailea	Plaza kop.* faktore zuzentzailea aplikatuta (2030)	Estaldura doitua (2030)
Landa-ingurunea	0	1	53	1,051	56	0,109
Vitoria-Gasteiz	133	10	169	0,985	166	0,102
ARABA	133	11	222	.	222	0,104

²⁷ Mapa autonomikoan, hurbiltasun-maila txikiko zerbitzuak 200.000-400.000 biztanle bitarteko biztanle-esparruetan eman behar dira, sektore-mailan. Bi eskualde edo gehiago batuta defini daitezke sektoreak.

²⁸ Desgaitasunaren esparruko zerbitzuen kasuan, beharizan- edo premia-faktorea kalkulatu da Gizarte Zerbitzuen Oinarriko Zona bakoitzeko % 65etik gorako desgaitasuna aitortuta duten 55 urtez azpiko biztanleria-portzentajearen bitartez. Batez besteko indizea Landa-ingurunea Eskualdeko Oinarriko Zonetarako neurtzen da.

2023ko abenduan zeuden erabiltzaileei, urte amaierako itxarote-zerrendari, eta 18 eta 64 urte bitarteko biztanleen eta % 65etik gorako desgaitasuna aitortuta duten biztanleen eskariari buruzko informazioa ere ematen da, Gizarte Zerbitzuen Eremuaren arabera.

71. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetako erabiltzaileak, itxarote-zerrenda eta eskari-tasa, Gizarte Zerbitzuen Eremuaren arabera, 2023

	Itxarote-zerrenda (2026) [pertsona kop. martxoaren 11n]	Itxarote-zerrenda (2023) [pertsona kop. abenduan 31n]	Eguneko Zentroetako erabiltz. kop., abenduaren 31n (2023)	Eguneko Zentroetarako eskaria [artatua + zerrenda] (2023)	Eskari-tasa (2023) [%]	Xede- biztanleriaren eskari-tasa ^[1] (2023) [%]
Aiaraldea	-	4	5	5	0,024	2,0
Añana-Gorbeialdea	1	-	13	14	0,103	11,2
Arabako Errioxa	-	-	2	2	0,028	3,5
Lautada-Mendialdea	-	-	3	3	0,030	3,8
Vitoria-Gasteiz	10	10	114	124	0,076	6,9
GUZTIRA	11	14	137	148	0,069	6,5

^[1] 2023ko abenduaren 31n % 65etik gorako desgaitasuna aitortuta zuten 55 urtez azpiko biztanleen arabera kalkulaturia.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, Mapako zentroen funtzionamendurako egindako gastu arrunta ia 6,5 milioi eurokoa izan zen, eta honela finantzatu zen kopuru hori: Foru Aldundiaren ekarpenarekin (% 95 inguru); Estatuaren ekarpenarekin, Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren esparruan²⁹; eta finantzazio pribatuarekin, koordainketaren bitartez (guztizko gastuaren % 4,3 inguru, GZGEEren arabera). Horrek esan nahi du, 2023an, plaza eta urte bakoitzeko batez besteko gastu haztatua 34.511 eurokoa izan zela, alde handiekin kudeaketa zuzeneko eta zeharkako kudeaketako zentroen kostuen artean (plaza bakoitzeko 41.726 eurokoa eta 28.581 eurokoa, hurrenez hurren).

72. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroen (2.2.1., 2 eta 3 motak) gastu arrunta eta gastu unitarioa, 2023-2030.

	2023. urtea	2030. urtea	Ald. 2023-2030 [%]
Guztizko gastu arrunta	4.589.977 ^[1]	8.489.022	%84,9
Zuzenean kudeatzen diren zentroak	2.503.573	2.979.240	
Zeharka kudeatzen diren zentroak	2.086.404	5.509.782	
Plaza kopurua	133	222	%66,9
Zuzenean kudeatzen diren zentroak	60	60	-
Zeharka kudeatzen diren zentroak	73	162	
Gastu unit./plazako (batez bestekoa)	34.511	41.068	%19,9
Zuzenean kudeatzen diren zentroak	41.726	49.654	
Zeharka kudeatzen diren zentroak	28.581	34.011	

^[1] Zerbitzu horri egozten zaizkio Etxebidea egoitza eta eguneko zentroaren kostuaren % 17 eta Goizalde egoitza eta eguneko zentroaren % 18.

2023ko kostu unitarioetan, gainerako zerbitzuetan bezala, % 19 inguruko igoera aplikatuta, 2030erako plaza bakoitzeko 41.068 euroko batez besteko gastu haztatua kalkulatu da, plaza bakoitzeko 49.654 eurokoa zuzenean kudeatzen diren zerbitzuetan, eta plaza bakoitzeko 34.000 euro baino gehixeagokoa, zeharka kudeatzen direnetan. ALHko II. Mapa honetan ezartzen den 89 plaza gehiago sortzeko helburua zeharka kudeatzen diren zentroetan gauzatuko dela aurreikusita, zenbatesten da ia 8,5 milioi eurokoa izango

²⁹ Gizarte Ekintzaren Estatistikaren arabera (Eustat-en 2023ko GZGEE), 523.360 eurokoa izan zen desgaitasuna eta gaixotasun mentala duten pertsonentzako (biak barne) eguneko laguntza-zentroetarako erkidegoaz gaindikoz guztizko ekarpena; kalkulatu da kopuru horretatik 276.400 euro inguru desgaitasuna duten pertsonentzako zentroei zegoizkiela (plaza guztien artean desgaitasuna duten pertsonentzako zentroetako plazaen proportzioa oinarri hartuta).

litzatekeela zerbitzu horiek mantentzeko 2030ean egin beharko litzatekeen guztizko gastu arrunta; horrek esan nahi du % 28,2 haziko dela gastu arrunta.

5.2.2. Gaixotasun mentala dutenentzako eguneko laguntza-zentroak (2.2.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Jo 5.2.1. ataleko definizioa

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, 30 plaza zeuden Lurraldean gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetan, guztiak Vitoria-Gasteizen. Eskaintza hori da 18 eta 65 urte bitarteko ehun pertsona bakoitzeko 0,015 plazakoa.

73. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetako plaza kopurua eta estaldura (2.2.1., 2 eta 4 motak), 2023.

	Abiapuntuko egoera (2023) [Plaza kop.]	18-64 urte bitarteko biztanleria (2023)	Estaldura (2023) [%]
Gaixotasun mental kronikoa dutenentzako EZ (2.2.1.4.)	30	205.779	0,015

2023ko abenduaren bost pertsona zeuden (guztiak Vitoria-Gasteizkoak) gaixotasun mental kronikoa duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetan sartzeko itxarote-zerrendan, baina gaur egun (2026ko martxoan) ez dago artatu gabeko eskaririk.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak (2023-2026) gomendio gisa planteatzen du 63 plaza izatera iristea 2023an, gaixotasun mental larria edo kronikoa duten pertsonen bideratutako eguneko zentroetan.

Gaur egun itxarote-zerrendarik ez dagoen arren, beharrezkoa izango litzateke plazak edukitzea Añanako eta Arabako Errioxako Eremuetan. Premia horiei erantzuteko, egokitzen jotzen da beste 30 plaza sortzea, Mapa autonomikoan proposatzen dena, alegia.

Illo horretan, uste da ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa (2023-2030) honetarako egokia dela arreta-esparru horretako eguneko zentroetarako ezarritako 63 plazako helburua. 2030erako helburu hori lortuz gero, 18 eta 64 urte bitarteko ehun biztanle bakoitzeko 0,029 plazako estaldura izango luke Lurraldeak.

74. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetarako (2.2.1., 4 mota) helburuak, 2023-2030.

Prestazioa-zerbitzua	Abiapuntuko egoera (2023) [Plaza kop.]	EAEko GZ Mapako proposamena (2030)		ALH II. Mapa (2030) [Plaza kop.]	Estaldura (2030) [%]
		Ald. [plazak, %]			
Gaixotasun mental kronikoa dutenentzako EZ (2.2.1.4.)	30	63	33 (%210)	63	0,029

Estalduaren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko zentroak hurbiltasun-maila txikiko zentroak dira, 200.000 biztanle baino gehiagoko biztanleria-eremuetan egon behar direnak, Arabaren kasuan, Lurralde Historikoarekin bat etorritik.

Informazio gisa, gaur egun arreta jasotzen duten pertsonen buruzko datuak eskaintzen dira, bizileku-eremuaren arabera. Baita 2030ean espero den biztanleriaren banaketa proportzional batean Eremu bakoitzari egokituko litzaiokeen plaza kopurua ere.

75. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroetarako (2.2.1., 4 mota) plazen banaketaren zenbatespena, eskualdeka, 2030

GZ Eremua	Eskaria (2023)			Eskaintzaren proiektzioa (2030)	
	Erabiltzailea kop. abenduaren 31n	Itxarote-zerrenda abenduaren 31n	Eskari osoa (artatua + zerrenda)	Plaza kop. estaldura proportzionalarekin	Estaldura doituia [%]
Aiaraldea	-	-	0	6	0,029
Añana-Gorbeialdea	2	-	2	4	0,030
Arabako Errioxa	-	-	0	3	0,042
Lautada-Mendialdea	-	-	0	3	0,029
Vitoria-Gasteiz	23	5	28	48	0,029
ARABA	25	5	30	63	0,029

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroak funtzionamenduan mantentzeko egindako guztizko gastu arrunta³⁰ 392.000 eurokoa izan zen, eta batez besteko gastu unitarioa, berriz, plaza eta urte bakoitzeko 13.068 eurokoa.

76. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako eguneko laguntza-zentroen (2.2.1., 4 mota) gastu arrunta eta gastu unitarioa, 2023 eta 2030

	2023. urtea	2030. urtea	Aldakuntza 2023 – 2030 [%]
Guztizko gastu arrunta [eurotan]	392.030	906.255	%131,2
Plaza kop.	30	63	%110
Gastu unit./plazako [eurotan]	12.000 ⁽¹⁾	14.385	%19,9

⁽¹⁾ Argibide zentroaren batez beste kostua 2025ean; plaza kopurua handitu du, eta 35 ditu orain.

2030. urteari begira kostu unitarioak % 19 inguru haziko direla aurreikusita, kalkulatu da II. Mapa honetan planteatzen diren helburuak lortzeko egin beharreko guztizko gastua 906.255 eurokoa izango dela; kopuru horren % 5 inguru Estatuaren eta arlo pribatuaren finantzazioari legokioke (Eusko Jaurlaritzaren Gizarte Ekintzako Estatistikaren 2023ko datuak).

³⁰ Erabiltzaileen koordainketa bidezko ekarpenak barne.

5.2.3. Zentro okupazionalak (2.2.2.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Zerbitzu edo zentro honek desgaitasuna duten pertsonak bizitza sozialean modu aktiboan parte har dezaten sustatzen du, jarduera produktiboaren inguruko garapen pertsonaleko programen bitartez, ahal denean enplegua lor dezaten. Erabiltzaileen gizarte- eta lan-garapenera bideratuta dago, eta haien autonomia pertsonala eta burujabetza sustatzen du, bai eta gizarteak haiek gehiago aitortu eta baloratzea ere. Helburu horrekin, zerbitzu horren esparruan, honako alderdi hauek bultzatu eta sustatuko dira: a) autonomia pertsonala eta gizarte- eta lan-integrazioa garatzeko beharrezko egokitzapen-, lanbide- eta gizarte-trebetasunak lantzea eta hobetzea, erabiltzaileek neurri handiagoan eta modu eraginkorragoan parte har dezaten bizitza sozialean; b) garapen pertsonala, zentro jakin baten espazioan egingo diren estimulazio- eta/edo errehabilitazio-jardueren, lanbide-jardueren edo laneratze aurreko jardueren, hezkuntza- eta prestakuntza - edo kultura-jardueren bitartez.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, 445 plaza zeuden zentro okupazionaletan, horietako 35 gaixotasun mentala duten pertsonen eta 410 desgaitasuna duten pertsonen zuzendutakoak. Eskaintza horrekin, lurraldeko 18 eta 64 urte bitarteko biztanleriaren % 0,216ko estaldura lortzen da.

77. Taula. Zentro okupazionalak (2.2.2.) plaza kopurua eta estaldura, 2023.

Zentro okupazionala (2.2.2.)	Plaza kop. (2023)	Estaldura [%]	Erabiltzaile kop. abenduaren 31n	Okupazio-tasa [%]
Desgaitasuna	410	0,199	391	%95,4
Gaixotasun mentala	35	0,017	33	%94,3
Guztira	445	0,216	424	%95,3

2023. urte amaieran, 424 lagunek jasotzen zuten arreta zentroetan, eta % 95 ingurukoa zen zentro horien okupazio-tasa.

2030erako helburuak

Mapa autonomikoak gomendatzen du 2030ean zerbitzu horretan 476 plaza egotea.

Gaur egun (2026ko martxoan), desgaitasuna duten pertsonentzako zentro okupazionaletan ez dago artatu gabeko eskaririk. Bestalde, 2023. Urte amaieran hogeita hamar bat lagun zegoen arren gaixotasun mentala duten pertsonentzako zentro okupazionalerako itxarote-zerrendan, 2025ean beste 20 plaza sortu ziren eta, horrela, premia horri erantzuna eman zaio epe labur-ertainerako.

ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honen indarraldirako helburua, beraz, 2025ean zeuden 465 plazak mantentzea da. Nolanahi ere, eskaintza profilen bilakaerara egokitzea planteatzen da, desgaitasuna edo gaixotasun mentala duten eta laguntza-maila ertaina behar duten pertsonentzako laneratze-programak eta lanbide-jarduerak mantenduz.

Behin helburu hori lortu ondoren, eta dagoen benetako eskariaren arabera, 476 plazako helburu autonomikorantz jo ahal izango da.

78. Taula. Zentro okupazioaletarako (2.2.2.) helburuak, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburua (2030)			Helburu osagarriak (2030)		
	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Ald. 2023-2030 [plazak, %]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Ald. 2023-2030 [plazak, %]	Estaldura [%]
Prestazioa-zerbitzua								
Zentro okupazionalak (2.2.2.) [plaza kop.]	445	0,216	465	20 (%4)	0,217	476	31 (%7)	0,222

Estalduaren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapari (2023-2026) jarraikiz, zentro okupazionalak Gizarte Zerbitzuen Eremuen mailan ezarri beharko lirateke (15.000 eta 50.000 biztanle arteko biztanle-esparruetan); horrek esan nahi du Lurraldeko Gizarte Zerbitzuen Eremu bakoitzean desgaitasuna duten pertsonentzako gutxienez zentro okupazional bat (gaixotasun mentala duten pertsonentzako zentroak barne) egotea gomendatzen dela.

Gaur egun, Arabako Errioxak eta Aiaraldeak okupazio-plazak dituzte (30 eta 70, hurrenez hurren), baina erkidegoko Maparen gomendioaren arabera, Eremu bakoitzeko gutxienez zentro bat egon beharko litzateke.

79. Taula. Zentro okupazioaletako (2.2.2.) plazen eskaria eta banaketa, Gizarte Zerbitzuen Eremuen arabera, 2023

	Plaza kop. (2023)	Eskaria (2023)			Etorkizuneko agertokiak (2030-)			
		Erabiltzaile kop. abenduaren 31n	Itxarote-zerrenda [pertsona kop. abenduaren 31n]	Guztira [erabiltzaileak + zerrenda]	Plazak – banaketa proportzionalarekin	Indizea - Faktore zuzentzailea	Plazak – banaketa zuzenduarekin	Estaldura doituia [%]
GZ Eremua								
Aiaraldea	75	68	2	70	47	0,996	46	0,221
Añana-Gorbeialdea	-	17	3	20	29	1,172	34	0,260
Arabako Errioxa	30	27	-	27	16	0,915	15	0,203
Lautada-Mendialdea	-	16	1	17	23	1,044	24	0,232
Vitoria-Gasteiz	340	296	30	326	361	0,985	356	0,219
ARABA	445	424	36	460	476	1,047	476	0,222

Itxarote-zerrendarik ez dagoenez eta berriki estaldura handitu denez, une honetan baloratzen da teknikoki ez dela beharrezkoa zerbitzu hori handitzea; hortaz, aurrerago egingo den helburuen berrikuspenerako uzten da plazen lurralde-banaketan aurrerapenak egiteko zeregina. Gaur egun ditugun datuekin, Añana-Gorbeialdea eta Lautada-mendialdea lirateke, gaur egun erabiltzaile kopuru handia eta itxarote-zerrendan handiko Eremuak izaki, etorkizunean estaldura zabaltzeko hautagaiak.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, ia 9,72 milioi euroko gastua egin zuen Arabako Foru Aldundiak Mapan jasotzen diren zentroak finantzatzeko. Hau da, plaza eta urte bakoitzeko 21.841 euroko gastua.

80. Taula. Zentro okupazionalen (2.2.2.) gastu arrunta eta gastu unitarioa, 2023 eta 2030

	Abiapuntuko egoera (2023)	ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		Helburu osagarriak (2030)	
	2023. urtea	Gastua [eurotan]	Aldakuntza [%]	Gastua [eurotan]	Aldakuntza [%]
Guztizko gastu arrunta [eurotan]	9.719.024	12.415.500	%27,7	12.709.200	%30,8
Plaza kop.	445	465	%4,5	476	%7
Gastu unit./plazako [eurotan]	21.841	26.700	%22,2	26.700	%19,9

Gizarte Ongizaterako Foru Erakundeko (GOFE) Ekonomia Arloak aurreikusten du gastu unitario hori urtean 26.600 eurokoa izatera iritsiko dela 2030erako; hortaz, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapan aurreikusten diren zentro okupazionaletako 465 plazak finantzatzeak 12,41 milioi euroko gastua izango luke urte horretan. Bestalde, Mapa autonomikoan gomendatzen den estaldura lortzeko helburu osagarriak finantzatzeko, urtean 300.000 euro gehiagoko gastua egin beharko litzateke eta, ondorioz, ia 12,71 milioi euroko gastua izatera iritsiko litzateke.

2023ko GZGEEen arabera, guztizko kostuaren % 3,7 inguru erabiltzaileek finantzatzen dute gaur egun.

5.2.4. Desgaitasuna dutenentzako egoitza-zentroak (2.4.2.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Bizikidetzaz-zerbitzuak dira, desgaitasunen bat duten eta mendekotasun-egoeran dauden pertsonen ohiko etxebizitza eta, hala badagokio, aldi baterakoa eskaintzera bideratuta daudenak, beren etxean edo familiarenean beren premiak behar bezala ase ezin dituztenean. Aldizkako laguntza, mugatua, zabala edo orokorra bermatzen dute, indibiduala, eta pertsonen premia aldakorretara egokitua; horretarako, erabiltzaileen ongizate fisikoa, psikologikoa eta soziala bermatzera bideratutako arreta integrala eskaintzeko beharrezkoak diren profilak dituzten diziplina anitzeko profesionalen osatutako lantalde baten laguntza dute. Bi zerbitzu mota aurreikusten dira: laguntzadun etxebizitzak eta egoitza-zentroak.

Abiapuntuko egoera (2023)

Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroen sareak 294 plaza ditu: 133 plaza egoitzetan, eta 161 laguntzadun etxebizitzetan. Guztira, 18 eta 64 urte bitarteko ehun biztanle bakoitzeko 0,143 plazako estaldura dago Lurraldean. Desgaitasuna duten biztanleen berariazko estaldurari dagokionez, % 12,8 ingurukoa da.

81. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroetako plaza kopurua eta estaldura (2.4.2.), 2023.

Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroa (2.4.2.)	Plazak (2023)	18-64 urte bitarteko biztanleria (2023)	Estaldura (2023) [%]	% 65etik gorako desgaitasuna duten 55 urtetik beherako biztanleak (2023)	Estaldura xedebiztanle ^[1]
Egoitzak	133	-	0,065	-	5,805
Laguntzadun etxebizitzak	161	-	0,078	-	7,027
ARABA	294	205.779	0,143	2.291	12,833

[1] % 65etik gorako mendekotasuna aitortuta duten 55 urtez azpiko biztanleen arabera kalkulatua.

Gaur egun, 2026ko martxoan, 38 lagun daude desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zerbitzuetarako itxarote-zerrendan: 32 Vitoria-Gasteizen, 4 Aiaraldean, eta 2 Añanan.

2030erako helburuak

Mapa autonomikoan jasotzen den gomendioa da 2030ean 335 plaza izatea. Beraz, 2030erako 335 plaza izatera iristeko helburua ezartzen da, baliabideak desgaitasun-maila handiko pertsonen premietara egokitzea eta laguntzadun etxebizitzak eta gainbegiratzeko-maila txikiko etxebizitzak garatzea lehenetsiz.

Azkenik, lehenetsuneko helburua lortzen denerako, 350 plaza lortzeko helburu osagarria ezartzen da.

82. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroetarako (2.4.2.) helburuak, 2023.

Zerbitzua	Egoera 2023 [Plaza kop.]	EAEko Mapa gomendioa eta ALHko II. Mapa helburua (2030)			Helburu osagarriak		
		Plazak [kop.]	estaldura [%]	Ald. 2023-2030 [plazak, (%)]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Ald. 2023-2030 [plazak, (%)]
Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroa (2.4.)	294	335	0,156	41 (%14)	350	0,163	56 (%19)

Biztanleriari buruz ditugun azkeneko proiektzioen arabera, aurreikusten diren 335 plazek 2030ean 18 eta 64 urte bitarteko biztanleriaren % 0,156ko estaldura lortzea ahalbideratuko luke. Bestalde, agertoki osagarrian 350 plaza izatera iritsiz gero, % 0,163ko estaldura lortuko litzateke.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Zentro mota horren barruan, bi modalitate daude, egoitza-zentroak eta laguntzadun etxebizitzak, eta EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, Lurralde Historiko mailan eta Gizarte Zerbitzuen Eskualde mailan kokatu behar dira, hurrenez hurren.

2023an Lurraldean zeuden egoitza-zentroetako 294 plazetatik 127 eta laguntzadun etxebizitzetako 156 plazetatik 132 Vitoria-Gasteizen zeuden. Horiez gain, beste sei plaza daude Lurralde Historikotik kanpo hitzartzen diren egoitza espezializatueta. Eskualdeka, Landa-ingurunean 29 plaza daude laguntzadun etxebizitzetan; horrela, 18 eta 64 urte bitarteko 100 pertsona bakoitzeko 0,059 plazako estaldura dago, hiriburuan baino (0,166) askoz txikiagoa. 2023. urte amaieran, 26 lagun zeuden itxarote-zerrendan (7 Landa-ingurunean, eta 19 hiriburuan). Gaur egun (2026), hazi egin da zerrenda hori, eta 38 pertsona daude: Horietako sei landa-ingurunean bizi dira eta laguntzadun etxebizitza batean eskatzen dute plaza; gainontzekoak, 32 lagun hiriburuan bizi dira, eta sei daude egoitza-zentro batean plaza eskatzen dutenak.

83. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroetako (2.4.2.) plazak, estaldura eta itxarote-zerrenda, Gizarte Zerbitzuen Eskualdeen arabera, 2023.

		Plaza kop. (2023)	Estaldura (2023) [%]	Itxarote-zerrenda (2023) [abenduaren 31n]	Itxarote-zerrenda (2026) [abenduaren 31n]
Landa-ingurunea	Laguntzadun etxebizitzak	29	0,059	7	6
Vitoria-Gasteiz	Laguntzadun etxebizitzak	132	0,084	19	26
	Egoitza	127	0,081		6
Lurraldetik kanpo	Egoitza	6	-	-	-
ARABA		294	0,143	26	38

Itxarote-zerrenda hori kontuan hartuta, Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan, mapa autonomikoan gomendatzen den estaldura lortzea (335 plaza) ezartzen da lehentasunezko helburu gisa; horrela, plaza berriak sortuta, nahikoa izango litzateke artatu gabeko eskari horri erantzuteko (38 plaza guztira, horietako sei landa-ingurunean).

Helburu osagarri gisa, betiere lehentasunezko helburua lortu ondoren eta benetako eskariaren arabera, % 0,163ko estaldura lortzeko aurrera egitea proposatzen da (350 plaza Lurralde Historikoan). 84. taulak helburuak eskualdeka nola banatzen diren jasotzen du, lehentasun gisa hartuz gaur egun (2026ko martxoan) dauden itxarote-zerrenden estaldura lortzea (Vitoria-Gasteizko eskualdean kontzentratzen da, batez ere, eskaria), eta, 2030. urteari begira, estalduren konbergentzia proposatuz, Landa-ingurunean plaza berri kopuru handiagoa sortuta.

84. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroetarako (2.4.2.) plazak, eskualdeka, 2023.

	Abiapuntuko egoera (2023)	ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	Helburu osagarriak
	Plazak [kop.] Itxarote-zerrenda [2026ko martxoaren 11n]	Plazak [kop.] Estaldura [%]	Plazak [kop.] Estaldura [%]
Landa-ingurunea	Laguntzadun etxebizitzak 29	6	35 0,068
Vitoria-Gasteiz	Laguntzadun etxebizitzak 132	26	158 0,097
	Egoitza 127	6	142 0,087
ARABA	294 ^[1]	38	335 0,156

^[1] Egoitza-zentroetako sei plaza Lurralde Historikotik kanpo eskaintzen dira.

Aurreikuspen horiekin, 335 plaza egongo lirateke 2030ean, eta, horrela, 18 eta 64 urte bitarteko ehun pertsona bakoitzeko 0,156 plazako estaldura lortuko litzateke Lurraldean, eta 0,068 plazakoa Landa-ingurunea Eskualdean. 2030. urteari begira, beste 15 plaza sortzea aurreikusten da, guztiak Landa-ingurunean; era horretan, 18 eta 64 urte bitarteko ehun biztanle bakoitzeko 0,163 plazako helburua lortuko litzateke 2030ean (% 0,097koa Landa-ingurunean).

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, une horretan zeuden 294 plazak mantentzeko egindako gastu arrunta ia 22,36 milioi eurokoa izan zen: 12 milioi bideratu ziren egoitza-zentroetako 133 plazetara, eta gastu txikixeagoa izan zuten laguntzadun etxebizitzetako 161 plazek, 10,35 milioi eurokoa, hain zuzen ere. Horrenbestez, 2023an, eta egoitzen kasuan, 81.264 eurokoa izan zen plaza bakoitzeko gastu unitarioa, eta 64.270 eurokoa, berriz, laguntzadun etxebizitzetako plaza bakoitzarena. Gainera, zerbitzu-modalitate bakoitzaren barruan, kostuen aldakortasun handia dago, artatzen den desgaitasun motaren arabera, eta zentroa zuzenean edo zeharka kudeatzen den. Ideia bat egiteko, gutxieneko kostua 11.800 eurokoa izan daiteke aldizkako laguntza-premiak dituzten pertsonentzako etxebizitzaren kasuan, eta gehienekoa, berriz, plaza eta egun bakoitzeko 90.000 euro ingurukoa, desgaitasun fisiko edo adimen-desgaitasun larriak dituzten pertsonen zuzendutako zentro batzuen kasuan.

85. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroen (2.4.2.) guztizko gastu arrunta^[1] eta batez besteko gastu unitarioa, 2023 eta 2030

	Gastu arrunta (2023)	Plaza kop. (2023)	Gastu unit. (2023) [euroak/plazako]	Gastu unit. (2030) [euroak/plazako]
Egoitzak	12.010.299	133	81.264	96.704
Itunpeko plazak ^[2]	3.595.639	61	58.944	70.143
Etxebizitzak	10.346.925	161	64.267	90.454
Batez bestekoa	22.357.224	294	76.045	90.494

^[1] Guztizko gastu arrunta. Erabiltzaileen koordainketa bane.

^[2] Plaza bakoitzeko kostua zeharka kudeatzen diren egoitzetan, Lurralde Historikotik kanpoko plazak kanpo.

Erreferentzia gisa 42 plaza berrietarako egoitza-zentro itunduen batez besteko kostua hartuta, eta kostu unitarioak, 2023koetik, % 19 inguruko igoera izango dutela aurreikusita (ikus 1.4.3. atala), kalkulatzeko da Mapak ezartzen dituen helburuak finantzatzeko 29,49 milioi euroko gastua egin beharko litzatekeela 2030ean lehentasunezko helburuak lortzeko eta, hala badagokio, 30,5 milioi euro baino gehixeagokoa, berriz, helburu osagarriak lortzeko.

86. Taula. Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroen (2.4.2.) helburuei lotutako guztizko gastu arruntaren^[1] zenbatespena, 2023 eta 2030

	Abiapuntuko egoera (2023)	ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	Helburu osagarriak (2030)
	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu arrunta [eurotan] Δ Gastua [%]	Gastu arrunta [eurotan] Δ Gastua [%]
Desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza- zerbitzuak (2.4.2.)	22.357.224	29.491.099 ^[2] %31,9	30.521.484 ^[2] %36,5

^[1] Guztizko gastu arrunta, erabiltzaileen koordainketa bane

^[2] Batez besteko kostu zenbatetsia (90.454 €) dauden 294 plazei aplikatuta eta itunpekoen kostu zenbatetsia (70.143 €) helburu gisa aurreikusten diren plaza berriei aplikatuta kalkulatu.

5.2.5. Gaixotasun mentala dutenentzako egoitza-zentroak (2.4.3.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabeko definizioa

Zentro edo zerbitzu soziosanitarioak dira, gaixotasun mental kronikoa duten pertsonen arreta ematen dietenak, haien gaitasun eta trebetasun pertsonalak eta harremanei dagozkienak hobetzera bideratutako prestazioen bitartez, pertsonalki gara daitezzen, ingurunean integratu eta parte har dezaten eta, oro har, haien bizi-kalitatea hobetu dadin. Gaixotasun mentala izanik, dituzten premiak beren ohiko ingurunean behar bezala ase ezin dituzten eta bestelako arreta-sistema batzuetan sartzen diren zerbitzuek eskaintzen dituzten laguntza-motak eta intentsitatea behar ez dituzten pertsonen ematen diete arreta. Aldizkako laguntza, mugatua, zabala eta orokorra bermatzen dute, indibiduala, eta beren premia aldakorretara egokitua. Eta, horretarako, erabiltzaileen ongizate fisikoa, psikologikoa eta soziala bermatzera bideratutako arreta integrala eskaintzeko beharrezkoak diren profilak dituzten diziplina anitzeko profesionalen osatutako lantalde baten laguntza dute.

Bi zerbitzu mota daude:

1. Laguntzadun etxebizitzak: etengabeko gainbegiratzerik behar ez duten, inklusio-prozesuan dauden eta, gizarteratzera, laneratzera eta bizitza normalizatura itzultzera bideratutako ibilbide pertsonalizatuaren esparruan, egunez, zerbitzutik kanpo eskaintzen diren prestakuntzarako eta garapen pertsonalerako jardueretan parte hartzen duten pertsonen ematen diete arreta. Zerbitzu horiek zaintzaileak dituzte erabiltzaileak bertan dauden orduetan.
2. Egoitza-zentroak: etengabeko gainbegiratzea eta/edo eguneroko bizitzako jarduerak egiteko laguntza behar duten pertsonen ematen diete arreta, eta etengabe dituzte zaintzaileak.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arabako Lurralde Historikoan, egoitza-zentroetako 173 plaza zeuden Arabako Lurralde Historikoan gaixotasun mentala duten pertsonentzako, eta laguntzadun etxebizitzetako 70 plaza. Orotara, 18 eta 64 urte bitarteko ehun biztanle bakoitzeko 0,084 plazako estaldura; % 0,05ekoa egoitza-zentroetako plazen kasuan, eta % 0,034koa, laguntzadun etxebizitzaren kasuan.

87. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroetako plaza kopurua eta estaldura (2.4.3.), 2023.

	Plaza kop. (2023)	18-64 urte bitarteko biztanleria (2023)	Estaldura (2023) [%]
Egoitzak	103		0,050
Laguntzadun etxebizitzak	70		0,034
Araba	173	205.779	0,084

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen 2023-2030 aldirako Mapak zerbitzu honetarako 190 plazako estaldura planteatzen du helburutzat 2030erako. Ondorioz, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek ezartzen duen helburua da 2030ean 190 plaza izatera iristea, estaldura % 0,096ra handituz, 18 eta 64 urte bitarteko biztanleriari dagokionez.

Gainera, behin helburu hori lortu ondoren, eta une horretan dagoen benetako eskaria baloratu ondoren, 205 plazako kopurura iristeko ahalegina egin liteke.

88. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroetarako (2.4.3.) helburuak, 2023-2030.

Zerbitzua	Abiapuntuko egoera (2023) [Plaza kop.]	ALHko II. Mapako helburua (2030)			Helburu osagarria		
		Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Ald. 2023 - 2030 [plazak (%)]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Ald. 2023 - 2030 [plazak (%)]
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroa (2.4.3.)	173	190	0,092	17 (%9,8)	205	0,096	32 (%18)

Estalduraren banaketa Lurraldean

Zentro horien barruan, bi modalitate daude, egoitza-zentroak eta laguntzadun etxebizitzak, eta EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, Lurralde Historiko mailan eta Gizarte Zerbitzuen Eskualde mailan kokatu behar dira, hurrenez hurren.

Gaur egun dauden 103 plazak hiriburuan daude, baita laguntzadun etxebizitzetako 70 plazetako 64 ere. Artatu gabeko eskariari dagokionez, 2023. urte amaieran, landa-ingurunean egoitza-arretako plazen eskaria egin zuten sei lagun zeuden, eta 37 hiriburuan zerbitzuak eskatu zituztenak.

89. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroetarako (2.4.3.) plazen banaketaren zenbatespena, eskualdeka, 2030

		Abiapuntuko egoera (2023)			GZ II. Mapako helburua (2030)		Helburu osagarriak (2030)	
		Plazak [kop.]	Erabiltzaile kop. abenduaren 31n	Itxarotze-zerrenda abenduaren 31n	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]
Landa-ingurunea	Laguntzadun etxebizitzak	6	6	12	12	0,023	18	0,035
Vitoria-Gasteiz	Laguntzadun etxebizitzak	64	41	37	70	0,043	70	0,043
	Egoitza	103			108	0,066	117	0,072
ARABA		173	47	49	190	0,089	205	0,096

Kontuan hartuta 2023ko abenduan 142 plaza okupatuta zeudela eta 49 pertsona zeudela itxarotze-zerrendan, guztizko eskaria 191 lagunekoa izango litzateke. ALHko II. Mapa honen indarraldian, 2030erako, proposatzen den 190 plazako helburua kontuan izanda, Landa-Eremuko Eskualdean artatu gabeko eskariaren erdiari (6 plaza) estaldura ematea proposatzen da, eta aurreikusten diren gainontzeko 11 plazak hiriburuako estaldura handitzera bideratzea.

Helburu handiagoak lortzeko (205 plaza guztira), beste sei plaza gehitu litezke landa-inguruneako eskari osoari erantzuteko, eta hiriburuak duen estaldura 18 eta 64 urte bitarteko biztanleriaren % 0,115eraino handitu.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023An, ia 7,9 milioi euro bideratu ziren gaixotasun mentala duten pertsonentzako Lurralde Historikoko egoitza-zentroetan dauden 173 plazak mantentzera. 45.617 eurokoa izan zen plaza bakoitzeko batez besteko gastu unitarioa; plaza bakoitzeko 42.650 euro ingurukoa egoitzen kasuan, eta 50.000 bat eurokoa, berriz, laguntzadun etxebizitzetako plaza bakoitzarena.

90. Taula. Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroen (2.4.3.) gastu arrunta eta gastu unitarioa, 2023 eta 2030

		2023. urtea	ALHko GZ II. Mapako helburuak		Helburu osagarriak	
			2030. urtea	Ald. 2023-2030	2030. urtea	Ald. 2023-2030
Guztizko gastu arrunta [euro]	Egoitzak	4.392.548	5.521.068	%25,7	5.981.157	%36,2
	Etxebizitzak	3.499.178	4.913.604	%40,4	5.273.136	%50,7
	Guztira	7.891.726	10.434.672	%32,2	11.254.293	%42,6
Plaza kop.	Egoitzak	103	108	%4,9	117	%13,6
	Etxebizitzak	70	82	%17,1	88	%25,7
	Guztira	173	190	%9,8	205	%18,5
Gastu unit. [euroak/plazako]	Egoitzak	42.646	51.121	%19,9	51.121	%19,9
	Etxebizitzak	49.988	59.922	%19,9	59.922	%19,9
	Batez bestekoa	45.617	54.683	%19,9	54.683	%19,9

2030. urteari begira, gastu unitarioen bilakaerari buruzko aurreikuspenek iragartzen dute % 20 haziko direla kostuak, datozen urteetarako aurreikusten diren soldaten eta prezioen igoeraren ondorioz (ikus 1.4.3. Atala);; horrenbestez, kalkulatu da, 2030ean, gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroak mantentzeko egin beharreko gastua 10,43 milioi eurotik gorakoa izatera iritsiko litzatekeela II. Mapa honetan aurreikusten diren 190 plazako agertokian, eta 11,25 milioi euro baino gehixeagokoa proposatzen diren helburu osagarriak (205 plaza).

5.2.6. Atsedenerako zerbitzua, desgaitasuna edo gaixotasun mentala duten pertsonen zaintzaileei zuzendua (2.5.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Zerbitzu honek bigarren mailako arreta-zerbitzuetan aldi baterako egonaldiak eskaintzen ditu, zehazki, egoitza-zentroetan, eguneko zerbitzu edo zentroetan eta gaueko zentroetan; hartzaileak dira desgaitasuna eta/edo gaixotasun mental kronikoa duten pertsonak, normalean beren gizarte- eta familia-sareak artatzen dituztenak, ohiko zaintzaile nagusiari atsedean hartzeko, berrindartzeko eta/edo garapen pertsonalerako denbora bat emateko helburuz, edo bere zainketa-eginkizunak betetzea eragozten dion premia-egoera bati aurre egiteko.

Abiapuntuko egoera (2023)

EAEko Gizarte Zerbitzuen 2023ko Mapak GOFE erakundearen Desgaitasunaren Arloak dituen zentroetan egonaldi laburrak egiten dituzten erabiltzaileak bakarrik sartzen ditu desgaitasuna duten pertsonen zuzenduta, zaintzaileen atsedenerako eskaintzen den zerbitzu horretan. Irizpide hori ez dator bat ALHko Gizarte Zerbitzuen 2016-2019 aldiko Mapan ezartzen denarekin; izan ere, mapa hark atsedenerako, aisiako eta denbora libreko beste programa batzuk ere hartzen zituen (bereziki, oporretarako programak edo asteburueterako programa egonkorrak).

ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan, egoki irizten zaio Lurraldeko aurreko Maparen irizpideari eustea, kontuan izanda oporretako egonaldiak edo asteburueterako eguneko egonaldiak ere familiei atsedenerako aukera ematen dieten zerbitzuak izan daitezkeela, eta, are, desgaitasuna duten pertsonen premiei hobeto erantzun diezaiketela, Eremuko zentroetan soilik aldi baterako egonaldien eskaintza mugatuarekin alderatuta.

Atsedenerako hainbat zerbitzu- edo programa-modalitate eskaini zen Araban 2023an:

- Alde batetik, desgaitasuna duten pertsona helduei zuzenduta, haien zaintzaileen atsedenerako eskaintzen den zerbitzuaren barruan, aldi baterako egonaldiak eskaini ziren Eremuko zazpi egoitza-zentroetan. 2023an, guztira, 45 erabiltzaile izan zituen programak, hau da, 913 egonaldi-egun guztira. Bestalde, lau lagunek egin zituen egonaldi laburrak gaixotasun mentala duten pertsonentzako egoitza-zentroetan.
- Desgaitasuna duten haurren familien atsedenerako zerbitzuak, itunpean kudeatzen diren (APDEMA) etxebizitza propioetan ematen denak, 24 erabiltzaile izan zituen urtean zehar. Urteko asteburu guztietan ematen da zerbitzua, ostiral arratsaldetik astelehen goizera arte. Gainera, bost eguneko egonaldia eskaintzen die familia guztiei.
- Gazteria Sailaren aterpetxeetan desgaitasuna duten gazteei eskaintzen zaien oporraldi-programari esker, adimen-desgaitasuna duten 30 lagunek (21 gizonezko eta 9 emakumezko) izan zuten Barriako aterpetxeko udalekueetan parte hartzeko aukera.
- Gaixotasun mentala duten pertsonentzako Zainduz atsedeen-programak (ASAFES elkartearekin hitzartuta dago) 47 erabiltzaile izan zituen 2023an.
- Gainera, 2023. Urtean zehar, hainbat lankidetzak-hitzarmen sinatu ziren desgaitasunaren arloko erakundeekin, adimen-desgaitasuna duten pertsonen zuzendutako aisialdi- eta atsedeen-programak garatzeko; 200 lagunek erabili zuten baliabide hori.³¹

31 GOFEn aurrekontuaren likidazioari dagokion memoria, 2023.

Datu horiekin, kalkulatzen da 150 bat lagunek erabili zituztela egoitza-zentroetako plazetan egonaldiak egiteko edo oporraldietarako atsedeen-zerbitzuak; beraz, 18 eta 74 urte bitarteko ehun biztanle bakoitzeko 0,073 plazako estaldura du, % 65etik gorako desgaitasun aitortua duten 55 urtez azpiko biztanleen % 8,7koa. Foru Aldundiak finantzatzen dituen aisialdi-programak ez kontuan hartuko balira, 350 izango lirateke erabiltzaileak, eta % 0,17koa izango litzateke estaldura Lurraldean.

91. Taula. Desgaitasuna duten pertsonen familien atsedenerako zerbitzuen plaza kopurua eta estaldura, 2023.

	Atsedena 2.5 [erabiltzaileak]	Estaldura ^[1] (2023) [%]	Estaldura ^[2] xede- biztanleria
Desgaitasuna dutenentzako egonaldiak egoitzetan	45	0,022	2,0
Gaixotasun mentala duten pertsonentzako egonaldiak zentroetan, familien atsedenerako	4	0,002	0,2
Familiaren atsedeen-programa (desgaitasuna duten haurrak)	24	0,012	1,0
Zainduz atsedeen-programa (gaixotasun mentala)	47	0,023	2,1
Oporrak - desgaitasuna duten gazteak	30	0,015	1,3
Atsedena zentroetan - oporretako atsedena, guztizko partziala	150	0,073	6,5
Aisialdiko eta denbora libreko programak	200	0,097	8,7
GUZTIRA egoitza - oporrak - aisialdia	350	0,170	15,3

^[1] 18 eta 64 urte bitarteko biztanleak aintzat hartuta.

^[2] % 65etik gorako desgaitasun-maila aitortuta duten 55 urtez azpiko biztanleen arabera kalkulatu.

Gaur egun (2026ko martxoan) ez dago artatu gabeko eskaririk Eremuko plazetan egonaldi laburrak egiteko. Haurrak dituzten familiei zuzendutako atsedeen-zerbitzuetan, artatu gabeko sei lagunekoko eskaria dago (horietako bost Vitoria-Gasteizko biztanleak).

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak aurreikusten du 2030ean desgaitasuna duten 195 erabiltzailetara iristea atsedeen-zerbitzua.

ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan, gaur egun egoitza- eta oporraldi-programetan arreta jasotzen duten pertsonak 150 izatetik Mapa autonomikoan aurreikusten diren 195 izatera heltzea planteatzen da, kontuan izan gabe sektoreko erakundeek garatzen dituzten aisialdi-programa orokorrak. Alde batetik, desgaitasuna duten haurren familientzako atsedeen-programaren intentsitatea areagotzea aurreikusten da; egonaldi gehiago eskainiko ditu. Bestalde, gaixotasun mentala eta desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-plazak gehitzeak pertsona helduei zuzendutako plaza espezializatuetan atsedeen-zerbitzuaren eskaintza handitzeko aukera emango du.

Helburu horrekin, 18 eta 64 urte bitarteko ehun biztanle bakoitzeko 0,091 plazako estaldura lortuko litzateke Lurraldean (% 0,184koa, aisiako eta denbora libreko programak ere kontuan hartuta).

92. Taula. Desgaitasuna duten pertsonen, haien familien atsedenerako eskaintzen zaizkien zerbitzuetarako helburuak, 2023-2030.

Prestazioa-zerbitzua	Plaza kop. (2023)	Plazak [kop.]	ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
			Estaldura [%]	Ald.2023-2030 [plazak, %]
Desgaitasuna duten pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifiko (2.5)	99	129	0,060	30 (%30)
Gaixotasun mentala duten pertsonen zuzenduta, haien Zaintzaileen Atsedenerako eskaintzen den Zerbitzu Espezifiko (2.5)	51	66	0,031	15 (%30)

Erabiltzaileen sailkapenari –artatzen den kolektiboaren arabera (desgaitasuna edo gaixotasun mentala)– eta atsedeen-zerbitzua profil bakoitzaren arabera espezializatu beharri dagokionez, aurreikusten da, 2030. urteari begira, handitu egingo dela gaixotasun mentala duten pertsonen zuzentzen zaien eskaintza, sareko egoitza-zentroetan aurreikusten diren plazetako batzuk familien atsedenerako egonaldi laburretarako bideratuz. Gastua kalkulatzeko (ikus e) atala), igoera proportzionala aurreikusten da programa bakoitzean; 51tik 66ra handituko da gaixotasun mentala duten pertsonen zuzendutako zerbitzuen hartzaile kopurua, eta 99tik 129ra, desgaitasuna dutenen kasuan.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Mapa autonomikoak ez du egiten zerbitzu honen lurraldeko banaketari buruzko aurreikuspenik, ez baita zentroetatik ematen den zerbitzua.

Informazio gisa, 93. taulak Lurraldeko Gizarte Zerbitzuen Eremuetako biztanleek desgaitasuna duten pertsonentzako egoitza-zentroetako plazetan familien edo zaintzaileen atsedenerako zerbitzua zer neurritan erabili duten jasotzen da, bai eta Eremu bakoitzari egokituko litzaiokeen plaza-banaketa ere, Lurralde Historikoko ezarritako helburua erreferentziazko biztanleriaren pisuaren arabera banatuko balitz.³²

93. Taula. Desgaitasuna duten pertsonen haien familien atsedenerako eskaintzen zaizkien zerbitzuetako erabiltzaileak (2023ko abenduaren 31n) eta plazen banaketa, 2023.

GZ Eremua	Desgaitasuna duten pertsonentzako egonaldi laburrak egoitzetan (2.5.) [erabiltzaileak 2023ko abenduaren 31n]	Estalduraren banaketa ^[1]	
		Plazak (helburua, banaketa proportzionalarekin)	Estaldura zuzendua
Aiaraldea	4	19	0,091
Añana-Gorbeialdea	5	14	0,107
Arabako Errioxa	5	6	0,083
Lautada-Mendialdea	0	10	0,095
Vitoria-Gasteiz	31	148	0,090
ARABA	45	195	0,091

[1] eremu bakoitzeko 18 eta 64 urte bitarteko biztanleen araberrako banaketa proportzionala, indize zuzentzaile baten bitartez haztatua; indize horrek kontuan hartzen ditu Eremu bakoitzean desgaitasuna aitortuta duten biztanleen kopurua eta biztanleriaren sakabanaketa.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Aintzat hartutako zerbitzuak eta programak finantzatzeko egindako guztizko gastua 973.500 euro ingurukoa izan zen 2023an, artatutako pertsona bakoitzeko gastu oso aldakorrek. Eremuko zentroetako aldi baterako egonaldietarako programaren gastua zenbatesten da egonaldi-egun bakoitzeko egoitza-kostutik abiatuta (plaza eta egun bakoitzeko 193,5 euro), eta artatutako pertsona bakoitzeko 3.605 euroko (urtean) batez bestekoa ezartzen da.

Familien atsedenerako programaren barruan Desgaitasun Sailaren etxebizitzetan zeharkako kudeaketa bidez emandako zerbitzuak 14.350 euro inguruko gastua izan zuen artatutako pertsona eta urte bakoitzeko (zerbitzu horrek astebururo ematen du zerbitzua, eta urtean 5 egunetako oporraldia eskaintzen die familiei).

Gazteria Sailaren aterpetxeetako egonaldi-programak pertsona bakoitzeko 4.306 euroko gastua izan zuen, eta Zainduz programa, gaixotasun mentala duten pertsonen zuzenduta dagoena, artatutako pertsona bakoitzeko eta urteko 1.252 euroko kostuarekin eman zen.

³² Estaldura indize baten bitartez doitu da; indize horrek kontuan hartzen du Eremu bakoitzeko desgaitasuna duten biztanleen kopurua eta biztanleriaren sakabanaketa.

94. Taula. Desgaitasuna duten pertsonen haien familien atsedenerako eskaintzen zaizkien zerbitzuen (2.5.), guztizko gastu arrunta eta gastu unitarioa, 2023.

	Atsedena [erabiltzaile kop./ urtean]	Guztizko gastu arrunta	Gastu unit./ pertsonako
Atsedenerako zerbitzua egoitzetan (helduak) ^[1]	49	175.919	3.590
Familiaren atsedena (haurrak)	24	344.276	14.345
Aterpetxeetako egonaldietarako programa	30	127.805	4.260
Zainduz atsedena-programa (ASAFESekin hitzarmena)	47	58.834	1.252
Atsedena zentroetan - oporretako atsedena, guztizko partziala	150	706.8343	4.712
Aisialdia eta parte-hartze soziala (APDEMArekin hitzarmena)	200	266.656	1.333
GUZTIRA	350	973.490	2.781

^[1] Barne hartzen ditu desgaitasuna duten pertsonentzako zentroetan arreta jasotzen duten 45 pertsona, eta gaixotasun mentala duten pertsonentzako zentroetan arreta jasotzen duten lau.

Maparako egungo egoeraren deskribapenean jaso ditugun programak kontuan hartuta, eta artatu beharreko 195 pertsonak 2030ean programen artean antzera banatuko direla aurreikusita, desgaitasuna duten pertsonen haien zaintzaileen atsedenerako eskaintutako zerbitzua (2.5.) finantzatzeko 1,42 milioi euroko gastua egin beharko litzateke guztira. Gastu horretatik, 1,104 milioi euro inguru ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan jasotzen diren zerbitzuei eta programei legozkieke.

95. Taula. Desgaitasuna duten pertsonen haien familien atsedenerako eskaintzen zaizkien zerbitzuen (2.5.) gastu arrunt zenbatetsia, 2023-2030

	2023			2030		
	Atsedena [erabiltzaileak/ urtean]	Guztizko gastu arrunta	Gastu unit. /perts.	Atsedena [erabiltzaileak/ urtean]	Guztizko gastu arrunta	Gastu unit. /pertsonako
ALHko II. Mapan sartutako zerbitzuen guztizko partziala	+150	706.834	4.712	195	1.101.360	5.648
Aisialdia eta parte-hartze soziala (APDEMArekin hitzarmena)	200	266.656	1.333	200	319.600	1.598
GUZTIRA	350	973.490	2.781	395	1.420.960	3.597

5.2.7. Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Desgaitasuna duten pertsonen zuzendutako zerbitzua da, duten adimen-desgaitasunaren eta/edo gaixotasun mentalaren ondoriozko mugak direla-eta, beren Bizimodu Independenterako Plana zuzenean kudeatu ezin dutenean eta ingurune komunitarioan modu autonomoan moldatzeko eta modu aktiboan parte hartzeko laguntza-premiak dituztenean.

Tutoretzako eta lagun egiteko ekintzen multzo antolatu eta koordinatua da, babesa ematen diena dagoeneko modu independentean bizi direnei edo modu independentean bizi nahi dutenei, bakarrik, bikotekidearekin edo desgaitasunen bat eta/edo gaixotasun mentala duten beste pertsona batzuekin. Laguntza-sistema modu dinamikoan eta malguan emango da, eta pertsona bakoitzaren premietara egokituko da.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arabako Foru Aldundiak urteak daramatza Araban Bizimodu Independenterako Laguntzen Eredua garatzen; eredu hori lantzeko, ikuspegi parte-hartzailea erabili da, dibertsitate funtzionala duten pertsonen eta Lurralde Historikoa ordezkatzen duten erakundeen lankidetzak aktiboarekin.

2023. urtean zehar, eredu hori garatzeko Talde Eragilearen koordinazioarekin jarraitu zen, eta dibertsitate funtzionala duten pertsonen zerbitzu honetara sartzeko izango duten prozedura arautuko duen dekretuaren zirriborroa prestatu zen. Halaber, Bizimodu Independenterako Bulegoa (BIB) jartzeko espazioaren birgaitzea tramitatu eta abiarazi da; etorkizunean, bulego horrek kudeatuko du zerbitzua.

Lurraldean Bizimodu Independenterako Laguntzen Eredua garatzeko jarduketak horiez gain, 2023an, jarraitutasuna eman zitzaizen bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua emateko bi elkarterekin hitzartutako jardueri.³³

Urtean zehar, 49 lagunek erabili zuten zerbitzua, hau da, 18 eta 64 urte bitarteko egun pertsona bakoitzeko 0,024 laguneko estaldura izan zuen, eta % 2,14ko estaldura espezifiko, % 65etik gorako desgaitasun aitortua duten 55 urtez azpiko biztanleen artean.

96. Taula. Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzuaren erabiltzaile kopurua eta estaldura (2.7.2.1.), 2023.

	Erabiltzaile kop.	Estaldura [%]	Estaldura xede-biztanleriarekiko [%]
Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)	49	0,024	2,139

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak planteatzen du 2030. urteari begira zerbitzuaren arreta-bolumenari eustea.

Une honetan, zerbitzua Bizimodu Independenterako Laguntzen Foru Ereduan ezartzen denaren arabera emateko –eredu horren barruan, gainera, prestazio ekonomiko espezifiko berri bat eta gaikuntza-programak eta -etxebizitzak sartzeko dira–, arau- eta azpiegitura-egokitzapenak egiten ari direnez, ezinezkoa da zerbitzuak 2030ean, behin Lurraldean garatuta eta finkatuta dagoenean, izango duen arreta-bolumenari buruzko aurreikuspenak egitea.

³³ Bi hitzarmen ditu sinatuta, bat APDEMA elkartarekin, eta bestea Enebia programa garatzen duen Isabel Orbe elkartarekin.

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du egiten Lurraldeko banaketaren inguruko aurreikuspenik, zerbitzua ez baita zentroetan ematen.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an emandako zerbitzuak mantentzeko, 196.940 euroko gastua egin zen guztira. GOFE erakundeko Ekonomia Arloak aurreikusten du nabarmen igoko dela zerbitzuari lotutako gastua, 2025ean, Bizimodu Independenteterako Bulegoa eta Bizimodu Independenteterako Laguntza Pertsonaleko Prestazio Ekonomikoa sortu baitziren.

Beraz, kalkulatzen da gaur egungo 196.940 eurotik 708.000 eurora pasa litekeela zerbitzuaren kostua (helburuei dagokion aurreikuspenik gabe).

5.2.8. Ezgaitutako pertsona helduentzako tutoretza-zerbitzua (2.7.2.3.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Zerbitzu hau bizitzako eremu batzuetan edo guztietan beren erabakiak hartzeko gaitasunik ez duten eta judizialki ezgaitu diren edo ezgaitasun-prozesuetan dauden helduentzat da; zerbitzuaren helburua da pertsonaren eskubideak babestea, bai eta eskubide horiek egiaz balia daitezen sustatzea eta ahalbidetzea, erabateko garapen pertsonala eta ahalik eta gizarteratze-maila handiena lortu eta bizi-kalitatea hobetu dezaten sustatuz.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, 419 onuradun izan zituzten gaitasun juridikoa baliatzeko laguntza-neurriek Lurralde Historikoan. Hartutako neurri gehienak (% 52,8) ordezkaritza-kuradoretzak izan ziren; % 11,2 laguntza-kuradoretzak, eta % 36 kuradoretza mistoak. Oro har, 18 eta 64 urte bitarteko biztanleen % 0,204ri eman zion estaldura zerbitzuak, eta % 65etik gorako desgaitasuna aitortuta duten 55 urtez azpiko pertsonen % 6,1i.

97. Taula. Ezgaitutako pertsona helduentzako tutoretza-zerbitzuaren (2.7.2.3.) erabiltzaile kopurua eta estaldura, 2023.

	Erabiltzaile kop.	Estaldura [%]	Estaldura xede-biztanleriarekiko ^[1] [%]
Bizimodu independenterako laguntza-zerbitzua (2.7.2.1.)	419	0,204	6,108

^[1] Biztanleria hartzailea kalkulatzeko, % 65etik gorako desgaitasun aitortua duten 55 urtez azpiko pertsona kopuruaren datua erabili da.

2030erako helburuak

Mapa autonomikoan 2030erako aurreikusten den helburua 390 erabiltzailekoa da, beraz, dagoeneko lortu da zerbitzurako ezarritako helburua.

Aurreikuspen ekonomikoa egiteko, aurreikusten da zerbitzuaren beharra urteko % 2 baino gutxiago haz daitekeela (azkeneko urteetako bilakaeraren arabera). Horrek esan nahiko luke 2030ean gaitasun juridikoa baliatzeko laguntza-neurriak izango dituzten 480 lagun egongo direla.

Estalduaren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du egiten estalduaren Lurraldeko banaketaren inguruko aurreikuspenik, zerbitzua ez baita zentroetan ematen.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, 986.727 euroko gastua egin zen aplikatutako laguntza-neurriak mantentzeko; hortaz, urteko 2.398 eurokoa izan zen artatutako pertsona bakoitzari dagokion gastu unitarioa.

98. Taula. Ezgaitutako pertsona helduentzako tutoretza-zerbitzuari (2.7.2.3.) dagokion guztizko gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

	2023. urtea	2030. urtea
Guztizko gastu arrunta [euroak]	986.727	1.357.863
Plaza kop.	419	481
Gastu unit. [euroak/plazako eta urteko]	2.355	2.823

Pertsona bakoitzeko batez besteko kostua soldatei eta, oro har, prezioen kostuei dagokienez aurreikusten den igoeraren arabera eguneratuz gero (ikus 1.4.3 atala), kalkulatzen da kautelazko neurriak dituzten pertsonen gaitasun juridikoari laguntza emateko 2030ean egin beharreko gastua ia 1,36 milioi eurokoa izango dela.

5.2.9. Arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzua (2.7.4.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Arreta Goiztiarra da 0-6 urteko haurrei, beren familiei eta inguruneari zuzendutako esku-hartzeen multzoa; esku-hartze horien helburua da garapenean nahasmenduak dituzten edo izan ditzaketen haurren premia iragankor edo iraunkorrei lehenbailehen eta modu integralean erantzutea, osasunaren, hezkuntzaren eta gizartearen arloetako diziplina arteko ikuspegiarekin. Jarduketa horiek Arreta Goiztiarrerako Balorazio Taldeak (AGBT) planifikatzen ditu, eta Esku-hartze Taldeek (AGET) garatzen dituzte. Balorazio Taldeak diziplina arteko lantaldeak dira, osasunaren, hezkuntzaren eta gizartearen arloetako profesionalez osatuta daude.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzuak desgaitasuna zuten 6 urtez azpiko 1.141 haurri eman zien arreta 2023an. Zerbitzuaren estaldura da Lurraldeko 7 urtez azpiko egun biztanle bakoitzeko 6,311 pertsonakoa.

99. Taula. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko Zerbitzuaren (2.7.4.) erabiltzaile kopurua eta estaldura, 2023

	Erabiltzaile kop.	Estaldura [%]
Arreta goiztiarrerako esku-hartze sozialeko zerbitzua (2.7.4.)	1.141	6,311

2023. urtean, 36.990 esku-hartze saio baino gehiago egin ziren estimulazio globalean, fisioterapiari eta logopedian. Arreta jaso duten pertsonen eta egindako saioen bolumena nabarmen hazi da azkeneko urteetan. Zehazki, % 89ko igoera izan du arreta jaso duten haurren kopuruak 2021etik 2024ra.³⁴

100. Taula. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko Zerbitzuaren (2.7.4.) erabiltzaile kopuruaren bilakaera, 2021-2024.

	2021	2022	2023	2024	Aldakuntza (2021-2024) [%]
Egindako esku-hartze kop.	18.000	20.431	36.990	48.171	%167,6
Haur kop.	641	1.040	1.141	1.212	%89,1

Iturria. Arabako Lurralde Historikoko Kontu Orokorra: Egoeraren Balantzea eta Memoria, 2021-2024.

2030erako helburuak

Mapan ezartzen den Helburua da, 2030. urteari begira, zerbitzuaren egungo bolumenari eustea. Ondorioz, Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako, lehentasunezko helburutzat ezartzen da artatutako 1.144 haurreko arreta-bolumena mantentzea; beraz, haur kopuruari dagokionez aurreikusten den jaitsiera dela-eta, horrek esan nahi du 2030ean % 6,8ko estaldura lortzea.

Bestalde, Foru Aldundiak uste dut zerbitzuaren eskaria hazten ari dela, beraz, ALHko Mapa honetan, helburua berrikustea erabaki da, aurreikuspen errealistago bat eginda.

Ildo horretan, kontuan izanda Araban, urtero, zazpi urtez azpiko 230 bat haurri diagnostikatzen zaiela desgaitasunen bat³⁵, helburu osagarri gisa, planteatzen da egungo bolumena gutxienez beste 400 kasutan handitzea, eta 2030ean urtero artatutako 1.500 haurreko helburura iristea (% 31 gehiago).

³⁴ Arabako Foru Aldundia. Arabako Lurralde Historikoko Kontu Orokorra: Egoeraren Balantzea eta Memoria. Ogasun, Finantza eta Aurrekontu departamentua.

³⁵ Desgaitasun-maila Baloratuta duten Pertsonen Estatuko Datu-basea. 2023ko abenduaren 31n eguneratutako datuak

101. Taula. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko zerbitzurako (2.7.4.) helburuak, 2023-2030.

	Egungo egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Helburu osagarriak (2030)		
	Erabiltzaileak [kop.]	Estaldua [%]	Erabiltzaileak [kop.]	Estaldua [%]	Ald. 2023-2030 [%]	Erabiltzaileak [kop.]	Estaldua [%]	Ald. 2023-2030 [%]
ARABA	1.141	6,311	1.141	6,782	%0	1.500	8,915	%31,5

Estalduaren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du egiten zerbitzuaren Lurraldeko banaketaren inguruko aurreikuspenik, zerbitzua ez baita zentroetan ematen.

Informazio gisa, jarraian erakusten den taulan, artatutako haur kopuruaren datuak (2023ko abenduaren 31koak) ematen dira, kuadrillak, eta urte horretan kuadrilla bakoitzean lortu zen estaldura. Ikus daitekeen bezala, zerbitzuaren estaldura murriztagoa da Arabako Errioxan (% 2,48) eta Añanan (% 1,60), Lurraldeko gainerako kuadrilletan baino (% 4,46ko batez bestekoa). 103. taulak, bestalde, erakusten du artatutako kasuek izango luketen banaketa, 2030erako helburutzat ezartzen den estalduaren banaketa proportzionala egingo balitz, bai eta eremu bakoitzeko jaiotza-tasaren zuzendutako estalduaren arabera ere.

102. Taula. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko Zerbitzuaren (2.7.4.) erabiltzaile kopurua eta estaldura, kuadrillak, 2023.

	Artatutako haur kop. [2023ko abenduaren 31n]	Estaldua [%]
Aiaraldea	92	4,86
Añana	7	1,60
Mendialdea	6	4,88
Gorbeialdea	18	3,72
Arabako Errioxa	17	2,48
Arabako Lautada	24	3,26
Vitoria-Gasteiz	680	4,67
ARABA	844	4,46

103. Taula. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko Zerbitzuak (2.7.4.) artatutako haur kopuruaren banaketaren zenbatespena, GZen Eremuen arabera, 2030.

	Artatutako haur kop 2023 [abenduaren 31n]	Haur kop. 2030 [banaketa proportzionala] ^[1]	Indizea (fakt. zuzentzailea) ^[2]	Estaldua 2030 zuzendua ^[3]	Haur kop. 2030 [banaketa zuzendua]
Aiaraldea	92	148	0,916	8,170	136
Añana-Gorbeialdea	25	76	0,895	7,981	68
Arabako Errioxa	17	54	1,079	9,619	58
Lautada-Mendialdea	30	69	1,017	9,063	70
Vitoria-Gasteiz	680	1.153	1,011	9,014	1.166
ARABA	844	1.500	..	8,915	1.500

^[1] Lurralde Historikoko estaldura-helburua (8,915) 2030ean espero den 6 urtetik beherako biztanleriaren arabera banatzen da (estaldura bera Eremu bakoitzean).

^[2] 6 urtetik beherako biztanleriaren proiektzioak LH mailako ugalkortasunaren bilakaeraren hipotesietan oinarrituta egiten direnez, Eremu bakoitzeko jaiotza-tasa erabiliz zuzentzen da (Eustat. Jaiotzen estatistika, 2023). Tasa normalizatu egiten da, eta LHren estaldura-helburua indize normalizatu horrekin biderkatzen da.

^[3] Aurreko eragiketa [2] aplikatu ondoren lortzen den estaldura.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, Arabako Foru Aldundiak zerbitzua emateko egin zuen guztizko gastua 1,77 milioi euro baino gehixeagokoa izan zen; hau da, urtean haur bakoitzeko 1.553 euroko gastu unitarioa egin zuen.

Zerbitzuaren zuzeneko kostua³⁶ % 16,5 hazi zen 2022. eta 2024. urteen artean; igoera handia izan zuen 2023an (% 14koa), eta txikiagoa (% 1,7koa) 2023. urtetik 2024. urtera.

104. Taula. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko Zerbitzuari (2.7.4.) lotutako zuzeneko gastuaren bilakaera, 2021-2024.

	2021	2022	2023	2024	Aldakuntza ^[2] (2022-2024)
Zerbitzuaren zuzeneko kostua ^[1]	1.071.253	1.140.900	1.432.276	1.547.665	%16,5
Zuzeneko kostua artatutako haur bakoitzeko	1.671	1.097	1.255	1.277	%16,4

^[1] Zerbitzua emateko lankidetzaz hitzarmena finantzatzeko konprometitutako aurrekontu-gastua. Iturria: Arabako Lurralde Historikokoaren Kontu Orokorra: Egoeraren Balantzea, urte bakoitzeko abenduaren 31n, 2021-2024.

^[2] 2022-2024 aldirako estimatzen da, kontuan hartuta 2021eko zifrak COVID-19 pandemiaren garaian zerbitzuak egindako doikuntza islatzen duela.

2024tik aurrera zerbitzuaren kostu unitarioen urteko igoera % 1,3 ingurura motelduko dela aurreikusita, kalkulatu da, egungo arreta-bolumenari eusteko, gastu arrunta 2,24 milioi euro baino pixka bat gutxiagora igo beharko dela 2030ean; proposatzen diren helburu osagarriak lortzeko (2030ean 1.500 haurri arreta ematea), berriz, ia 2,94 milioi eurora arte igoko litzateke gastua.³⁷

105. Taula. Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Sozialeko Zerbitzurako (2.7.4.) helburuei lotutako guztizko gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

	2023	ALHko GZ II. Mapako helburua (2030)	Helburu osagarria (2030)
Guztizko gastu arrunta [eurotan]	1.771.886	2.236.063	2.940.000
Erabiltzaile kop.	1.141	1.141	1.500
Gastu unit. [euroak/haur bakoitzeko]	1.553	1.960	1.960

³⁶ Zerbitzua emateko hitzarmenari dagokion gastua, GOFeko Desgaitasun Arloaren zeharkako kudeaketa-gasturik egotzi gabe.

³⁷ Guztizkoa. GOFeko Desgaitasuna duten Pertsonen Arloko zuzendariordeak teknikoko langileek egindako zeharkako kudeaketa-gastua barne.

5.2.10. Familia-inguruneko zainketetarako eta zaintzaile ez-profesionalei laguntzeko prestazio ekonomikoa (3.2.1.)

Ikus 9.2.6. atala

5.2.11. Autonomia pertsonala sustatzeko laguntzak (3.3.)

Ikus 9.2.3. atala

6. Haurren babesaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak

6.1. Udal zerbitzuak

6.1.1. Gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzua (1.3. – haurrak)

6.2. Foru-zerbitzuak

6.2.1. Adingabeentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)

6.2.2. Familiekin Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan eta/edo arlo Psikosozialean Esku Hartzeko Zerbitzuak (2.7.3.1.)

6.2.3. Familia-harrera Sustatzeko eta Laguntza Teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.1.)

6.2.4. Adopzioa Sustatzeko eta Laguntza Teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.2.)

6.1. Udal zerbitzuak

6.1.1. Gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzua (1.3. – haurrak)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean laguntzeko harremanetarako zerbitzua da – norbanakoei, familiei eta/edo taldeei ematen zaizkienak–, familia-etxebizitzan (etxeko hezkuntza, oinarritzko esku-hartze familiarra) zein komunitate-ingurunean (kaleko hezkuntza, gizarte eta kultura arloko bitartekaritza) gara daitezkeenak.

Honako helburu hauek ditu: a) erabiltzaileek gaitasun (jarrera, ezagupen, irizpide, jarraibide, trebezia...) pertsonalak, familia-gaitasuna edo taldekoak hartu eta garatzea, autonomiaz moldatu eta gizarteratu dadin eta familia-ingurunean eta ingurune komunitarioan bizikidetzatza egokia izan dezan lagunduko diotenak; ohitura, jokabide, pertzepzio, sentimendu eta jarrera desagokien ordeztu, bete egokiago batzuk barnatzea.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arabako, Vitoria-Gasteizko Udalak lan handia egiten du haurren eskubideak, ongizatea eta haurren babesa, oro har, sustatzeko, Haur eta Nerabeentzako Tokiko Planaren bitartez. Jarduketa-esparru orokor horretan, babesgabetasun-arriskuan edo -egoeran dauden haur eta nerabeekin esku hartzeko programak garatzen ditu. Esparru horretan, Haur eta Familia Zerbitzuak egiten ditu esku-hartzeak, eta hainbat alor lantzen ditu, hala nola babesgabetasun-egoeraren ikerkuntza eta balorazioa; haurrekin edo nerabeekin eta beren familiarekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean egiten de esku-hartzea, Esku hartzeko Plan bat prestatuta, eta kasuaren jarraipena eta esku-hartzearen ebaluazioa. Hainbat programaren bitartez garatzen da zerbitzua; programa horiek hartzaile eta helburu espezifikoak dituzte, eta Vitoria-Gasteizen haurren eta nerabeen babeserako esku-hartze global batean antolatzen dira.³⁸

Arabako landa-inguruneke udalerrietan, Udalak arduratzen dira, oinarritzko gizarte zerbitzuen (OGZ) esparruan, babesgabetasun-egoera edo -arrisku arineko eta ertaineko kasuak detektatzeaz eta baloratzeaz, GOFE erakundeko Adingabeen eta Familiaren Arloaren lankidetzarekin. Babesgabetasun arineko eta ertaineko kasuetan, foru zerbitzu espezializatuarekin lankidetzan egiten da esku-hartzea (ikus 6.2.2 atala), eta Foru Aldundiaren organo hori arduratzen da esku hartzeko eginkizunez, bai babesgabetasun larriko kasuetan, bai babesgabetasun arineko eta ertaineko kasuetan, landa-inguruneke 20.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrietan. Landa-inguruneke udalerrietan, badago, halaber, gizarte- eta hezkuntza-zentro bat Laudion, Arabako Foru Aldundiak (% 80) eta Udalak (% 20) finantzatzen dutena. Asparrenako Udalak, gainera, Gazteleku bat eta Jolasleku bat ditu, non arrisku-kasuak prebenitzeko eta detektatzeko jarduerak egiten diren.

2023. urtean, 2.820 haur eta neraberi eman zien arreta Vitoria-Gasteizko Udalak, aipatutako programen bitartez³⁹. Bestalde, familiarekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta/edo arlo psikosozialean esku hartzeko GOFEn zerbitzuak OGZek landa-ingurunetik bideratutako babesgabetasun-egoera arinean eta ertainean zeuden 244 haur eta neraberi eman zien arreta esku hartzeko bere programetan eta, halaber, babesgabetasun-egoera arinean eta ertainean zeuden 61 haur ikertzeaz eta baloratzeaz (esku-hartzea eta

³⁸ Gizarte- eta Hezkuntza-zentroak; Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan Esku Hartzeko Zerbitzua; Kaleko Heziketa programa; Laguntza eta Garapen Egokiturako LGE programa; Erresilientzia programa; hezkuntzan laguntzeko "Bidatu" programa; Familia-terapiak; gurasoen aurkako indarkeria-egoeretan esku-hartze goiztiarra egiteko programa; Haurren osasun mentala; Gurasokidetasun positiborako "Egokitzen" programa; sexu-abusuko kasuen balorazioa; "Prologo" programa (gurasoei gaitasunak emateko); jabetu zaitez seme-alabak hezteko duzun gaitasunaz.

³⁹ Programa hauetakoren batean arreta jaso duten edo espediente psiko-sozial bat irekita duten pertsona ezberdinak.

jarraipena) arduratu zen (ikus 6.2.2 atala, 112. orrialdean). Zerbitzuaren jarduna osatzeko, oinarritzko gizarte zerbitzuek kudeatzen dute kasua.

106. Taula. Gizarte- eta hezkuntza-arloetan Esku Hartzeko Zerbitzuan (1.3.) artatutako haur eta nerabe kopurua, 2023

	Erabiltzaile kop. (2023) [erabiltzaileak urtean]	Estaldura [%]
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzua (1.3.) – Vitoria-Gasteiz	2.820	4,989
2.7.3.1 zerbitzuaren esparruko lehen mailako arreta-zerbitzuak	Esku-hartze zerbitzuak ^[1] 244	0,432
	lkerketa- / balorazio-zerbitzuak 61	0,108
ARABA, guztira	3.125	5,528

^[1] Arreta-mailaren arabera familia-espedituen banaketan eta familia horietan artatutako guztizko adingabe kopuruan oinarrituta kalkulatu.

Orotara, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan jasotzen diren zerbitzuek eta programek 3.125 haur eta neraberi eman zien arreta 2023an; hau da, Lurraldean bizi diren 18 urtez azpiko biztanleen % 5,53ko estaldura lortu zen.

2030erako helburuak

2030. urteari begira, Mapa autonomikoak gomendatzen du 2019ko arreta-bolumenari eustea; urte bakoitzeko artatutako 2.309 haur eta nerabekoa zen urte hartako arreta-bolumena. Aurreikuspen hori egin zen kontuan hartuta biztanleriaren inguruko erreferentziazko proiektioetan aurreikusten dela biztanle adingabeen kopurua jaistea.

2023An, 3.125 haur eta neraberi eman zien arreta-zerbitzuak; beraz, erkidego mailan gomendatzen denarekin bat etorritik, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek gaitasun hori eustea ezartzen du helburutzat, zerbitzuaren eginkizun prebentiboa eta arriskuzko egoerak garaiz detektatzeko eginkizuna indartuz.

107. Taula. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapak Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan Esku Hartzeko Zerbitzurako ezartzen dituen helburuak, 2023-2030

	Egungo egoera (2023)		ALHko II. Mapako helburuak (2030)	
	Erabiltzaile kop. (2023) [erabiltzaileak urtean]	Estaldura [%]	Erabiltzaile kop. (2030) [erabiltzaileak urtean]	Estaldura [%]
Gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzua (1.3.)	3.125	5,528	3.125	6,125

II. Mapa honetarako ezartzen diren estaldura-helburuak gorabehera, Arabako Foru Aldundiak, adingabeen babesgabetasunaren arloari dagokionez, indartu egingo ditu udalekiko koordinazioa eta udalentsako laguntza teknikoa, Finantziaziorako Esparru-akordioaren (FEA) eta administrazio arteko lankidetzarako indarrean dauden gainerako tresnen esparruan. Indartze hori landa-ingurune Oinarritzko Gizarte Zerbitzuek, GOFerekin lankidetzan, beren gain hartzen dituzten babesgabetasun arineko eta ertaineko kasuak detektatzeko, ikertzeko, baloratzeko eta haien jarraipena egiteko zeregina sendotzera bideratuko da, bereziki. Oinarritzko Gizarte Zerbitzuetarako aurreikusitako lan-kargen azterketari lotuta dago; horrek Oinarritzko Gizarte Zerbitzuen jardun-esparru orokorrako batean dauden gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartze premiak behar bezala oinarrituta baloratzeko aukera emango du.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Zerbitzuak direnez, EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du haren Lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik egiten.

Informazio gisa, 2030erako proiektatutako biztanle adingabeekiko proportzionala litzatekeen estaldurari (helburu proportzionala) eta jaiotza-tasaren, babes-espedituek irekita duten haurren tasaren eta

biztanleriaren sakabanaketaren arabera zuzendutako estaldurari legozkiokeen artatutako haur kopuruaren banaketak eskaintzen dira jarraian, gizarte zerbitzuen oinarritzko zonen arabera.⁴⁰

108. Taula. Gizarte zerbitzuen oinarritzko zona bakoitzari legokiokkeen Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan Esku Hartzeko Zerbitzuaren estaldura, biztanleriarekiko proportzionala litzatekeen banaketa-agertoki batean eta faktore espezifikoaren arabera doitutako agertoki batean. 2023-2030

GZ Eremua	Oinarritzko Zona	Estaldura (2023) [abenduaren 31n] [%]	Banaketa proportzionala ^[1] (2030) [haur kop.]	Banaketa zuzendua ^[2] (2030) [haur kop.]	Estaldura doitua ^[3]
Aiaraldea	Aiara	0,089	61	58	5,694
	Amurrio	0,876	99	100	6,055
	Llodio	0,663	148	150	6,106
Añana-Gorbeialdea	Añana Erdialdea	0,750	29	30	6,252
	Añana Ekialdea	0,272	40	38	5,784
	Añana Mendebaldea	0,935	12	14	7,283
	Gorbeialdea A	0,639	34	34	6,014
	Gorbeialdea B	2,185	32	30	5,518
	Gorbeialdea C	0,448	24	25	6,097
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	1,939	20	20	6,132
	Errioxa Ekialdea	0,885	31	42	8,155
	Errioxa Mendebaldea	0,414	26	35	8,129
	Arabako Errioxa Hegoa	1,045	31	31	5,928
Lautada-Mendialdea	Lautada Erdialdea	2,186	60	78	7,839
	Lautada Iparra	1,899	26	27	6,217
	Lautada Hegoa	0,884	43	40	5,567
	Arabako Mendialdea	0,472	23	26	6,845
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	6,867	2.335	2.349	6,061
ARABA		5,436	3.073	3.125	6,125

^[1] Zona bakoitzari legokiokkeen haur kopurua, baldin eta zona guztietan estaldura bera eskainiko balitz (biztanle adingabeekiko banaketa proportzionala)
^[2] Eremu bakoitzeko biztanle adingabeen pisua zuzentzen da zona bakoitzeko jaiotza-tasa, babes-espeditentea irekita duten biztanle adingabeen tasa eta biztanleriaren sakabanaketa kontuan hartuta.
^[3] Lurralde mailan helburutzat ezarrita dagoen estaldurari (% 6,125) faktore zuzentzailea aplikatzen zaio.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Arabako Foru Aldundiak eta Lurraldeko udalek emandako datuen arabera, 6,35 milioi euro baino gehixeagoko gastua egin zen 2023an, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapan jasotzen diren zerbitzuak eta programak mantentzeko.

109. Taula. Gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzuari (1.3.) lotutako guztizko gastu arrunta, 2023.

Artatutako haur kop. (2023) [urtean]	Gastu arrunta (2023) [eurotan]			Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]	
	Guztira	AFAren gastua	Udalen gastua [1]		
Landa-ingurunea [2]	305	995.374	925.098	70.276	3.263
Vitoria-Gasteizko Udala	2.820	5.357.445	..	5.357.445	1.900
ARABA	3.125	6.352.819	925.098	5.427.721	2.033

^[1] Asparrenaren (Gaztelekua eta Jolaslekua) eta Audioren (EZ) ekarpenak barne.
^[2] Ikerketa-balorazioan dauden kasuen gastua barne; gastu hori esku-hartzeko zerbitzua emateko kontratuaren esparruan sartzen da, aurrekontu independenterik gabe.

⁴⁰ Hiru faktoreak normalizatu eta indize bakarrean konbinatzen dira, eta honela haztatzen dira: jaiotza-tasari % 40ko pisua ematen zaio, babes-espeditentea irekita duten haurren tasari ere % 40koa, eta biztanleriaren sakabanaketari % 20koa. Indize hori modu esponentzialaren aldatu eta birreskalatu egiten da, 1.4.2. atalean deskribatzen den prozeduraren arabera.

Landa-ingurunean artatutako pertsona bakoitzeko batez besteko gastua urteko 3.157 eurokoa izan zen; hiriburuan, berriz, haur bakoitzeko 1.900 eurokoa.

Etorkizunean zerbitzu hauek emateari lotutako kostuen bilakaerari eta 2030ean izan lezaketen gastu unitarioari dagokionez, gaur egun Arabako Foru Aldundiak ematen dituen zerbitzuen kasuan, % 10eko igoera aplikatzen zaie familiekin esku hartzeko programa espezializatuari (FEHPE) dagokion zerbitzua emateko kontratuan jasotzen diren prezio unitarioei; 2025ean formalizatu zen kontratu hori, bi urterako. Parametro horiekin, kalkulatu da zerbitzuaren prezio unitarioa hileko 273.000 eurokoa izatera irits litekeela 2030ean (horietako 982.800 euro lehen mailako arretako kasuei legokieke). Esku-hartze psikosozialari dagokionez, igoera apalagoak aurreikusten dira, urteko % 2koak; horrela, zerbitzuaren kostu unitarioa pertsona eta urte bakoitzeko 884 eurokoa izatetik 1.490 eurokoa izatera pasatuko litzateke (ikus 6.2.2 atala). Kasuen ikerketari eta/edo balorazioari dagokionez, bi lotetan banatzen da FEHPE programa emateko egungo kontratua (2025); horrela, hileko 29.150,6 euroko prezioa ezartzen da kasuen ikerketarako eta baloraziorako. Horietatik 11.368 oinarritzko gizarte zerbitzuek bideratutako kasuak lirateke.

Bestalde, Vitoria-Gasteizko Udalak ematen dituen zerbitzuei dagokionez, artatutako pertsona bakoitzeko 2023ko batez besteko kostua 2030era proiektatu da, % 19,8ko igoera metatua aplikatuta, II. Mapa honetan zerbitzu gehienetarako aurreikusitakoarekin bat etorritz (ikus 1.4.3. atala).

110. Taula. Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan Esku Hartzeko Zerbitzurako (1.3.) helburuei lotutako guztizko gastu arruntaren zenbatespena, 2023.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Artatutako haur kop.	Guztizko gastu arrunta [eurotan]	Artatutako haur kopurua	Guztizko gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/haur bakoitzeko]
Landa-ingurunea	305	995.374	305	1.380.658	4.527
- Esku-hartzea	244	995.374	244	1.224.658	5.019
- Ikerketa	61		61	156.000	2.557
Vitoria-Gasteizko Udala	2.820	5.357.445	2.820	6.422.170	2.277
ARABA	3.125	6.352.819	3.125	7.802.828	2.497

Parametro horiekin, Lurraldean babesgabetasun-arriskuan edo babesgabetasun arineko eta ertaineko egoeran dauden hurrekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzuetan gaur egun dagoen arreta-bolumena mantentzeko 2030ean egin beharreko gastua 7,8 milioi euro baino pixka bat gehiagokoa izango dela kalkulatu da.

6.2. Foru-zerbitzuak

6.2.1. Adingabeentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Adingabeen egoitza-harrerara bideratutako bizikidetza-zentroak dira, halakotzat hartuz ordezkio zaintza-neurria, administrazioarena edo epailearena, eta neurri horren xedea da beharizan material, afektibo eta hezkuntzakoak beren familietan (aldi batez behintzat) bete ezin dituzten haurren eta nerabeen erabateko arreta egoitza batean eskaintzea.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, babesgabetasun-egoeran zeuden adingabeentzako 229 plaza zeuden Lurraldeko egoitza-zentroetan; beraz, 0 eta 17 urte bitarteko biztanleen % 0,499koa zen estaldura. Gainera, 2023. urte amaieran, itundutako 27 plaza zeuden Lurralde Historikotik kanpoko zentro espezializatueta⁴¹; beraz, 256 plaza guztira, eta % 0,453ko estaldura.

111. Taula. Adingabeentzako egoitza-zentroetako plaza kopurua eta estaldura, 2023.

	Plaza kop. (2023)	Estaldura (2023) [%]
Adingabeentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)	256 (27) ^[1]	0,453

^[1] Parentesi artean, Arabako Lurralde Historikotik kanpo dauden itundutako plazzen kopurua

Dauden 256 plazetatik, larrialdiko harrera-zentroetan daude 79. Zentro horietan, zaintza behar duten haurren egoeraren lehenengo balorazioa egiten da, eta, handik, beren premietara ondoen egokitzen diren sareko zerbitzuetara bideratzen dira. Beste 72 (% 28,1) oinarriko arreta-programa eskaintzen duten etxeetako plazak dira. Gainera, 61 plaza (% 23,8) eskaintzen dira zentro espezializatueta (horietako 27 Lurraldetik kanpo dauden zentroetan). Azkenik, 44 plaza (% 17,2) gazteak emantzipatzeko prestatzera bideratzen dira, babes-sistematik irteten direnerako.

112. Taula. Adingabeentzako egoitza-zentroetako plazak, erabiltzaile kopurua eta okupazio-tasa, zentro motaren arabera, 2023.

	Plaza kop. 2023	Motaren arabera (%)	Erabiltzaile kop. [abenduaren 31n]	Okupazio-tasa [%]
Larrialdietarako Harrera-zentroak (LHZ)	79	%30,9	83	%105,1
Oinarriko arreta-programa (Etxeak) ^[1]	72	%28,1	66	%91,7
Emantzipazio-zentroak	44	%17,2	38	%86,4
Programa espezializatuak ^[2]	61	%23,8	46	%75,4
Guztira	256	%100,0	233	%91,0

^[1] 69 plaza dira + larrialdietarako hiru

^[2] Plaza hauetatik 27 LHtik kanpo itunduta daude.

2023. urte amaieran, altua zen zentroetako okupazio-tasa, % 90 ingurukoa Lurraldeko plazetan.

⁴¹ Lurraldetik kanpo ituntzen diren plaza espezializatueta kopuruak gorabehera handiak izaten ditu, unean-unean arreta-premian dauden adingabeen profilaren arabera.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak (2023-2026) gomendatzen du, 2030. urteari begira, 2019an Araban zeuden 228 plazak mantentzea; beraz, datuak eguneratuta, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapak (2023-230) jasotzen duen helburua da gaur egun dauden 256 plazak mantentzea.

Hala ere, kontuan izanda gaur egun behar bezalako erantzunik ematen ez zaien profil espezifikoak daudela –jokabide-arazoak eta/edo droga-kontsumo aktiboak dituzten nerabeak kasu–, eta, babes-zerbitzuek, gero eta ahalegin handiagoa egiten ari diren arren, harrera-familiak aurkitzeko zailtasunak izaten dituztela, 2030erako 15 plazako helburu osagarria ezartzen da.

113. Taula. Adingabeentzako egoitza-zerbitzuetarako helburuak, 2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		Helburu osagarria	
	Plaza kop. ^[1]	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]
Adingabeentzako egoitza-zentroak (2.4.4.)	256	0,453	256	0,453	271	0,531

^[1] LHtik kanpoko 27 plaza barne.

Aurreikuspen horiekin, gaur egungo adingabeen % 0,453ko estaldura % 0,531eko estaldurara haziko litzateke 2030ean.

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, hurbiltasun-maila ertaineko zerbitzua da, 50.000 eta 200.000 biztanle bitarteko biztanle-esparruetan kokatu behar dena, hau da, gizarte zerbitzuen eskualdeetan.

Adierazi bezala, gaur egun, Vitoria-Gasteizen daude plaza guztiak, Lurralde Historikotik kanpo dauden itunpeko plaza batzuk izan ezik. Mapa autonomikoaren gomendioa betetzeko, beharrezkoa izango litzateke gutxienez zentro bat landa-ingurunean egotea; bestalde, gizarte zerbitzuen bi eskualdeek estaldura ekitatiboa izango luketen agertoki batean, 60 plaza legozkioke landa-inguruneari, eta 184 Gasteiz hiriburuari.

114. Taula. Adingabeentzako egoitza-zentroetarako (2.4.4.) helburuak, 2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		Helburu osagarriak (2030)		Plaza kop. banaketa proportzional doituarekin ^[1]
	Plaza kop.	Haur kop. [urtean]	Plaza kop.	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]	
GZ Eremua							
Vitoria-Gasteiz	229	204	229	0,590	234	0,604	184
Landa-ingurunea	0	40	0	0,000	10	0,082	60
LHtik kanpo	27	-	27		27		27
ARABA	256	244	256	0,502	271	0,531	271

^[1] Plaza horiek legozkioke biztanleriaren araberrako eta indize batek zuzendutako banaketa proportzional bati; indize horrek kontuan hartzen ditu Eremu bakoitzeko jaiotza-tasa, babes-espeditentia irekita duten adingabeen tasa eta biztanleriaren sakabanaketa.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, 20,98 milioi eurotik gorakoa izan zen Arabako Foru Aldundiak finantzatzutako 256 plazen guztizko gastu arrunta; hau da, plaza eta urte bakoitzeko 81.984 eurokoa, Gizarte Ongizaterako Foru Erakundeak zerbitzua kudeatzen duen lantalde teknikoa mantentzeko egiten duen gastuaren zatia barne.

Gastu hori 2030era proiektatzeko, gastu unitarioak eguneratu egin dira, aurreikusten den prezioen bilakaera kontuan izanda; hori kalkulatzeko, KPI eta aurreikusten den soldata-kostuen igoera hartzen dira oinarritzat, % 20ko eta % 80ko haztapenarekin, hurrenez hurren (ikus 1.4.3. atala). 2023ko oinarriko gastu unitario

gisa, plaza bakoitzeko 81.984 euroko urteko batez besteko gastua aplikatzen zaie Vitoria-Gasteizko bost plazei (kontuan izanda plaza espezializatuak indartzea lehenetsi nahi dela, eta horiek kostu handiagoa dutela) eta gastu txikiagoa, berriz, landa-inguruneke zerbitzuei, plaza eta urte bakoitzeko 70.000 eurokoa (zerbitzu horiek oinarritzko arreta-programan emango direla kontuan hartuta).

115. Taula. Adingabeentzako egoitza-zentroetarako (2.4.4.) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030

	Abiapuntuko egoera 2023	ALHko GZ II. Mapako helburua		Helburu osagarriak	
		2030	Ald. 2023 – 2030 [%]	2030	Ald. 2023-2030 [%]
Guztizko gastu arrunta [eurotan]	20.988.002	25.159.104	%19,9	26.561.440	%26,5
Plazak	256	256	%0,0	271	%5,8
Batez besteko gastu unit. [euroak/plazako eta urteko]	81.984	98.278	%19,9	98.278	%19,9
Oinarritzko programaren gastu unit. [euroak/plazako eta urteko]	70.000	83.912	%19,9	83.912	%19,9

Aurreikuspen horiekin, kalkulatzeko da dauden 256 plazak mantentzeko egin beharreko gastu arrunta 25,1 milioi eurokoa izango litzatekeela 2030ean, eta, helburu osagarri gisa aurreikusitako 271 plaza sortzera iristeko beharrezko gastua, berriz, 26,56 milioioia.

6.2.2. Familiekin Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan eta/edo arlo Psikosozialean Esku Hartzeko Zerbitzuak (2.7.3.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Zerbitzu hauek harreman-prestazioen multzo bat dira, familia-unitateei edo bizikidetza-unitateei gizarte- eta hezkuntza-arloko eta/edo arlo psikosozialeko laguntza ematera bideratuta daudenak; helburu hauek dituzte:

- Ohitura, portaera, iritzi, sentimendu eta jarrera desagokien ordeztasunak, ohitura, portaera, iritzi, sentimendu eta jarrera egokiagoak izaten laguntzea, baita bizikidetza egokia izateko eta/edo beren kargu dituzten pertsonak behar bezala zaintzeko beharrezkoak diren gaitasunak (jarrerak, jakintzak, irizpideak, jarraibideak, trebetasunak) hartzen edo garatzen laguntzea, eta, hala badagokio, aldatu egingo dira guraso-, familia- eta bizikidetza-arloko eginkizunak eta erantzukizunak behar bezala betetzea zailtzen duten alderdiak.
- Bizikidetza-testuinguruaren narriadura handiagoa izateko aukera prebenitzea; horretarako, portaera desagokiak edo krisi-egoerak geldiarazi egingo dira, eta landu egingo dira.

Eginkizun horiek gauzatzeko, zerbitzuak banako, familiako eta taldeko esku-hartzeak antola ditzake, eta esku-hartze horiek familiako etxebizitzan (etxeko hezkuntza eta familiako hezkuntza) nahiz etxebizitzatik kanpo gara daitezke, arlo psikosozialeko esku-hartzeen bitartez eta/edo, hala badagokio, esku-hartze terapeutikoen bitartez. Bereziki, Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko eta Babesteko otsailaren 18ko 3/2005 Legearen 55.3 b) artikuluan aurreikusitako programen bitartez: a) arazoak dituzten familietan esku-hartze terapeutikoak egiteko zerbitzuak; b) tratu txarrak, abandonua edo esplotazioa dauden egoeretan –lan-esplotazioa barne– esku hartzeko zerbitzuak; c) sexu-abusuak daudenean esku hartzeko zerbitzuak.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arabaren kasuan, zerbitzu hau hainbat programa eta zentzoren bitartez ematen da; programa eta zentro horiek babesgabetasun-arriskuan edo -egoeran dauden haurren eta nerabeen profiletara egokitzen dira, beren adinaren eta ezaugarrien arabera. Gainera, 20.000 biztanle baino gutxiagoko udaletako gizarte zerbitzuei laguntza teknikoa ematen die, beren udalerrietako haurren babesgabetasun-kasu arinak eta ertainak ikertzeko eta balorazio psikosoziala egiteko. Orotara, zerbitzu honen barruan sartzen dira honako programa hauek:

- Kasuen ikerketa eta/edo balorazio psikosoziala (ikerketa, balorazio psikosoziala, , balorazioa esku-hartzean eta berrikuspena);
- Familian hezkuntzaren arloko esku-hartze espezializatua, hurrekin, nerabeekin eta beren familiekin, babesgabetasun larriko kasuak barne, Landa-ingurune udalerrietako lehen mailako arretari dagozkionak kasu.
- Gizarte- eta hezkuntza-zentroek haur eta nerabeekin eta haien familiekin eskola-orduetatik kanpo egiten duten esku-hartzea, beren babesgabetasun-egoeraren ondorioak murrizteko helburuz.
- Esku-hartze psikosoziala (terapeutikoa), horren premia duten eta babesgabetasun-egoeran dauden haur eta nerabeekin, bai beren familiekin bizi diren haurrentzat, bai zentroetan bizi direnentzat.
- Familiako esku-hartze espezializatua, bisita gainbegiratuaren unitatean.

Oro har, 1.028 lagunekin esku hartu zuen programak, eta 153 ikertu zituen eta/edo haien balorazio psikosoziala egin. Familiekin esku hartzeko programako kasuen % 30 inguru, eta ikerketa- eta/edo balorazio-prozesuan dauden kasuen % 40 landa-ingurune udalako gizarte zerbitzuei laguntzeko egindako esku-hartzeak dira. Kalkulatzen da, guztira, 244 kasutan esku hartu dela eta 61 kasu ikertu, lehen

mailako arretan. Zenbatespen ekonomikoaren ondoretarako, lehen mailako arretako gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzuaren (1.3.) esparruan hartzen dira kontuan kasu horiek.

116. Taula. Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzuetan (7.2.3.1.) urtean zehar artatutako pertsona kopurua, 2023.

	Artatutako pertsona kop. (2023)		
	Guztira	Lehen mailakoa	Bigarren mailakoa
ESKU-HARTZEA	1.028	244	784
Gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzea	784	195	589
FEHPE ^[1]	578	185	393
EZ	67	10	57
Familiekin esku-hartzea bisita-unitatean	124		124
Ijitoentzako programa espezializatua	15		15
Esku-hartze psikosoziala (terapeutikoa) ^[2]	244	49	195
IKERKETA ^[3]	153	61	92

^[1] Familien banaketan (385 guztira, eta lehen mailako arretako 123) eta adingabeen guztizko kopuruan (578) oinarrituta zenbatetsia.

^[2] Artatutako pertsona guztien banaketan oinarrituta zenbatetsia (244 guztira, eta lehen mailako arretako 49). Pertsona helduenganako arreta bame (244tik 207 adingabeak izan ziren, eta 37 pertsona helduak).

^[3] Ikerketa, balorazio psikosoziala, balorazioa esku-hartzean eta berrikuspina bame. Artatutako familien banaketan oinarritua zenbatetsia (78 guztira, horietako 31 oinarritzko gizarte zerbitzuetaoak).

2030erako helburuak

Datozen urteetan biztanle adingabeen kopurua murriztu egingo dela aurreikusten den arren, 2030. urteari begira, EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak gomendatzen du 2019an artatutako pertsona kopurua pixka bat handitzea, eta 2030ean 779 haur eta nerabe artatuko kopurura iristea.

2019tik 2023rako kasuen bilakaeran oinarrituta, beharrezkotzat jotzen da erreferentzia hori eguneratzea eta, kontuan hartuta gaur egun bigarren mailako arretari dagozkion esku-hartze programetan⁴² 784 haur ingururi ematen zaiola arreta, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek planteatzen du 2030ean 805 adingabe artatzera iristea.

Helburu horrekin, 0 eta 17 urte bitarteko biztanleriaren %2,04ko estaldura lortuko litzateke.

117. Taula. Familiekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta/edo arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzurako (2.7.3.1.) helburuak

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Erabiltzaile kop.		Estaldura. Bigarren mailako arreta [%]	Erabiltzaile kop.	Estaldura. Bigarren mailako arreta [%]
	Guztira	Bigarren mailako arreta		Bigarren mailako arreta	
Gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzea	784	589	1,042	595	1,053
Esku-hartze psikosoziala (terapeutikoa)	244	195	0,345	210	0,371
Guztira	1.028	784	1,387	805	1,424

⁴² Eguneratu egin da EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapako datua, esku-hartze kasuei dagokienez, bisita-unitateetako gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzea eta haurrentzako gizarte- eta hezkuntza-zentroek egiten duten esku-hartzea bame hartuz.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Zerbitzuak direnez, Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du jasotzen Lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik.

Informazio gisa, 118. taulan, urte amaieran gizarte zerbitzuen Eremu bakoitzean familiako esku-hartze espezializatua jasotzen zuten haurren kopuruari dagozkion datua ematen dira (lehen mailako zein bigarren mailako arretako kasuak barne). Zerbitzuaren estaldura handiena Arabako Errioxak (% 1,41) eta Lautada-Mendialdeak (% 1,27) dute, biztanleria adingabea kontuan hartuta. Aipatutako Eremuekin alderatuta, Aiaraldeak estaldura-maila txikia du (% 0,78).

118. Taula. Familiekin esku hartzeko programa espezializatuaren erabiltzaileak, gizarte zerbitzuen Eremuen arabera, 2023.

Familiekin esku hartzeko programa espezializatua (FEHPE)		
	Haur eta nerabe kop. 2023ko abenduaren 31n	Estaldura 2023ko abenduaren 31n [%]
Aiaraldea	44	0,777
Añana-Gorbeialdea	23	0,809
Arabako Errioxa	28	1,412
Lautada-Mendialdea	32	1,272
Vitoria-Gasteiz	379	0,882
ARABA	506	0,895

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Ez da erraza Zorroko zerbitzu honetan adingabeei emandako arretaren kostua zenbatestea, Foru Aldundiak eskaintzen dituen programak ez baitira beti maila espezializatuan zuzentzen biztanle hartzaileengana eta, beraz, egindako gastuaren zati bat lehen mailako arretako gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzearen berezko zerbitzuetara (Zorroko 1.3. zerbitzua) bideratzen da.

Arretari buruzko 2023ko datuak oinarritzat hartuta, familiekin esku hartzeko gizarte- eta hezkuntza-arloetako programa espezializatuan (FEHPE) parte hartu zuten familien % 31,9 Adingabeen eta Familiaren Arloak bideratutako kasuak izan ziren (123 kasu bideratu zituzten Oinarritzko Gizarte Zerbitzuek). Halaber, esku-hartze psikosozialeko programan arreta eman zitzaizen 244 pertsonetatik (horietako 207 adingabeak) 195 babesgabetasun larriko kasuak ziren (eta 49 babesgabetasun arineko eta ertaineko kasuak). Datu horiek oinarritzat hartuta, kalkulatu da zerbitzuan artatutako kasuen % 20-30 inguru udal eskumeneko zerbitzuei dagokiela.

Arabako Foru Aldundiak programa horietan guztietan sartzen diren esku-hartzeak finantzatzeko egindako guztizko gastua 3,63 milioi eurokoa izan zen; kalkulatu da kopuru horretatik ia 2,41 milioi bigarren mailako arretako esku-hartze espezializatuko zerbitzuei dagozkiela.

Batez beste, familiekin esku hartzeko programa espezializatuaren gastua haur bakoitzeko 4.485 eurokoa izan zen urtean; gizarte- eta hezkuntza-arloetako zentroetako arretaren batez besteko gastua plaza bakoitzeko 10.328 eurokoa urtean; esku-hartze terapeutikoarena pertsona bakoitzeko 884 eurokoa urtean; eta bisita gainbegiratuaren unitatean ematen den gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzearen batez besteko gastua, berriz, haur bakoitzeko 1.733 eurokoa urtean.

119. Taula. Familiekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzuen (7.2.3.1.) guztizko gastu arrunta eta gastu unitarioa [euroak pertsonako eta urteko] ^[1]

	Gastu arrunta (2023) [eurotan]			Bigarren mailako arretako erabiltzaileak	Gastu unit. bigarren mailako arreta-zerb. [euroak/erabiltzaileko]
	Guztira	Bigarren mailako arreta-zerbitzuak	Lehen mailako arreta-zerbitzuak		
FEHPE	2.626.437	1.841.682	784.755	393	4.686
Gizarte- eta hezkuntza-zentroak	595.506	498.303	97.203	57	8.742
Gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzea bisita-unitateetan	222.137	222.137	-	124	1.791
Esku-hartze terapeutikoa	215.699	172.559	43.140	195	885
ESKU-HARTZEA, guztizko partziala	3.659.779	2.734.682	925.098	784	3.488

[1] Ikerketa eta balorazio psikosozialaren kostua FEHPEri dagokion aurrekontu-partidan jasota dago.

Familiekin modu espezializatuan esku hartzeko programako zerbitzuak emateko kontratua 2025ean eguneratu zen bi urterako, hileko 248.259 euroko prezio unitarioarekin. Hurrengo eguneraketa 2028an egin litekeela kontuan hartuta, % 10eko igoera aurreikusten da hurrengo kontratu horretarako, aldi horretarako iragartzen den soldaten eta prezioen bilakaerarekin bat etorritik (ikus 1.4.3. atala). Parametro horiekin, kalkulatu da zerbitzuaren prezio unitarioa hileko 273.000 eurokoa izatera irits litekeela 2030ean.

Esku-hartze psikosozialari dagokionez, dagokion aurrekontu-partida⁴³ 173.000 euro ingurutik ia 215.700 eurora hazi zen 2022tik 2023ra, eta berriro igo zen 2024an, eta ia 324.000 eurokoa izatera iritsi zen. Urteko igoera apalak aurreikusten dira, urteko % 2koak; horrela, zerbitzuaren kostu unitarioa artatutako pertsona bakoitzeko urtean 885 eurokoa izatetik 1.977 eurokoa izatera pasatzen da.

120. Taula. Bigarren mailako arretako gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzuaren (2.7.3.1.) ALHko II. Mapako helburuak (2030) ^[1]

	Egungo egoera (2023)			Bigarren mailako arretako gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzuak (2.7.3.1.) ALHko II. Mapako helburuak (2030) ^[1]			
	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko eta urteko]	Erabiltzaile kop.	Guztizko gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko eta urteko]	Ald. 2023-2030 [%]
Gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzea	589	2.562.122	4.350	595	3.079.984	5.176	%20,21
Esku-hartze psikosoziala (terapeutikoa)	195	172.559	885	210	415.218	1.977	%140,62
Guztira	784	2.734.682	3.488	805	3.495.203	4.151	%27,81

[1] Bigarren mailako zerbitzu honen esparruan lehen mailako arretako zerbitzuei dagokien gastua foru-gastu gisa jasotzen da Gizarte- eta hezkuntza-arloen esku hartzeko Zerbitzuan (1.3.).

Aurreikuspen horiekin, espero da 2030ean gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzu espezializatuak mantentzeko 3,5 milioi euro inguruko guztizko gastu arrunta egin beharko dela.

⁴³ Arabako Lurralde Historikoko Kontu Orokorra. Memoria eta Balantzea. G/231811/22799844/0000 aplikazioa, 81021 programaren barruan

6.2.3. Familia-harrera sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Zerbitzu hau haurrak eta nerabeak babesteko lurralde-zerbitzu espezializatuan txertatuta dago, eta honako eginkizun orokor hauek ditu:

- a) Familia-harrera sustatzea, familia hartzaileak erakartzeko gizarte osoari zuzendutako zabalkunde-kanpainen bitartez.
- b) Familia hartzaile izateko izangaiak hautatzea, haurra edo nerabea hartzea eskatu duten pertsonen edo familia-unitateen inguruabarrak baloratuz, haurraren edo nerabearen premiak bete daitezen bermatzeko egokiak ote diren eta ezarritako lege-betebeharrak betetzen ote dituzten zehazteko.
- c) Familia hartzaileen zerrenda eguneratua izatea.
- d) Familia-harrerari buruzko informazioa ematea: prozedurari, harrera gauzatzeari eta harreraren ondorioei edo eraginari buruzkoa.

Eta familia-harrera formalizatu zaien haur edo nerabeei bereziki zuzendutako beste batzuk:

- a) Familia hartzaileei laguntzea, beren gain hartzen dituzten eginkizunak gauzatzeari nahiz orientatzeari dagokionez, eta, hala badagokio, harrera-aldia amaitzen denean edo harreraren hartutako pertsona adin-nagusitasunera iritsi ondoren bizikidetzak jarraitzen duenean ere, laguntzea.
- b) Eratutako familia-harrerak aldian behin gainbegiratzea, harrera horiek hartutako haurraren edo nerabearen premietara eta interes nagusienara egokitzuz garatzen ari ote diren zehazteko.
- e) Familia-harrerarekin lotutako gastuak konpentsatzeko laguntza ekonomikoak tramitatzea.
- d) Familia biologikoari laguntza ematea.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023. urtean, 18 familia-harrera berri formalizatu ziren Araban. Urtean zehar, 125 haur egon ziren familia-harreraren, eta urte amaieran 105 haurrek jarraitzen zuten egoera horretan. Kasu horietan, harrera ondorengo jarraipena egin da.

2023an, 83 prestazio ekonomiko arrunt eta ez-ohiko gastuetarako 119 laguntza tramitatu zituen. Prestazio arruntak eta familia-harreragatiko ez-ohiko gastuetarako laguntza ekonomikoak eta familia-harreraren ondorengo laguntza ere kudeatzen ditu zerbitzuak. 2023an, 83 prestazio ekonomiko arrunt eta ez-ohiko gastuetarako 119 laguntza tramitatu zituen.

121. Taula. Familia-harreraren zeuden haurren kopurua eta zerbitzuaren estaldura, 2023

	Haur kop.	Estaldura [%]
Harrera-egoeran dagoen haur kop.	125	0,221
Prestazio arruntak	83	0,147
Aparteko gastuetarako laguntza kopurua	119	0,211

Urtean zehar harreraren hartutako haur eta nerabe kopuruari dagokionez, biztanle adingabeen % 0,211eko estaldura lortu zen Lurraldean.

2030erako helburuak

Mapa autonomikoaren gomendioa da 125 lagun artatzetik 143 artatzera pasatzea 2030ean. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa hau prestatzerakoan, egokitzat baloratu da gomendio autonomikoa, eta, pixkanaka, familia hartzaile kopurua handitzen eta profesionalizatutako modalitate berriak finkatzen joateko konpromisoa hartzen da. Helburutzat ezartzen da 2030. urtean harreraren hartutako 143 adingabeko kopurura iristea.

122. Taula. ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapak familia-harreraren zerbitzurako ezartzen dituen helburuak (2.7.6.1.), 2023-2030

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Haur kopurua [urtean]	Estaldura [%]	Haur kopurua [urtean]	Estaldura [%]	Ald. (2023-2030) [%]
Harrera-egoeran dagoen haur kop.	125	0,221	143	0,280	%14,4
Laguntza kopurua	119	0,211	136	0,267	%14,4
Prestazio kopurua	83	0,147	95	0,186	%14,4

Estalduraren banaketa Lurraldean

Zerbitzuak direnez, Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du jasotzen Lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik.

Urte amaieran familia-harreraren zeuden 94 ume eta nerabeetatik 74 Vitoria-Gasteizkoak ziren, 17 Landa-ingurunea Eskualdekoak, eta 3 Lurraldetik kanpokoak. Ondorioz, Landa-inguruneko estaldura 0 eta 17 urte bitarteko ehun biztanle bakoitzeko harreraren hartutako 0,125 umetakoa zen, Vitoria-Gasteizen 0,172koa, eta 0,166koa Lurralde Historiko osoan.

123. Taula. Familia-harreraren zeuden haurren kopurua abenduaren 31n, Gizarte Zerbitzuen Eremuen arabera, 2023

	2023ko abenduaren 31n harrera-egoeran zegoen haur kopurua	Estaldura [%]
Landa-ingurunea	17	0,125
Vitoria-Gasteiz	74	0,172
LHtik kanpo	3	
GUZTIRA	94	0,166

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Familia-harrera sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzuan 1,31 milioi euroko gastua egin zen 2023an: 571.000 euro haurrak harreraren dituzten familiei laguntzeko zerbitzuetan; 672.800 euro prestazio ekonomiko arruntetan, eta 62.100 euro, berroz, ez-ohiko gastuetarako laguntza ekonomikoetan. Harreren hartutako adingabe bakoitzeko batez besteko kostua 10.449 eurokoa izan zen.

124. Taula. Familia-harrera sustatzeko eta laguntza tekniko emateko zerbitzuaren (7.2.6.1.) guztizko gastu arrunta eta gastu unitarioa

	[erabiltzaile-laguntza kopurua]	Gustizko gastua [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko eta urteko]
Familia-harrera	125	571.065	4.569
Prestazio ekonomiko arruntak	83	672.890	8.107
Ez-ohiko laguntza ekonomikoak	119	62.116	522
GUZTIRA	125	1.306.071	10.449

Kostua 2030. urteari begira eguneratzeko, harrera profesionalizatuko bi familia sartzea aurreikusten da; horrenbestez, 2027tik aurrera, nabarmena izango da aurrekontuaren gehikuntza, eta, urte horretatik aurrera, urteko % 2,5eko igoera aplikatuko da. Gainera, aurreikusten da % 10 igoko direla familia-harrerarako laguntza ekonomikoak. Aurreikuspen horiekin, 2023an, harreraren dagoen haur bakoitzeko gastu unitarioa urteko 13.310 eurokoa izango dela kalkulatzen da.

125. Taula. Familia-harrera sustatzeko eta laguntza tekniko emateko zerbitzurako ezartzen diren helburuei lotutako gastuaren zenbatespena, 2023-2030.

Abiapuntuko egoera (2023)				ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			
	[Erabiltzaile-laguntza kop.]	Gustizko gastua [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erab. eta urteko]		[Erabiltzaile-laguntza kop.]	Gustizko gastua [euro]	Gastu unit. [euroak/erab. eta urteko]
Guztira	125	1.306.096	10.449		143	1.903.661	13.310

2030ean 143 erabiltzaile izateko aurreikusten den helburuarekin, zerbitzuaren guztizko helburua 1,9 milioi euro baino pixka bat gehiagokoa izango litzateke 2030ean.

6.2.4. Adopzioarako laguntza teknikoa emateko zerbitzua (2.7.6.2.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Zerbitzu hau haurrak eta nerabeak babesteko lurralde-zerbitzu espezializatuan txertatuta dago, eta eginkizun orokor berak ditu:

- Adopzioa sustatzea –bereziki, premia bereziak dituzten haurrena– , orokorrean biztanleria osoari zuzendutako dibulgazioko eta familiak erakartzeko kanpainen bitartez.
- Adopzioarako familia izateko izangaiak hautatzea, haurra edo nerabea adoptatzea eskatu duten pertsonen edo familia-unitateen inguruabarrak baloratuz, haurraren edo nerabearen premiak bete daitezen bermatzeko egokiak ote diren eta ezarritako lege-betebeharrak betetzen dituzten zehazteko.
- Familia adoptatzaileen zerrenda eguneratua izatea.
- Adopzioari buruzko informazioa ematea: prozedurari, adopzioa gauzatzeari eta adopzioaren ondorioei edo eraginei buruzkoa.

Eta adopzioa formalizatu zaien haur edo nerabeei bereziki zuzendutako beste batzuk:

- Familia adoptatzaileei laguntzea, adopzio-prozeduran aholkatzeko.
- Eratutako familia-adopzioak aldian behin gainbegiratzea, harrera horiek adoptatutako haurraren edo nerabearen premietara eta interes nagusienera egokituz garatzen ari ote diren zehazteko.
- Adoptatuari laguntza eta babesa ematea bere jatorriari buruzko informazioa bilatzeko prozeduran.

Abiapuntuko egoera (2023)

Estatu mailako eta nazioarteko adopzio-programak garatu dira, eta nazioarteko adopzioarako bi eskaera eta Estatu mailako adopzioarako lau eskaintza jaso dira.

2023. urtean, Estatu mailako 2 adopzio formalizatu ziren (lau adingabe), eta bat ere ez atzerrian. Estatu mailako adopzioen ondorengo bost kasuren jarraipena egin zen, eta 34 nazioarteko adopzioen kasuan. Gainera, prestakuntza-tailerrak eta adopzioa sustatzeko hitzaldiak egin ziren; 65 lagunek hartu zuten parte ekintza horietan, adoptatutako pertsonen jatorria bilatzeko hiru eskaerari erantzun zitzaizen.

126. Taula. Adopzioa sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzuan (2.7.6.2.) artatutako kasuak

	Pertsona kop. (2023)	Estaldura
Adopzio berriak	4	0,007
Jarraipena	39	0,069
Kasuak, guztira	43	0,076

Adopzioko edo adopzioaren ondorengo jarraipeneko 43 kasuekin, zerbitzuaren estaldura haurren % 0,076koa da.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak adopzio kopuruari eustea gomendatzen du, 2019an zeuden urteko sei kasuei erreferentzia eginez.

Helburu hori betez gero, igo egingo litzateke adopzioaren ondorengo jarraipena egiten zaien haurren kopurua. Guztira, Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako helburu gisa, artatutako 48 pertsona zenbatetsiko lirateke, adopzio berriak eta jarraipenak kontuan hartuta. Helburu horri esker, adopzioarako laguntza teknikoa emateko zerbitzuaren estaldura Lurraldeko haurren % 0,094koa izango litzateke.

127. Taula. Adopzioa sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzurako helburuak

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Pertsona kop. (2023)	Estaldura [%]	Pertsona kop. (2023)	Estaldura [%]
Adopzio berriak [haur kop.]	4	0,007	6	0,012
Jarraipena	39	0,069	42	0,082
Kasuak, guztira	43	0,076	48	0,094

Estalduaren banaketa Lurraldean

Zerbitzu bat denez, Mapa autonomikoak ez du egiten zerbitzu honen lurraldeko banaketari buruzko aurreikuspenik.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, ez zen exekutatu aurrekontuko 40.000 euroko partida, eta, 2024an, 14.385 eurokoa izan zen gastua. 2025ean, bi urterako kontratua egin zen, hileko 7.759 euroko zenbatekoarekin. Beste bi eguneraketa egingo direla (2027-2028 eta 2029-2030) eta eguneraketa bakoitzean % 3ko igoera aplikatuko dela aurreikusita, kalkula liteke hileko 8.230 eurokoa izango litzatekeela gastu unitarioa, eta 120.000 euro ingurukoa zerbitzurako guztizko gastua.

128. Taula. Adopzioa sustatzeko eta laguntza teknikoa emateko zerbitzurako (2.7.6.2.) ezartzen diren helburuei lotutako gastuaren zenbatespena, 2023-2030.

Abiapuntuko egoera (2023)				ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
[Erabiltzaile-laguntza kop.]	Gustizko gastua [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erab. eta urteko]		Pertsona kop. (2023)	Gustizko gastua [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erab. eta urteko]
ARABA	43	..	2.165	52	119.461	2.297

7. Babesaren arloko zerbitzuak eta prestazioak – Emakumeen Aurkako Indarkeria Matxista

7.1. Udal zerbitzuak

7.1.1. Familia Barruko Indarkeriaren Biktima diren Emakumeentzako Harrera-etxea (1.9.1., 2 mota)

7.2. Foru-zerbitzuak

7.2.1. Emakumeentzako Egoitza-zentroak (2.4.6.)

7.2.2. Indarkeria Matxistaren eta Sexu-erasoen biktima izan diren Emakumeei, Adingabeei, Adinekoei eta Desgaitasuna duten Pertsonen Arreta Sozio-juridikoa eta Psikosoziala emateko zerbitzuak (2.7.5.)

7.1. Udal zerbitzuak

7.1.1. Indarkeria Matxistaren Biktima diren Emakumeentzako Harrera-etxea (1.9.1. 2 mota)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Aldi baterako eta laguntza-intentsitate txikiko ostatu-zerbitzuak dira, ahal dela etxebizitza-eraikin arrunt batean kokatuta daudenak. Ez dute langilerik modu iraunkorrean bertan, ezta berariaz haiei atxikitako langilerik ere, eta, beharrezkoa denean, kanpoko laguntza egokiak antolatzen dira.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, 46 plaza zeuden Lurraldean, hau da, Lurraldean bizi diren 18 urte edo gehiagoko 100 pertsona bakoitzeko 0,032 plaza.

129. Taula. Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako harrera-etxeetako plaza kopurua eta estaldura (1.9.1.-2 mota), 2023.

	Plazak [kop.]	Estaldura [%]
Indarkeria Matxistaren Biktima diren Emakumeentzako Harrera-etxeak (1.9.1., 2 mota)	46	0,032

Vitoria-Gasteizko Udalak 35 plaza ditu, Laudiokoak bost eta Amurriokoak sei. Bestalde, Arabako Foru Aldundiak Vitoria-Gasteizen eta Aiaraldean dituen harrera-etxeetan dauden 13 plazek (2.4.6. atalean jasotzen direnek), lehen mailako arretako zerbitzu honen premiei erantzuten diete Landa-ingurunean, modu subsidiarioan.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak plaza kopurua pixka bat handitzea proposatzen du (48 plaza zeuden 2019an, eta 2030ean 51 plaza izatea planteatzen du). Beraz, ALHko II. Maparako (2023-2030) helburu nagusi gisa ezartzen da mapa horren indarraldia amaitzen denerako 51 plaza izatea.

Gainera, uste da etxebizitza autonomo batera igarotzeko egoten diren zailtasunen eta esleipen zuzeneko etxebizitza bat eskuratu ahal izateko itxaronaldien eraginez familia berrien sarrera mugatu behar izan dela, eta, ondorioz, baliabideetara sartzeko itxaron-zerrenda sortu dela. Bestalde, Vitoria-Gasteizko Udalak dio landa-inguruneako emakumeen eskariak dituztela beren baliabideetan. Ildo horretan, uste da garrantzitsua dela 2030ean zerbitzu horiek lehenestea. Plazak gehitzea eta 2030. urtean 55 plazatara iristea proposatzen da, lehenetasuna emanez etxebizitzak baliabide publikoen zuzkidura handia eta emakume erabiltzaileen anonimotasuna eta segurtasuna bermatzeko baldintzarik onenak dituzten hiri-inguruneetan kokatzeari.

130. Taula. Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako harrera-etxeetarako (1.9.1.-2 mota) helburuak, 2023.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Helburu osagarria		
	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Ald. (2023-2030) [plaza kop., %]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Ald. (2023-2030) [plaza kop., %]
ARABA	46	0,032	51	0,033	5 (%10,7)	55	0,035	9 (%19,6)

Estalduaren banaketa Lurraldean

Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, hurbiltasun-maila handiko zerbitzua da, 15.000 eta 50.000 biztanle bitarteko biztanle-esparruetan kokatu behar dena, hau da, Gizarte Zerbitzuen Eremuetan.

Gaur egun, Lurraldean dauden zentroen banaketak ez ditu betetzen Gizarte Zerbitzuen Mapan ezartzen diren irizpideak, izan ere, Vitoria-Gasteiz alde batera utzita, Aiaraldeko Eremuan baino ez daude plazan (11 plaza, hain zuzen ere, eta, gainera, tokiko beste beharrian batzuen arabera erabil daitezkeenak).

Arreta-esparru honetan, baina, zerbitzuen hurbiltasuna ez da irizpiderik garrantzitsuena plazak lurraldean banatzerakoan, kontuan izanda artatutako emakumeen segurtasuna izan behar dela lehentasuna. Ildo horretan, uste da baliabideak artatutako pertsonen anonimotasuna bermatzeko behar adinako tamaina duten eta indarkeriarik gabeko bizimodu autonomo aske bateranzko prozesuan lagun diezaieketen baliabide komunitarioak dituzten hiriguneetan egon behar direla.

Arabako geografia kontuan izanda, azaldutako baldintzak ez dira betetzen Eremu guztietan; horregatik, uste da hobe dela baliabideak Vitoria-Gasteizen, Laudion eta Amurriion mantentzea, premia duten emakumeak landa-ingurunetik baliabide honetara bideratuko direla bermatuz. Ondorio horietarako, landa-inguruneke udalek erabaki lezakete udalen arteko akordioak egitea, zerbitzuotara sartzeko irizpideak eta zerbitzuen erabilera partekatugatikoko konpentsazio-mekanismoak ezartzeko.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako 46 bizilekuak mantentzeko 76.545 euroko gastua egin zen 2023an.

131. Taula. Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako harrera-etxeen (1.9.1.,2 mota) guztizko gastu arrunta eta gastu unitarioa, 2023.

	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/ erabiltzaile eta urteko]
Vitoria-Gasteizko Udala	35	70.000	2.000
Amurrioko Udala	6	3.231	539
Laudioko Udala	5	3.314	663
Plazak, guztira (1.9.1.-1.9.2.)	46	76.545	1.664

Plaza bakoitzeko 1.664 euroko batez besteko kostu haztatua kontuan hartuta, eta Mapa honen lehentasunezko agertokirako beste bost plaza sortuko direla aurreikusita (guztira, 51 plaza), kalkulatzen da 235.450 euroko guztizko gastua egin beharko dela 2030ean; eta 243.430 euroko gastua, helburu osagarriak lortzeko (55 plaza).

132. Taula. Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako harrera-etxeen (1.9.1., 2 mota) gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Helburu osagarriak		
	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Ald. 2023- 2030 [%]	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Ald. 2023-2030 [%]
Plazak, guztira (1.9.1.- 1.9.2.)	46	76.545	51	101.731	%32,9	55	109.710	%43,3

7.2. Foru zerbitzuak

7.2.1. Emakumeentzako egoitza-zentroak (2.4.6.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Bizikidetzan gatazka larriak dituzten emakumeei ostatua eskaintzen dieten zentroak dira –bereziki, beren osotasun fisikoa edo emozionala arriskuan jartzen duten indarkeria matxista egoeren biktima diren emakumeei–, bai eta babesgabetasun- eta/edo bazterkeria-egoeran dauden beste emakume batzuei ere –bereziki, arrazoi sozioekonomiko eta pertsonalekin lotutako egoera kritikoak dauden emakumeei–.

Intentsitate ertaineko eta handiko laguntza eskaintzen diete, bi zentro-modalitatetan:

1. *Berehalako harrera-zerbitzuak*, egonaldi laburrekoak –eguneko 24 orduetan, urteko egun guztietan, balia daitezkeenak–, indarkeria matxistaren biktima diren emakumeak berehala eta beren premiak baloratzeko behar den denboran hartzen dituztenak, baliabide egokienera bideratu aurretik.
2. *Harrera-zentroak*, egonaldi ertainekoak, honako hauen babes- eta ostatu-eskariei erantzutera bideratuta daudenak:
 - Emakumeak eta haien guraso-ahalaren, zaintzaren edo jagoletzaren mende dauden seme-alaba adingabeak, etxeko eremuan tratatu txarren biktima izan direnak eta esku-hartze espezializatu integrala behar dutenak.
 - Bakarrik dauden, laguntza intentsiboa behar duten eta baliabide pertsonalik eta gizarte- eta familia- laguntzarik ez duten emakumeak –haurdun daudenak edo babesgabetasun-eta/edo bazterkeria jasateko arrisku handiko egoeran dauden seme-alaba adingabeak ardurapean dituztenak–. Laguntza intentsibo hori gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzeetan eta arlo psikosozialeko esku-hartzeak izaten dira, batez ere.⁴⁴

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, indarkeria matxistaren eraginez babesgabetasun-egoeran zeuden emakumeen premiei erantzuteko 49 plaza zeuden Arabako Lurralde Historikoan.

Berehalako Harrerako Zentroak (BHZ) 16 pertsonari arreta emateko gaitasuna du (emakumeak eta haien ardurapean dauden pertsonak barne). Hala ere, gehieneko edukiera gainditzen badu, plaza-mugarik gabeko ordezkio ostatuak erabiltzen dira, eta BHZtik egiten da gizarte- eta hezkuntza-arloetako esku-hartzea. 2023an, 69 emakumeri eta haien ardurapean zeuden 67 pertsonari eman zitzaizen arreta baliabide honetan.

Egonaldi Ertaineko Egoitza-harrerako Zentroak (CARME) 19 lagunentzako edukiera du, emakumeak eta haien ardurapean dauden pertsonak barne. Indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako Foru Aldundiaren titularitateko harrera-etxeetako 14 plazak osatzen dute eskaintza; Vitoria-Gasteizen daude plaza horiek.⁴⁵

⁴⁴ Profil horretara bideratuta dauden plazak (7 plaza 2023an) Adingabeentzako Egoitza-zentroen (2.4.4.) barruan sartzen dira Mapa honen ondoretarako, Adingabeen eta Familiaren Arloaren menpe baitaude.

⁴⁵ Plaza horiek, modu subsidiarioan, indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako harrera-etxebizitzetako dagozkien arreta-premiei erantzuten diete (Zorroko 1.9.1. zerbitzua, 2 mota).

133. Taula. Emakumeentzako egoitza-zentroetako (2.4.6.) plaza kopurua eta estaldura, 2023.

	Plaza kop. (2023)	Estaldura [%]
Berehalako Harrera Zerbitzua	16	0,011
Epe ertaineko harrera-zentroak	33	0,023
ARABA, guztira	49	0,034

Guztira, 18 urte edo gehiagoko ehun emakume bakoitzeko 0,034 plazako estaldura dago Lurraldean.

2030erako helburuak

Mapa autonomikoak 25 plazako helburua planteatzen du 2030erako; 2019an, 19 plazakoa zen estaldura. Zerbitzuak 19tik 49ra handitu zuen bere edukiera 2019. eta 2023. urteen artean, eta, horrela, gainditu egin da Mapa autonomikoan zehazten den helburua.

2030. urteari begira, egokitzen jotzen da helburu gisa ezartzea indarkeria matxistaren biktima diren emakumeei zuzendutako zentroetan gaur egun dagoen edukiera mantentzea, funtzionamendua zaurgarritasun-maila handiagoko profiletara egokituz (emakume gazteak, adinekoak edo desgaitasunen bat dutenak), eta autonomiarantz aurrera egiteko bigarren faseko baliabideak indartuz.

Ondorioz, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako planteatzen den helburua da 2030ean babesgabetasun-egoeran dauden emakumeen arretarako 57 plaza izatera iristea.

134. Taula. Emakumeentzako egoitza-zentroetarako (2.4.6.) helburuak, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Plaza kop.	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]
Berehalako harrera-zentroa	16	0,011	16	0,0103
Emakumeentzako egoitza-zentroak (2.4.6.)	33	0,023	41	0,0263
ARABA, guztira	49	0,034	57	0,0366

Estalduaren banaketa Lurraldean

Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, hurbiltasun-maila txikiko zentroa da, 200.000 biztanle baino gehiagoko biztanle-esparruetan kokatu behar dena; Arabaren kasuan, Lurralde Historikoaren mailan. Beraz, zentroen egungo banaketak Mapa autonomikoak honi dagokionez ematen dituen gomendioak betetzen ditu.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Arabako Foru Aldundiak indarkeria matxistaren biktima diren emakumeentzako egoitza-zentroak mantentzeko egindako guztizko gastua 2,05 milioi eurokoa izan zen 2023an. Berehalako Harrera-zerbitzuaren kasuan, 69.989 eurokoa izan zen plaza bakoitzeko batez besteko kostua; plaza bakoitzeko 37.000 euro ingurukoa egonaldi ertaineko zentroaren kasuan; eta 16.200 euro baino gehixeagokoa foru titularitateko harrera-etxeen kasuan (esku-hartze psikosozialaren kostua barne).

135. Taula. Emakumeentzako egoitza-zentroei (2.4.6.) dagokien gastu arrunta eta gastu unitarioa [euroak, plazako eta urteko], 2023.

Emakumeentzako egoitza-zentroak (2.4.6.)	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [eurotan]
Berehalako Harrera Zentroa (BHZ)	16	1.119.824	69.989
Epe ertaineko Egoitza Zentroa (CARME)	19	703.494	37.026
Foru-titularitasuneko harrera-etxeak	14	227.309	16.236
ARABA, guztira	49	2.050.627	30.092

Kostu horiek eguneratu egin dira 2030. urteari begira, eta % 19ko gehikuntza metatua ikusten da denbora-aldi horretan, prezioen eta soldata-kostuen igoeraren ondorioz (% 20ko eta % 80ko haztapenarekin, hurrenez hurren). Kostu handiak (%3,5 – 4) aurreikusten dira II. Maparen indarraldiaren hasieran, kostuen benetako bilakaeraren arabera, eta igoera apalagoa, urteko % 2 ingurukoa, 2027tik aurrera (ikus 1.4.3. atala).

136. Taula. Emakumeentzako egoitza-zentroetarako (2.4.6.) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [eurotan]	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [eurotan]
BHZ	16	1.119.824	69.989	16	1.342.368	83.898
CARME	19	703.494	37.026	19	837.158	44.061
Foru-titulartasuneko harrera-etxeak	14	227.309	16.236	22	428.186	19.463
ARABA, guztira	47	2.050.627	55.850	57	2.607.712	45.749

Aurreikuspen horiekin, kalkulatu da ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapak emakumeentzako egoitza-zentroetarako (Zorroko 2.4.6. zerbitzua) ezartzen dituen helburuei lotutako gastu arrunta ia 2,61 milioi eurokoa izango dela 2030an.

7.2.2. Indarkeria Matxistaren eta Sexu-erasoen biktima izan diren Emakumeei, Adingabeei, Adinekoei eta Desgaitasuna duten Pertsonen Arreta Sozio-juridikoa eta Psikosoziala emateko zerbitzuak (2.7.5.)⁴⁶

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Zerbitzu horiek modu integralean lantzen dituzte gizarte- eta hezkuntza-arloetan, arlo psikosozialean eta, hala badagokio, arlo terapeutikoan esku hartzeko premiak, bai eta tratu txarren edo sexu-askatasunaren aurkako ekintzen ondoriozko aholkularitza sozio-juridikorako premiak ere, edozein izanik ere horiek gertatu diren eremua edo esparrua. Esku-hartze horiek:

- Hala biktimei –bikotekideak edo bikotekide ohiak eragindako indarkeriaren kasuan, erasoak jasan duen pertsonaren guraso-ahalaren, zaintzaren eta jagoletzaren pean dauden seme-alabak ere zuzeneko biktima direla ulertuz– nola erasotzaileei daude zuzenduta.
- Eta, bi kasuetan, genero-ikuspegitik eta indarkeriaren biktima diren emakumeen ahalduz bultzatzen duen ikuspegiarekin egiten dira.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arabian, indarkeria matxistan espezializatutako arretarako Foru Aldundiaren *Hegoak* zerbitzuaren eta *Gizarte- eta Hezkuntza-arloetan eta Arlo psikosozialean Esku Hartzeko Zerbitzuaren* (SISEP) bitartez ematen da zerbitzua. Azkeneko horren kasuan –SISEP–, laguntza psiko-hezitzailea ematen die indarkeria matxistaren biktimei, bai harrera-etxeetan, bai etxebizitza partikularretan⁴⁷.

Oro har, indarkeria matxistaren biktimei arreta sozio-juridikoa eta psikosoziala emateko programek eta gizon erasotzaileei zuzendutako programak 1.807 pertsona artatu zituzten 2023an.

137. Taula. Indarkeria matxistaren eta sexu-erasoen biktima diren emakumeei laguntza sozio-juridikoa eta psikosoziala emateko zerbitzuaren (2.7.5.) erabiltzaile kopurua eta estaldura, 2023.

	Erabiltzaile kop. (2023) [urtekoa]	Estaldura [biztanleen %] ^[1]	Estaldura [emakumeen %]
Biktimentzako arreta ^[2] [emakumeak + seme-alabak]	1.752	0,517	1,019
Gizonezko erasotzaileentzako arreta	55	0,016	0,032
Pertsonak, guztira	1.807	0,534	1,051

^[1] Biztanleria osoaren gainean kalkulatzen da, autonomia-erkidegoko Maparen irizpideei jarraituz.

^[2] Ez dira sartzen SISEPen artatutako 55 pertsonak; haien gastua 2.4.6. zerbitzuan sartzen da.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak gomendatzen du arreta-bolumena pixka bat handitzea, 2019koarekiko (1.388 pertsona).

Gaur egun, arreta-bolumenak dagoeneko gaintu ditu gomendio horiek, eta 2024an, Tximeletak sortu zen, Sexu-indarkeriaren Biktimen Arretarako Zentroa, sexu-indarkeriaren biktima izan diren emakumeak eta haien inguruko pertsonak modu integralean artatzeko (arreta psikologikoa, juridikoa eta soziala); beraz,

⁴⁶ Babesgabetasun-egoeran dauden pertsona helduekin egiten den esku-hartze terapeutikoa Adingabeen eta Familiaren Arlotik lantzen da, eta 2.7.3.1. Zerbitzuan egiten den esku-hartzearen esparruan sartzen da. Zerbitzu horren esparruan, 37 pertsona helduri eman zitzaizkien arreta.

⁴⁷ Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoak jarraipenerako ezartzen dituen irizpideak aintzat hartuta, 2.4.6. zerbitzuan sartu dira zerbitzu honi dagozkion datuak (55 lagunek jaso dute arreta, urtean zehar Vitoria-Gasteizko hiru harrera-etxeetan ostatu hartu duten 24 pertsonak barne).

komenigarritzat jotzen da aurreikuspen horiek eguneratzea. Ondorioz, egungo arreta-bolumena pixka bat handitzea planteatzen da helburu gisa, eta 2030ean 1.850 pertsona artatzea. Agertoki horretan, estaldura zertxobait jaitsiko da: biztanleriaren % 0,534koa zen 2023an, eta % 0,521ekoa izango litzateke 2030ean.

138. Taula. Indarkeria matxistaren eta sexu-erasoen biktimen diren emakumeen laguntza sozio-juridikoa eta psikosoziala emateko zerbitzurako (2.7.5.) helburuak, 2023.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Erabiltzaileak [kop.]	Estaldura [%]	Erabiltzaileak [kop.]	Estaldura [%]
Esku-hartze sozio-juridikoko eta psikosozialeko zerbitzua (2.7.5.)	1.807	0,534	1.850	0,521

Estalduaren banaketa Lurraldean

Zentroetatik ematen ez den zerbitzu bat denez, EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du haren Lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik egiten.

Informazio gisa, 2023an oinarritzko zona bakoitzean indarkeria matxistaren biktimen izan ziren emakume kopuruari buruzko datuak ematen dira ondorengo taulan, baita zona bakoitzari legoekiokkeen artatutako pertsona kopuruei buruzkoak ere, biztanleriaren araberrako banaketa proportzional batean, eta zona bakoitzeko emakume biktimen tasa eta biztanleriaren sakabanaketa kontuan hartuta zuzendutako banaketa batean (ikus 1.4.2. atala).

139. Taula. Oinarritzko zona bakoitzari legoekiokkeen indarkeria matxistagatiko biktimizazio-tasa eta erabiltzaile kopurua, indarkeria matxistaren eta sexu-erasoen biktimen diren emakumeen arreta sozio-juridikorako eta psikosozialerako zerbitzuaren (2.7.5.) estalduaren banaketa proportzional batean, 2023-2030

GZko Oinarritzko Zona		Indarkeria matxistako kasuak ^[1] (2023)	Indarkeria matxistagatiko biktimizazio-tasa [x 1.00 emakume]	Estaldura proportzionala	Estaldura proportzional zuzendua ^[1]
Aiaraldea	Aiara	27	10,661	33	44
	Amurrio	26	6,506	57	56
	Llodio	43	5,735	102	94
Añana-Gorbeialdea	Añana Erdialdea	7	4,364	17	15
	Añana Ekialdea	15	7,901	21	23
	Añana Mendebaldea	5	6,252	10	12
	Gorbeialdea A	10	6,087	22	22
	Gorbeialdea B	8	5,819	19	18
	Gorbeialdea C	*	7,668	13	15
Arabako Errioxa	Errioxa Erdialdea	5	7,863	13	15
	Errioxa Ekialdea	6	3,772	16	13
	Errioxa Mendebaldea	4	4,404	15	13
	Errioxa Hegoa	6	7,005	17	17
Lautada-Mendialdea	Lautada Erdialdea	20	6,997	28	29
	Lautada Iparra	11	5,543	18	18
	Lautada Hegoa	8	4,032	22	19
	Arabako Mendialdea	7	8,072	15	20
Vitoria-Gasteiz	Vitoria-Gasteiz	843	6,857	1.460	1.455
ALAVA	Guztira	1.053	6,227	1.898	1.898

^[1] Iturria: Eusko Jaurlaritzak. Emakumeen aurkako indarkeriaren estatistika

* Indarkeria matxistako 5 kasu baino gutxiagoko oinarritzko zonak (ez da ematen datua).

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023An, 802.285 euroko gastua egin zen Lurraldean arreta sozio-juridikorako eta psikosozialerako zerbitzua emateko. Artatutako pertsona bakoitzeko urtean egindako gastua 444 eurokoa izan zen.

140. Taula. Indarkeria matxistaren eta sexu-erasoen biktimen arreta sozio-juridikorako eta psikosozialerako zerbitzurako (2.7.5.) helburuei lotutako gastu arruntaren [euroak] zenbatespena, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Erabiltzaile kop. [urtekoa]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]	Erabiltzaile kop. [urtekoa]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]
Arreta sozio-juridikoko eta psikosozialeko zerbitzua (2.7.5.)	1.807	802.285	444	1.850	1.710.910	924,8

2023tik 2025era igoera handia gertatu da (% 84koa) zerbitzuari lotutako gastuan, sexu-erasoen biktimentzako baliabide berriak sortu izanaren ondorioz. 2025eko aurrekontutik abiatuta, kalkulatzen da urte bakoitzeko % 2,5eko igoerak gertatuko direla hurrengo bost urteetan; beraz, 1,7 milioi eurokoa izan liteke zerbitzua ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan ezartzen diren helburuekin mantentzeko 2030ean egin beharreko gastua.

8. Inklusioaren esparruko zerbitzuak eta prestazioak

8.1. Udal zerbitzuak

- 8.1.1. Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3. - inklusioa)
- 8.1.2. Bazterkeria-egoeran daudenentzako Eguneko Arreta-zerbitzua (1.7., 2 mota)
- 8.1.3. Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Gaueko Harrera-zerbitzuak (1.8.)
- 8.1.4. Gizarte-larrialdietako egoeren arretarako harrera-etxeak (1.9.1., 1 mota)
- 8.1.5. Ostatu-zerbitzuak: Bazterkeria jasateko arriskuan dauden Pertsonentzako Babespeko Etxebizitza (1.9.2.)

8.2. Foru-zerbitzuak

- 8.2.1. Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Eguneko Zentroak (2.2.3.)
- 8.2.2. Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Gaueko Harrera-zentroa (2.3.2.)
- 8.2.3. Bazterkeria- eta Marjinazio-egoeran dauden Pertsonentzako Egoitza-zentroak (2.4.5.)

8.1. Udal zerbitzuak

8.1.1. Gizarte- eta hezkuntza-arloetan eta arlo psikosozialean esku hartzeko zerbitzua (1.3. - inklusioa)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Ikus definizioa 6.1. atalean

Abiapuntuko egoera (2023)

Vitoria-Gasteizko Udalak 2.650 pertsona ezberdini eman zien arreta urtean zehar bere programetan⁴⁸. Arabako Foru Aldundiak, berriz, 452 pertsona artatu zituen landa-ingurune udalerrietan, *Oinez* programaren⁴⁹ bitartez; horrela, Lurralde Historikoko 18 urtetik gorako biztanleriaren % 1,1eko estaldura lortu zen.

141. Taula. Gizarte-inklusioren esparruan gizarte-eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzuaren (1.3.) erabiltzaile kopurua eta estaldura, 2023.

	Erabiltzaile kop. (2023) [urtekoa]	Estaldura [%]
Vitoria-Gasteizko Udala	2.650	0,124
AFA	452	0,669
Guztira	3.102	1,100

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak arlo honetarako planteatzen duen helburua da 2019an zegoen estaldura mantentzea, 18 urte edo gehiagoko biztanleriaren % 0,863koa.

Kontuan hartuta helburu hori dagoeneko beteta dagoela, bereziki Vitoria-Gasteizen –hiriburuan eskariaren igoera handia gertatu da, etxebizitza-bazterketaren, migrazio-prozesuen eta hiriko asentamendu informalaren ondorioz–, eta, halaber, premia-egoerak detektatzen direla landa-ingurune udalerrietan, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek planteatzen du urteko 3.500 erabiltzaileko kopurura iristea 2030ean, esku-hartze komunitarioa eta oinarritzko gizarte zerbitzuekiko koordinazioa indartuta.

Estalduaren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du ematen Lurraldeko banaketaren inguruko gomendiorik, ez baita zentroetatik ematen den zerbitzu bat.

Informazio gisa, ondorengo taulan, biztanleriaren arabera banaketa proportzional batean (estaldura berbera oinarritzko zona guztietan) eta DSBEn onuradunen tasa handiagoko eta biztanleriaren sakabanaketa handiagoko zonetan gorantz zuzentzen duen banaketa batean erabiltzaileei 2030ean legokiekeen banaketa –oinarritzko zonen arabera– eskaintzen da.

⁴⁸ Espediente psikosozial batean edo *Gizarteratu* programazioan (gizarteratzeko eta laneratzeko laguntza-programak) arreta jaso duten pertsona adinez nagusiak barne.

⁴⁹ Programa horren helburua da pertsona oinarritzko alorretan gaitzea, hala nola alfabetatzea, digitalizazioa, askotariko lanbideak, etab. Prestakuntza-jarduerak garatzen ditu, eta landa-ingurunean gizarte-bazterkeriako egoeran edo arriskuan dauden pertsonei gizarte-laguntzako prestazio teknikoak eskaintzen die.

142. Taula. 2023An DSBEren onuradun izan ziren pertsonen tasa eta, biztanleriaren arabera banaketa proportzional batean, bazterkeria jasateko arriskuan dauden pertsonekin gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzuaren (1.3.) erabiltzailei legokiekeen banaketa, oinarritzko zonen arabera, 2023.

Oinarritzko Zona	18 urte edo gehiagoko biztanleria (2030)	DSBEko onuradunak [titularrak + bizikidetzak-unitateko beste batzuk]	DSBEren onuradunen tasa (2023) [%]	Banaketa proportzionala [erabiltzaile kop.]	Banaketa proportzional zuzendua [erabiltzaile kop.]
Aiara	5.242	172	2,874	60	55
Amurrio	9.145	521	5,052	105	103
Laudio	16.438	788	4,385	189	176
Gorbeialdea A	3.890	36	0,850	45	38
Gorbeialdea B	3.089	148	4,275	36	35
Gorbeialdea C	2.219	98	3,912	26	25
Lautada Erdialdea	4.363	334	6,489	50	53
Lautada Iparraldea	3.160	71	2,084	36	34
Lautada Hegoaldea	3.625	174	4,187	42	40
Añana Erdialdea	3.131	83	2,415	36	34
Añana Ekialdea	3.540	163	4,056	41	39
Añana Mendebaldea	2.075	75	3,505	24	28
Kanpezu	2.927	78	2,483	34	37
Arabako Errioxa Erdialdea	2.280	75	3,029	26	25
Arabako Errioxa Ekialdea	2.512	244	8,408	29	35
Arabako Errioxa Mendebaldea	2.514	247	8,771	29	36
Arabako Errioxa Hegoaldea	2.702	233	7,544	31	35
Vitoria-Gasteiz	231.102	14.919	5,796	2.661	2.672
ARABA	303.954	18.458	5,451	3.500	3.500

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023An, gizarte-bazterkeria jasateko arriskuan zeuden pertsona helduei gizarte- eta hezkuntza-laguntza emateko egindako gastua ia 1,7 milioi eurokoa izan zen: artatutako pertsona bakoitzeko 298,6 euroko batez besteko kostua izan zuen urtean, Vitoria-Gasteizko Udalak emandako zerbitzuetan, eta pertsona bakoitzeko 2.000 euro ingurukoa, Arabako Foru Aldundiak landa-ingurunean emandako zerbitzuetan.

143. Taula. Gizarte-inklusioren esparruan gizarte-eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzua (1.3.) mantentzeko gastu arrunta, 2023.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Erabiltzaileak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/pertsonako]	Erabiltzaileak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/pertsonako]
Vitoria-Gasteizko Udala	2.650	791.370	298,6	2.980	1.066.193	357,8
AFA - Landa-ingurunea	452	908.080	2.009	520	1.251.061	2.406,8
Guztira	3.102	1.699.450	547,9	3.500	2.297.161	656,3

2023-2030 aldirako % 19,8 inguruko igoera metatua aurreikusita, 1.4.3 atalean azaltzen diren irizpideen arabera, programaren guztizko gastua 2030ean 2,3 milioi eurokoa izan litekeela kalkulatu da.

8.1.2. Bazterkeria-egoeran dauden Pertsonentzako Eguneko Arreta-zerbitzua (1.7., 2 mota)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Zerbitzu horiek baliabide bat jartzen dute pertsonen eskura, egunez beren arreta-premia espezifikoekin lotutako intentsitate txikiko laguntza eskainiko diena. Helburua da bazterkeria-egoeran dauden pertsonen baliabide bat ematea, egunean zehar erabiltzeko eta oinarrizko elikadura- eta higiene-premiei erantzuteko, egoera horiek premiazkoak direla ulertuta.

Exijentzia-maila txikiko eta aldi batean erabiltzeko zerbitzua da, eta honako funtzio hauek betetzen ditu:

- Oinarrizko premiei erantzutea, erabiltzaileei egunean zehar babesteko, garbitzeko eta jateko baliabide bat eskainta.
- Erabiltzaileei dituzten eskubideen eta erabilgarri dituzten gizarte-baliabideen inguruko informazioa ematea, baita beren egoera normalizatzeko gestioak egiteko orientazioa ematea ere.

Abiapuntuko egoera (2023)

Gaur egun, 70 plaza eskaintzen du zerbitzuak Vitoria-Gasteizko Udalaren exigentzia-maila txikiko eguneko Estrada arreta-zerbitzuan; segurtasun fisikoari eta higienerari dagozkien oinarrizko premien aldi baterako estaldura eskaintzen du zerbitzu horrek, eta hezkuntza-ekintzekin eta tailerrekin osatzen da. 70 plaza horiek, 18 eta 64 urte bitarteko biztanleriaren % 0,034ko estaldura lortzen da.

144. Taula. Gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzuko (2.7.2., 2 mota) plaza kopurua eta estaldura.

	Plaza kop.	Estaldura [%]
Bazterkeria-egoeran daudenentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7.2., 2 mota)	70	0,034

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak 2030ean 18 eta 64 urte bitarteko biztanleen % 0,045eko estaldura lortzea gomendatzen du, eta estaldura hori lortzeko 88 plaza beharko direla kalkulatu du.

ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa hau prestatzeko prozesuan, egokitzen jo du helburu hori, kontuan izanda Vitoria-Gasteizko Udalak eguneko arretarako Estrada zerbitzua handitzea planteatzen duela eta, 2024an, 70 plazako jantoki sozial bat jarri zuela martxan, gosaria, bazkaria eta afaria eskaintzen dituen. Bestalde, kontuan hartuta zerbitzuak gaur egun ez duela betetzen Mapa autonomikoak gomendatzen duen plaza-banaketa (ikus d) atala), komenigarria litzateke estaldura hiri-eremutik kanpo handitzea.

Ondorioz, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako helburu nagusia da 85 plaza izatera iristea eta, behin hori lortu ondoren, beste 10 plaza aurreikustea 2030. urterari begira.

145. Taula. Gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzurako (1.7.2., 2 mota) helburuak.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		Helburu osagarriak 2030	
	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]
Bazterkeria-egoeran daudenentzako eguneko arreta-zerbitzua (1.7.2., 2 mota)	70	0,034	85	0,040	95	0,044

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, hurbiltasun-maila ertaineko zerbitzua da, 50.000 eta 200.000 biztanle bitarteko biztanle-esparruetan kokatu behar dena, hau da, Gizarte Zerbitzuen Eskualdeetan.

Gaur egun, zerbitzu bakarra dago, Vitoria-Gasteizen; beraz, ez dira betetzen Gizarte Zerbitzuen Mapak zerbitzuak kokatu beharreko biztanleria-eremuei dagokienez ematen dituen gomendioak.

Ondorioz, proposatzen da helburu nagusi gisa ezarritako 15 plaza gehigarriak Vitoria-Gasteizen jartzea, gaur egun dagoen eskariari erantzuteko, eta 2030erako 10 plaza gehigarriak landa-ingurunean jartzea, ahal den heinean (adibidez, Lurraldeko udalek Eskualdeko kuadrilletako batean emango luketen zerbitzu mankomunatu baten bitartez). Aurreikuspen horiekin, 18 eta 64 urte bitarteko biztanleriaren % 0,052ko estaldura lortuko litzateke Vitoria-Gasteizko Eskualdean 2030erako, eta % 0,0019koa Landa-ingurunean.

146. Taula. Gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzurako (1.7.2., 2 mota) helburuen banaketa, 2030.

	Plaza kop. (2030)	Estaldura (2030) [%]
Vitoria-Gasteiz	85	0,052
Landa-ingurunea	10	0,019
ARABA	95	0,044

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, 539.000 euroko gastua egin zuen Vitoria-Gasteizko Udalak eguneko arretarako Estrada zerbitzua⁵⁰ mantentzeko. Plaza bakoitzeko 7.700 euroko batez besteko kostu horretan oinarrituta, eta kostuen igoera islatzeko eguneratuta (+% 19,8), kalkulatzen da zerbitzuak 784.100 euro inguruko kostua izan lezakeela 2030ean (15 plaza gehituta).

Landa-ingurunean 10 plaza gehigarri sortzeko helburuak, bestalde, behin martxan jartzeko inbertsioa egin ondoren, 92.250 euro inguruko mantenu-kostua izango luke, eguneko arretarako Estrada zerbitzuko plazei aplikatu zaien gastu unitario bera aplikatuta.

147. Taula. Gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonentzako eguneko arreta-zerbitzurako (1.7.2., 2 mota) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)			Helburu osagarriak (2030)		
	Erabiltz. kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/pertsonako]	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastuaren ald. 2023-2030 [%]	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastuaren ald. 2023-2030 [%]
VitoriaGasteiz	70	539.005	7.700,1	85	784.098	%45,5	85	784.098	%45,5
Landa-ingurunea	0			0	0	%0,0	10	92.247	-
ARABA	3.102	539.005	7.700	85	784.098	%45,5	95	876.345	%62,6

⁵⁰ Arabako Foru Aldundiak kanon bat ordaintzen dio Vitoria-Gasteizko Udalari, bazterkeria-egoeran dauden pertsonen ematen dizkien zerbitzuengatik, bigarren mailako arretari legokioketako arreta hori ematea. 2021ean sinatutako hitzarmenean, 360.000 euroko kanona ezarri zen, eta kalkulatzen da kopuru horretatik 184.000 euro eguneko arretako zerbitzu horri legozkioketela.

8.1.3. Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Gaueko Harrera-zerbitzuak (1.8.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Bazterkeria-egoeran dauden pertsonen, eta bereziki pasadizoko bidariei eta etxerik ez duten pertsonen eskaintzen zaizkien baliabideak dira, laguntza-intentsitate txikikoak, gaua igarotzeko baliabide bat, oinarritzko prestazioak berehala eskaintzen dituztenak, ostatuari, mantenuari eta higiene pertsonalari dagokienez.

Egonaldia iraupen laburrekoa da, astebeteko gehieneko epea ezartzen baita, baina, beharrezkoa izanez gero, epe hori luzatu ahal izango da, bazterkeria-egoeraren balorazioa egin eta, hala badagokio, balorazio horren ondoren, bigarren mailako arretarako baliabideetara jo ahal izango dira.

Zerbitzu iraunkorrak dira, urteko gau guztietan eskaintzen direnak, baina urteko aldi jakin batzuetan indartu egin daitezke, beharrian gehiago sortzen direnean, horiei erantzuteko.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, gaueko harrerako 115 plaza zeuden Lurraldean, guztiak Vitoria-Gasteizko Udalak eskaintzen zituenak. Eskaintza horretan, Harrera Sozialerako Udal Zentroko 65 plaza sartzen dira, ostalua eta egun osoan zehar zerbitzuak eskaintzen dituen (prestazio tekniko gehigarriak, Zorroko fitxa honetan eskatzen direnez gain). Halaber, beste 30 plaza eskaintzen ditu urte osoan zehar funtzionatzen duen “Aterpe” gaueko baliabidean, eta beste 20, eguraldi-baldintzen arabera aktibatzen direnak.

148. Taula. Gaueko harrera-zerbitzuetako (1.8.) plaza kopurua eta estaldura, 2023.

	Plaza kop.	Estaldura [%]
Gaueko harrera (1.8.) [Plazak]	115	0,041

Kontuan hartu diren hiru zerbitzuek 18 urte eta gehiagoko biztanleen % 0,041eko estaldura eskaintzen zuten Lurraldean, 2023an.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen 2023-2030 aldirako Mapak 2030erako 117 plazako estaldura lortzea gomendatzen du.

Kontuan izanda 2023an okupazioa % 100 ingurukoa zela Harrera Sozialerako Udal Zentroan (HSUZ) zein Aterpe zentroan, eta gero eta handiagoa dela hirian bizitoki-bazterkeriako egoeran dauden pertsonen kopurua, Vitoria-Gasteizko Udalak 20 plazatik 66 plazara handitu zuen neguko baliabidearen edukiera 2025-2026ko neguan, eta 2026ko irailean 40 plazako beste zerbitzu bat irekitzea aurreikusten da, urte osoan martxan egongo dena. Plaza berri horiek sortuta, uste da nahikoa izango dela ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honen indarraldian sortuko diren premiei erantzuteko. Ondorioz, helburua da 2026ko irailetik aurrera erabilgarri egongo diren 201 plazak mantentzea. Helburu horrekin, 18 urte eta gehiagoko biztanleen % 0,066ko estaldura lortuko litzateke.

149. Taula. Gaueko harrera-zerbitzuetarako (1.8.) helburuak, 2023- 2023.

Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko II. Mapako helburuak (2030)	
	Plaza kop.	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]
Gaueko harrera (1.8.) [Plazak]	115	0,041	201	0,066

Estalduraren banaketa Lurraldean

Mapa autonomikoaren arabera, gaueko harrera-zerbitzu hauek artatzen duten biztanleria-eremua 50.000 eta 200.000 biztanle artekoa da, beraz, Gizarte Zerbitzuen Eskualde mailan kokatu beharko lirateke.

Gaur egun, Vitoria-Gasteizen daude plaza guztiak; beraz, ez dira betetzen Gizarte Zerbitzuen Mapak zentroen lurraldeko hedapenari dagokionez ematen dituen gomendioak.

Arabak dituen ezaugarriak direla eta, landa-inguruneko udalerrri batzuetan ere inklusioarekin lotutako premiak handitu egin direla antzematen den arren, eskaria nahiko sakabanatuta egon liteke; horrenbestez, lehentasunezkoztat jotzen da Vitoria-Gasteiztik kanpoko estaldura handitzea.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, ia 2,32 milioi euroko gastua egin zuen Vitoria-Gasteizko Udalak Mapan jasotzen diren zerbitzuak mantentzeko. Plaza bakoitzeko batez besteko gastua 20.156 eurokoa izan zen 2023an, zentroen artean alde nahiko handiarekin; hala, Harrera Sozialerako Udal Zentroan, 24.083 eurokoa izan zen plaza eta urte bakoitzeko gastua, eta gaueko harrerako Aterpe zentroan, 19.592 eurokoa. Neguko harrera-plazek urteko kostu txikiagoa dute, jakina, plaza bakoitzeko 8.240 eurokoa, hain justu, urtean bi alditan bakarrik (hainbat hilabetez) egoten baitira zabalik.

Kostu unitarioen bilakaeraren aurreikuspena egiterakoan, modu neurritsuan egin da zenbatespena, 2030erako % 20 inguruko igoera kontuan hartuta, II. Mapa honetako zerbitzu gehienetarako planteatu denaren ildotik. Bestalde, plaza berriei dagokien gastuaren proiektzioa egiteko, gaur egun dagoen gaueko harrerako baliabidearen (Aterpe) kostu unitarioa hartu da oinarritzat, kontuan izanda Harrera Sozialerako Udal Zentroak Zorroko fitxa honetan ezartzen duena gaingiditzen duten prestazioak eskaintzen dituela.

150. Taula. Gaueko harrera-zerbitzuetarako (1.8.) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko II. Mapako helburuak (2030)				
	Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [eurotan]		Plazak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [eurotan]
HSUZ	65	1.565.400	24.083		65	1.875.349	28.852
Gaueko harrera-zentroa	30	587.760	19.592		70	1.642.970	23.471
Neguko harrera	20	164.801	8.240		66	651.552	9.872
Guztira	115	2.317.961	20.156		201	4.169.871	24.147

Irizpide horiekin, kalkulatzen da, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan ezartzen diren helburuak lortzeko, 4,17 milioi euroko gastua egin beharko dela 2030ean.

8.1.4. Gizarte-larrialdietako egoeren arretarako harrera-etxeak (1.9.1., 1 mota)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Zerbitzu honek ostatu ematen die gizarte-larrialdiko edo gizarte-premiazko egoera baten ondorioz ostaturik ez izateari aurre egin behar dioten pertsonen eta bizikidetzak-unitateei. Aldi baterako zerbitzua da. Gehienez ere 4 hilabetez luzatu ahal izango da egonaldia, eta, salbuespen gisa, badago iraupen bereko beste aldi batez luzatzeko aukera ere.

Laguntza-intentsitate txikiko zerbitzua da, ez dute langilerik modu iraunkorrean bertan, ezta berariaz haiei atxikitako langilerik ere, eta, beharrezkoa denean, kanpoko laguntza egokiak antolatzen dira, baita Udalaren Gizarte Zerbitzuen laguntza ere, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistematik beharrezkoak diren zerbitzuak eta/edo prestazioak lortzeko prozeduretan. Etxebizitza horiek, ahal dela, etxebizitza-erakin arrunt batean kokatzen dira.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, Vitoria-Gasteizko Udalak larrialdiko harrerarako 42 plaza zituen, okupazio-tasa oso handia zutenak. Hala, larrialdi-egoeran zeuden 51 familiari hiriko hoteletan eman behar izan zitzaizkien ostatu.

151. Taula. Gizarte-larrialdietako egoeren arretarako harrera-etxeetako (1.9.1., 1 mota) plaza kopurua eta estaldura, 2023.

	Plaza kop.	Estaldura [%]
Gizarte-larrialdietarako etxebizitza (1.9.1., 1 mota)	42	0,015
Hotel-establezimenduak	51	0,018

Estaldura, beraz, 18 urte eta gehiagoko biztanleen % 0,015ekoa da Arabako Lurralde Historikoan, harrera-etxeetako eskaintza kontuan hartuta, eta % 0,033koa, hotel-establezimenduetan ematen den arreta kontatuta. Vitoria-Gasteizen, berriz, biztanleriaren % 0,043ko estaldura eskaintzen da, bi baliabideak kontuan hartuta.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak 2030erako Arabako Lurraldean 64 plazako estaldura lortzea gomendatzen du.

Egokitzat jotzen da Mapa autonomikoaren gomendioa, kontuan izanda egungo baliabideek okupazio-tasa handia dutela. Ondorioz, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek ezartzen duen helburua da 2030erako gizarte-larrialdietarako harrera-etxeetan 64 plazako zuzkidura lortzea. Vitoria-Gasteizen kasuan, gaur egun duen estaldura mantentzea planteatzen da, eta baliabideak lurraldeko landa-ingurunean hedatzeari ematea lehentasuna. Helburu gisa planteatzen diren 64 plazekin, Lurraldean bizi diren 18 urte eta gehiagoko biztanleen % 0,021eko estaldura lortuko litzateke 2030erako.

152. Taula. Gizarte-larrialdietako egoeren arretarako harrera-etxeetarako (1.9.1., 1 mota) helburuak

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]
Gizarte-larrialdietarako etxebizitza (1.9.1., 1 mota)	42	0,015	64	0,021

Estalduraren banaketa Lurraldean

Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, hurbiltasun-maila handiko zerbitzua da, 15.000 eta 50.000 biztanle bitarteko biztanle-esparruetan kokatu behar dena, hau da, Gizarte Zerbitzuen Eremuetan.

Gaur egun, plaza guztiak Vitoria-Gasteizen daudenez, zentroen lurraldeko banaketak ez ditu betetzen Gizarte Zerbitzuen Mapan ezartzen diren irizpideak.

Biztanleriaren arabera banaketa proportzional batean, helburu gisa planteatzen diren 64 plazetatik 49 bat plaza legozkioke Vitoria-Gasteiz udalerriri, eta 15 Landa-inguruneke Gizarte Zerbitzuen Eremuei.

153. Taula. Gizarte-larrialdietarako harrera-etxeei dagokienez (1.9.1., 1 mota), biztanleriaren arabera banaketa proportzional batean, Gizarte Zerbitzuen Eremu bakoitzari legozkiokeen plazak

	18 urte edo gehiagoko pertsonen batura (2030)	Banaketa proportzionala ^[1] [plaza kop.]
Aiaraldea	30.825	6
Añana-Gorbeialdea	17.944	4
Arabako Errioxa	10.008	2
Lautada-Mendialdea	14.075	3
Vitoria-Gasteiz	231.102	49
Guztira	303.954	67

^[1] Faktore zuzentzaile bat aplikatu da, DSBE jasotzen duten pertsonen tasa eta zonako biztanleriaren sakabanaketa kontuan hartzen dituen (ikus 1.4.2. atala).

ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan beste 22 plaza sortzea aurreikusten denez, Vitoria-Gasteizen beste 12 plaza jar litezke –2030erako 51 plaza izatera iritsiz–, eta 10 plaza landa-ingurunean, ahal izanik, Añana-Gorbeialdean edo Lautada-Mendialdean.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Vitoria-Gasteizko Udalak 95.000 euroko gastu arrunta egin zuen 2023an, gizarte-larrialdiko egoerei arreta emateko harrera-etxe horiek (1.9.1., 1 mota) mantentzeko, urtean plaza bakoitzeko 2.262 euroko gastu arruntarekin. Gainera, Vitoria-Gasteizko Udalak beste 133.720 euroko gastua egin zuen, gizarte-larrialdiko egoeran zeuden familientzako ostatu-plazen premiari erantzuteko hotel-establezimenduetako plazak finantzatzeko.

154. Taula. Gizarte-larrialdietarako harrera-etxeetarako (1.9.1., 1 mota) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Plaza kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/plazako]	Plaza kop.	Estaldura [%]	Gastu unit. [euroak/plazako]
Gizarte-larrialdietarako etxebizitza (1.9.1.1.) [Plazak]	42	95.000	2.262	64	173.425	2.710
Hotel-estab. [artatutako fam. kop.]	51	133.720	2.622	-	133.720	

Kostuek % 20 inguruko igoera metatua izango dutela aurreikusita, Mapan jasotzen diren zerbitzu gehien kasuan bezala, uste da 2030ean 173.425 eurokoa izan litekeela (kontuan hartu gabe plaza berriak sortzeko egin beharko den inbertsioaren kostua) gizarte-larrialdietarako harrera-etxeen funtzionamendurako gastu arrunta. . Aurreikusten den gastu arrunt horretatik, Landa-ingurunea Eskualdeko udalei legokieke urteko 27.100 euroko gastua (proiektatutako 10 plazengatik).

8.1.5. Ostatu-zerbitzuak: Bazterkeria jasateko arriskuan dauden Pertsonentzako Babespeko Etxebizitza (1.9.2.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Ahal dela, etxebizitza-eraikin arruntetan kokatzen dira, eta egonaldi labur edo ertainetarako ostatu ematen diete –modu kolektiboan– bazterkeria jasateko arrisku handiko egoeran dauden pertsonei.

Laguntza-intentsitate txikiko zerbitzuak dira, eta ez dute langilerik modu iraunkorrean bertan, baina erreferentziazko teknikarien laguntza dute Udal Gizarte Zerbitzuan, honako eginkizun hauetarako: a) gainbegiratze-eginkizuna, etxebizitzan bertan, b) bitartekaritza-bitartekotza, tutoretza eta lagun egitea, etxebizitzan bertan edo udal gizarte zerbitzuetan.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, Vitoria-Gasteizko Udalak 151 plaza zituen bazterkeria jasateko arriskuan zeuden pertsonentzako babespeko etxebizitzetan. Gainera, lau laguni ematen zaie arreta autonomiarako etxebizitzaren programan, *housing first* metodologiarekin; pertsona horiek etxegabetasun-egoeratik iristen dira zerbitzura.

155 plazak kontuan izanda, 18 eta 64 urte bitarteko ehun pertsona bakoitzeko 0,055 plazakoa da estaldura.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak gomendatzen du 2030. urtean 135 plaza izatea bazterkeria jasateko arriskuan dauden pertsonentzako babespeko etxebizitzetan (Zorroko 1.9.2. zerbitzua).

Baliabide hau funtsezkoa da inklusioko eta bizimodu autonomora igarotzeko ibilbideetan, artatutako pertsonak komunitatean integra daitezten eta bizitoki-egonkortasuna izan dezaten laguntzen baitu. Vitoria-Gasteizko Udalak adierazi du, gainera, aldatzen ari dela arreta ematen zaien pertsonen profila, izan ere, askotan, bakarrik dauden pertsonak baino, familiak izaten dira baliabide horietara jotzen dutenak. Horregatik, eta, etxebizitzaren alorrean dagoen egiturazko arazoa dela eta, erabiltzaileek baliabideetatik irteteko izaten duten zailtasuna gero eta handiagoa izanik, egonaldien iraupena luzatu egin da eta, gaur egun, ez dira Zorroak zerbitzu horretarako ezartzen dituen egonaldi laburrak eta ertainak izaten.

Ondorioz, erabaki da ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako helburua izango dela gaur egun dagoen zuzkidura pixka bat handitzea eta, horrela, 2030ean 172 plaza izatea. 2030. urterako espero den biztanleriaren igoera kontuan hartuta, aurreikusten da zerbitzuaren guztizko estaldura 18 urte edo gehiagoko biztanleen % 0,057koa izatera iritsiko dela 2030ean.

155. Taula. Gizarte-bazterkeria jasateko arriskuan dauden pertsonentzako babespeko etxebizitzetarako (1.9.2.) helburuak, 2023-2030

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]
Bazterkeria jasateko arriskuan dauden pertsonentzako babespeko etxebizitzak (1.9.2.) [Plaza kopurua]	155	0,055	172	0,057

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak jasotzen dituen gomendioen arabera, zentro hauek hurbiltasun-maila txikiko baliabideak dira eta, beraz, 50.000 eta 200.000 biztanle bitarteko biztanle-esparruetan kokatu behar dira, hau da, Gizarte Zerbitzuen Eskualdeetan.

Gaur egun, Vitoria-Gasteizen eskaintzen dira plaza guztiak, beraz, ez dira betetzen Mapak ematen dituen gomendioak. Estaldura Eskualde mailan modu ekitatiboan banatuz gero, 41 plaza egon beharko lirateke landa-ingurunean, eta 131 Vitoria-Gasteizen.

Vitoria-Gasteizko Udalak 2026an bere zerbitzuak areagotzeko asmoa du, 12 gazterentzako babespeko etxebizitza batekin. Uste da, beraz, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honen indarraldian sortzekoak diren beste bost plaza horiek Aiaraldean, Añana-Gorbeialdean edo Arabako Errioxan kokatuko direla, ahal dela, lurraldeko hegoaldeko zonari estaldura hobea emateko.

156. Taula. Gizarte-bazterkeria jasateko arriskuan dauden pertsonentzako babespeko etxebizitzetarako (1.9.2.), biztanleriaren arabera banaketa proportzional batean, Gizarte Zerbitzuen Eremu bakoitzari legozkiokeen plazak

	18 urte edo gehiagoko pertsonen batura (2030)	Banaketa proportzionala ^[1] [plaza kop.]	Banaketa proportzional zuzendua [plaza kop.] ^[2]
Aiaraldea	30.825	17	16
Añana-Gorbeialdea	17.944	10	10
Arabako Errioxa	10.008	6	6
Lautada-Mendialdea	14.075	8	8
Vitoria-Gasteiz	231.102	131	131
Guztira	303.954	172	172

^[1] Eremu guztiei Lurralderako xede-estaldura (% 0,057) aplikatuta.
^[2] Faktore zuzentzaile bat aplikatuta, DSBE jasotzen duten pertsonen tasa eta zonako biztanleriaren sakabanaketa kontuan hartzen dituen (ikus 1.4.2. atala).

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Zerbitzu horien mantenuari lotutako gastu arrunta ia 1,23 milioi eurokoa izan zen 2023an; Vitoria-Gasteizko Udalak egin zuen gastu hori⁵¹. Hau da, plaza eta urte bakoitzeko 8.127 euroko gastu unitarioa 2023an.

157. Taula. Bazterkeria jasateko arriskuan dauden pertsonentzako babespeko etxebizitzetarako (1.9.2.) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Plazak [kop.]	Gastu arrunta ^[1] [euro]	Gastu unit. [euroak/plazako]	Plazak [kop.]	Estaldura [%]	Gastu unit. [euroak/plazako]
Gizarte-larrialdietarako etxebizitzak (1.9.1.1.) [Plaza kop.]	151	1.227.163	8.127	172	1.674.594	9.736

[1] Ez dugu autonomiarako ostatu-programetan egindako gastuari buruzko informaziorik, beraz, etxebizitzaren kostuaren arabera kalkulatu da.

Kostuek bilakaera neurritsua izango dutela aurreikusita (ikus 1.4.3. atala), espero da egin beharreko gastu unitarioa plaza bakoitzeko 9.740 euro ingurukoa izango dela 2030ean, eta aurreikusten diren 155 plazen funtzionamendurako gastu arrunta 1,67 milioi euro baino gehixeagokoa.

⁵¹ Ez da sartzen “autonomiarako ostatu-programen” esparruan artatutako lau pertsonei dagokien gastua.

8.2. Foru-zerbitzuak

8.2.1. Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Eguneko Zentroak (2.2.3.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Zerbitzu honek eguna igarotzeko toki bat eskaintzen die Lurralde Historikoan finkatuta egonik, gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonen; gizarteratzera bideratutako zerbitzua ere bada, balio anitzekoa, luzaroko arreta eskaintzen diena, betiere pertsona bere ohiko ingurunetik bereizi gabe, baita gizarteratze-ibilbidean laguntza indibidualizatua ere, ikuspegi integral batetik, arlo okupazionalako, hezkuntza-arloko, arlo terapeutikoko eta gizarteratze-arloko esku-hartzeak uztartuta.

Hurbileko ekipamenduak dira, malguak eta egun osoan arreta emateko ordutegi zabala dutenak; ekipamendu horien helburua da pertsonak ahalik eta autonomia-mailarik handiena eskuratzea eta gizarteratzen laguntzea. Laguntza-intentsitate ertaineko eta handiko zerbitzua da. Eta exijentzia-maila erdikoa eta handikoa; erabiltzaileei beren Arreta Pertsonalizatuko Planean (APP) eta programazio indibidualean definitzen diren ekintzak gauzatzeko konpromisoa eskatzen zaie.

Abiapuntuko egoera (2023)

Aurrez, Zaballako espetxean preso zeuden pertsonen eguneko arreta eskaintzen zitzaien, baina 2022az geroztik ez dira plaza horiek eskaintzen, espetxeen arloko eskumenak Eusko Jaurlaritzaren esku gelditu zirenetik.

2023an, Lurraldean ez zegoen gizarteratzeko premiei erantzuteko eguneko zentroko (2.2.3.) plazarik.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak planteatzen du 2030erako 78 plaza izatera iristea, hasierako 26 plazako estalduratik (2019an) abiatuta.

Lehentasunez kotzat jotzen da zerbitzu horri estaldura ematea eta, horrenbestez, 2025eko abenduan Vitoria-Gasteizen 10 plazako baliabide bat irekitzea aurreikusten da. 2030. urteari begira, edukiera handitzea planteatzen da, beste 4 edo 5 plaza sortuta.

158. Taula. Gizarteratzeko eguneko zentroetarako (2.2.3.) helburuak, 2030

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Plaza kop.	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]
Gizarteratzeko EZ (2.2.3.)	0	0,000	15	0,005

Estalduraren banaketa Lurraldean

Gizarte Zerbitzuen Mapak ezartzen du hurbiltasun-maila txikiko zerbitzuak direla, 50.000 eta 200.000 biztanle bitarteko eremuetan kokatu behar direnak, hau da, Gizarte Zerbitzuen Eskualdeetan.

Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen Mapa honen indarraldiaren barruan Vitoria-Gasteizen plazak sortzea eta finkatzea lehenetsiko da.

Behin helburu hori lortu ondoren, eta Landa-inguruneen premiei erantzute aldera, zerbitzu malgu bat planteatzen da, gaur egun GOFek landa-ingurunean ematen duen eta Mapa honetako lehen mailako arretako gizarte- eta hezkuntza-arloetan esku hartzeko zerbitzuen barruan sartzen den Oinez zerbitzuaren

ildo beretik (ikus 8.1.1. atala), intentsitate handiagoa emanez, Zorroak bigarren mailako arreta-zerbitzu honetarako adierazten dituen prestazio teknikoei dagokienez.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an ez zen zerbitzu honi lotutako gasturik egon Arabako Lurralde Historikoan. 2025Ean zerbitzua martxan jartzeko lizitazio-prezioan oinarrituta, eta prezioa 2030era arte urteko % 2,5eko igoerarekin eguneratuta, kalkulatzen da 110.000 eurokoa izan litekeela 2030ean zerbitzua mantentzearen kostua.

159. Taula. Gizarteratzeko eguneko zentroetarako helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
Plaza kop.		Gastu arrunta [eurotan]	Plaza kop.	Estaldura [%]	Gastu arrunta [eurotan]
Gizarteratzeko EZ (2.2.3.)	0	0,000	15	0,005	109.843

8.2.2. Gizarteratzeko Premiei Erantzuteko Gaueko Harrera-zentroa (2.3.2.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonen zuzenduta dago; gaua igarotzeko eta oinarritzko premiak asetzeko toki bat behar dute pertsona horiek, baina, beren premia edo inguruabar bereziak direla-eta (bereziki, jokabidearen nahasmenduak izatea, ospitalean alta jaso berri egotea eta abstinentzia-sindromea batera gertatzen diren egoerak), ezin izaten zaie eskaini arreta lehen mailako arretako gaueko harrera-zerbitzuetan.

Gizarte- eta hezkuntza-arloko esku-hartzeak eta arlo psikosozialeko esku-hartzeak erabil ditzakete, narriadura handiagoa saihesten lagunduko dietenak eta, ahal den neurrian, gizarteratze-ibilbide baterako bidean lehen urratsa izan daitezkeenak.

Exijentzia-maila txikiko zerbitzuak dira. Eta laguntza-maila ertainekoak eta handikoak, artatutako pertsonen premia edo inguruabar berezien arabera.

Gaueko zentro batean (egoitza-ekipamendu batean dagoena edo ez) eman daiteke zerbitzua, edo gaueko arreta-zerbitzu gisa, 2.4.5 eta, hala badagokio, 2.4.4. fitxetan aurreikusten diren egoitza-zerbitzuen esparruan.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023 ez zegoen gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zentrorik (Zorroko 2.3.2. zerbitzua), eta Vitoria-Gasteizko Udalak erantzuten zien premiei, gaueko udal harrera-zerbitzuaren esparruan (ikus 8.1.3. atala).

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak Araban 2030erako 10 plaza izatea gomendatzen du.

Lehentasunezko helburua da hori, 2016-2019 aldirako Mapatik datorren erabakia izanik. Ondorioz, Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrerako 10 plaza –dagokion gizarte- eta hezkuntza-laguntzarekin– lortzeko helburua ezartzea erabaki da. Horrela, 18 urte edo gehiagoko ehun biztanle bakoitzeko 0.003 plazako estaldura lortuko litzateke Lurraldean 2030erako.

160. Taula. Gizarteratzeko premiei erantzuteko gaueko harrera-zentroak (2.3.2.)

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Plaza kop.	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]
Gizarteratzeko gaueko zentroa (2.3.2.)	0	0,000	10	0,003

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen arabera, Lurralde Historikokoaren mailan eman daitezkeen zerbitzu zentralizatuak dira; beraz, Vitoria-Gasteiz hirian 10 plaza sortzeko aurreikuspenarekin, beteko litzateke gomendio autonomikoa.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023An ez zen egon zerbitzu hori emateari lotutako gasturik.

Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundiek Gizarte Zerbitzuen II. Plan Estrategikoaren jarraipenerako emandako plaza bakoitzeko gastuari buruzko datuak oinarritzat hartuta, kalkulatzen da plaza bakoitzeko urteko gastua 27.680 eurokoa izan litekeela 2030ean.⁵²

Aurreikuspen horiekin, 2030ean zerbitzua mantentzeko egin beharreko gastua 275.600 eurokoa izan liteke, gutxi gorabehera.

161. Taula. Gizarteratzeko premiei erantzuteko eguneko zentroetarako helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
Plaza kop.	Gastu arrunta [eurotan]		Plaza kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/plazako]
Gizarteratzeko gaueko zentroa (2.3.2.)	0	0,000	10	275.587	27.559

⁵² Bizkaian, 2023an, 18.241 eurokoa izan zen plaza bakoitzeko batez besteko kostua; Gipuzkoan, berriz, 27.767 eurokoa (batez beste, plaza bakoitzeko 23.000 euro ingurukoa). 2030eko gastu unitarioa kalkulatzeko, kostu hori eguneratu da; %19,8ko igoera aplikatu zaio, prezioak eta soldatak igoko direla aurreikusita.

8.2.3. Bazterkeria- eta Marjinazio-egoeran dauden Pertsonentzako Egoitza-zentroak (2.4.5.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Bizikidetza-zentroak dira, bazterkeria-egoeran dauden eta maila pertsonalean, sozialean eta harreman-mailan narriadura larriak dituzten pertsonen ostatu-zerbitzua eskaintza bideratuta daudenak; gainera, gizarteratzeko helburua duten esku-hartzeak egitera bideratutako intentsitate ertaineko edo handiko laguntzak eskaintzen zaizkie. Hiru zerbitzu-modalitate daude:

1. *Egoera kronifikatua* eta narriadura pertsonala dutenentzako egoitza-zentroak. Pertsona horiek egonaldi luzeko zerbitzua behar dute, gizarteratzearen ikuspuntua eta esku hartzeko erritmo mantsoa konbinatuko dituen ikuspegi batekin.
2. Gizarteratzeko egoitza-zentroak, egonaldi ertainekoak edo luzekoak, erabiltzaileen trebetasun eta gaitasun pertsonalak eta harremanetarako gaitasunak hobetzera bideratutako laguntza eskaintzen dutenak, erabiltzaileak gizarteratu daitezen eta, pixkanaka, bizimodu normalizatu baterako bidean aurrera egin dezaten.

2.1.1. Gizarteratzeko laguntzak eskaintzen dituzten etxebizitzak: gabezia psikosozialak dituzten eta intentsitate ertaineko laguntza psikosoziala behar duten pertsonen testuinguru komunitarioan bizi ahal izateko aukera ematera bideratuta daude.

2.1.2. Gizarteratzeko egoitza-zentroak: gabezia psikosozial larriak dituzten pertsonen gizarteratzen laguntza eta/edo etxerik ez duten eta intentsitate handiko laguntza psikosoziala behar duten pertsonen etxebizitza egonkor baterako trantsizioa egiten laguntza bideratuta daude.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, gizarte-bazterkeriako egoeran zeuden pertsonentzako 18 plaza zeuden Araban; beraz, 18 urtetik gorako biztanleen % 0,006koa zen estaldura.

2030erako helburuak

Gizarte Zerbitzuen Mapak 2030erako 78 plaza izatea gomendatzen du, 2019ko egoeratik abiatuta; 39 plaza zeuden orduan.⁵³

Egokia irizten zaio helburu horri, eta pixkanaka lortzea planteatzen da; horrela, Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honen indarraldirako, 58 plazako lehentasunezko helburua ezartzen da (gaur egun baino 40 gehiago, beraz, Mapa autonomikoan planteatzen denaren antzeko gehikuntza).

162. Taula. Gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonentzako egoitza-zentroetarako (2.4.5.) helburuak, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)	
	Plaza kop.	Estaldura [%]	Plaza kop.	Estaldura [%]
Bazterkeria-egoeran dauden pertsonentzako egoitza-zentroak (2.3.2.)	18	0,006	58	0,019

⁵³ Presoentzako plaza batzuk zeuden, baina bertan behera gelditu ziren, espetxeen arloko eskumena Eusko Jaurlaritzaren esku gelditu zenean.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Gizarte Zerbitzuen Mapak ematen dituen gomendioen arabera, hurbiltasun-maila txikiko zentroak dira, 200.000 biztanle baino gehiagoko biztanle-esparruetan kokatu behar direnak; hortaz, plazen lurraldeko banaketak betetzen ditu Maparen irizpideak.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, 1,03 milioi euroko gastu arrunta egin zen Lurraldean gizarte-bazterkeriako egoeran dauden pertsonentzako 14 egoitza-plazak finantzatzeko. Hau da, urte eta plaza bakoitzeko 57.377 euroko batez besteko gastua; nolanahi ere, alde handiak zeuden egoera kronifikatua duten pertsonentzako egoitza-zentroetako (1 mota) plazen eta *Housing first* metodologia erabiltzen duten bi etxebizitzetako plazen artean; plaza eta urte bakoitzeko 67.950 euroko batez besteko gastua dute lehenengoei, eta 20.350 eurokoa bigarrenek.

163. Taula. Bizitoki-bazterkeriako egoeran dauden pertsonentzako egoitza-zentroetarako (2.4.5.) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030. 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Plaza kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/plazako]	Plaza kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euro/plazako]
Egoitza-zentroa (1 mota)	14	951.388	67.956	34	3.011.341	88.569
Egoitza-zerbitzua (2 mota). Laguntzadun etxebizitza ⁽¹⁾	4		20.350	24	585.096	24.379
Guztira	18	951.388	57.377	58	3.596.437	62.007

⁽¹⁾*Housing first* metodologia erabiltzen duten bi etxebizitzetan (lau plaza) kostua jasotzen da; aurrekontua ez zen exekutatu 2023an.

2030eko gastua zenbatesteko aldera, aurreikusten da egoera kronifikatua duten pertsonentzako beste 20 plaza sortzea egoitza-zentroetan (Zorroko 2.4.5. zerbitzua, 1 mota), eta beste 24 plaza gizarteratzeko etxebizitzetan (2 mota). Kalkulatzen da gastu unitarioa 88.560 euro ingurukoa izango dela egoera kronifikatua duten pertsonentzako egoitza-zentroetako plazetarako, eta 24.380 eurokoa gizarteratzeko etxebizitzetarako. Parametro horiekin, ALHko Gizarte Zerbitzuen Mapa honetan aurreikusten diren 58 plazen funtzionamenduko gastu arrunta ia 3,6 milioi eurokoa izango dela 2030ean (plaza horiek martxan jartzeko egin beharko den inbertsioa kontuan hartu gabe).

9. Zeharkako zerbitzuak eta prestazioak

9.1. Udal zerbitzuak

- 9.1.1. Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak (1.1.)
- 9.1.3. Zaintzaileei laguntzeko zerbitzua (1.4.)
- 9.1.4. Gizarte zerbitzuen arloan parte-hartzea eta gizarteratzea sustatzeko zerbitzua (1.5.)

9.2. Foru-zerbitzuak

- 9.2.1. Mendekotasuna, desgaitasuna, bazterkeria eta babesgabetasuna baloratzeko eta diagnostikatzeko zerbitzua (2.1.)
- 9.2.2. Gizarte-larrialdietarako koordinazio-zerbitzua (2.6.)
- 9.2.3. Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzua (2.7.2.2.)
- 9.2.4. Garraio egokituko zerbitzua (2.7.2.4.)
- 9.2.5. Familia-inguruneke zainketetarako eta zaintzaile ez-profesionalei laguntzeko prestazio ekonomikoa (3.2.1.)
- 9.2.6. Autonomia pertsonala sustatzeko laguntzak (3.3.)

9.1. Udal zerbitzuak

9.1.1. Informazio, Balorazio, Diagnostiko eta Orientaziorako zerbitzua (Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak – OGZ) (1.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak eskaintzen du zerbitzua, eta funtzio hauek ditu: 1.

1. Pertsonen eta familien honako alderdi hauei buruzko informazioa ematea:
 - Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren zerbitzuak eta prestazioak: zer behar eta egoerari erantzuten dioten; nori zuzenduta dauden; horiek eskuratzeko betekizunak eta prozedurak; hala badakio, aplikatzen zaien prezio publikoa; eskaintzen duten arreta-maila; hainbat prestazio eta zerbitzu konbinatzeko aukera; zein administrazio arduratzen den prestazio eta/edo zerbitzu bakoitzaz.
 - Ditutzen eskubideak eta betebeharrak; bereziki azpimarratzen zaie premien balorazioa izateko eskubidea dutela eta, hala badagokio, baita diagnostiko sozial bat eta Arreta Pertsonalizatuko Plan bat (APP) ere.
 - Prestazio eta zerbitzu bakoitzak eta, hala badagokio, horien modalitateek tartean dauden pertsona guztientzako dituen kostuak eta onurak, ekonomikoak ez ezik, baita denborari, osasunari eta lan-kargari dagozkienak ere.
 - Eskaeraren bilakaera.
2. 2. Pertsonaren eta haren testuinguruaren beharren eta gaitasunen hasierako balorazioa egitea eta, balorazio horretan oinarrituta ondorioztatzen bada beharrezkoa izan litekeela jarraipena behar duen esku-hartzea, hasierako diagnostiko soziala egitea; horretarako, ahal den heinean, komeni da interesdun pertsonen eta familien eta haien laguntza-sareak parte hartzea.
3. 3. Pertsona edo pertsonak beren beharrei erantzuteko Zorroko prestazio ekonomiko eta/edo zerbitzu egokienetarako edo prestazio- eta zerbitzu-konbinazio egokienerantz orientatzea eta/edo, hala badagokio, beste arreta-sistema edo -politika batzuetarako bideratzea.
4. 4. Diagnostikoak halakorik gomendatzen badu, kasuan erreferente izango den profesional bat izendatzea, pertsona eta/edo familia erabiltzaileen parte-hartzearekin, APP bat prestatu eta hura kudeatzeaz arduratuko dena, inplikaturako beste sistema eta eragile batzuekin koordinatuz, APPean aurreikusten diren jarduketak martxan jarri, eta haren jarraipena eta aldizkako ebaluazioa eginez. Hori guztia, baldin eta kasuaren ardura ez bada erreferentziatzeko beste profesional baten esku uzten, Gizarte Zerbitzuei buruzko Legearen 19. artikuluan eta Dekretu honetan aurreikusitakoaren arabera.
5. 5. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren zerbitzuak eta prestazio ekonomikoak eskuratzeko aukera antolatzea bideratutako tramitazio-, kudeaketa- eta koordinazio-eginkizunak gauzatzea.
6. 6. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren arreta eta babesa behar dezakeen biztanleriaren gizarte-premiak detektatzea eta behar diren jarduketak abiaraztea. Zerbitzuaren helburu nagusia da pertsona eta familia erabiltzaileei Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemari behar bezala informatuta sartzea eta, hala badagokio, beste arreta-sistema batzuetarako bideratzea.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, Oinarrizko 31 Gizarte Unitate zeuden Lurralde Historikoan: 14 hiriburuan, Vitoria-Gasteizen, eta 17 Landa-ingurunea Eskualdean. Unitate horiek udal langileak edo dagokion kuadrillak kontratatutakoak dituzte, Lurraldeko Oinarrizko Zona guztiei zerbitzua emateko. Foru Aldundiak 20.000 biztanle baino gutxiagoko udalekin kolaboratzen du, bai finantzazioari dagokionez (zentroen finantzazioaren % 80ri dagokion ekarpena egiten du), bai oinarrizko eta koordinazioko lantaldeei laguntza emanez, Gizarte

Ongizaterako Foru Erakundeak kudeatzen dituen baliabideetara jotzeko⁵⁴. Vitoria-Gasteizko Udalean, bestalde, Gizarte Politiken departamentuko zerbitzuetako profesionalek oinarritzko zerbitzu hori eskaintzen diete kolektibo espezifikoiei; beren eginkizunak informazio-, balorazio-, diagnostiko- eta orientazio-zerbitzuak dituenen antzekoak dira.

31 OGZ horiek lanaldi osoko 143,3 pertsona dituzte guztira; horietatik 81 gizarte-langileak dira, 39,3 administrazio-zerbitzu langileak, eta 13 psikologiaren arloko profesionalek. Halaber, beste 42 langile ere baditu Vitoria-Gasteizko Udalak Gizarte Politiketako departamentuko zerbitzuetan (inklusioa, haurrak eta adineko pertsonak, hain zuzen ere). Guztira, 186,3 langilek dihardu lanaldi osoan Araban, horietatik 102 gizarte-langintzako profesionalek, 42,3 administrariak, eta bestelako profilak dituzten beste 31 langile (besteak beste, psikologoak eta gizarte-hezitzaileak barne).

1. Taula. Oinarritzko gizarte zerbitzuetako langileak, eta informazio, balorazio, diagnostiko eta orientazio zerbitzuetan (1.1.)^[1] diharduten langileak, guztira, 2023.

OGZetako langile kopurua (jardunaldi osoko baliokidetan)				Estaldura [mila biztanleko]		
	Gizarte- langileak (GL)	Administrariak	Guztira (GL eta admin.)	Gizarte- langileak (GL)	Administrariak	Guztira (GL eta admin.)
Landa Ingurunea	23,0	6,8	29,8	0,283	0,084	0,367
Vitoria-Gasteiz	79,0	35,5	114,5	0,307	0,138	0,445
Guztira	102,0	42,3	144,3	0,301	0,125	0,426

[1] EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen irizpidearen arabera (2023-2026, 142. or.), 1.1 zerbitzuaren estaldura kalkulatzeko, Oinarritzko Gizarte Zerbitzuetako zuzeneko arretan diharduten profil profesional hauek bakarrik hartzen dira kontuan.

Aurreikusitako 31 Oinarritzko Gizarte Zerbitzuek 102 gizarte-langile eta 42,3 administrari dituzte; beraz, Maparen ondorioetarako zerbitzuetako langileen ratioa lanaldi osoko 0,426 profesional da mila biztanleko (0,445 Vitoria-Gasteizen eta 0,367 landa-eremuan)⁵⁵.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak gomendatzen du 2030ean mila biztanle bakoitzeko 0,354 profesionaleko zuzkidura izatea (gizarte-langintzako zein administrazio-zerbitzu profesionalak kontuan hartuta).

Araban zerbitzu horiei esleitzen zaizkien balorazio-, diagnostiko- eta orientazio-eginkizunez arduratzen diren udal gizarte zerbitzuetako langile-ratioak gomendio autonomikoak gainditzen dituela kontuan izanda, Lurraldeko erakundeek uste dute, 2030. urteari begira, lehentasuna gaur egungo estaldura-mailari eustea dela (0,55% ingurukoa), eta Landa-ingurunea Eskualdeko zuzkidurak oinarritzko zonen artean modu orekatuan doitzea, beren gain hartzen dituzten lan-kargen arabera.

Aldi berean, beharrezkotzat jotzen da udalek kudeaketaren arloan autonomia handiagoa izateko bidean aurrera egitea, Foru Aldundiaren eta Lurraldeko udalen arteko lankidetzaren eredu egonkorak finkatuz, hitzarmenen bitartez edo TEFFF funtsari lotutako finantzazioaren bitartez.

⁵⁴ Vitoria-Gasteizko Udalak Etxeko Laguntza Zerbitzua kudeatzen duen Bulegoa ere badu, zerbitzu horrekin lotutako eskariari erantzuten diona. Arabako Foru Aldundiak ere badu Gizarte Arretarako Bulegoa, Vitoria-Gasteizen; bulego horrek arreta ematen die foru eskumeneko gizarte-baliabideak eskuratu nahi dituzten herritarrei.

⁵⁵ EAEko Gizarte Zerbitzuen Maparen irizpidearen arabera (142. or.), estaldura kalkulatzeko, profil profesional hauek bakarrik hartzen dira kontuan (gizarte-langileak eta administrazio-zerbitzu langileak). Hala ere, bai Vitoria-Gasteizko Udalak bai Foru Aldundiak beste baliabide eta langile batzuk bideratzen dituzte Zorroaren fitxa honetan aipatzen diren informazio-, balorazio-, diagnostiko- eta orientazio-funtzioetarako. Vitoria-Gasteizko Udalak jakinarazi du beste profil batzuetako 31 profesional aritzen direla oinarritzko gizarte-arreta ematen, antzeko funtzioekin. Bestalde, Gizarte Ongizaterako Foru Erakundeak gutxienez 5 profesional jartzen ditu landa-eremuko oinarritzko gizarte-zerbitzuetako kasuen zuzeneko arretarekin lotutako lanetan, eta horiek ez dira islatzen zifra hauetan.

Halaber, egoki irizten zaio etengabeko prestakuntzako, gainbegiratze teknikoko eta prozeduren digitalizazioko mekanismoak indartzeari, lantaldeei tresna arinagoak eta homogeenak emateko helburuz, kuadrillen, udalerrien eta Gizarte Ongizateko Foru Erakundearen arteko koordinazioa sustatuko dutenak.

Ondorioz, Landa-ingurunea Eskualdeko oinarritzko zonek langileei dagokienez Oinarritzko Gizarte Zerbitzuetan dituzten premiak aztertzea planteatzen da, lan-kargei eta ratio profesionalei buruzko ebaluazio espezifiko bat eginda, plantillak eskariaren bilakaerara eta artatutako kasuen gero eta konplexutasun handiagora egokitzen diren baloratzeko.

Azterketa horrek oinarritzat balioko du etorkizunean Eskualde horretan egin litezkeen doikuntzetarako, betiere iraunkortasunaren eta Foru Aldundiaren eta Lurraldeko udalen arteko plangintza bateratuaren esparruan.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Gaur egun ere eskaintzen dira zerbitzu horiek oinarritzko zonen mailan, beraz, betetzen dira Mapa autonomikoaren irizpideak.

Nolanahi ere, oinarritzko zona bakoitzean lan-kargei buruz egin asmo den azterketak estaldura lurraldean banatzeko eta, eskariaren arabera, indartze zehatzak egiteko informazio osagarria eskainiko du.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan aintzat hartu diren zerbitzuak mantentzeari lotutako gastua ia 12,2 milioi eurokoa izan zen 2023an, biztanle bakoitzeko 36 eurokoa, batez beste.

Batez besteko gastu handiena Gasteizko Udalarrena izan zen⁵⁶ (biztanle bakoitzeko 38,7 eurokoa). Landa-ingurunean, Arabako Errioxako Kuadrillakoa izan zen biztanle bakoitzeko gastu handiena eta, ondoren, Mendialdeakoa, eta Aiaraldeko Kuadrillakoa, berriz, txikiena.

165. Taula. Informazio-, balorazio-, diagnostiko- eta orientazio-zerbitzuari (1.1.) lotutako gastu arrunta, 2023.

Kuadrilla	Guztizko biztanleria (2023)	1.1. zerbitzuko langileak	Gastu arrunta [eurotan]	Euroak/biztanleko
Aiaraldea	34.267	11,0	781.433	22,8
Gorbeialdea	10.203	3,5	264.624	25,9
Arabako Lautada	12.710	5,0	374.422	29,5
Añana	9.596	3,3	250.332	26,1
Mendialdea	3.141	1,5	84.740	27,0
Arabako Errioxa	11.270	5,5	454.938	40,4
Vitoria- Gasteiz	257.407	156,5	9.965.330	38,7
ARABA, guztira	338.594	120,3	12.175.818	36,0

⁵⁶ Vitoria-Gasteizko Udalak oinarritzko gizarte zerbitzuetako plantillakoak ez izan arren, Udalaren beste zerbitzu batzuetan eginkizun berberak egiten dituzten eta lanaldi osoan diharduten 42 profesionali dagokien kostua ere sartzen du.

9.1.2. Zaintzaileei laguntzeko zerbitzua (1.4.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Zerbitzu honek zainketari eta norbere buruaren zainketari buruzko ezagupenak, jarrerak eta trebetasunak berenganatzeko aukera ematen die mendekotasun-arriskuan edo -egoeran dauden pertsonen laguntzeko gizarte- eta familia-sareko zaintzaileei.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, 475 lagunek jaso zuten zaintzaileentzako laguntza-zerbitzu hau Araban; horietako 463ri Vitoria-Gasteizko Udalak eman zien arreta, eta 12 lagun artatu zituzten Landa-ingurunekeo premiei erantzuteko Foru Aldundiaren Zainduz programan. Orotara, Lurraldeko biztanleria osoaren % 0,14ko estaldura du.

166. Taula. Zaintzaileei laguntzeko zerbitzuaren (1.4.) erabiltzaile kopurua eta estaldura, 2023.

	Erabiltzaile kop. [urtekoa]	Estaldura [%]
Vitoria-Gasteiz	462	0,179
Landa-ingurunea	12	0,015
ARABA, guztira	474	0,140

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak zerbitzu honetan gaur egun dagoen estaldura bikoiztea gomendatzen du.

Arabako Lurraldean zerbitzu hori ematearen ardura duten erakundeek uste dute, zerbitzua indartu beharra dagoen arren –batez ere, landa-ingurunean–, orain arte garatutako esperientziek adierazten dutela zerbitzuaren eskaria zona horietan mugatua izan daitekeela, ezaugarri geografikoengatik, parte hartzeko joan-etorriak egin beharragatik, eta saioetara joaten diren bitartean beren zaintzaile-eginkizunak betetzeko beste norbait bilatu beharragatik, nahiz eta, kasu horietarako, Foru Aldundiak etxeko laguntza-zerbitzua eskaintzen duen.

Aurrez esandakoa kontuan hartuta, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetarako ezartzen den helburua da Zainduz programarekin jarraitzea eta Lurraldeko landa-ingurunekeo sei kuadrilletan garatzea, programa bakoitzean kuadrillako udalerri guztietako 6-10 erabiltzailerri arreta emateko gaitasunarekin. 60 plaza aurreikus daitezke guztira eta, programaren intentsitatearen arabera, landa-ingurunekeo premiak asetzeko nahikoa izan litezke.

Vitoria-Gasteizko Udalak, halaber, Maiteki programa zabaltzea planteatzen du, haren deszentralizazioaren ondorioz, eta, 462 pertsona artatzetik, 2030ean 485 artatzera pasatzea.⁵⁷

167. Taula. Zaintzaileei laguntzeko zerbitzurako helburuak (1.4.), 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)		ALHko II. Mapako helburuak (2030)	
	Erabiltzaile kop. [urtekoa]	Estaldura [%]	Erabiltzaile kop. [urtekoa]	Estaldura [%]
Vitoria-Gasteiz	462	0,794	485	0,709
Landa-ingurunea	12	0,066	72	0,339
ARABA, guztira	474	0,621	545	0,608

⁵⁷ Zerbitzua modu deszentralizatuagoan kudeatzeak artatutako pertsona kopuruan zer eragin izango duen zehaztasunez kalkulatzetik ez badago ere, % 5eko gutxienekeo igoera ezartzen da, 2030ean egin beharko den gastua zenbatesteko aldera.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Ez da zentroetatik eman beharreko zerbitzua, beraz, Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du egiten zerbitzu horren lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik. Nolanahi ere, Landa-inguruneko udalek eta kuadrillek zerbitzua aurreko puntuan adierazitako moduan garatuko dutela aurreikusita, biztanleriaren % 0,596ko estaldura izango luke.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023An, 199.500 euro inguruko guztizko gastua izan zuen aintzat hartutako zerbitzuak mantentzeak, hau da, Vitoria-Gasteizko Udalaren zerbitzuetan artatutako pertsona bakoitzeko 408 euro ingurukoa urtean, eta pertsona bakoitzeko 909 euroko gastua urtean, Zainduz programan.

168. Taula. Zaintzaileei laguntzeko zerbitzuaren (1.4.) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko II. Mapako helburuak (2030)		
	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]
Vitoria-Gasteiz	462	188.569	408,2	485	237.165	489,0
Landa-ingurunea	12	10.919	909,9	72	78.486	1.090,1
ARABA	474	199.488	420,9	545	315.651	504,2

Gastu horiek 2030. urteari begira proiektatzeko, % 19,9ko igoerarekin eguneratu dira gastu unitarioak, soldaten kostuak eta soldatei ez dagozkienak igo egingo direla aurreikusita (ikus 1.4.3. atala). Aurreikuspen horiekin, kalkulatu da ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honetan ezartzen diren helburuak finantzatzeko 315.650 euroko gastua egin beharko dela 2030ean. Gastu horretatik, 237.000 euro baino gehixeago dagokio Vitoria-Gasteizko Udalari, eta gainontzeko 78.485 euroak Landa-inguruneko udalei.

9.1.3. Gizarte zerbitzuen arloan parte-hartzea eta gizarteratzea sustatzeko zerbitzua (1.5.)⁵⁸

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Zerbitzu honek komunitatearen parte-hartze antolatua sustatzen du, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren berezko helburuak lortzeko eta gizarte zerbitzuen bidez erantzuteko moduko premiei aurrea hartzeko eta erantzuteko.

- a) beste gizarte zerbitzu batzuen erabiltzaileak izanik edo izan gabe, taldeen, sareen edo elkarri laguntzeko beste ekimen batzuen bidez premia horiek prebenitzen eta horiei erantzuten parte hartu nahi duten pertsonena;
- b) herritarrena, oro har, helburu horietara bideratutako boluntariotza-jardueren bidez (gizarte-boluntariotza);
- c) toki-esparruan diharduten Gizarte Ekintzako Hirugarren Sektorera erakundeena;
- d) zerbitzuen eta zentroen erabiltzaileena eta, hala badagokio, haien familia.

Honako jardura hauek garatzen ditu: a) parte hartu nahi duten pertsonen informazioa eta orientazioa emateko jarduerak; b) sentsibilizazio-jarduerak, herritar guztiei bideratuta; c) prestakuntzakoak, hala badagokio. Zerbitzua ematen edo sustatzen den udalerria da jarduketaren eremu geografikoa, edo udalerri hori hartzen dute eremu geografikoaren barruan.

Abiapuntuko egoera (2023)

Vitoria-Gasteizko Udalak zein Arabako Foru Aldundiak tokiko gizarte zerbitzuen esparruan parte-hartze komunitarioa eta hirugarren sektoreko erakundeen jardura sustatzeko hitzarmenak eta laguntza-lerroak dituzte. Vitoria-Gasteizko Udaleko Gizarte Politiketako departamentuak Gizarte Zerbitzuen arloan parte-hartzea eta gizarteratzea sustatzeko askotariko jarduerak garatzen ditu hainbat gizarte zerbitzutatik. Jardura horiek guztiak hainbat programa komunitarioren barruan sartzen dira, eta jarraian laburbiltzen den moduan egituratuta daude.

A. Oinarritzko Gizarte Zerbitzuen Arreta Komunitarioko Programak

- A.1 Informazioa eta gizarte-sentsibilizazioa;
- A.2 Gaitasun soziala eta hazkunde pertsonala;
- A.3 Parte-hartze komunitarioa eta babes solidarioa.

Programa hauek OGZek jardun-eremu bakoitzerako egindako proiektuetan zehazten dira. Honako hauek izan ziren 2023an garatutako proiektu nagusiak: “balioetan oinarritutako hezkuntza”, “osasunerako hezkuntza”, “trebetasun sozialak/kognitiboak”, “hezkuntza-trebetasunak”, “promozioa”, “immigrazioa-kulturartekotasuna”, “gorputz-teknikak”, “gai sozialak” eta “askotariko gaiak”. Proiektu horiek gauzatzeko, 64 jardura garatu ziren: guztira, hilean 260 talde eta 1.951 parte-hartzaile.

Bestalde, Gizarte Politiketako Departamentuaren Zerbitzu Espezifikoaren sailak programazio komunitarioko beste jardura batzuk ere egiten dituzte, biztanleriaren beste sektore batzuei modu espezifikoagoan bideratuta daudenak, hala nola:

⁵⁸ Zerbitzu hau ez dago jasota plangintza autonomikoan; hala ere, Mapa honetan jaso da, udalek hala eskatuta.

B. Haurrak, nerabeak eta familia

B.1 Parte-hartzearen sustapena: Aktibatu programa, hurrei, nerabeei eta ikastetxeei zuzenduta dagoena (23 ikastetxek eta 2.850 lagunek baino gehiagok hartu zuen parte 2022-2023 ikasturtean); haur eta nerabeen Elkargune (hiru saioa eta 109 parte-hartzaile 2023an).

B.2 Sentsibilizazioa: "Gurasotasun Positiboko" proiektuak eta "Jabetu zaitez seme-alabak hezteko duzun gaitasunaz".

B.3 Lehen mailako prebentzioa, guraso eta seme-alabekin: Senidegune programa (589 parte-hartzaile), Emozioen Tailerrak (289 tailer eta 5.600 parte-hartzaile baino gehiago), Jardunbide Egokien zabalkunderako programa (237 parte-hartzaile) eta Prologo programa, guraso-gaitasunak garatzera bideratuta dagoena, hazkuntza-jarraibide desegokiak prebenitzeko.

C. Adineko pertsonak

C.1. Parte-hartzearen sustapena: "Jarduera Batzordeak", zortzi jarduketa-alorren inguruan antolatzen direnak, eta "jarduera eta tailer generatiboak", esku-hartze komunitarioko eta esku-hartze iraunkorreko animazio soziokulturaleko programak.

C.2. Sentsibilizazioa: BIZAN programa hainbat espazio eta proposamenetan inplikatzeko da, zentroen jarduera ezagutzera emateko eta, batez ere, adineko pertsonen ahotsa eta ikusgarritasuna eman eta estereotipoak hausteko.

C.3. Prebentzioa: "Aktibatu zure auzoa" programa; "Jardueren hileko egitaraua", "Bizikletaz, adinik ez" programa, "Soziomotrizitate" programa (erorketen prebentzioa eta osasun-parkeak), adineko pertsonentzako programazio komunitarioa.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du zerbitzu honetarako helburu espezifikorik planteatzen.

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du zerbitzu honetarako aurreikuspen espezifikorik egiten.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Vitoria-Gasteizko Udalak kalkulatu du 770.828 eurokoa izan zela 2023an zorroko zerbitzu honetan sartzen diren jarduera finantzatzeko egin zuen guztizko gastua.

Arabako Foru Aldundiak 3.457.379 euroko gastua egin zuen gizarte zerbitzuen esparruko hainbat elkarteren funtzionamendua, jarduerak eta gastu orokorrak finantzatzeko.

9.2. Foru-zerbitzuak

9.2.1. Mendekotasuna, desgaitasuna, bazterkeria eta babesgabetasuna baloratzeko eta diagnostikatzeko zerbitzua

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Zerbitzu honek mendekotasun-, desgaitasun-, babesgabetasun- eta bazterkeria-egoerak identifikatzen eta, hala badagokio, horiek mailakatzen laguntzen du. Halaber, eskatzaileak haien premiei ondoen erantzuten dieten zerbitzuetara edo prestazio ekonomikoetara –edo zerbitzu /eta/edo prestazio ekonomikoen konbinaziora– bideratzen ditu, baldin eta horiez baliatzeko baldintzak betetzen badituzte. Fase hauek hartzen ditu prozesuak:

- Eskaeren balorazioa edo, hala badagokio, beste erakunde batzuek balizko mendekotasun-, desgaitasun-, babesgabetasun- eta/edo bazterkeria-egoerei dagokienez komunikatutako egoeren balorazioa.
- Hala badagokio, diagnostiko sozial espezializatuak egitea eta GZESren baliabide aproposetarantz orientatzea eta/edo, egoki irizten bazaio, erabiltzailea beste arreta-sistema edo -politika batzuetara bideratzea.

Abiapuntuko egoera (2023)

Mendekotasunaren eta desgaitasunaren balorazioa

2023an, desgaitasun-gradua aitortzeko eta/edo berrikusteko 3.477 balorazio egin ziren; mendekotasun-egoera aitortzeko 6.161 balorazio; eta, azkenik, 1.140 balorazio, Arreta Goiztiarrerako Esku-hartze Zerbitzuan.

Bestalde, 27 aldiz elkartu zen Osasun Mentaleko Baliabideen Espedienteak Baloratzeko Batzordea, eta 334 bat espediente baloratu zituen.

Babesgabetasunaren balorazioa.

Babesgabetasun-egoera larriko kasu berrien 292 jakinarazpen jaso ziren, eta 224 kasuren hasierako planak egin ziren, baita zegozkien aldaketak eta berrikuspenak ere.

Halaber, 143 balorazio egin dira familiei laguntzeko balorazio, esku-hartze, koordinazio, jarraipen eta baliabideak eskuratzeko sistemaren barruan, Adingabeen eta Familiaren Arloak eta 20.000 biztanle baino gutxiagoko udalerrietako Oinarrizko Gizarte Zerbitzuek egindakoak kontuan hartuta.

Gizarte-bazterkeriaren balorazioa

Gizarte-bazterkeria Baloratzeko eta Diagnostikatzeko Zerbitzuak diagnostiko sozialen balorazio-espedienteak, txosten sozialak eta gizarteratze-ibilbideak egin ditu, 36 guztira.

Guztira, 10.109 pertsona baloratu dira, hau da, Lurraldeko biztanleen ia % 3.

169. Taula. Mendekotasuna, desgaitasuna, bazterkeria eta babesgabetasuna baloratzeko eta diagnostikatzeko zerbitzuak (2.1.) baloratutako pertsona kopurua eta zerbitzuaren estaldura, 2023

	Baloratutako pertsona kop.	Estaldura [%]
Urtean zehar MBBrekin baloratutako pertsonen kopurua	3.477	1,027
Urtean zehar desgaitasunari dagokionez baloratutako pertsonen kopurua	6.161	1,820
Urtean zehar gizarte-bazterkeriari dagokionez baloratutako pertsonen kopurua (GBBT ^[1] -IVES)	36	0,011
Urtean zehar babesgabetasunari dagokionez baloratutako adingabeen kopurua (BALORArekin)	435	0,128
Egindako balorazioak guztira	10.109	2,986

^[1]Gizarte-bazterkeria Baloratzeko Tresna

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak 2030erako % 2,457ko estaldura lortzea gomendatzen du. Helburu hori lortzeko, 10.598 pertsonari egin beharko zaie balorazioa 2030ean.

Estalduaren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du egiten zerbitzu honen Lurraldeko banaketaren inguruko aurreikuspenik, zerbitzua ez baita zentroetan ematen.

Informazio gisa, ondorengo taulan erakusten da balorazioen kopurua oinarritzko zonen arabera nola banatuko litzatekeen, balorazio horiek biztanleriaren arabera modu proportzionalan banatuko balira.

170. Taula. Oinarritzko Zona bakoitzari legokiokkeen balorazio kopurua, estaldura biztanleriaren arabera modu proportzionalan banatuko balitz.

Oinarritzko Zona	Guztizko biztanleria (2030)	Biztanleriaren arabeko banaketa proportzionala [balorazio kopurua] 2030.				
		MBB – BBE ^[1]	Desgaitasuna	GBBT	BALORA	Guztira
Aiara	6.275	64	114	1	8	187
Amurrio	10.811	111	197	1	14	323
Laudio	18.839	193	343	2	24	563
Gorbeialdea A	4.441	46	81	0	6	133
Gorbeialdea B	3.630	37	66	0	5	108
Gorbeialdea C	2.627	27	48	0	3	78
Lautada Erdialdea	5.396	55	98	1	7	161
Lautada Iparraldea	3.572	37	65	0	5	107
Lautada Hegoald.	4.357	45	79	0	6	130
Añana Erdialdea	3.604	37	66	0	5	108
Añana Ekialdea	4.214	43	77	0	5	126
Añana Mendebaldea	2.244	23	41	0	3	67
Kanpezu	3.293	34	60	0	4	98
Errioxa Erdialdea	2.596	27	47	0	3	78
Errioxa Ekialdea	3.036	31	55	0	4	91
Errioxa Mendeb.	2.952	30	54	0	4	88
Errioxa Hegoald.	3.231	33	59	0	4	96
Vitoria-Gasteiz	269.859	2.771	4.911	30	345	8.058
ARABA	354.977	3.646	6.461	39	454	10.600

^[1]Berariazko Balorazio Eskala (BBE)

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Arabako Foru Aldundiak 2.178.565 euroko gastua egin zuen 2023an, mendekotasuna eta desgaitasuna baloratzeko zerbitzuko langileen kostua finantzatzeko. Gastu horren barruan ez da sartzen gizarte-bazterkeria eta babesgabetasuna baloratzeko zerbitzuei dagokien kostua; dagozkien arreta-esparruetan sartzen diren zerbitzuei egozten zaie kostu hori.

2023-2030 aldian soldata-kostuak % 18 inguru igoko direla eta baloratu beharreko kasu kopurua % 5 igokodela aurreikusita, kalkulatzen da ia 3,12 milioi euro bideratu beharko direla 2030ean zerbitzu hau finantzatzera.

9.2.2. Gizarte-larrialdietarako koordinazio-zerbitzua (2.6.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Urteko egun guztietan funtzionatzen du zerbitzuak, Lurralde Historikoaren barruan gerta daitezkeen gizarte-larrialdiko egoerei berehala erantzuteko.

Arreta berehala emateko edo larrialdiko hasierako arreta emateko eginkizunak Foru Aldundiaren erantzukizuna dira zerbitzu honen esparruan, eta premien behin-behineko balorazioa egiten da –ondoren berriro egin beharko da balorazioa–, eta, beharrezkoa baldin bada, honako ekintzak egingo dira:

- larrialdia gertatu den lekura joatea, kaltetutako pertsona edo pertsonak *in situ* artatzeko;
- premia-egoerak *in situ* detektatzea;
- kaltetutako pertsonen osasun-zentroetara, polizia- edo justizia-egoitzetara edo beste egoitza batzuetara laguntzea;
- beharrezkoa denean, kasua dagozkion zerbitzuetara lehenbailehen bideratzea eta, bereziki eta hala badagokio, GZESren ostatu-zerbitzuetara eta egoitza-zentroetara, 28. artikuluan aurreikusitakoari jarraikiz.

Esku-hartzeak antolatzeke, zerbitzuak gutxienez telefono bidezko alerta-zerbitzua eta, hala badagokio, gizarte-larrialdia gertatu den lekura joango den baliabide bat izango ditu, kaltetutako pertsona edo pertsonak *in situ* artatzeko.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arabako Lurralde Historikoaren kasuan, ALHko Gizarte Zerbitzuen I. Maparen (2016-2019) esparruan, Gizarte Zerbitzuen Erakunde Arteko Mahaiak erabaki zuen Zorroan jasota dagoen zerbitzu hau Vitoria-Gasteizko Udalaren Gizarte-larrialdietarako Udal Zerbitzuak antolatuko zuela eta, horrela, % 50era arte handitu zen zerbitzuaren foru-finantzazioa (zerbitzuaren 2015eko kostuaren % 12 inguru).

Vitoria-Gasteizko Udalak jakinarazi zuen 2023. urtean zehar 2.934 laguni eman zitzaizela arreta-zerbitzuan, beraz, Lurraldeko biztanleriaren % 0,867ko estaldura zuen zerbitzuak.

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak gomendatzen du arreta emateko urteko gaitasuna pixkanaka handitzea, 2030ean 3.400 pertsona artatzera iristeko.

Zerbitzuaren kudeaketa-ereduari dagokionez, Vitoria-Gasteiz Udalak zein Arabako Foru Aldundiak gizarte-larrialdiei erantzuteko duten erantzukizun partekatua aitortzen dute, 185/2015 Dekretuan 28.4 artikuluan ezartzen duen bezala. Hala ere, kontuan izanda gaur egun zerbitzuaren kudeaketa- eta finantzazio-eredua zati batean bakarrik egokitzen dela banaketa horretara, Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek indarrean dirauen bitartean zerbitzua kudeatzeko eta finantzatzeko hitzarmena berrikusi eta eguneratuko dutela erabaki dute.

Estalduraren banaketa Lurraldean

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du egiten zerbitzu honen Lurraldeko banaketaren inguruko aurreikuspenik, zerbitzua ez baita zentroetan ematen.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, 535.020 euroko gastua egin zuen Udalak Gizarte-larrialdiak Koordinatzeko Zerbitzua (2.6.) finantzatzeko; kopuru horretatik, Arabako Foru Aldundiak finantzatu zituen 250.000 euro, zerbitzua emateko Udalarekin duen lankidetzeta-hitzaumenaren esparruan. Zerbitzuaren gastu unitarioa 182,4 eurokoa izan zen, artatutako pertsona eta urte bakoitzeko.

172. Taula. Gizarte-larrialdietarako koordinazio-zerbitzua (2.6.), 2023-2030.

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko II. Mapako helburuak (2030)		
	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]
Gizarte-larrialdien koordinazioa (2.6.)	2.934	535.021	182,4	3.400	742.756	218,5

Kostuek % 19ko igoera izango dutela aurreikusita –Mapa honetan jasotzen diren gainontzeko zerbitzuetarako aurreikusten denaren ildotik–, kalkulatzen da 2030ean ia 743.000 euroko gastu arrunta egingo dela Lurraldean gizarte-larrialdietako egoerei arreta emateko.

9.2.3. Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzua (2.7.2.2.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabeko definizioa

Zerbitzu honen helburua da eguneroko bizitzako jarduerak egiteko autonomia pertsonala sustatzea eta beren kasa balia daitezen ahalbidetzea. Helburua hori izanik: a) dauden laguntzako produktuei buruzko informazioa eta orientazioa ematen du, baita irisgarritasuna hobetzea ahalbidetzen duten ingurune fisikoaren egokitzapenei buruzkoa ere; b) eguneroko bizitzako jarduerak egiteko beharrezkoak diren laguntzako produktu berreskuragarriak lortzen laguntzen du, mailegu-sistemaren edo aldi baterako lagapenaren bitartez, bai pertsona bere etxebizitzan dagoenean, bai ostatu- edo egoitza-zerbitzuren batean dagoenean; c) ohiko etxebizitza egokitzeko proposamenak egiten ditu, etxebizitzaren irisgarritasun-maila eta pertsonak haren barruan izango duen autonomia-maila hobetzera bideratuta daudenak.

Zerbitzuak bere laguntza-produktuen eskaintza eta ingurune fisikoa egokitzeko proposamenak ahalik eta gehien egokitzen ditu irisgarritasun unibertsalaren eta denontzako diseinuaren ikuspegira. Laguntza-produktu berreskuraezinak lortzeko aukera horiek erosteko emandako laguntza ekonomikoen bitartez bermatu ahal izango da.

Abiapuntuko egoera (2023)

Zentro horrek laguntza teknikoak edo laguntzako produktuak ematen ditu, eta horiei buruzko informazioa eta aholkua ere ematen du, eta ingurune fisikoaren egokitzapenetarako finantzazioa eskatzeko txosten teknikoak egiten ditu.

2023an, ondorengo taulan xehatzen diren jarduketak egin ziren. Guztira, 1.132 pertsonaren eskariei erantzun zitzairen; beraz, Lurraldeko biztanleria osoaren % 0,334koa izan zen estaldura.

173. Taula. Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzuaren erabiltzaile kopurua eta estaldura.

	[Artatutako pertsona kop.]	Estaldura [%]
Laguntza-produktuei eta irisgarritasunari buruzko informazioa	504	0,149
Azterketa/baloraziorako etxeko bisitak	13	0,004
Laguntza-deialdietarako txosten teknikoak (ATM)	589	0,174
Laguntza-produktuen lagapenak	26	0,008
ARABA	1.132	0,334

2030erako helburuak

Mapa autonomikoak gomendatzen du 2030erako 2.878 erabiltzaileko kopurura iristea, 2019rako zenbatetsitako urteko 2.800 erabiltzaileko hasierako kopurutik abiatuta.

Mendekotasuna prebenitzeko eta pertsonak etxean jarrai dezan sustatzeko lehentasunezko zerbitzua da. Kontuan izanda zerbitzua bera eta zerbitzua baliatzeko irizpideak birplanteatze-prozesuan daudela Bizimodu Independenteterako Laguntza-zerbitzuaren esparruan, Lurralde Historikoko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honek proposatzen du 2030erako mendekotasuna duten biztanleriak izango duen hazkuntzaren pareko igoera aplikatzea (% +20), Maparen indarraldian epe ertaineko helburua berrikusteko aurreikuspenarekin.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Zentroetatik ematen ez den zerbitzua denez, Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du haren Lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik egiten. Nolanahi ere, Autonomia Pertsonalerako Zentroko langileek etxebizitzetara bisitak egiten dituzte zerbitzua emateko, egin beharreko egokitzapena planteatzeko edo kasuaren ezaugarriengatik beharrezkoa denean. Ildo horretan, Foru Aldundiak uste du zerbitzuak hurbiltasun-irizpide egokiak betetzen dituela.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

Zerbitzua emateko, Arabako Foru Aldundiak urteko 87.000 euroko gastua⁵⁹ egin duela kalkulatu da, hau da, egindako jarduketa bakoitzak 76,9 euroko batez besteko kostua izan du. Bestalde, autonomia pertsonala sustatzeko laguntzen deialdi publikoak 175 onuradun izan zituen, eta 152.894 euroko gastu exekutatu, arreta goiztiarrerako laguntzak kanpo, horiek dagokien epigrafean baitaude sartuta.

174. Taula. Laguntza teknikoak emateko eta ingurune fisikoa egokitzeko zerbitzuaren (2.7.2.2.) helburuei lotutako gastu arruntaren zenbatespena

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko II. Mapako helburuak (2030)		
	Erabiltzaileak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/ erabiltzaileko]	Erabiltzaileak [kop.]	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/ erabiltzaileko]
Laguntza teknikoak emateko eta ingurunea egokitzeko zerbitzua (2.7.2.2.)	1.132	80.000	76,9	1.358	125.071	92,1
Autonomia pertsonalerako laguntzak (3.3.)	175	152.894 ^[1]	885,1	210	531.572	2.531,3

[1] Arreta goiztiarrerako laguntza ekonomikoen kostua (216.869 €) 2.7.4. zerbitzuan sartuta dago

Gastu unitario horiekin, eta, gainerako zerbitzuetan bezala, kostuen % 19,8ko hazkuntza metatua aurreikusita, laguntzako produktuak erabiltzen ikasteko entrenamendu-zerbitzua eta ingurunea egokitzeko orientaziorako zerbitzuaren gastu arrunta 125.000 euro ingurukoa izango litzateke 2030ean, eta 531.580 ingurukoa laguntzen deialdian.

⁵⁹ Autonomia Pertsonalerako Zentroko arduradunak duen lanaldiaren % 40ari eta lanaldi osoan diharduen okupazio-terapeuta bati dagokien gastua egotzita egin da kalkulua.

9.2.4. Garraio egokituko zerbitzua (2.7.2.4.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren Dekretuaren arabera definizioa

Atez ateko garraio-zerbitzua, mugikortasun-defizitaren ondorioz bere autonomia mugatuta duten pertsonen zuzenduta dagoena. Mugikortasunerako laguntza-produktuak (gurpildun aulkiak, esku-ohiak, eskorgak, etab.) erabiltzen dituzten pertsonen premiei egokitutako ibilgailuekin ematen da zerbitzua. Garraio-sare publikoaren bitartez egin ezingo lituzketen joan-etorriak egitea ahalbideratzen die pertsona horiei, ez-ohiko jarduerak egiteko batetik bestera joan beharra dutenean.

Aurrez esandakoaren ondoretarako, ohiko jardueratzat jotzen dira: a) lanegunetan egunero egiten direnak (lanera, eskolara, zentro okupazionalera, eguneko zentrorra edo beste leku batzuetara joatea); b) asteburuetan egiten direnak (aisialdia eta denbora libre); c) lanegunetan, nolabaiteko maiztasunez eta erregularitasunez, baina ez egunero (medikuarengana joatea, gestioak egitea edo antzerakoak).

Zerbitzu honen helburua da pertsonen autonomia sustatzea, mugikortasunaren eta garraioaren esparruetan erantzukizuna duten herri-administrazioetako arlo edo departamentuen beharrezko laguntzarekin.

Abiapuntuko egoera (2023)

Arabako Foru Aldundiak ematen du zerbitzu hau, garraio egokituko zerbitzuaren eta taxi-zerbitzua erabiltzeko laguntzen bitartez. 2023an, 1.177 lagunek erabili zuten zerbitzua; 449 pertsonak erabili zuten garraio-zerbitzua GOFeren zentroetara beste gestio batzuk egitera joateko (zerbitzu horiek egiteko, landa-ingurune oinarritzko gizarte zerbitzuetako langileek egiten dute eskaria), eta 728 pertsonak taxi-zerbitzua erabili zuten.

2030erako helburuak

Mapa autonomikoak ez du ematen zerbitzu honi buruzko gomendiorik.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Ez dagokio.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023An, ez-ohiko jardueretarako garraio egokituko zerbitzuak (kontuan izan gabe eguneko zentroetara eta zentro okupazionalera joateko garraioa; zerbitzu horien kostua dagozkien baliabideetako plaza bakoitzeko kostuaren barruan sartzen da) 256.110 euroko kostua izan zuen, hau da, erabiltzaile bakoitzeko 217,6 euroko batez besteko kostua.

Kalkulatzen da 2030ean 415.000 euro ingurukoa izango dela gaur egun arreta jasotzen duten pertsonen kopuruari eusteko egin beharreko gastua (arreta-bolumenari dagokionez igoerarik aurreikusi gabe).

175. Taula. Garraio egokituko zerbitzurako (2.7.4.4.) helburuei lotutako guztizko gastu arruntaren zenbatespena

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko II. Mapako helburuak (2030)		
	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]	Erabiltzaile kop.	Gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak/erabiltzaileko]
Garraio egokitua (2.7.2.4.)	1.177	256.110	217,6	1.177	414.700	352,3

9.2.5. Laguntza Pertsonalerako Prestazio Ekonomikoa (3.1.1.)⁶⁰

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Aldizkako prestazio ekonomikoa da, adineko pertsoneri edo, desgaitasuna izanik, mendekotasuna aitortuta duten pertsoneri zuzenduta dagoena, zeinaren azken helburua baita pertsonen autonomia sustatzea, horretarako laguntza pertsonala kontratatzen lagunduz –onuradunak errazago jo ahal izan dezan hezkuntzara eta lanera–, bai eta bizimodu autonomoagoa izaten ere, eguneroko bizitzako oinarritzko jarduerak egin ahal izateari dagokionez.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, 690 pertsona baliatu ziren Laguntza Pertsonalerako Prestazio Ekonomikoz (LPPE), eta 474 onuradun zeuden urte amaieran. Horrek esan nahi du zerbitzuaren estaldura adineko biztanleen % 0,621ekoa dela une jakin bateko onuradunei dagokienez, eta % 0,904koa urteko erabiltzaileak kontuan hartuta.

176. Taula. Laguntza Pertsonalerako Prestazio Ekonomikoaren (3.1.1.) onuradun kopurua eta estaldura. 2023

	Onuradun kop. (2023)	Estaldura/irismena (2023) [%]
Onuradun kop., urtekoa	690	0,9045
Onuradun kop. abenduaren 31n	474	0,6213

Bilakaerari dagokionez, prestazioa baliatzen duten pertsonen kopurua % 86 hazi da Lurraldean 2019az geroztik, eta irismena ere –adineko biztanleria kontuan hartuta– nabarmena hazi da, % 68,6, hain justu.

177. Taula. APPren irismena [adineko ehun pertsona bakoitzeko onuradunak] (3.1.1.). 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ald. [%]
LPPE [onurad./urteko]	374	436	573	667	690	698	%86,6
Irismena [%]	0,543	0,619	0,801	0,913	0,925	0,915	%68,6

2030erako helburuak

EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak 2030erako ezartzen duen gomendioa da Laguntza Pertsonalerako Prestazio Ekonomikoa (LPPE) nabarmen indartzea, bizimodu independentera bideratuta dagoen arreta komunitarioko eredu baterantz doan trantsizioaren esparruan. Ildo horretan, LPP eta bizimodu independenterako laguntza-zerbitzuak modu bateratuan bultzatzea planteatzen da, laguntza-segida bat eratuz, pertsoneri aukera emango diena haien bizi-proiektua ingurune komunitarioan garatzeko eta instituzionalizazio-prozesuak saihesteko, arreta komunitarioaren ikuspegiarekin bat etorritik. Orientazio hori estalduraren hazkuntza oso nabarmen batean hezurramitzen da –erreferentzia biziaren % 1,94 inguruko estaldura lotu arteko hazkuntza–; Arabaren kasuan, hori egungo egoerarekiko igoera oso handia da, izan ere, 2023an baino 2,6 aldiz onuradun gehiago izatea eskatuko luke.

LPPE tresna estrategikoa da pertsonak bere etxean jarrai dezan, laguntza profesionalekin, beraz, uste da egokia dela prestazioa bultzatzen jarraitzea, aldi berean zerbitzu komunitarioekin duen lotura eta jarraipenerako, prestakuntzarako eta laguntza teknikorako mekanismoak indartuz, eta Bizimodu Independenterako Laguntza Pertsonaleko Prestazioaren garapena bultzatuz.

⁶⁰ Prestazio ekonomiko hau ez dagoenez adineko pertsoneri bakarrik bideratuta, logikoagoa izango zatekeen autonomiaren-mendekotasunaren esparrurako zeharkako zerbitzuen atal bereizi batean sartzea. Hala ere, Mapa autonomikoan adineko pertsoneri dagokien atalean sartuta dagoenez, errespetatu egin da irizpide hori

Erkidegotik gomendatzen den estaldurari dagokionez, uste da planteatzen den hazkuntza ezartzeko zailtasun handiak egon litezkeela, batez ere beharrezko kualifikazioa duten profesionalak lortzeko dauden mugen eraginez; arazo hori bereziki nabarmena da Lurraldeko landa-inguruneetan. Era berean, prestazioa Etxeko Laguntza Zerbitzuarekin bateratzeko aukerari dagokionez –Dekretu arautzailearen aldaketarekin–, prestazioa jende gehiagok eska dezan lagunduko du.

Testuinguru honetan, ALHko II. Mapa honek Lurraldeko errealitatera hobeto egokitzen den helburua ezartzen du, gaur egungo egoerarekiko % 40ko hazkuntza, hain zuzen ere. Mapak indarrean dirauen bitartean adineko biztanleriaren % 17ko hazkuntza aurreikusten dela kontuan izanda, uste da planteatutako helburua sustatu nahi den arreta-eredu komunitarioago baterantz aurrera egiteko nahikoa dela, aldi berean garapen-agertoki errealistagoa eta bideragarriagoa mantenduz 2030. urteari begira.

178. Taula. LPPEren irismena [adineko ehun pertsona bakoitzeko onuradunak] (3.1.1.). 2019-2023

	Onuradun kop. (2023)	Estaldura/irismena (2023) [%]	Onuradun kop. (2030)	Estaldura/irismena (2030) [%]
Onuradun kop., urtekoa	690	0,9045	966	1,078
Onuradun kop. abenduaren 31n	474	0,6213	664	0,741

Aurreikusten horiekin, prestazioaren estaldura Lurraldeko adineko biztanleriaren % 0,741ekoa izango litzateke 2030ean, eta irismena (urteko onuradunei dagokienez) % 1,087koa.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Prestazio ekonomiko bat denez, EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du haren lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik egiten.

Informazio, gisa, prestazioak 2019. eta 2024. urteen artean, urtero, abenduaren 31n zituen onuradunen kopuruari eta, ondorioz, Gizarte Zerbitzuen Eremuek zuten estaldurari buruzko informazioa ematen da jarraian aurkezten den taulan.

179. Taula. LPPEren (3.1.1.) onuradun kopurua abenduaren 31n, eta estaldura [%], GZen eremuka, 2023.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ald. 2019-2024 [%]
Aiaraldea							
Estaldura, %	0,032	0,076	0,099	0,123	0,138	0,169	%430
Onuradun kop. 12/31ean	11	26	34	42	47	58	%427
Estaldura, %	0,027	0,021	0,036	0,046	0,066	0,076	185%
Onuradun kop. 12/31ean	5	4	7	9	13	15	200%
Arabako Errioxa							
Estaldura, %	0,054	0,089	0,089	0,071	0,044	0,035	-34%
Onuradun kop. 12/31ean	6	10	10	8	5	4	-33%
Lautada-Mendialdea							
Estaldura, %	0,059	0,084	0,140	0,133	0,114	0,107	83%
Onuradun kop. 12/31ean	9	13	22	20	17	16	89%
Vitoria-Gasteiz							
Estaldura, %	0,098	0,100	0,130	0,152	0,157	0,160	%64
Onuradun kop. 12/31ean	246	255	329	385	401	413	%68
ARABA							
Estaldura, %	0,084	0,092	0,120	0,139	0,144	0,150	%79
Onuradun kop. 12/31ean	277	308	402	465	485	507	%83

Vitoria-Gasteizek eta Aiaraaldeak zuten estaldura handiena 2024an, adineko ehun pertsona bakoitzeko 0,160 eta 0,169 onuradunekoa, hurrenez hurren. 2019ko estaldurarekiko hazkuntza bereziki handia izan da Aiaraaldean, baita Añana-Gorbeialdean ere, azken horretan txikiagoa izan bada ere.

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an, Arabako Foru Aldundiak ia 2,66 milioi euroko gastua egin zuen Laguntza Pertsonaleko Prestazio Ekonomikoa finantzatzeko, hau da, onuradun bakoitzeko 3.855 eurokoa urtean.

180. Taula. LPPE (3.1.1.) finantzatzeko egindako guztizko gastu arrunta, 2023

	AFaren guztizko gastu arrunta (2023) [eurotan]	Onuradun kop., urtekoa (2023)	Gastua/onuradun bak. (2023) [eurotan]
LPPE	2.659.985	690	3.855,1

Gastu horiek 2030. urteari begira proiektatzeko, prestazioaren zenbatekoen aurretiazko eguneraketak hartu dira kontuan. Hasieran kopuruak urtero eguneratzen baziren ere, uztailaren 13ko 20/2012 Errege Lege-dekretua indarrean sartu zenean, ezarri zen aurrerantzean ez zirela zenbatekoak eguneratuko, harik eta beste zenbateko batzuk erregelamendu bidez arautu arte. Aurreikuspen hori azaroaren 20ko 67/2012 Foru Dekretuan jaso zen, eta Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren prestazioen zenbatekoak Gobernu Kontseiluaren foru dekretu bidez onetsi beharko direla ezarri zen. Dekretuak, aldi berean, Estatu mailako aurreikuspenak hobetu zituen babes-maila osagarriari dagokionez eta, halaber, prestazioen zenbatekoa handitu zuen, Lurralde Historikoarekiko lotura berezia egiaztatzen zuten pertsonentzako.

Hurrengo eguneraketak egin ziren 2013an (22/2013 Foru Dekretua), III Graduko pertsonentzako % 6,2 inguruko igoerarekin⁶¹; 2018an (5/2018 Foru Dekretua), gradu bakoitzean % 2,9-% 3ko igoera aplikatuta; eta 2021ean (33/2021 Foru Dekretua). Azkeneko eguneraketa horretan, berriro eguneratu ziren zenbatekoak mendekotasun-gradu guztietarako, % 19ko igoerarekin, gutxi gorabehera. Bi kasuetan, Lurraldearekin lotura berezia zutela eta bertan errotuta zeudela egiaztatzen zuten pertsonen aplikatu zitzaizen igoera (Hiru urtez jarraian egotea Araban erroldatuta)⁶² 2024an egin zen azkeneko eguneraketa (21/2024 Foru Dekretua); hala, berriro igo ziren zenbatekoak, hiru urtez jarraian Araban erroldatuta zeudela egiaztatzen zuten pertsonentzako (% 19ko igoera I eta III Graduko mendekotasuna duten pertsonentzako, eta % 53,4koa, II Gradukoentzako).

Maparen indarraldian zenbatekoak eguneratuko direla aurreikusten denez, aurrekontua urtero % 5 igokoa dela kalkulatu da. 71. taulan jasotzen dira gastu unitario zenbatetsiaren bilakaerari buruzko aurreikuspenak.

Aurreikuspen horiekin, kalkulatu da Arabako Foru Aldundiak 5,7 milioi euro baino gehixeagoko guztizko gastu arrunta egin beharko lukeela Mapa honetan LPPErako ezartzen diren helburuak lortzeko.

181. Taula. LPPErako helburuei lotutako guztizko gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030

	Abiapuntuko egoera (2023)			ALHko GZ II. Mapako helburuak (2030)		
	Onuradun kop. [urtekoa]	Gastu unit. [euroak/onurad.]	Gustizko gastu arrunta [eurotan]	Gastu unit. [euroak(onurad.)]	Onuradun kop. [urtekoa]	Gustizko gastu arrunta [eurotan]
LPPE	690	3.855,1	2.659.985	5.914,7	966	5.713.567

⁶¹ 2013an, III Graduko mendekotasuna zutenentzako zenbatekoak soilik ezartzen ziren, mailaren arabera, gainontzekoek ez baitzuten prestazioa eskuratzeko aukerarik. 2018an, ordea, dagoeneko ez ziren kontuan hartzen mailak, eta hiru mendekotasun-gradueterako ezarri ziren zenbatekoak.

⁶² Kasurik gehienetan adineko pertsonak eta mendekotasuna dutenak direnez, ez da beharrezkotzat jotzen etorkizuneko igoerak kalkulatzekoan hori kontuan izatea

9.2.6. Familia-inguruneko zainketetarako eta zaintzaile ez-profesionalei laguntzeko prestazio ekonomikoa - FIZPE (3.2.1.)

Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera definizioa

Prestazio ekonomikoa da, mendekotasun-egoeran dagoen pertsona bati ematen zaion arretak sortutako gastuetan laguntzea helburu duena; eta arreta hori bere gizarte- eta familia-arloko laguntza-sareko kide batek ematen dio, ohiko zaintzaile nagusia denak.

Aldizkako prestazioa da. Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren barruan sartzen da, eta ez da bateragarria sistema horretako gainerako prestazio ekonomikoekin (eguneko zentroko zerbitzuari lotutako prestazio ekonomikoa salbu), baina bateragarria da mendekotasunaren arretarako zerbitzu guztiekin, egoitza-zentro edo -zerbitzuetako edo ostatu-zerbitzuetako egonaldi iraunkorrekin izan ezik, zentro edo zerbitzu horiek publikoak, pribatu itunduak nahiz itundu gabeko pribatuak izan. Egoitza-zerbitzu batean aldi baterako egonaldiaren bat egiten denean, prestazioa aldi baterako etengo da, egonaldia amaitzen den arte, Foru Aldundi bakoitzak arautzen duenari jarraikiz. Onuradunari ematen zaion arretaren kalitatea bermatzeko helburuz, prestazioa honako ekintza hauek integratuz taxutuko da: a) gainbegiratu egingo da prestazioaren erabilera, eta onuradunari etxean ematen zaion arretaren egokitasuna; b) zaintzaile nagusia trebatu eta gaitu egin beharko da arretaren eta, hala badagokio, beste zaintzaile batzuen gainbegiratzearen karga bere gain hartzeko.

Abiapuntuko egoera (2023)

2023an, 4.374 pertsona baliatu ziren prestazioaz, eta 3.777 onuradun zeuden urte amaieran. Horrek esan nahi du zerbitzuaren estaldura adineko biztanleen % 4,95ekoa dela une jakin bateko onuradunei dagokienez, eta % 5,73koa urteko erabiltzaileak kontuan hartuta.

182. Taula. FIZPE prestazioaren (3.2.1.) onuradun kopurua eta estaldura. 2023

	Onuradun kop. (2023)	Estaldura/irismena (2023) [%]
Onuradun kop., urtekoa	4.374	5,73
Onuradun kop. abenduaren 31n	3.777	4,95

2030erako helburuak

Mapa autonomikoak gomendatzen du prestazioaren estaldura handitzea; gaur egun % 4,95ekoa da, eta 2030ean % 5,29koa izatea gomendatzen du. Biztanleria nabarmen haziko dela aurreikusten denez, helburutzat estaldura hori ezartzeak esan nahiko luke 2030ean 1.000 onuradun gehiago egongo lirakeela.

Prestazioak Araban azkenaldian izan duen bilakaerari buruzko datuek (183. taula), ordea, adierazten dute onuradunen kopuru absolutuak beheranzko joera duela; hori lotuta egon liteke prestazioaren zenbatekoa murrizta izatearekin eta mendekotasun-egoeran dauden adineko pertsonak etxean zaintzeko senideen prestasuna murriztu izanarekin.

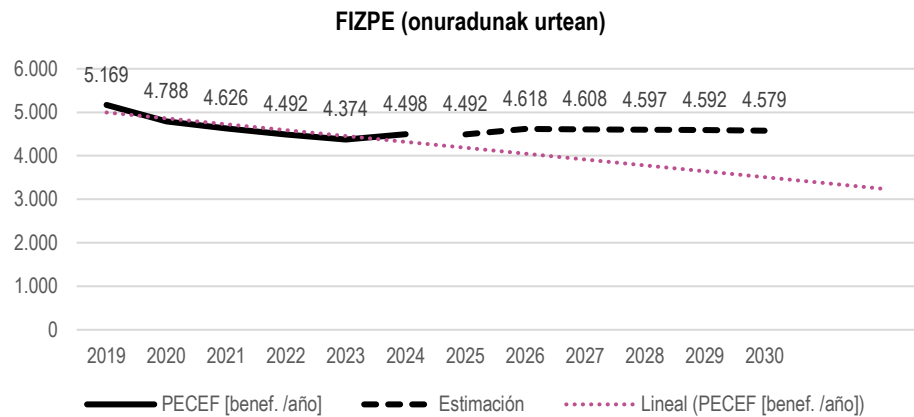
183. Taula. FIZPE prestazioaren (3.2.1.) onuradun kopuruaren bilakaera, 2019-2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
FIZPE [onuradun kop./urtean]	5.169	4.788	4.626	4.492	4.374	4.498
Onuradunen aldakuntza [%]		%-7,4	%-3,4	%-2,9	%-2,6	%2,8
Irismena [adineko 100 pertsona bakoitzeko]	7,33	6,69	6,33	6,02	5,73	5,58
Irismenaren aldakuntza [%]		%-8,7	%-5,4	%-4,8	%-4,8	%-0,1

Estrapolazio lineal simple batek (urte bakoitzeko % 2,69ko batez besteko jaitsierarekin) beheranzko joera etengabeko agertoki batera eramango gintuzke, 2030ean 3.800 onuradun izatera iritsi arte. Hala ere, 2024ko igoera txikiak nolabaiteko ziurgabetasuna eragiten du, urtetik horretatik aurrera egonkortze bat iritsiko ote den.

Datu horiekin, ALHko Gizarte Zerbitzuen II. Mapa honen ondoreetarako, uste da zuhurrena dela 2030erako estaldura murriztagoko agertoki bat planteatzea (urte bakoitzeko % 2,5eko jaitsietan, 2022 eta 2024 urteen arteko bilakaeran oinarrituta). Aurreikuspen horrekin, kalkulatzen da 2030ean % 5,04koa izango dela irismena (adineko ehun pertsona bakoitzeko urteko onuradun kopurua), hau da, urteko 4.696 onuradun.

184. Taula. FIZPE prestazioaren (3.2.1.) onuradun kopuruaren bilakaeraren aurreikuspena, 2023-2030.

Estalduraren banaketa Lurraldean

Prestazio ekonomiko bat denez, EAEko Gizarte Zerbitzuen Mapak ez du haren lurraldeko banaketari dagokion aurreikuspenik egiten. Informazio gisa, 185. taulan estalduren azkenaldiko bilakaera jasotzen da, gizarte zerbitzuen eremuka.

185. Taula. FIZPE prestazioaren (3.2.1.) estalduraren banaketa abenduaren 31n, gizarte zerbitzuen eremuka, 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aiaraldea						
Onur. kop. 12/31ean]	620	551	545	528	530	453
Estaldura [%]	7,914	6,919	6,785	6,506	6,404	5,358
Añana-Gorbeialdea						
Onur. kop. 12/31ean]	249	228	205	189	194	201
Estaldura [%]	7,243	6,410	5,536	4,958	4,983	5,005
Arabako Errioxa						
Onur. kop. 12/31ean]	233	213	217	217	206	211
Estaldura [%]	10,009	9,079	9,129	8,989	8,446	8,723
Lautada-Mendialdea						
Onur. kop. 12/31ean]	249	223	214	211	202	191
Estaldura [%]	8,893	7,797	7,232	7,005	6,504	6,010
Vitoria-Gasteiz						
Onur. kop. 12/31ean]	3,000	2,798	2,737	2,665	2,645	2,778
Estaldura [%]	5,714	5,206	5,026	4,781	4,652	4,772
ARABA						
Onur. kop. 12/31ean]	4,351	4,013	3,918	3,810	3,777	3,834
Estaldura [%]	6,315	5,694	5,477	5,213	5,065	5,026

Mapako helburuei lotutako gastu arruntaren kalkulua

2023an Arabako Foru Aldundiak FIZPE finantzatzeko egin zuen gastua ia 10,12 milioi eurokoa izan zen, hau da, onuradun bakoitzeko, batez beste, 2.314,7 eurokoa urtean.

186. Taula. Familia-inguruneko Zainketetarako eta Zaintzaile Ez-profesionalei Laguntzeko Prestazio Ekonomikoan (3.2.1.) egindako gastu arrunta

	AFaren guztizko gastu arrunta (2023) [eurotan]	Onuradun kop.	Gastua/onurad. [eurotan]
Familia-inguruneko Zainketetarako Prestazio Ekonomikoa (FIZPE)	10.124.609	4.374	2.314,7

2030aan egin beharko den gastu arrunta zenbatesteko, batez besteko gastu unitario hau eguneratu da, 2024-2026 aldirako prestazioaren zenbatekoak eguneratzen dituen Foru Gobernu Kontseiluaren ekainaren 17ko 25/2025 Foru Dekretuan xedatzen dena kontuan hartuta, tarte horretan gehieneko zenbatekoen % 30ko igoera metatuarekin. 2027-2030 aldirako, urte bakoitzeko % 2ko hazkunde-hipotesia hartu da oinarri, Autonomiaren Aldeko eta Mendetasunari Arreta Eskaintzeko Sistemaren esparruan zenbatekoek berriki izan duten bilakaerarekin bat etorriz.

187. Taula. Familia-inguruneko Zainketetarako eta Zaintzaile Ez-profesionalei Laguntzeko Prestazio Ekonomikoaren (3.2.1.) gastu unitarioaren [euroak/onuradun bakoitzeko] bilakaeraren aurreikuspena, 2023-2030

	Gastu unit. 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
FIZPE	2.315	2.604	2.799	3.009	3.070	3.131	3.194	3.194

Bilakaeraren hipotesi horretatik abiatuta, prestazioari lotutako gastu arrunta 2030ean 14,07 milioi euro baino pixka bat handiagoa izango dela zenbatesten da.

188. Taula. Familia-inguruneko Zainketetarako eta Zaintzaile Ez-profesionalei Laguntzeko Prestazio Ekonomikoari (3.2.1.) lotutako gastu arruntaren zenbatespena, 2023-2030.

	Onuradun kop. (2023)	AFaren guztizko gastu arrunta (2023) [eurotan]	Onuradun kop. (2030)	AFaren guztizko gastu arrunta (2030) [eurotan]
FIZPE	4.374	10.124.609	4.406	14.070.993

